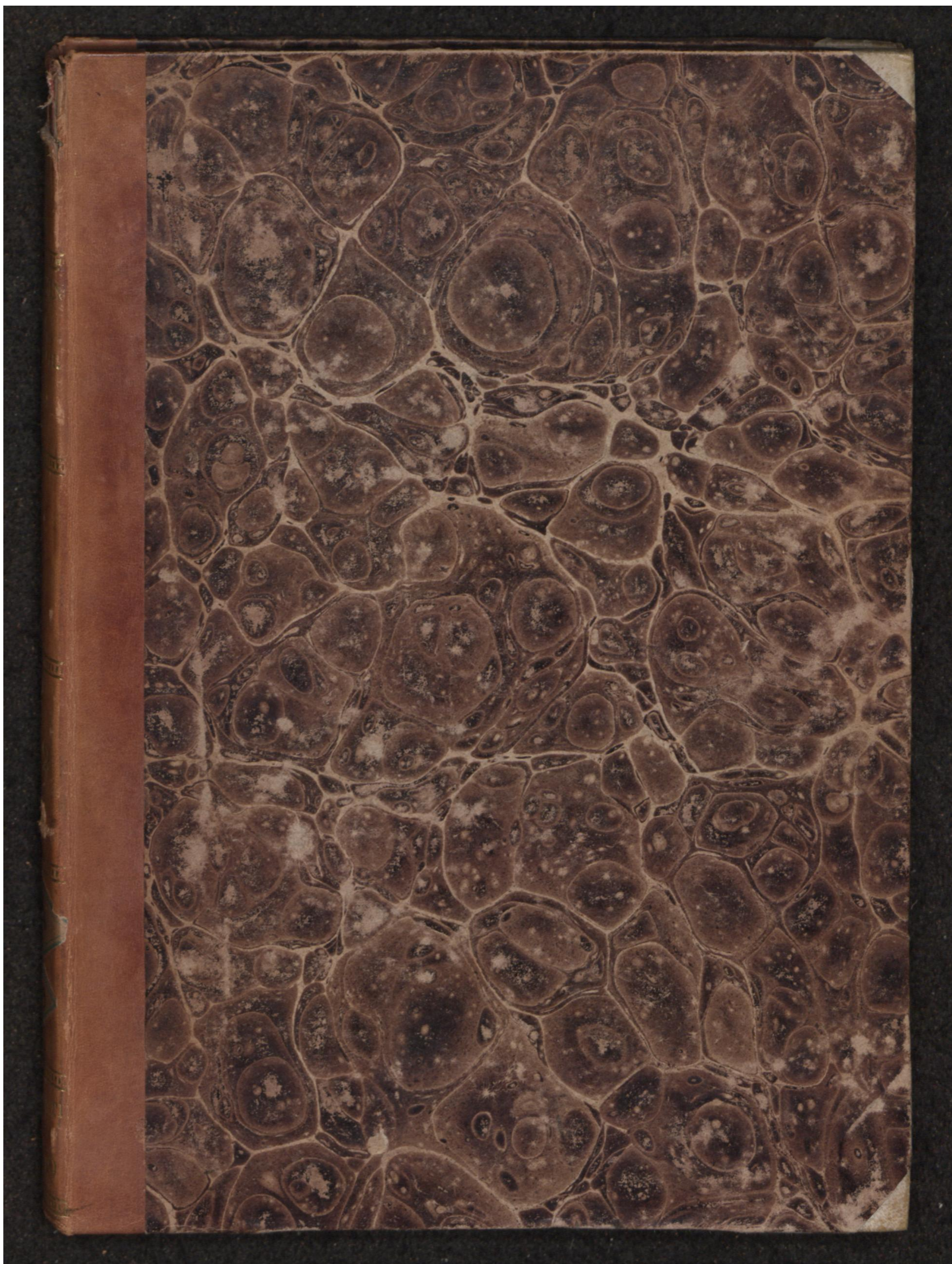
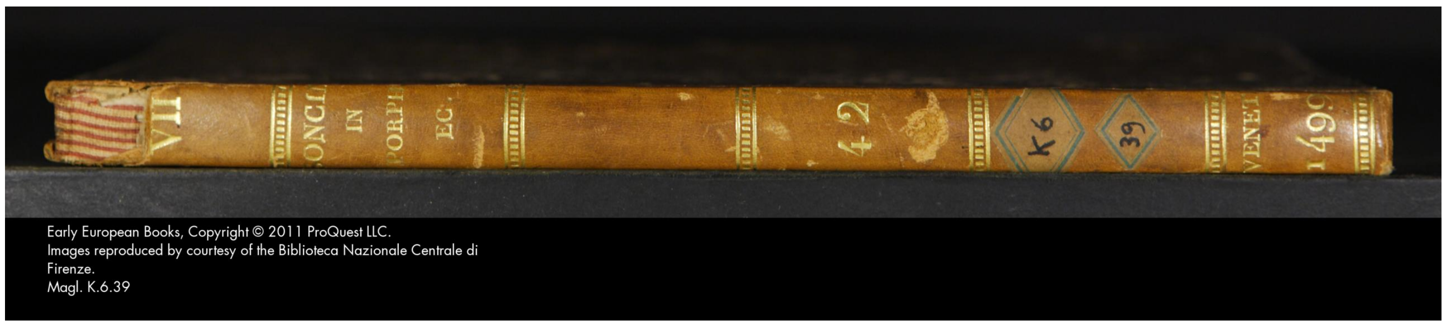
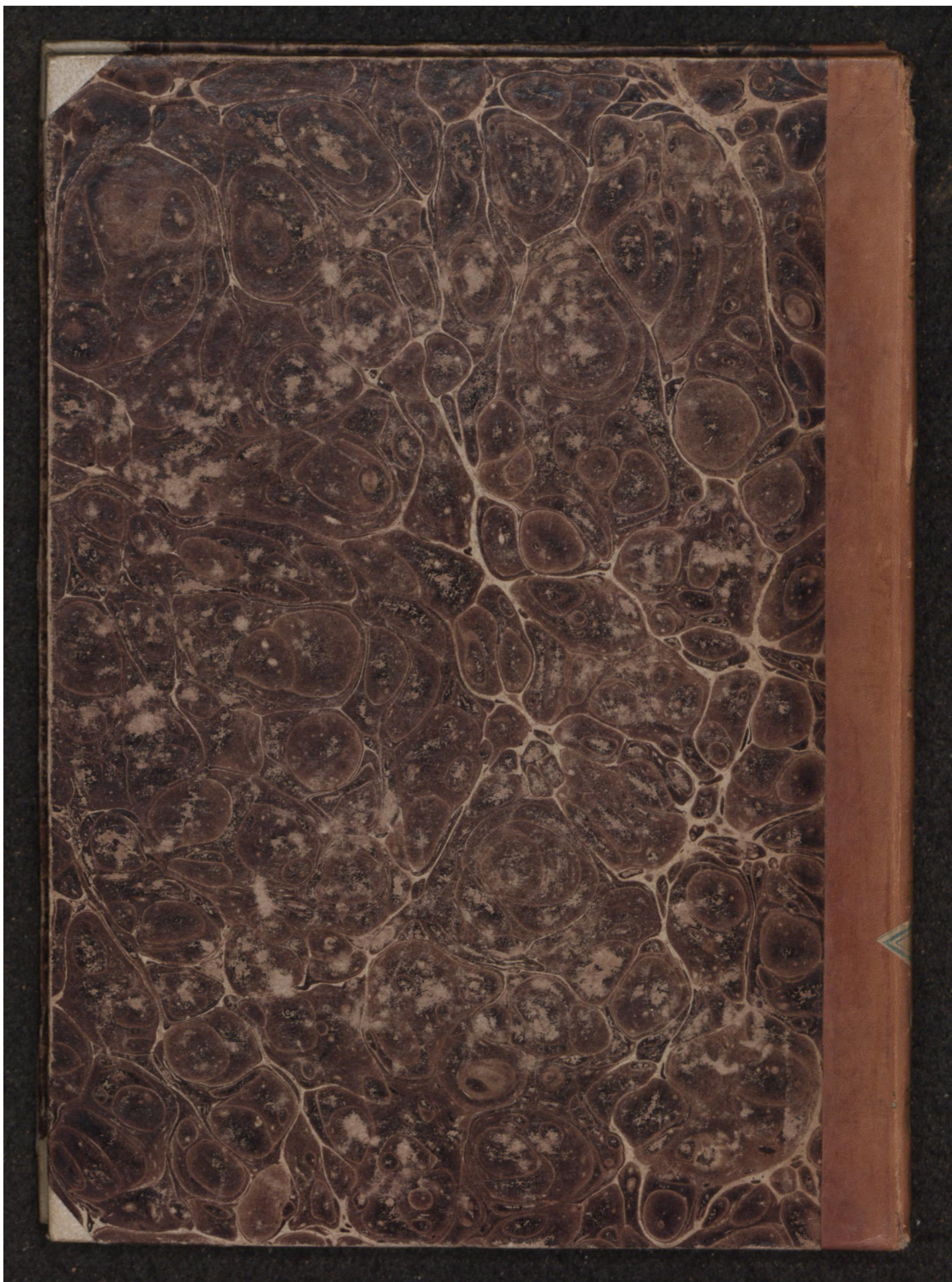

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

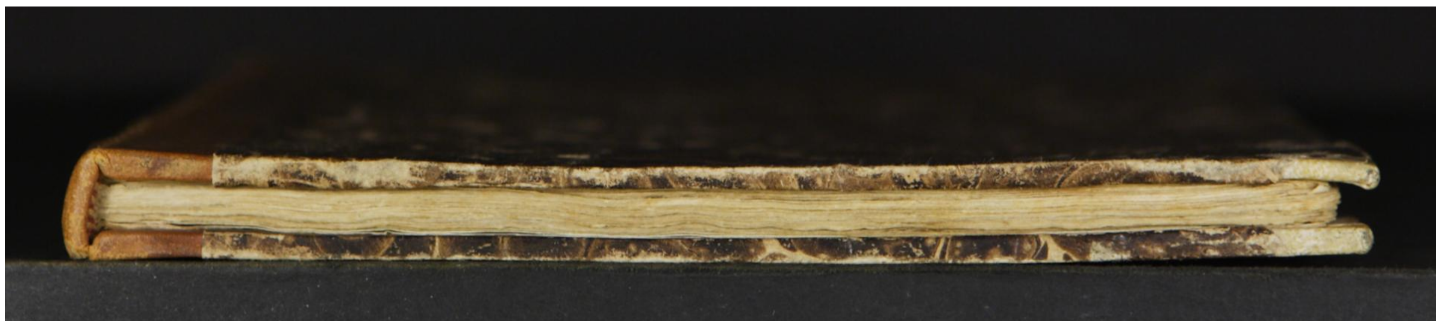
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

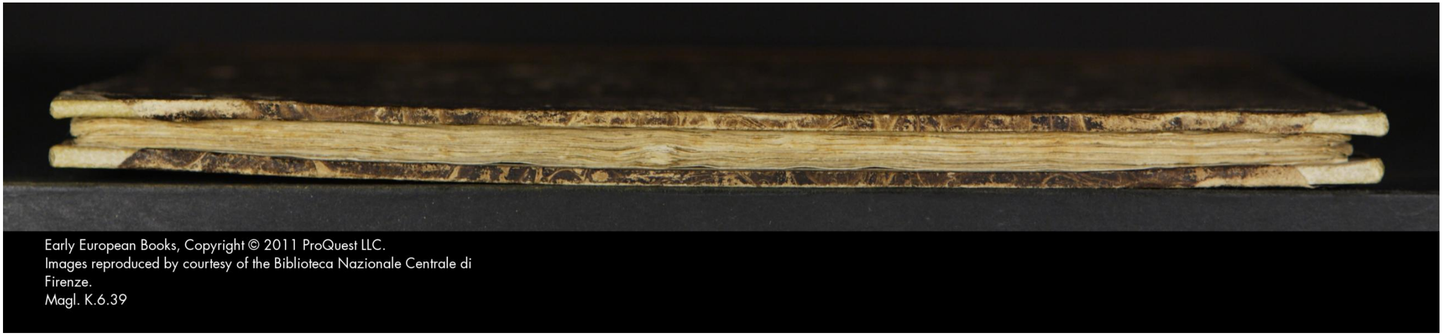
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

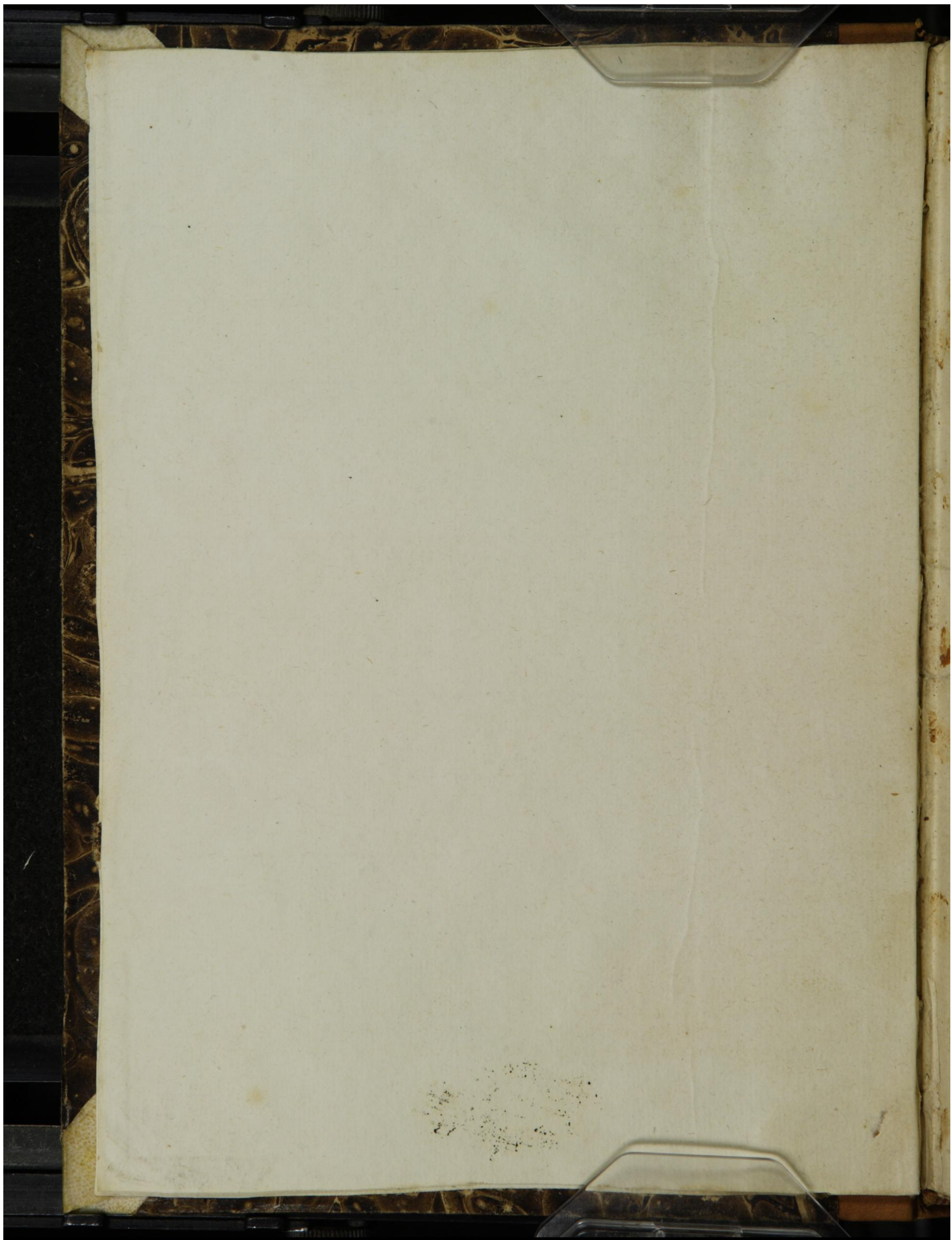
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

K. 6. 39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

¶ Elegantissima expositio in artem veterem Aristotelis. Magistri Pauli soncinatis ordinis predicatorum congregationis lumbardie cum questionibus eiusdem super eandem.

Q

Uia finis cuiuslibet scientie ē cognitio sui subiecti. queritur circa porphirij ysagogas. quid in tota logica sit subiectū. qd̄ hec difficilis est et tribus generalibꝰ opinionibꝰ disputatur. Scotus arbitratur subiectum logice esse silogismum. Albertus magnus argumentationem. diuus vero Tho. ⁊ phi. ens rationis. Ut ergo pateat huius dubij veritas. Primo declarabitur quibusdam cōclusiōibus opinio sancti Thome. secūdo quid veritatis habeat opinio Scoti ⁊ Alberti. ¶ Quantum ad primum hec est prima conclusio. Ens rationis est primum ⁊ adequatum subiectum in logica. Ad huiꝰ conclusionis euidentiam tria notanda occurrunt. Primo quid nominis entis rationis. Secūdo quid nominis subiecti primi ⁊ adequati. Tertio ex his hn̄da ē notitia ꝯclusionis. ¶ Quātū ad primū dico ꝙ tripliciter potest aliquid dici ens ratiōis. Uno modo dicitur aliquid ens rationis sm̄ ꝙ li rationis construitur intransitiue: ⁊ hoc modo. nihil est aliud ens rationis nisi ens ꝙ est ipa ratio. Alio modo dicitur aliquid ens rationis: qꝛ est in ipsa ratione existens quo modo species intelligibilis ⁊ actus intelligēdi ⁊ conceptus per tales actus formati dn̄r entia rationis. De ente rationis his duobus modis accepto non est logica: cum talia entia pertineant ad tertium librum de anima. quantum ad eorum entitates. Tertio accipitur ens ratiōis vt distinguitur contra ens reale. de quo quidē loquitur phi. in quinto metaphysice quā do diuidit ens per ens in anima: ⁊ ens extra animam. intelligens per ens extra animaʒ ens reale: ⁊ per ens in anima ens rationis. Dico secundo ꝙ ens rationis hoc tertio modo acceptū: vt dicit sanctꝰ Tho. i questiōe. xxi. de veritate arti. primo: aut est priuatio vt cecitas: aut negatio quia vt dicit phi. quarto metaphysice particula secunda ⁊ comentator comēto secūdo. etiā non entia dicuntur aliquo modo entia in quantum sunt per intellectum apprehensa: aut est relatio. De priuationibus ⁊ negationibus vt de subiecto non est logica. quū talia nō cadant per se sub habitu sciētifico vt dicitur primo posteriorum. ex quo relinquitur ꝙ sit de relationibus rationis. Dico tertio ꝙ sicut relatio realis consistit in ordine rerum: sic relatio rationis consistit in ordine. qui est per intellectum inuentus ⁊ attributus ei ꝙ relatiue dicitur: ⁊ huiusmodi sunt relationes q̄ attribuuntur ab intellectu rebus intellectis vt intellecte sunt: sicut est relatio generis ⁊ speciei ⁊ vniuersalis ⁊ predicabilis ⁊ aliorum huiusmodi. Sed qꝛ difficile cognitu est quid sint hee relationes ratōis: ⁊ quomodo de his tantuʒ sit logica: quū dicat Auicēna in primo methaphysice ꝙ est de secūdis intentionibꝰ adiunctis primis. ideo est notandum: ꝙ intellectꝰ existens in actu per speciem intelligibileʒ alicuius obiecti: format in seipso quendam conceptuʒ: in quo intelligit illud obiectū. cuius spē erat actuatus: hic auteʒ cōceptꝰ est similis obiecto eo ꝙ ē ab intellectu causatus mediante spē intelligibili ipsius obiecti. omne autem agens agit sibi simile. Uerbi gratia intellectus actuatus per speciez hominis intelligēdo hominis quidditatem format siue concipit significatuʒ huius termini homo puta animal rationale. in quo conceptu omnia supposita nature humane equaliter relucent ⁊ eque suscipiunt talis nature predicationem. Iste autem conceptus dicitur verbum formatū siue species expressa ⁊ ad propositū nostruʒ dicitur prima ꝯceptio siue prima intentio ⁊ terminus ipsum significans dicitur terminus prime impositiōis: puta hoc no

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

men homo. Intellectus vero habēs hūc primum conceptum reflectitur super eū formādo alium conceptum puta concipiē do q̄ ille primus cōceptus significat⁹ hoc nomine homo siue natura per ipsū significata predicatur equaliter ꝛ vniformiter de multis ꝛ q̄ omnia de quibus dicit' solo numero distinguntur. Iste autē secundus conceptus dicitur secūda intētio vt natura humana vt stat sub illo secūdo conceptu idest vt est apprehensa vt vniformis ad omnia sua inferiora nominatur hoc nomine species. Conceptus etiam intellect⁹ significatum huius termini animal: ꝛ actu reflexo cognoscens q̄ natura per eum significata dicitur de multis non tantū numero sed etiam specie differētibus appellat ipsum genus. Ex dictis patet q̄ tā prima q̄ȝ secūda itentio est ens reale: pp qd̄ etiam Auicenna in tertio sue methaphysice capitulo septimo dicit huiusmodi intētiones esse accidentia itellecta. Preter p̄mam vero ꝛ secūdam intentionem: quarum altera habet imediatum fundamentum in re: ꝛ altera mediatū reperiunt' etiam quidā alij conceptus: quibus nihil in re correspondet: vt est conceptus chymere ꝛ hyrcocerui. Ex quo patet q̄ tripliciter potest se habere conceptus: aliquādo enim habet īmediatū fundamentū in re aliquando mediatum aliquando nullum. Dico quarto q̄ huiusmodi nomina secūde impositionis significant aliquem respectum. Nihil enim est genus aut spēs sui ipsius: sed hec omnia ad aliud dicūtur: secundū id q̄ sunt vt declarabitur ifra. Dico quinto q̄ secunda itentio potest tripliciter considerari. Uno modo in ordine ad intellectum a quo ꝛ in quo est: ꝛ sic habet ad ipsum relationē realem: sicut effectus ad causam suam: vt dicit sanctus Doctor prima pte questione. xxviij. articulo p̄mo ad quartum. Alio modo consideratur in ordine ad res. vt signi ad signatum. ꝛ representantis ad representatū. ꝛ sic refertur ẜm rationē. Tertio possumus considerare has intētiones secūdas inquātū mediātib⁹ ipsis res ad extra subsistāt his vocibus species gen⁹ ꝛ huiusmodi. ꝛ sic dico q̄ hee relationes nō sunt reales: sed rationis tantū. Qd̄ sic declaro. relatio nō est aliud q̄ȝ ordo quidā oportet ergo vbi est relatio realis ibi esse ordinem rerū ex natura earum consurgens. vbi autem est ordo non ex natura rerum sed solum cōsequens eas vt sunt per intellectum apprehense ibi erit relatio rationis tantū: ꝛ sic est in illis de quibus loquimur. Cōstat enim sine opere intellectus nullam rē de altera predicari: q̄ non est aliud: vt inquit Albertus q̄ȝ per opus rationis aliquid alteri atribuere. Si ergo animal vel album debet esse predicatum: ꝛ homo subiectū de quo ista predicantur. oportet q̄ sint apprehensa per intellectum. Eodē modo ex naturis rerum non est q̄ vnum sit antecedēs ꝛ aliud consequens. nec ratio generis aut speciei conueniunt rebus nisi p̄ quanto intellectus excogitauit vniformē ordinem nature specifice ad indiuidua ꝛ nature generice ad species. Qui quidem ordo non est in rebus. quum natura specifica extra intellectum non sit preter indiuidua. nec natura generica preter species Est igitur talis relatio ꝛ ordo ab intellectu excogitatus ꝛ attributus rebus ẜm q̄ sunt in intellectu. Et sic intelligo: quum dicit sanctus doctor q̄ intellectus hunc ordinem adinuenit. Nā intellectus habēs conceptum hominis ꝛ hn̄s conceptum aīalis reflectendo se super istos concept⁹ format alios: quibus cōpat nām aīalis ad nām hoīs ẜm rōnē p̄dicabilis ꝛ subiecibilis. Et aīal vt ē i itellectu dr̄ gen⁹ ꝛ hō dr̄ spēs. Cōpatio autē ē relatio. quū ergo solus intellect⁹ inuenerit hāc cōparationē solus ipse inuenit has relatiōes rōnis. Et cōfirmat'. Nā relatio realis reqrit extrema real'r distincta. Constat aūt q̄ gen⁹ ꝛ species puta homo ꝛ animal non distinguntur realiter. Nā realiter illa res que est homo est illa res que est animal simi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

liter non opoꝛtet ꝙ antecedens ⁊ conse/
quens subiectum ⁊ pꝛedicatuȝ realiter di
stinguantur: vt patet in hac consequentia
homo currit ergo animal currit: ⁊ in ista
pꝛopositione homo est animal. Idem di
co de alijs terminis qui considerãtur a lo
gico. omnes. n. sũt termini relatiui. Et ꝙ
pꝛedicta sint de mente sancti Thome. pȝ
ex his que subtiliter est locutus. Sic eniȝ
ait in libꝛo de natura generis capitulo se/
cundo. Ens rationis pꝛopꝛie dicitur de il
lis intentionibus quas ratio in rebus ad
inuenit: sicut est intẽtio generis ⁊ speciei.
que non inueniuntur in rerum natura: sȝ
sequuntur actum intellectus: ⁊ huiusmo
di ens est subiectuȝ logice. Quo quid cla
rius? Sed certe oi erudito. pȝ ꝙ neqȝ ipa
natura generica: aut specifica neqȝ con/
ceptus mentis est ens ratiõis. de quo cõ
siderat logicus cuȝ ista sint entia realia: oȝ
ergo dicere ꝙ sanctus Tho. senserit dya
leticum considerare de illis entibus ratio
nis que rebus attribuuntur vt sunt sub
secundis intentionibus. Et in eodem ca/
pitulo dicit ꝙ in suba corpoꝛea est aliquid
super quo intellectus foꝛmat genus sube
⁊ genus coꝛpoꝛis. Naȝ suba coꝛpoꝛea ⁊
est in genere sube ⁊ i genere coꝛpoꝛis. ea
autem super que ħ duo genera fundant
hñt inter se solum oꝛdinẽ pꝛioꝛitatis ⁊ po
sterioꝛitatis ab intellectu conceptũ. a quo
oꝛdine hñt rationem generuȝ. Non ꝙ id
in quo fundatur genus coꝛpoꝛis sit in na/
tura reruȝ oꝛdinabile ad id in quo funda/
tur genus sube. cũ in vna re non sit pꝛius
⁊ posterius respectu sui ipsius: nisi foꝛte i
successiuis vt in motu ⁊ tempoꝛe. Suba
autem ⁊ coꝛpus non sunt de natura suc/
cessiuoꝛuȝ. Et preterea genus species an
tecedens ꝯñs subm pꝛedicatuȝ. ⁊ alia hu
iusmodi sunt relatiua quum dicantur ad
aliud. omne autem relatiuum aut est re/
latiuum ₰m dici aut ₰m esse vt dicitur in
pꝛedicamentis. Relatiua ₰m dici signifi/
cant aliquod ens determinatuȝ absolutũ:
vt patet de hoc noie scientia ꝙ significat
qualitatem. Omnis autem est species ⁊
indiuiduum. ⁊ alia huiusmodi nomina in
tentionum non significãt aliquam deter/
menatam naturaȝ: quum possit diuersis
naturis attribui. ⁊ ideo non sunt relatiua
₰m dici: sed ₰m esse. Relatiua auteȝ ₰m
esse sunt ĩposita ad significandos solos re
spectus. Nec refert vtrum illi respectus
sint reales vel ratõis. Ex quo sequitur ꝙ
ħ nomina solũ relationem significant non
quidem realem sed rationis tantum. Ex
pꝛedictis elitio ꝙ pꝛima intentio ⁊ secũda
tripliciter differũt. Pꝛimo q: intentio p̃/
ma habet ĩmediatum fundamentum in
re. secunda autem non: sȝ ẽ ĩmediate simi
litudo pꝛimi conceptus. in quo est nõ sic̃
in subiecto: sed sicut in fundamẽto sue ve
ritatis. Et eo mediante fundatur in re ad
extra: sic intelligo Pauluȝ venetuȝ quũ
dicit terminum secunde intentionis signi/
ficare solummodo terminum. s. imedia/
te quia immediate significat tantum pꝛi/
mam intentionem cuius est immediate
similitudo. Sed quia significat eã relati/
ue ad res extra iõ est etiã similitudo rerũ
licet mediate. Secũdo differunt: q: p̃ma
intentio est similitudo rei extra animã exi
stentis: vt est extra animaȝ existens. secũ/
da autem est similitudo rei solum vt est
in anima existens per pꝛimaȝ intentionẽ.
Tertio q: pꝛima intentio fit ab intellectu
actu recto. secunda autem fit per actũ re/
flexum. quum intellectus reflectitur sup
pꝛimam intentionem. Et sic patet quid in
telligamus per ens rationis ꝙ fuit pꝛimo
declarandum. ¶ Secundo manifestare
opoꝛtet quid rationis subiecti. Ad cuius
euidentiam est sciendum ꝙ hic non que/
ritur de subiecto in quo est habitus logi/
ce. constat enim ꝙ est i intellectu sicut ⁊
oẽs alij habitus intellectuales: sȝ q̃rit de
subiecto circa quod versat: qđ qdeȝ alijs
verbis dicitur obiectũ ⁊ mã circa quam
licet hoꝛum nominum rationes ĩter se dif
ferant. nam vt dicit sanctus Tho. in libꝛo
de pꝛincipijs nature: materiam dicit pꝛi/

ram potentiam que presuponitur omni-
bus formis quas recipit: ⁊ q: id de quo
tractatur in scientia presupponitur ipsi scië
tie. vt dicitur primo posteriorū. ideo ap-
pellatur materia circa quā est scia. Quia
vero scientia habetur per silogismum de
monstratiuum in quo concludit͛ propria
passio de subiecto ipsa conclusio demon-
strata dicit͛ obiectum eo ꝙ obicitur habi-
tui scientifico. Subiectum autem talis cō
clusionis proprie dicitur subiectū licet ali
quando vnū pro altero accipiat͛. sed q: sci
entie habent vnitatē ex subiectis siue ob
iectis siue materia: oportet omnia que tra
ctant͛ in aliqua vna scientia habere quan-
dam vnitatem ꝙ contingit prout conue-
niunt in vna ratione formali. in qua conue
niunt oīa que in tali scientia considerantur
Quum ergo queritur quid est subiectū
in scientia nō est aliud querere nisi que sit
illa ratio: que est ratio per se quod aliquid
per talem scientiam attingat͛. Dicit͛ autē
hoc obiectum esse adequatū quādo nec
exceditur a scientia nec eam excedit. ꝙ fit
quādo quicquid habet talem rōnem con
sideratur in sciētia. ⁊ in ipsa scientia nō tra
ctatur de aliquo nisi ꝑpter illam rationē
formalē. ¶ Ex premissis respondeo ad
quesitū per cōclusiones quarū hec est pri
ma. Ens rōnis adinuentū per intellectū ⁊
attributū rebus vt sunt in itellectu per se
cūdas intentiones est subiectum in logica
adequatū. Ad hāc conclusionē arguit͛ sic.
Illud est subiectū adequatū in scia. ꝙ nō
excedit eam: nec ab ea excedit͛. ⁊ sub cuiꝰ
rōne omnia que cadūt sub tali sciētia cōsi-
derant͛. sed tale ens rōnis est huiusmodi
ergo ⁊c̄. maior pȝ ex qd nois subiecti ade
quati: minor pȝ iductiue. nihil enī cōside
rat logicus nisi sub rōne vniuersalis aut ꝑ
dicabil' aut ꝑdicamēti aut generis aut spēi
aut oppositionis aut diffinitionis aut ꝑdi-
cati aut subiecti aut antecedētis aut conse-
quētis. aut suppositionis. aut silogismi aut
huiusmodi que constat significare respe-
ctum attributū rebus vt sunt in intellectu

Correlariū primum tota logica est de re-
lationibus rationis tanq̄ȝ de formali obie
cto probat͛. Tota logica est de ente ratio-
nis inuento per intellectuȝ. ⁊ attributo re
bus. sed omne tale ens est relatio rationis
ergo ⁊c. Correlariū 2m nō omne ens ra-
tionis consideratur a logico. probatur sic.
Priuationes ⁊ negationes nō cadūt sub
obiecto logice. vt patet ex cōclusione. sed
huiusmodi sunt entia rationis ergo ⁊c̄.
¶ Contra predicta arguitur. primo ꝯside
ratio de vniuersali pertinet ad logicū. sed
vniuersale nō tantū dicit nomen rationis
ad particulare sed etiam dicit in diuisione
quū vniuersale sit vnum in multis. de ra
tione autē vnius est indiuisio que nō est
relatio sed priuatio ergo logica nō est tan-
tum de relatione rationis. Responsio ne
gatur minor q: vnitas quā dicit vniuersa
le vt cōsideratur a logico est vniformitas.
quā habet ad sua inferiora. Constat aūt
ꝙ vniformitas est relatio. ⁊ ꝙ ista sit mēs
sancti tho. patet q: in libro de natura gene
ris dicit ꝙ animal ꝑpter vniformitatem
quam ei tribuit intellectus respectu infe-
riorum est vniuersale. Dicit etiam Auicē
na in. v. sue metaphysice ca. primo ꝙ na-
tura intellecta vt vniformiter refertur ad
tota multitudinem sub se existentem dici
tur ꝑpter talem respectum esse vniuersa
lis: Pōt ēt dici ꝙ hoc nomē vniuersale. ⁊
similiter hoc nomen indiuiduum signifi-
cāt solos respectus qui tamē nō attribuū-
tur his de quibus dicunt͛ nisi vt stant sub
priuatione diuisionis. ¶ Secundo subie-
ctum logice ⁊ subiectū metaphisice sunt
equalis ambitus: sed subiectū metaphi-
sice se extēdit ad oē ens reale. ergo sub-
iectum logice extenditur ad omne ens ra
tionis. ⁊ per cōsequens ad priuationes ⁊
negationes. Respondeo negat͛ consequē
tia. q: subiectū logice dicitur equalis am
bitus cū obiecto metaphisice nō ad hūc
sensum ꝙ logica tractet de omni ente ra-
tionis sic̄ metaphysica de oī ente reali.
sed quia nullum est ens cui intellectus nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

possit attribuere intentiones logicas saltē subiecti ꝛ predicati. vnde sanctus Thomas dicit in de natura generis postq̄ dixerat ens rationis esse subiectū logice sic ait: quia nihil est in rerum natura de quo ratio non negotiatur. inde est ꝙ circa idē dicitur versari metaphysica ꝛ logica.

¶ Tertio logica est de secundis intentionibus adiunctis primis: vt dicit Auicēna sed secunde intentiones non sunt relationes rationis: cum huiusmodi intentiones sint entia realia existētia in intellectu. ergo logica non est de ente rationis tanq̄ de obiecto adequato. ¶ Respondeo ꝙ logica dicitur esse de secundis intentionib⁹ adiunctis primis: q: docet quomodo ea que includunt secundas intentiones attribuuntur illis que important primas .s. quomodo homo est species ꝛ animal genus ꝛ sic de alijs. Sed quia de his intentionibus: vt sunt quedam res non considerat logicus: cum vt sic pertineant ad tertium librum de aīa: sed considerantur a logico quantum ad istos respect⁹ quos ratio adinuenit. ꝛ ideo dicitur logice subiectum esse ens rationis: nec deuiamus ab Auicenna. Ad argumentum negatur consequentia: quia procedit ex falso intellectu dictorum Auicenne. Secunda conclusio argumētatio ꝛ silogismus: licet nō sit adequatum subiectum logice: sunt tamen principale obiectum .i. principalior pars obiecta adequati. ¶ Nam inter omnia entia rationis. principaliter considerat logicus de argumentatione: ꝛ ad eam ordinat alia que in logica traduntur: inter autem species argumentationis potissima est silogismus. ꝛ ideo tam argumentatio q̄ silogismus dicūtur principale obiectum. Et sic arbitror sensisse Albertum ꝛ Scotum. quorum prior argumentationem. secundus vero silogismum dixit eē subiectum esse in logica.

c Vm sit necessarium ꝛc̄.) Diuiduntur Isagoge ¶ Porphyrij in prohemium ꝛ tractatum qui incipit ibi. (Videtur autem necq̄ genus) in prohemio ponit hanc vnicam conclusionem. ¶ Notitia predicabilium est necessaria ad notitiam predcamētorum diffinitionum ꝛ diuisionum ꝛ demonstrationum. ¶ Pro euidentia istius cōclusionis premitto ꝙ necessarium accipitur quatuor modis: vt dicit philosophus quinto metaphysice. ¶ Nam necessarium est ꝙ non contingit aliter se hr̄e vt dr̄ primo posteriorum. si ergo sit aliquid ꝙ simpliciter non potest aliter se hr̄e tale erit necessarium absolute: vt hominem esse animal: deum esse. ꝛ oē compositum ex contrarijs esse corruptibile. Secundo dicitur necessarium ex parte finis: ꝛ sic illud est necessarium: sine quo finis haberi nō potest que quidem necessitas dicitur necessitas suppositionis. Tertio dicitur necessarium ex parte finis non quia finis sine ipso haberi non possit: sed quia non ita bene haberi potest. Quarto dicitur necessarium ꝙ est coactum ꝛ violentum. Ista conclusio cōmuniter exponitur de necessario tertio modo dicto. dicunt enim ꝙ notitia predicabilium est vtilis ad notitiam predicamentorum. quod quidem est verum: dummodo non excludatur necessitas seccundo modo accepta. Impossibile est: ꝙ sine aliqua notitia generis ꝛ speciei cognoscantur predicamenta: quū predicamentum non sit aliud q̄ ordinatio generum ꝛ specierum a genere generalissimo vsq̄ ad indiuiduū directe: differentie vō a latere sunt in predicamento: proprium vero ꝛ accidens non collocantur in predicamento eorum respectu quorum habent rationē proprij ꝛ accidētis. Oportet ergo scire quid est genus species ꝛ differentia. quid proprium ꝛ quid accidens: vt sciamus que ponuntur in predicamento ꝛ que non: ꝛ sic patet prima pars conclusionis. secunda probatur ¶ Nā vt dicit sanctus Thomas in libro septimo metaphysice lectione tertia ex sententia Boetij sola species diffinit̄. omnis

aūt diffinitio constat ex genere ⁊ differen/
tia: oportet ergo ad habendā noticiā diffi
nitionū scire quid sit id qđ est diffinibile. s.
species ⁊ ex quib⁹ constat diffinitio scilicet
genus ⁊ differentia. Sed q: ꝓprie reruꝫ
differentie vt in pluribus sunt ignote. sicut
dicitur secundo posterioꝝ: loco earuꝫ po
nuntur proprie passiones que multuꝫ cō/
ferunt licet a posteriori ad sciendū ꝙ quid
est vt dicitur in primo de aīa: ideo oportet
etiā scire quid est propriū. Et q: acciden/
tia per accidens nō ponunt̄ in diffinitione
oportet etiā scire quid est accidens vt eui/
tetur. Tertia pars eodē modo probatur.
q: per demonstrattuum silogismū conclu
ditur ꝓpria passio de subiecto per mediū
quod est diffinitio. Accidentia etiam cōia
non intrant demonstrationē ideo oportet
ista omnia scire ad hn̄daꝫ demonstratōeꝫ
Quarta ps declarat: nā vt inquit Boeti/
us in libro diuisionū. ⁊ Petrus hyspan⁹
in topicis. ⁊ colligitur ab Aristotile secun/
do posterioꝝ. Aliqua est diuisio generis i
species que differētijs cōstituunt̄. aliqua
est diuisio subiecti in propria accidētia: vt
numeroruꝫ alius par alius impar: alia est
subiecti in accidentia per accidens: vt aīa/
lium aliud album. aliud nigrū oportet er/
go cognoscere genus diuisibile per diffe/
rentias diuidentes. ⁊ spēs in quas diuidi/
tur. propriū etiaꝫ ⁊ accidens. Uerum q:
hec quinq3 vniuersalia maximas habent
difficultates. dicit se illas ad aliud negociū
seruatuꝝ: spectant eniꝫ ad metaphysicuꝫ
excedūtq3 dyaleticā facultatem. Q: vero
in his questionibus. alia est platonicoruꝫ.
alia est peripatetichorū opinio: mens por
phyrij ē ꝑipatheticos quoad poterit imi
tari tenereq3 illoꝝ partes. Sunt autē tres
presertim eiusmodi questiones prima an
vniuersalia sint in solis nudis purisq3 itelle
ctibus intellectum solū aliqui appellāt cui
nihil in re corespondet per intellectum nu
dum. intelligunt conceptū. quo apprehē/
ditur materia non apprehensa forma ꝙ
tamē est impossibile ꝭm sanctum doctorē

dicentē. ꝙ materia cum sit pura passio nō
potest ꝯcipi nisi in ordine ad formā. Per
intellectum purū exponūt intellectum ap
prehendentē formam nō apprehensa ma
teria. Gratiadeus exponit per intellectuꝫ
nudū intellectum humanum qui in princi
pio est sicut tabula rasa in qua nihil est pi/
ctum. per purum vero exponit intellectū
angelicum ⁊ diuinum. Ego arbitror hāc
esse questionē. vtruꝫ vniuersalia sint i solis
nudis ac puris intellectibus. i. vtruꝫ sit in
solo intellectu qui ex sua natura est purus
quū sit denudatus ab omni extraneo. i. a
specie cuiuslibet rei vel etiam sint in ipsis
rebus. ¶ Et q: hāc questionē dicit Por
phy. se secuturum ex sententia Aristotelis
ideo ommissa questione bonum existimo
desputandū quid senserat aristoteles. Ad
huius noticiaꝫ premitto ꝙ vniuersale est.
quod predicatur de multis ⁊ est vnuꝫ in
multis vt ipse Phus in prio peryarme/
nias dicit vbi ponit duo esse de ratione
vniuersalis scilicet communitatem ⁊ vni
tatem idest vniformitatem est enim aliqd
vnum commune multis: vbi ergo fuerit
vnum vniformiter multis commune ibi
dicit Philosophus esse vniuersale. Sci/
endum est igitur vt inquit Sanctus do/
ctor in tractatu de ente ⁊ essentia ꝙ na/
tura aliqua puta hominis vel animalis po
test dupliciter considerari vno modo ꝭm
rationem eius propriaꝫ: que est absoluta
cosideratio: ⁊ hoc modo nihil de ea predi
catur nisi ꝙ conuenit ei inquantum huius
modi ꝭm istam considerationem dicere/
tur de homine animal ratione ⁊ alia que
cadunt in eius diffinitione. quicquid vero
aliud vt sic ꝯsideratur attribuat̄ ei: erit fal
sa predicatio. Ex his pono hanc conclusio
nem natura humana ꝭm absolutam eius
considerationem non est species nec vni/
uersalis probatur de ratione vniuersalis
est vnitas ⁊ cōmunitas sed de ratione :
nature humane sic accepte non est vnitas
⁊ communitas. ergo ipsa vt sic nō est vni
uersalis maior est philosophi minor pro/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

batur. Id quod est de ratione alicuius non potest ab eo separari primo posteriorum: sed vnitas ꝛ communitas separantur a tali natura: ipsa enim in sorte non est cõmunis. ꝛ natura humana in sorte ꝛ platone non est vna ergo vnitas ꝛ communitas ab ea separantur. Et preterea vniformitas non conuenit ei absolute. sed ꝑ operationem intellectus. Potest secundo cõsiderari talis natura ſm esse quod habet in hoc vel in illo ꝛ sic aliquid de eo predicatur per accidẽs ratione eius in quo est: sicut dicim⁹ ꝙ homo est albus q̃uis hoc non conueniat homini inquantum est homo: Sed quia hec natura habet esse nõ solum in singularibus sed etiam in anima per suam specieȝ q̃uis ſm se cõsiderata abstrahat ab omni esse. ideo etiam aliqua accidentia consequuntur eam secundum esse ꝙ habet in anima ꝛ tale accidens est vniuersalitas. Ex his habemus hanc conclusionem natura humana ſm esse ꝙ habet in anima est vniuersalis hanc conclusionem probo sic. Natura humana ſm ꝙ est in anima est vna ꝛ est communis ergo vt sic est vniuersalis. patet consequentia a descriptione ad descriptum antecedẽs sic declarat᷑ natura humana est in intellectu per speciem intelligibilem representanteȝ ipsam vt est abstracta ab omnibus principijs indiuiduãtibus per que distinguentur i singularibus: remotis aũt principijs distinctiuis res remanet indistincta ꝛ per consequẽs vna: ergo talis natura vt sic est vna: quia eius ratio equaliter ꝛ vniformiter cõuenit omnibus eius suppositis. Est etiam communis quia illa species est eq̃liter omnium hominum similitudo ꝛ ducit intellectuȝ in omnium cognitionem inquantum sunt homines. Hanc autem relationem talis nature ad omnia indiuidua significat hoc nomen species ꝛ hoc nomẽ vniuersale. Sunt enim nomina relatiua. Cõcludam⁹ ergo ꝙ vniuersale de quo loquimur est ipsa natura que est in singularibus sed non conuenit ei relatio que est vniuersalitas nisi sc̃dm ꝙ est in intellectu. Confirmatur ex dictis Auicenne quinto metaphysice capi. secundo vbi ait vniuersalitas non accidit alicui nature nisi quum ceciderit informatione intelligibili. eius autem vniuersalitas est ex hoc ꝙ comparatur ad multa significata. Idem ponit ca. primo. Sequitur ex his ꝙ voces ꝛ conceptus non sunt ipsa vniuersalia vt senserunt terministe: quuȝ vniuersalia sint ipse nature existentes in suppositis: quibus tamẽ non accidit intentio vniuersalitatis, nisi vt sũt in ĩtellectu. Q̃d magis declaro quũ enim vniuersale sit id quod predicatur illa dicũtur vniuersalia quibus cõuenit predicari: sed voces ꝛ conceptus non predicantur alioquin multe propositiones q̃ sũt necessarie essent false. Nam in propositõnibus primi modi ꝑseitatis ideȝ est subiectum ꝛ predicatum quuȝ alterum sit diffinitum alterum vero diffinitio vt in ista propositione homo est animal rationale. Constat autẽ hanc vocem homo non esse hanc vocem animal: nec conceptuȝ queȝ habet formaliter mens de significato huius termini homo esse eundem cum conceptu queȝ habet de significato huius termini animal. licet vtriusq̧ sit idem conceptus obiectiuus: ex quo patet ꝙ ipsa res est que predicatur. conceptus auteȝ ꝛ vox est illud quo res predicat᷑: vt dicit. s. doctor de veritate q̃one quarta articulo secundo ad tertium. Q̃ auteȝ res predicentur patet ex sententia philosophi ꝛ commentatoris qui in septimo metaphysice ponentes differentiam inter materiam ꝛ formã dicunt comento. xxxiiij. ꝙ forma predicatur per se de eo cuius est. Nam ista est vera homo est animal rationale. Constat autem diffinitionem in comparatione ad diffinitum habere rationeȝ forme, ista tamẽ est falsa homo est mã ꝛ similiter ista. idolum est cuprum. Et eodeȝ libro comento xiiij. vbi dicit sic i primis substãtijs predicatum est substantia subiecti. Idem ponit primo celi comento. xci. Et primo physi-

corū comento.xiiij.vbi dicit ipse cōmēta/
tor: ꝙ ꝑdicata sunt res extra aīaȝ. Idē ter/
tio de aīa comento.xxj.⁊.xxij.vbi dicit ꝙ
veritas ⁊ falsitas accidūt cōpositioni rerū
adinuicē. Ecce ꝙ non dicit cōpositioni vo
cum aut cōceptuū: sed rerū. Idem tenet
ꝑcipue.xij.metaphysice comēto.xxxviiij.
¶ Cōtra ꝑdicta arguo sic: vniuersale est
ipsa nā̈ ꝯm esse quod habet in intellectu:
sed non habet esse in intellectu nisi per suā̈
spēm ergo sola species itelligibilis est vni/
uersalis ⁊ per cōsequens vniuersalia non
sunt aliud q̄ȝ spēs itelligibiles. Rn̄deo: ne
gatur ꝯsequentia: quia ꝓcedit ex falso in/
tellectu maioris: nō eni dicimus: ꝙ soluȝ
id sit vniuersale per qꝺ natura est in itelle
ctu in quo sensu ꝓcedit argumentṻ sed di
cimus: ꝙ itellectus nō attribuit nature in/
tentioneȝ vniuersalitatis nisi ꝯm ꝙ est per
ipsuȝ apphensa. Dico tn̄ ꝙ species itelligi
bilis est vniuersalis in representando re/
presentat eniȝ omnia indiuidua speciei nā̈
autē vniuersalis est que predicitur.

Idetur auteȝ neqȝ genus ⁊c̄.
Ista est secunda pars huius li/
v bri i qua Porphyrius primo
ponit hanc conclusioneȝ Ge/
nus nō dicitᷣ simpliciter. Pro
cuius noticia est sciendum vt dicit sanctꝰ
doctor tertia parte qōne quinquagesima
arti. quinto: ⁊ prima secunde qōne sexta
arti. vj. ꝙ simpliciter accipitᷣ tribꝰ modis.
Uno mō vt idem est ꝙ absolute: ⁊ sic dici
mus ꝙ sortes albus ⁊ sortes niger est idē
simpliciter cuȝ sit idem suppositū ⁊ eadē
substātia licet sit aliud: ⁊ aliud ꝯm quid. s.
ꝯm accidentia. Alio modo accipitur sim/
pliciter vt est idem ꝙ totaliter. ⁊ ꝯm hūc
modum homo albus ꝯm omnes partes
exceptis capillis non diceretur albus sim
pliciter q: nō esset totaliter ⁊ vniuersaliter
albus. Tertio accipitur simpliciter vt est
idem ꝙ esse in actu distinctum contra ens
in potentia: hoc modo entia ficticia imagi
nabilia ⁊ opinabilia ⁊ corrupta nō sunt en
tia simpliciter puta homo mortuꝰ non est

simpliciter hō. Quarto accipitᷣ simpliciter
vt est idē ꝙ vno modo. ⁊ sic loquitᷣ Por
phy. hoc loco dicēs ꝙ genus non dicitur
vno mō sed tribꝰ. ꝙ sic ꝓbat. Genus dr̄
de multitudine aliquorū descendentiū ab
vno pricipio ⁊ dr̄ de principio genertōis:
⁊ dicitur de eo quod predicatᷣ de pluribꝰ
differentibus specie ergo dicitur triplici/
ter. Deinde quuȝ dicit (Genus enim di
citur ⁊ aliquoruȝ) declarat singula mem/
bra huius diuisionis dicens ꝙ genus pri/
mo mō dcm̄ est multitudo descendentiū
ab vno principio ⁊ sic dicitur genus roma
norum multitudo descendentiuȝ a romu
lo. Est auteȝ de ratione huius generis du
plex respectꝰ. Unus est totiꝰ multitudinis
ad suū principium. Alius est vniꝰ ptis ta
lis multitudis ad aliā partē. Deinde quū
dicit (dicitur autem) ponit scd̄m modū
dicens ꝙ principiuȝ dicte multitudinis di
citur genus quomodo Romulus dicitur
genus romanorum. Et non solum pater
dicitur genus isto secundo modo sed etiā
patria que est principium generationis si/
cut ⁊ pater. ¶ Dubitatur in his verbis
Porphyrij an patria sit principium gene
rationis quemadmodum ⁊ pater. Uide/
tur ꝙ nō primo. Omne principium gene/
rationis sicut pater est actiuum sed patria
non est actiua: quum sit locus ⁊ per conse
quens quantitas: nulla auteȝ quātitas est
actiua ergo ⁊c̄. Secūdo videtᷣ Porphy
rius diminutus quia non soluȝ patria sed
etiam calor ⁊ tempus sunt principia gene
rationis rerum. Respōdeo ꝙ duplex est
principiū generatiōis alterū enim est vni/
uersale ⁊ equiuocum: alterum vero par/
ticulare ⁊ vniuocum. Patria est primo
modo principium generationis quod ex/
perimento patet: quidam enim sic in vna
regeneratione generantur: ꝙ non in alia:
Sed est notandū ꝙ patria ⁊ locus: si acci
piatur vt est quantitas sic non est princip
um generatiōis si vero accipiatur quo ad
virtutem ⁊ qualitateȝ ei a corpore celesti
influxam: sic dicitur esse generatiōis prin/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

cipium pater aũt est principiũ particulare
⁊ vniuocũ: cui res genita assimilatur in nã
speciei. Ad primum argumentũ patet re
spõsio ex dictis. Ad scõꝫ dico ꝙ calor nõ ẽ
principale principiuꝫ generationis de quo
loquiť Porphy. sed est tantuꝫ principiuꝫ
dispositiuũ itrinsice: tẽpus vero est mensu
ra extrinsice disponẽs: ⁊ solummodo pn/
cipium sine quo non. Uel potest dici ꝙ tẽ
pus est magis principiuꝫ corruptionis q̃ꝫ
generationis: vt dicitur quarto physicoꝝ.
Deinde quum dicit (aliter autem) ponit
genus tertio modo acceptum qd̃ sic diffi/
nit. Genus est cui supponitur species: ⁊
hoc est genus de quo loqui intendit. Con
uenienter autem premisit hanc diuisioneꝫ
quia omne multiplex prius est diuidẽduꝫ
q̃ꝫ diffiniendũ. genus autem multipliciter
dicitur vt ex dictis patet. Est autem mul
tiplicitas generis nõ termini equiuoci: sed
analogi quum genus per prius dictuꝫ sit
de principio generationis consequẽter ve
ro de multitudine generatorum. de ge/
nere autem logico ex habitudine ad ge/
nus secundo modo acceptum: quia sicut
illud est principium effectiuum generatio
nis: ita genus est principium formale spe/
cierum. Sed anteq̃ꝫ exponãtur hee gene
ris descriptiones querendum est an diui
sio vniuersalis in genus speciem differen/
tiam propriuꝫ ⁊ accidens sit diuisio gene/
ris in species. Uidetur ꝙ non quia ex hoc
sequeretur. ꝙ hec quinqꝫ vniuersalia essent
species: ⁊ per consequens esset tm̃ vnum
predicabile. Respõdeo in hac questione
faciam tria. Primo dicã quid intelligatur
per vniuersale. Secundo declarabo ordi
nem istoꝝ vniuersaliuꝫ. Tertio dicam ad
quesitũ. Quantũ ad primũ premitto ⁊ di
co pº ꝙ quadruplex est vniuersale. vt dr̃
a san. docto. in q̃õnibus de veritate q̃õne
vij. arti. vj. ad. vij. Nam aliqd̃ est vniuer
sale s̃m causalitatẽ sicut sol respectu oĩum
generabiliũ ⁊ corruptibiliũ ⁊ deus respe/
ctu oĩuꝫ entiũ. Aliud est vniuersale s̃m re
presentationẽ sicut speculũ. multa rep̃sen/
tans. Aliud est vniuersale s̃m vsum vt pla
tea ⁊ huiusmodi loca in ciuitate que sunt
in cõmunẽ vsum hoĩuꝫ. Aliud est vniuer
sale s̃m predicationẽ ꝙ nõ est aliud q̃ꝫ nã
de multis p̃dicabilis. Dico secũdo ꝙ vni
uersale s̃m p̃dicationẽ tripliciter se habet
vt dicit. s. doc. in scdo sniarꝫ distinctione
scda q̃õne tertia articu. ij. ad primuꝫ aliqñ
enim diciť vniuersale in re ⁊ hoc est ipsa
nã cõmunis s̃m esse qd̃ habet in singula/
ribus. Aliqñ diciť vniuersale ante rem. ⁊
hoc est eadẽ nã s̃m ꝙ habet esse in intelle
ctu angelico: angelus enĩ intelligebat nãs
reꝝ anteq̃ꝫ fierent. Aliqñ enĩ dr̃ vniuersa/
le post reꝫ. ⁊ hoc est eadẽ nã s̃m esse qd̃
habet in itellectu nr̃o. Diciť autem aliqñ
vniuersale post rẽ q: cuꝫ sciã nr̃a causeť a
rebus oportet ipsas res prius esse: anteq̃ꝫ
nos habeamꝰ sciaꝫ de eis: ⁊ tãq̃ꝫ attribua
mus ei itentionẽ vniuersalitatis: De vni/
uersali hoc tertio mõ loquitur. Dico ter/
tio ꝙ vniuersale in p̃dicando ab alijs du/
pliciter differt. Primo q̃a nulla nã dicitur
vniuersalis s̃m p̃dicationẽ nisi vt habet eẽ
in intellectu. Alia vero diciť vniuersalia
vt sunt extra itellectũ. Secũdo q: alia vni
uersalia sunt priora respectu eoꝝ quoꝝ sũ
vniuersalia nã causa vniuersal' p̃cedit effe
ctũ ⁊ ẽ prior effectu ⁊ rep̃sentãs est prior
rep̃sentatis: ⁊ hoc qd̃ venit in vsuꝫ multoꝝ
est prius ipso vsu. Uniuersale aũt s̃m p̃di
cationẽ inquãtũ huiusmodi est posteriꝰ: ⁊
sic pꝫ primũ. ¶ Quo ad scdm dico breui
ter ꝙ vniuersale est: qd̃ de multis p̃dicať
ꝙ ↄtingit dupliciter. Nã aliqua p̃dicãtur
inquid sicut genꝰ ⁊ spẽs: ⁊ aliqua p̃dicanť
in quale sicut est differentia ꝓpriũ ⁊ acci/
dens: prius ergo determinat de his que
predicantur inqd q̃ꝫ de his que in quale:
q: dici inqd est modꝰ substãtie: dici in q̃le
est modus accidentis: substãtia aũt est pri
or accidẽte tẽpore: nã: ⁊ diffinitiõe vt diciť
vij. metaphysice. Priꝰ etiã tractat de ge
nere q̃ꝫ de spẽ: q: genus est cõis spẽ: de
vniuersalioribus aũt prius est agendũ vt
dr̃ p̃mo metaphysice. Contra hũc ordinẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

arguitur sic differentia est prior specie. quum sit pars diffinitionis eius: diffinitio autem et eius partes sunt priores diffinito. ergo prius agendum esset de differentia quam de specie. Respondeo quod species et differentia possunt comparari dupliciter. Uno modo in ratione diffinitionis et diffiniti. et quia diffinitio et eius partes notificant diffinitum quod non facerent nisi essent notiores eo ideo sunt notiores diffinito. et quantum ad hoc differentia est notior specie: prius enim cognosco animal rationale quam hominem quamuis prius cognoscam hominem quam quod hec sint partes diffinitiue eius. Alio modo possunt comparari in ratione predicamentalis. et sic species est prior differentia quum predicetur in quid et differentia in quale. Potest etiam aliter responderi quod genus et species sunt correlatiua. et quia unum correlatiuorum cognoscitur per reliquum. ideo statim post determinationem generis determinatur de specie. et sic patet secundum. ¶ Quo ad tertium dico primo quod conceptus rerum sunt in duplici differentia. Aliqui enim super seipsos reflectuntur ut patet de conceptu accidentis. nam conceptus quem format intellectus de significato huius nominis accidens etiam ipse est accidens existens in intellectu. similiter conceptus qualitatis est qualitas. et conceptus entis est ens. Alii sunt conceptus qui supra se non reflectuntur. conceptus enim substantie non est substantia. nec conceptus quantitatis est quantitas. sed omnes conceptus sunt qualitates. Dico secundo quod conceptus qui super se reflectuntur possunt considerari dupliciter. Uno modo ut sunt significatiui et representatiui. Alio modo ut sunt quedam res particulares. isti enim conceptus ut sunt quedam res particulares sunt inferiores ad seipsos: ut sunt significatiui. verbi gratia conceptus entis significat omne ens: et quia ipse est ens. ideo significat etiam seipsum ecce quod talis conceptus non solum dicitur de se. sed etiam de aliis entibus et per consequens est superior et communior seipso: ut sic. Idem dico de conceptu qualitatis et accidentis et aliis huiusmodi. Dico tertio quod tales conceptus possunt diuidi in duas differentias et tamen coincidunt in unam earum quod sic declaro. Nam constat quod conceptus qualitatis diuiditur in qualitatem corporalem et spiritualem. et tamen ipse conceptus qualitatis est qualitas spiritualis. quum sit in subiecto spirituali. scilicet in intellectu. Dico quarto quod conceptus uniuersalis et similiter generis super se reflectitur: nam conceptus generis est genus et conceptus uniuersalis est uniuersalis quum possit sibi attribui intentio uniuersalis: licet ille conceptus in se sit quedam res particularis: sicut humana natura secundum esse quod habet in sorte est particularis licet ut est apprehensa per intellectum ei conueniat uniuersalitas. Dico quinto quod conceptus uniuersalis potest accipi ut superior ad conceptum generis. Predicatur enim non solum de genere sed etiam de specie et differentia: et proprio et accidente. Conceptus etiam generis potest accipi ut superior ad conceptum uniuersalis. Genus enim continet sub se omnia genera. et per consequens etiam hoc genus uniuersale. Dico igitur quod uniuersale ut est superius ad genus diuiditur in ista quinque sicut in species quod patet. Hec enim diuisio non est subiecti in accidentia: ut de se patet: neque est diuisio totius in partes quantitatiuas aut essentiales aut potentiales. sed est diuisio totius uniuersalis in partes subiectiuas: nec hoc indiget probatione. omnis autem pars subiectiua vel est species vel indiuiduum: sed hec diuisio non est in indiuidua. alioquin genus esset indiuiduum: ergo est diuisio in species. Ad argumentum dico quod genus est relatiuum potest autem aliquid dici relatiue. Uno modo in comparatione ad unum. Et alio modo in comparatione ad aliud. Nam aliquis est pater unius et filius alterius. Ita dico in proposito: nam ista quinque uniuersalia ut com-

paratur ad hoc cōe gen⁹ vniuersale sub quo continentur habent rationem spēi. si vero comparantur ad ea de quibus ipsa dicuntur sic habent distinctas ratiōes vniuersalis. ⁊ vnum dicitur genus aliud species aliud differentia aliud propriū. aliud vero accidens.

Tripliciter igitur quum gen⁹ dicatur. Postq̄ Porphyrius declarauit. ꝙ genus dicit̄ trib⁹ modis. ommissis duobus primis eligit tertiū. qđ quidem dupliciter diffinit. Primo sic genus est cui supponitur species. Secundo sic. Genus est qđ predicatur de plurib⁹ differentib⁹ spē in eo ꝙ quid. Notandū ē ꝙ licet vnius rei sit tantum vna diffinitio si loquamur de his que proprie hn̄t diffinitionem eo ꝙ vnius est tantum vna nā quā significat diffinitio. tn̄ possum⁹ aliquā rem multis modis diffinire largo modo accipiēdo diffinitionē sic ē in ꝓposito. Nā genus: ⁊ est genus: ⁊ est p̄dicabile. inquātum est genus dr̄ relatiue ad speciē. quā sub se continet ⁊ vt sic data est prior diffinitio: de genere aūt vt est predicabile dat̄ secunda diffinitio. Et ꝙ illa diffinitio sit cōueniēs sic probat̄ ista diffinitio datur per proprium genus ⁊ proprias differentias ergo est conueniens: ꝯn̄a p3: an̄s probat̄. Nam quod detur per proprium genus p3 quū dr̄. Genus est qđ predicatur. s. est p̄dicabile. Q3 aūt detur per ꝓprias differentias declarat sic eorum que predicātur. Aliqua predicantur tm̄ de vno vt indiuidua aliqua vero de pluribus: eorū q̄ dicuntur de pluribus aliqua predicantur in quid ⁊ aliqua in quale: eorū que in quale: Aliqua in quale essentiale ⁊ aliqua in quale accidentale. Tunc arguitur sic ista diffinitio facit differre genus ab omnib⁹ predicabilibus imo etiam ab omnibus q̄ predicantur etiā si sint indiuidua. ergo datur per proprias differētias predicabilis Tenet cōsequētia q: vnū predicabile nō differt ab alio in ratiōe predicabilis nisi ꝑ proprias predicabilis differentias antecedens probatur. Nam illa ꝑticula de pluribus facit genus differre ab indiuiduis que dicuntur de vno solo. Illa autē differentibus specie facit differre a specie. illa vero in quid facit differre a differentia a proprio ⁊ ab accidente que predicātur tātum in quale vt infra patebit. Quod etiā probat. Porphyrius quia per ista respōdetur ad interrogationem factam ꝑ quale. ergo predicantur in quale ex his concludit predictam diffinitionē generis eē esse conuenientem. ¶ Contra arguit̄ primo id quod predicatur de aliquo vere affirmat̄ de eo: sed genus nō vere affirmatur de specie: ergo nec de ea vel de eis p̄dicatur: maior nota etiam minor. Nā ista propositio est falsa species est genus. Secundo quecūq̄ sunt plura sunt differentia: ergo in diffinitione generis superflue ponitur differentibus. Ad primum dico ꝙ quum genus sit terminus secunde intentionis corelatiue acceptus aliud est ipsa intentio generis ⁊ aliud est res que sibi corespondet tanq̄ fundamentum. Dico secundo ꝙ in terminis prime intentionis a predicari ad esse valet ꝯn̄a: sequitur enī animal predicatur de homine ergo homo est animal. In secundis autem intentionib⁹ non tenet illa ꝯsequentia nisi forte ex parte fundamenti: ⁊ propter hoc neganda est maior. Ista enim propositio falsa est species est genus: sed hec est vera illa res que est species est illa res que ē genus. Id enim qđ homo est. est etiā animal. Ad secundū negatur consequentia q: ly differentib⁹ non ponitur in illa diffinitione vt determinet ly pluribus sed vt determinet ly specie. Omnia enim que sunt plura differunt: sed differre cōtingit multis modis. Nam aliqua differunt genere aliqua differūt specie aliqua differūt tm̄ numero: vt ergo declararet quomō differāt illa plura de qbus p̄dicatur gen⁹ dixit ꝙ predicat̄ de plurib⁹ que differunt nō tm̄ numero sed spē. ¶ Si vero q̄rit̄

vtrum genꝰ possit predicari de differenti bus numero. Respōdeo ꝙ genꝰ aliquod predicatur de pluribꝰ differētibus nume ro nō tamē inquantū differūt genere sed inquantū differūt specie: hoc genꝰ viuens dicitur de aīali ⁊ de planta: constat aūt ꝙ hec duo genere differūt: quū sub aīali plu res sint species distincte a speciebus plan tarū: sȝ dico ꝙ aīal ⁊ planta licet sint gene ra vt cōparant̄ ad sua inferiora: sunt tamē species ⁊ nō genera vt cōparantur ad vi uens qđ est eis supiꝰ. ¶ Est aūt genera lis questio vtrū quādo diffinit̄ genꝰ diffi niatur prima vel secunda intentio siue ali quid aliud Burleus Gratiadeus Anto nius andree Armādus ⁊ plerique alij di cunt nō primā sed secundam intentioneȝ diffinit: nō quidem pro se sed pro prima. Mouent̄ aūt ad hoc tenendū principali ter ista ratione. Illud diffinitur quod per se cōsideratur a logico sed secūde intentio nes sunt hmōi ⁊ nō prime: ergo hic diffi nitur secūda intentio. Ista opinio sustenta ri potest nec est facile iprobanda quū fue rit p̄clarissimoꝝ virorum posset tamen di ci ꝙ nec prima nec secūda intentio diffini tur sed res cui intētio generis atribuitur: quod sic probatur: de rōne diffinitōis est ꝙ cōueniat diffinito quum insit ei per se vt dicitur primo posterioꝝ: sed ista diffini tio generis nō ꝯuenit prime aut secūde in tentioni: ergo nec prima nec secūda inten tio diffinitur: minor probatur. Nullū acci dens predicat̄ in quid de substātia sed pri ma ⁊ secūda intētio sunt accidētia: quum sint in intellectu subiectiue: ergo nulla intē tio potest de substātia p̄dicari. Si ergo dif finitur intentio seq̄tur ꝙ in substantia non esset predicatio generis de specie. Nec va let si dicatur ꝙ diffinitur intētio nō pro se sed pro ipsis rebus: quū sit implicatio cō tradictionis dicere ꝙ diffinitio nō cōueni at diffinito vt pȝ ex secūdo posterioꝝ. Est ergo dicendū ꝙ ipa res diffinitur nō abso lute sed vt stat sub secunda intentiōe. Qđ sic probo. Illud diffinitur cui ista diffinitio

conuenit: sed res ad extra est huiusmodi. Ipsa eni nā est que predicat̄ vt supra ꝓba tum est quāuis nō sibi cōueniat predicari ⁊ respectus ꝯformitatis ad res spē distin ctas nisi vt ē per itellectū apprehēsa: ⁊ hoc est forte qđ intendunt isti qñ dicunt ꝙ dif finit̄ secūda itentio in ꝯcreto. Pro cuiꝰ no titia ē sciēdū ꝙ hoc nomen genꝰ significat tm̄ respectū rōnis quū sit relatiuū secūdū esse vt dictū ē supra: iste aūt respectꝰ pōt significari ⁊ i abstracto sicut forte per hoc nomē generalitas ⁊ in cōcreto vt per hoc nomē genꝰ. Cōcreta aūt aliud significāt ⁊ pro alio supponūt: significāt eniȝ formā ⁊ supponūt pro re cui forma inest. Istud er go nomē genus supponit pro nā cui atri buitur respectus vniformitatis ad distin cta specifice: licet significāt tm̄ illū respectū Et ideo bene dicit̄ ꝙ diffinitur genus in cōcreto: qđ quidē genus appellant intētio nem: q: intentio pōt dupliciter accipi vno modo ꝓprie ⁊ sic nihil est intentio nisi qđ fit per operationē intellectus. Alio modo large ⁊ sic intētio significat rem que obici tur intētioni. Potest ergo dici ꝙ natura q̄ est genus dicit̄ intētio q: est obiectuȝ ⁊ id qđ corespōdet secunde intētioni. ¶ Con tra hoc arguit̄ prīo si hic diffinit̄ res seq tur ꝙ logicus pricipaliter cōsiderat de re bus hoc est falsū ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo dif finitio rei cōuenit cuilibet cōtento sub ta li re. sed hec diffinitio nō cōuenit cōtentis sub nā generica: nō. n. hō ē genꝰ. ergo nō natura diffinit̄. ¶ Tertio id qđ hic diffini tur p̄dicatur vniuoce de oībus generibus sed nulla res p̄dicat̄ vniuoce de oībus ge neribus. quia illud maxime esset ens. Cō stat aūt ens nō dici vniuoce ergo ideȝ qđ prius. ¶ Ad primū negatur ꝯsequētia q̄a hic nō diffinit̄ res vt res est. sed vt stat sub respectu vniformitatis qui est respectꝰ rō nis: ita ꝙ talis respectus est rō ꝙ rei cōue niat hec diffinitio. Cōstat aūt ꝙ principa le cōsideratū in scīa est ratio sub qua aliq̄d considerat̄. Ad scđm dico ꝙ diffinitio rei vt res est. i. diffinitio que dicit q̄dditateȝ ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

entitatez rei p̄dicatur de omnibus sub eo
contentis .q: in omnibus reperitur talis
entitas. Diffinitio autē rei nō absolute ac/
cepte sed vt stat sub aliquo respectu vt est
respectus rōnis nō cōuenit nisi eis ī qbus
est talis respectus. respectus aūt significa
tus per hoc nomen gens nō inest homini
nec respectus significat⁹ hoc noie spēs in/
est sorti: nec dico ꝙ diffiniat̄ res ⁊ respe/
ctus: q: tale est ens per accidēs: sed dico
ꝙ rei nō conuenit ista diffinitio nisi vt stat
sub respectu. Ad tertiū dico ꝙ est differē
tia inter nomē prime ipositōis ⁊ secūde:
q: nomini prime īpositōis corespōdet ali
qua determinata natura. hoc eniz nomen
animal nō significat primo hominē aut ca
pram sed naturā animalis. ⁊ hoc nomen
homo significat humanitatē. nomini autē
secūde īpositōis nō corespondet aliq̄ vna
natura determinate. sed significat aliquid
qδ potest diuersis naturis attribui: respe
ctus eniz significatus hoc noie genus attri
buitur animali ⁊ plante ⁊ colori ⁊ multis
alijs. Dico ex his ad argumentuz ꝙ licet
diffinitio rei vt stat sub prima intentione ⁊
sub noie prime impositōis cōuenit oībus
sub re cōtētis. nō tn̄ hoc est verū in diffini
tione rei vt stat sub termino secūde impo
sitōis: ⁊ ad argumētū formalr̄ respōdēdo
negat̄ maior sed ꝙ ille respectus cōformi
tatis sub quo diffinitur res cōueniat vni/
uoce oībus generib⁹. i. omnibus rebus q
bus attribuitur intentio generis. Predi/
cta arbitror esse de mēte. s. doc. que forte
non aborebit qui studiose ⁊ acurate ipsuz
fuerint perscrutatus.

Species autē dicitur postq̄z
Porphyrius declarauit qd
sit genus. tractat cōsequēter
de specie cui⁹ ordinis rō di
cta est supra. Circa hoc aūt
duo principaliter facit. Prio ponit duos
modos. qbus dicit̄ spēs. quoꝝ alter ad rē
ptinens est. alter vō ipertinens. Secūdo
ponit differentiazque est inter superiora
⁊ inferiora quo admodū p̄dicādi ibi (assi
gnato autem) Circa primum dicitur ꝙ
species dicit̄ dupliciter nam forma ⁊ pul/
chritudo species dicit̄. prout dicebat̄ spe
ciez Priami esse dignaz imperio. Dicit̄
etiam species ꝓpria alicui indiuidui incli/
natio ⁊ complexio. iuxta illud poete mille
hominuz species ⁊ rerum discolor vsus.
Velle suuz cuiqꝫ est nec voto viuit̄ vno.
Sed de specie his duobus modis dictis
nō loquit̄ hoc loco Porphi. Alio modo
dicitur spēs id quod ponitur sub assigna/
to genere sicut hō est species aīalis. ⁊ al/
bedo coloris ⁊ triāgulus figur̄. Notādū
ꝙ specieruz alique sunt subalterne alique
vero specialissime. Porphy. de vtrisqꝫ
exemplificat. Nā ⁊ homo ⁊ albedo sunt
spēs specialissime. triangulus vero est spe
cies subalterna habēs sub se alias species.
Hāc igitur spēm de qua loquendum est
tripliciter describit. Primo sic. Species
est que ponit̄ sub assignato genere ⁊ ꝓba
tur. Omne iferius ponit̄ sub suo supiori.
sed spēs est iferior genere: quū sit ei⁹ pars
subiectiua. ergo ponit̄ sub gener̄: maior ⁊
minor de se satis clarēt. Notāter dixit sub
genere assignato. i. determiato quia non
quelibet species ponit̄ sub quolibet gene
re. Albedo eni nō est sub animali sed sub
eo qδ per eius differētiā in species diuidi
tur. ¶ Cōtra argui solet primo īdiuiduuz
continetur sub genere. ergo ista diffinitio
nō cōuenit soli speciei. Et per cōsequens
posita ē incōuenienter. Scδo magis cōe
nō cōtinet̄ sub min⁹ cōmuni. sed spēs est
cōmunior genere ergo sub eo nō cōtinet̄
maior nota minor ꝓbatur. plures sūt spe
cies q̄z genera. ergo spēs est cōmunior ge
nere: antecedens patet cōsequentia ꝓba/
tur: quia illud ē magis cōmune quod de
pluribus predicatur. Tertio in diffinitio/
ne generis ponitur species ergo in diffini
tiōe speciei nō debet poni genus. aliogn
idē esset notius ⁊ ignotius respectu eiusdē
¶ Respondeo ad primum ꝙ ista descri
ptio sic est intelligēda. species est vniuersa
le qδ ponitur sub assignato genere. indiui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

duum autem licet sit sub genere . non ta/
men est sub eo tanq̃ꝫ vniuersale Et simili
ter species est sub genere. vt quid cõmu
nicabile multis indiuiduũ vero vt in cõi/
cabile. ⁊ ꝓpter hoc ista descriptio nõ con
uenit ĩdiuiduis. Ad scd̃m dico ꝙ species
accipitur dupliciter: vno modo pro inten
tione alio mõ pro re subiecta ĩtentioni. In
tentio speciei est cõmunior intentione ge/
neris quia pluribus naturis applicari po
test. ipsa vero res que est species non est
cõmunior natura generica. sed ecõtrario:
quia de quocunq̃ꝫ p̄dicatur natura specifi
ca p̄dicatur etiam natura generica. sed nõ
ecõtra: quãdo dicimus ꝙ species est sub
genere nõ loqmur de intẽtionibus sed de
rebus ipsis. ad argumentũ negat̃ minor.
quuꝫ ꝓbationes procedant de intentione
speciei. ⁊ nõ de re que est species. Ad ter
tiũ respõdet auctor in textu. ꝙ cuꝫ gen⁹ ⁊
species sint corelatiua. necesse ẽ in vtrorũ
q̃ꝫ rõnibus vtrisq̃ꝫ rationib⁹ vti. Ex quo
videt̃ innuere ꝙ vnum relatiuũ debet per
aliud diffiniri. Burleus vult ꝙ nullo mo/
do vnum relatiuum per aliud diffiniatur:
siue diffinitione quid rei. siue diffinitiõe qd
nõis. q: qd̃ ponitur in diffinitiõe est notius
diffinito. sed vnum relatiuum non est no/
tius altero. quum relatiua sint simul natu
ra ⁊ ĩtellectu ergo ⁊c̃. Ego tamẽ arbitror
Burleum nõ aduersari Por. sed eorum
vtrunq̃ꝫ verum dixisse. Ad aliquid enim
sunt que scd̃m id totum qd̃ sunt ad aliud di
cuntur. vt habet Phi. in predicamentis.
Quum igitur tota ratio relatiui cõsistat in
dependentia ad corelatiuũ impossibile est
vnũ relatiuuꝫ intelligi sine corelatiuo ⁊ iõ
in diffinitiõe relatiui ponitur corelatiuũ nõ
tamq̃ꝫ aliquid eo notius. vt optime inquit
Burleus sed tãq̃ꝫ id sine quo intelligi non
potest. ¶ Secunda descriptio speciei hec
est species est de qua genus in eo ꝙ quid
p̄dicatur. ista diffinitio patet ex diffinitiõe
generis posita in capi. precedẽti vbi dictũ
fuit ꝙ genus predicatur de pluribus spe
ciebus in eo ꝙ quid. Contra ista diffinitio
cõuenit etiam indiuiduis: nam indiuiduũ
est de quo predicatur genus ĩquid. Rñ/
deo ꝙ diffinitio sic est glosañ. species ẽ de
qua predicatur genus immediate ⁊ hoc
modo nõ cõuenit indiuiduis: q: de eis nõ
p̄dicatur imediate sed tm̃ mediante spẽ.
¶ Tertia descriptio est ista species est. s.
vniuersale qd̃ predicat̃ de pluribus diffe
rentib⁹ numero ĩ eo ꝙ quid. Deide quũ
dicit (sed hec qdẽ) ponit differentiã inter
hãc tertiã descriptõeꝫ ⁊ duas precedẽtes
q: ille cõueniunt nõ solũ speciebus specia
lissimis. sed etiã sub alternis ista vero con
uenit tm̃ specialissimis. Cõtra p̄dicari de
differentibus numero cõuenit etiã speciei
subalterne. Nã aĩal est species subalterna
⁊ predicatur inqd de sorte ⁊ platone er/
go nõ bene dictũ est ꝙ ista diffinitio cõue
niat tm̃ speciei specialissime. Rñdeo du/
pliciter ꝙ licet sit spẽs subalterna predice/
tur mediate de differẽtibus numero. non
tamẽ imediate. sed hoc cõuenit tantũ spe
ciei specialissime. Dico secũdo ꝙ ista diffi
nitio intelligitur cũ exclusione ⁊ est sensus
ꝙ species specialissima predicat̃ de diffe/
rentibus numero solũ. Contra hoc cõue/
nit etiã speciei subalterne. aĩal enim predi
catur de sorte ⁊ platone qui differunt solũ
numero. Respõdeo ꝙ li solũ in illa ꝓpo/
sitiõe põt duo determinare: aut eni deter
minat li differẽtibus. vt sit sensus. species
specialissima predicatur de differentibus
solũ numero. ⁊ sic nõ ĩtelligit̃ hic: aut de
terminat li predicatur vt sit sensus ꝙ spẽs
specialissima predicat̃ solũ de differentib⁹
numero. ⁊ sic nõ cõuenit speciei subalter/
ne: que nõ solum de differentib⁹ numero
sed etiã de differẽtibus specie p̄dicat̃. Se
cundo arguit̃ sic. quicquid p̄dicatur de al
tero inquid dicit totũ illud de quo predi/
catur. alioquin nõ diceret totã ei⁹ quiddi/
tatẽ ⁊ sic nõ predicaret̃ quidditatiue. sed
species nõ dicit totũ indiuiduũ ergo nõ p̄
dicatur inquid de indiuiduis. minor ꝓbat̃
species nõ dicit principia quibus ĩdiuidu/
um indiuiduatur ergo nõ dicit totũ ĩdiui/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

duum. Cõsequẽtia p3 q: talia ꝑncipia sũt aliquid ipsius indiuidui antecedẽs ꝓbat᷑ spẽs dicit solã nãm cõem puta hõ significat tm̃ aĩal rõnale: ergo non significat ipsa ꝑncipia: q̃ nõ sunt nã cõis. imo icomunicabilia. Respõdeo negat᷑ minor ad ꝓbationez negat᷑ antecedẽs ad cuius euidentiã ẽ sciendũ ꝙ sortes hõ ⁊ humanitas idez significãt l3 diuersimode: vt d̃clarat. s. doc. in tractatu de esse ⁊ essentia. Humanitas .n. quia significat abstractiue. significat tm̃ id quo hõ ẽ hõ ⁊ nõ aliud: q: abstractũ ẽ id quo solo ⁊ quo toto aliq̃d est tale quale denominat᷑ ꝑ cõcretũ. hõ aũt nõ solũ humanitatẽ significat: s3 ẽt principia idiuiduãtia. iplicite tñ ⁊ nõ explicite: q: nõ significat illa determinate: s3 q: significat naturã humanã i cõcreto siue vt est i supposito. non exprimens hoc aut illud suppositum ideo iplicite ⁊ indeterminate significat principia indiuiduantia suppositum vero significat explicite ⁊ nãm ⁊ ꝑncipia indiuiduantia. sufficit ergo ꝙ spẽs iplicite significet tm̃ indiuiduum ad hoc ꝙ de ipso qui datatiue ꝑdicet᷑. Tertio arguit᷑ sic idẽ ẽ ꝑdicari de differentibꝰ numero qd̃ ꝑdicari de indiuiduis: s3 i diffinitõe spẽi ñ possunt poni indiuidua: ergo neq3 hoc qd̃ ẽ ꝑdicari de differẽtibꝰ numero maior p3 minor ꝓbat᷑. Si indiuiduũ ponit᷑ i diffõne spẽi aut ponit᷑ vt genꝰ aut vt dr̃ia aut vt sub3 aut vt correlatiuũ. Nõ p̃mũ q: indiuiduũ nõ ẽ genꝰ spẽi quũ nõ sit supiꝰ ad eã. Nõ scd̃m qa spẽi spãlissime nõ sunt differẽtie. Nõ tertiũ q: spẽs nõ ẽ i indiuiduo sic accidens in subo. Nõ quartũ q: vnius relatiui ẽ tm̃ vnũ corelatiuũ eiusdẽ rõnis: s3 correlatiuũ spẽi ẽ genus. ergo indiuiduũ nõ ẽ eiꝰ. Rñdeo qd̃ ponit᷑ in eius diffõne tãq3 corelatiuũ. Ad iprobatione dico ꝙ vnum põt pluribꝰ relationibꝰ referri ad deuersos terminos: ⁊ sic ẽ i ꝓposito. Na3 spẽs quãtũ ad relationẽ inferioritatis habet ꝓ suo termino genꝰ quãtũ v̾o ad relatiõem supioritatis refert᷑ ad indiuiduũ. Et ꝓpter hoc ẽt assignant᷑ spẽi plures descriptiões.

Spẽs .n. est inferior genere oẽ aũt inferiꝰ cõtinet᷑ sub suo supiori: ⁊ recipit eiꝰ ꝑdicationẽ. Prima ergo diffõ ꝯuenit spẽi ad ꝑ cõparationẽ quã h3 ad genꝰ vt ꝯtẽti continẽs. Scd̃a v̾o inquãtũ recipit eiꝰ ꝑdicationẽ. ⁊ tertia ꝑ cõparationẽ ad indiuidua de qbꝰ ipsa species predicatur.

Planũ aũt erit: i ista ꝑte declarat Porphy. ꝑdictas diffõnes spẽi. ⁊ p̃mo p̃mã. Scd̃o alias duas. ibi. (Assignato ãt gñe.) Circa p̃mum intẽdit hãc rõnẽ. Omne iferius ꝯtinet᷑ sub suo supiori: S3 spẽs ẽ inferior genere ergo sub genere ꝯtinet᷑: Sed q: vbi ẽ relatio superioritatis ⁊ inferioritatis ibi ẽ ordo: ꝓpterea ꝯsequẽter declarat ordinẽ ꝑdicamẽtalẽ dicens ꝙ in oĩ ꝑdicamẽto ẽ qd̃dã generalissimũ ⁊ aliq̃ spãlissima supra genꝰ generalissimũ nõ est aliud genus. Et ĩfra spẽm spãlissimã nõ est alia spẽs: sed ĩter generalissimũ ⁊ spẽs spãlissimas sunt aliq̃ media q̃ vt cõparant᷑ ad genus generalissimũ sunt spẽs: ⁊ vt cõparãtur ad spẽs specialissimas sũt gña ⁊ exemplificat de ꝑdictis. Nã subꝰa ẽ genꝰ generalissimũ: ⁊ hõ est spẽs spãlissima ⁊ horũ intermedia sunt animal corpus ⁊ viuens.

¶ Dubitat᷑ p̃mo q̃re quũ dixerit in vno quoq3 ꝑdicamẽto eẽ vnũ generalissimu3 dixit postea eẽ plura spãlissima: ⁊ nõ solũ vnũ. Respõdet᷑ p̃mo ꝙ ipossibile ẽ i vno quoq3 ꝑdicamẽto eẽ plura generalissima: sed ibi est tãtũ vnũ qd̃ ẽ ꝑncipiũ totiꝰ illiꝰ coordinatiõis. Ubi .n. sunt duo generalissima sunt ẽt due coordinatões: ⁊ duo predicamenta. Species vero spãlissime non sunt principiu3 coordinationis: sed sub ea continẽtur ⁊ ideo possunt esse plures q: nõ repugnat aliqua plura quorum vnum sub alio mõ cõtinetur cõtineri sub aliquo tertio. Dico secundo ꝙ etia3 loquitur de generalissimo in plurali: ait .n. sic. In vno quoq3 predicamento sunt quedam generalissima ꝙ quidem non est exponendu3 distributiue: sed colectiue ⁊ est sensus qd̃ est i vno quoq3 idest i omnibꝰ simul sum/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ptis sunt quedam generalissima. ¶ Du-
bitatur secũdo quare sicut species subal-
terna diuiditur in plures species. Nõ sic
etiam diuiditur species specialissima. Re
spõdeo ꝙ diuisio alicuiꝰ in species est diui
sio formalis: qꝛ diuisio generis fit ꝑ drias
formales: que constituunt speciem ⁊ eã
ab alijs formaliter ⁊ specifice distingunt.
Diuisio autem speciei specialissime nõ est
per differentias formales sed per materi
am: quia principiũ distinctiuum duorum
indiuiduorum in eadem specie non est ali
qua differẽtia specifica: ⁊ ideo species spe
cialissima non potest diuidi in alias species
quia non hꝫ differentias diuisiuas. ¶ De
inde quum dicit (quare hec quidem) in-
fert ex dictis quoddam correlarium di-
cens ꝙ generalissimum habet tantuꝫ vnã
habitudinem ad inferiora. ⁊ specialissimũ
habet tantum vnam ad superiora. In-
termedia vero habet duas vnam. s. ad su
periora ⁊ aliam ad iferiora. ¶ Cõtra hoc
ꝙ continet ⁊ continetur habet duas habi
bitudines: vnam ad continens: aliam ve-
ro ad contentuꝫ: sed species specialissima
continetur a genere: ⁊ continet indiuidua
igitur habet duas habitudines. Respon-
deo primo ꝙ species vt species refertur
tantum ad genus: cuius ratio est. quare
species dicitur a specificando: est autẽ spe
cificatiua solius generis: ⁊ ideo dicitur tan
tum ad genus: ⁊ sic loquitur in hoc lo-
co. Por. licet species per relationem su-
perioritatis dicatur ad indiuidua. Uel di-
ci potest. ꝙ Por. non intendit dicere ꝙ
species non dicatur ad indiuidua: sed solũ
vult dicere ꝙ species specialissima nõ est
genus suorum inferioruꝫ sicut species sub
alterna: que vt comparatur ad sua supe-
riora est species: ⁊ vt comparatur ad sua
inferiora est genus. Species auteꝫ specia
lissima habet semper tantum vnam habi
tudinem scilicet habitudinẽ speciei. quam
habet in ordine ad genus. ¶ Deinde
quum dicit (determinant ergo) declarat
quid sit generalissimuꝫ: ⁊ quid sit species
specialissima. Dicens ꝙ species specialissi
ma est que quum sit species non potest eẽ
genus nec potest diuidi ĩ alias species: vt
supra declaratum fuit. Generalissimum
vero est qd quũ sit genus nõ põt eẽ spẽs.
Itẽ gñalissimũ est supra quod non est ali-
ud genus ⁊ declaratur exemplo: naꝫ iup-
piter est vltimuꝫ ad quod relatiue dicitur
Agamemnon atrides ⁊ Pelopides.
Deinde quum dicit: sed in familijs ponit
differentiam inter hoc exemplum ⁊ ipsũ
generalissimuꝫ quia omnes qui sunt in ali
qua familia reducuntur ad vnum primũ
principium: generalissima vero non redu
cuntur ad aliquid quod sit e orũ principiũ
Nã si esset aliquod cõmune genus omnĩ-
bus generalissimis maxime esset ens: sed
ens non est genus ergo ⁊c. patet maior
sed minor probatur. nullum genus pre-
dicatur equiuoce: sed ens predicatur equi
uoce: ergo non est genus. Utrum au-
tem ens dicatur equiuoce vel vniuoce: al
terius negocij est. ¶ Sciendum tamen
ꝙ ens non est pure equiuocum: alioquin
in primis principijs per se notis esset equi
uocatio qꝛ in eis ponitur ens siue esse vel
non esse. Et per consequens si poneretur
in argumentatione committeretur falacia
equiuocationis. Non etiam predicatˀ oi-
no vniuoce: qꝛ omne commune vniuocũ
contrahitur ad sua inferiora per aliquid ꝙ
est extra rationeꝫ illius superioris sicut ani
mal contrahitur ad hominem per ratio-
nale. de cuius ratione non est animal: sed
nihil est de cuius ratione non sit ens: ergo
non est vniuocum: sed dicendũ est ꝙ pre
dicatur analogice. i. per prius de vno q̃ʒ d̃
alio. per prius de suba ⁊ per posteriꝰ de
accidente. ¶ Deinde quum (dicit deceꝫ
qdem sunt) ponit differentiam inter ge-
neralissima ⁊ specialissima ⁊ indiuidua.
Dicens ꝙ generalissima sunt tantum de-
cem specialissima vͦo sunt in quodaꝫ nu-
mero finito: non tamen nobis noto: qꝛ nõ
cognoscimus omnes species rex. indiui-
dua vero sunt infinita sm Philosophos

successiue. Quia enim ipsi dicant mundū
fuisse eternum. dicunt etiam generationē
fuisse ab eterno: ⁊ fuisse ante nos infinitos
homines non quidem simul sed per suc/
cessionem. ¶ Deinde quum dicit (qua
pp) infert ex dictis duo correlaria secun/
dum est ibi (descendentibus igitur) Di/
cit itaqꝫ primo ꝙ descendēdo ꝑ diuisionē
a generalissimo ad speciem specialissimā
quiescendum ē i ea nec ē procedendū ad
indiuidua. ¶ Probatur hoc correlariū tali
ratione ad ea non est procedendum in q/
bus reperitur infinitas: q2 nō contingit in
finitum pertransire: sed indiuidua sunt in
finita vt dictum est ergo ⁊c. Ex hoc sequi
tur ꝙ indiuiduorum non est sciētia proba/
tur sic. De ifinito non est scientia sed indi/
uidua sunt infinita: ergo de ipsis non ē sci/
entia. ¶ Deinde quum dicit (descenden
tibus igit̄) ponit aliud correlariū dicēs
ꝙ desensus a generalissimo ad specialis/
sima fit per diuisionem .s. generis ꝑ diffe/
rentias. verbi gratia. sic descēditur a suba
ad hominem. Substantiarū alia corporea
alia incorporea. Corporearum alia est vi/
uens alia non viuens. Uiuentiū alia sen/
sitiua alia n̄ sensitiua: sensitiuarū alia rōalis
alia irrationalis. Substantia corporea vi/
uens sensitiua rationalis est homo. Asen/
sus vero a specialissimis ad generalissima
sit colligendo omnia genera superiora ⁊
omnes eorum differentias. Quare i spe/
cie specialissima sunt omnes differētie su/
periorum generum. Homo enim ⁊ est
rationalis ⁊ sensitiuus ⁊ viuens ⁊ corpo/
reus. Quum igitur singularia ⁊ minus cō
munia sint diuisiua magis communis: ⁊
magis cōmune contineat minus cōmu/
nia que in ipso vniuntur. Naꝫ plures ho
mines sunt vnus homo participatiōe spe
ciei: sequitur ꝙ a magis cōmuni ad minus
cōmune proceditur diuidendo ⁊ a minus
cōmuni ad magis cōmune ꝓceditur col/
ligendo. ¶ Uidetur esse falsum ꝙ su/
perius plura cōtineat q̄ꝫ inferius puta ge
nus q̄ꝫ species: q2 id quod se hꝫ ex addi/
tione ad aliud continet ipsum ⁊ aliquid
plus: sed inferius se habet ex additione
ad superius: homo enim addit rationale
ad animal: ergo inferius plura cōtinet q̄ꝫ
superius. Respondeo duplex est continē
tia vna potentialis. alia vero actualis su/
perius plura continet potentialiter q̄ꝫ infe
rius. Animal enim non soluꝫ continet ho
minem: sed etiam alias species animalis
homo aut continet tantum indiuidua na/
ture humane. Dicitur vero ista continen
tia potentialis: non ad hunc sensum ꝙ iste
species contente sub genere sint tantum i
potentia: sed dicuntur contineri potētiali
ter a genere: q2 non sunt de rōne eius: quū
nulluꝫ posterius sit de ratione prioris. Si
vero loquamur de continentia actuali: sic
dico ꝙ species plura continet. Naꝫ quic/
quid est de ratione animalis est etiam de
ratōe hominis ⁊ aliquid plus: q2 de rōne
hoīs est rationale qd̄ tamen nō ē de rōne
animalis. aliogn omne animal eēt rōnale.
¶ Uidet̄ scd̄o eē falsum ꝙ plures hoīes
sint vnus hō ꝑticipationē spēi: q2 q̄cūqꝫ sūt
vnū ꝑticipatione spēi sūt vnū realit̄: sed
plures hoīes nō sūt vnus hō realiter: ergo
⁊c. maior pꝫ: q2 nrā specifica est ens reale
minor probatur. Quecūqꝫ sunt vnū rea/
liter aliquā habēt numero naturā: sed plu
res hoīes n̄ hn̄t eādē nāꝫ numero ergo ⁊c.
Rn̄deo ꝙ vnū dr̄ q̄tuor modis: vt dicit
phūs tertio metaphysice. s. vnū numero
vnū spē vnū gn̄e ⁊ vnū analogia vnitas
numeralis est vnitas realis ⁊ ē vnitas sim
pliciter. Alie vero vnitates sunt vnitates
rōnis ⁊ sꝫ qd. nā enim specifica est reali/
ter plures ⁊ ē realit̄ distincta in indiuiduis
sed efficitur vna per apprehensionem in/
tellectus abstrahentis eam a principijs in
diuiduantibus. Ad argumētū ergo negatur
maior ad ꝓbationē negat̄ ꝯn̄a: q2 lꝫ nā spe
cifica sit ens reale eius: tamen vnitas non
ē realis sꝫ sꝫ rōnē tantū. ¶ Deinde quū
dicit (assignato āt genere) q2 aliquā mē/
tionē fecit. ¶ Porphyrius de ordine p̄dica
mētali in quo ponūtur superiora ⁊ iferiora

declarat quomõ se habeat supiora ⁊ infe-
riora quantũ ad predicationẽ ⁊ quia poni-
tur aliqua differentia in hoc inter vniuersa
lia ⁊ idiuidua ideo declarat secũdo qd sit
indiuiduũ. tertio infert quoddã corelariũ
Dicit igit declarato qd ẽ gen⁹ ⁊ qd ẽ spe-
cies ⁊ dicto ꝙ genus est vnũ species aũt
plures videndũ est quomõ se habeant ad
predicationẽ. Dubitat an habeat veritatẽ
ꝙ gen⁹ necessario habeat plures species.
Ad hoc Respõdeo ex sentẽtia sancti doc.
prima sniarũ disti. xix. qõne q̃rta arti. secũ
do ꝙ omne genus necessario habet plu-
res spẽs in actu spẽs aũt necessario habet
plura indiuidua vel in actu vel in potentia
vel aptitudine ꝙ tam spẽs q̃3 genus neces
sario habeat plura sic probat. Omne vni-
uersale necessario cõtinet sub se plura quũ
sit de multis tanq̃3 inferioribus predicabi
le. Sed genus ⁊ spẽs sunt quedã vniuer
salia ergo cõtinent plura sub se. Quod aũt
genus cõtineat actu plures spẽs: sic decla
ratur differentia diuisiua generis est cõsti
tutiua spẽi: nec esse possibile est aliquam
differentiã quin per ipsam cõstituat spẽs:
tot ergo sunt spẽs sub genere: quot sũt dif
ferentie diuise generis sed cuiuslibet gene
ris sunt plures differentie diuisiue: quum
omne genus diuidat saltẽ duabus differẽ
tiis vt dicit. x. metaphysice ergo sub quo
libet genere sunt actu saltẽ due spẽs. Nõ
dico aũt eas esse actu. i. actualiter existere
in rerũ natura sed q: semꝑ sunt spẽs talis
generis: dato enĩ ꝙ nullũ animal esset in
rerũ natura: adhuc homo ⁊ asinus esset
spẽs animalis. Species aũt non habet ne
cessario plura indiuidua actu: q: diuiditur
in indiuidua per materiã: possibile autem
est totã materiã capacem alicuius forme
actuari per eam: vt p3 de materia solis:
⁊ tunc in tali specie erit tñ vnũ indiuiduũ
sunt tamẽ semꝑ plura indiuidua in poten
tia q: possibile est: ꝙ deus creet vnũ aliũ
solem: alique vero spẽs continẽt plura idi
uidua non quidẽ actu neq3 potentia: sed
tñ aptitudinẽ: sicut sunt spẽs angelorũ in
quibus nõ possunt eẽ plura idiuidua eius-
dẽ spẽi: q: idiuidua in eadẽ spẽ nõ distingũ
tur nisi per mã3. in angelis autẽ nõ est mã
Sunt tñ plura idiuidua aptitudine: q: q̃li
bet forma de se est apta nata de pluribus
cõmunicari: l3 cõtingat ꝙ cõmunicari nõ
possit q: tota eius ꝑfectio continet in vno
idiuiduo. Ex quo p3 ꝙ potentia ⁊ aptitu-
do differũt. Nã aptitudo dicit solũ nõ re-
pugnantiã: si enĩ aliqs hõ sit cecus a natiui
tate ipse nõ habet potentiã vt videat: est tñ
aptus nat⁹ videre alioqn nõ eẽt priuat⁹ vi
su quũ priuatio nõ sit nisi negatio in subie-
cto apto nato. Differentie etiã diuisiue ge
neris per se nõ sunt genera. ea vero qbus
diuidit spẽs i idiuidua nõ per se cõueniũt
spẽi. Prima cõclusio quã ponit in prima
parte est ista. Oĩa supiora ꝑdicant de suis
iferiorib⁹ hãc ꝓbat auctor iductiue Rõne
aũt ꝓbatur sic quicqd significat essentiã ali
cuius predicat de ipso in recto: sed supio-
ra significãt essentiã iferiorẽ: ergo de ipĩs
etiã in recto ꝑdicat ⁊ ex hoc ꝯcludit secũ
da diffinitio spẽi: que erat qõ spẽs est de
qua gen⁹ inqd ꝑdicat: si enĩ omne supius
ꝑdicat inqd de iferiori: ergo genus ꝑdica
tur inqd de spẽ q: est supius ad eã. Secũ
da ꝯclusio inferiora nõ ꝑdicant de supiori
bus. Sciẽdũ est ꝙ duplex ẽ ꝑdicatio vna
est directa alia vero idirecta Porphy. lo
quit de directa ꝑdicatione q: de idirecta
cõstat inferiora dici de supiorib⁹. Arguit
ergo sic pro ꝯclusione oĩs ꝑdicatio directa
aut est equalis de eq̃li. aut maioris de mi
nori sed nullũ inferius est eq̃le. aut maius
suo supiore ergo ⁊c. minor ꝓbat. Jd qõ
ab alio excedit nõ est eq̃le nec maius eo:
sed omne iferius excedit a supiori ergo.
Et supius nõ tñ ꝑdicatur de illo iferiori.
sed etiã de aliis: sic p3 ꝙ aĩal non tñ dicit
de hoĩe sed etiã de equo. Ex hoc sequit
ꝙ ꝑdicatio generis de spẽ est ꝑdicatio ma
ioris de minori q: genus se habet in plus
q̃3 quelibet suarũ spẽrum vt dicit san. doc.
in tractatu de nã generis ca. iiij. in fine vbi
sic ait esse in equo cũ hoĩe vel esse in plus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

non conuenit ſm ſe animali predicato de homine. ſed vtrunq; poteſt ei accidere. ſi enim quum dicitur homo eſt animal con ſideretur natura animalis abſoluta. ſic nõ erit in plus animal q̄ʒ homo: ſed in equo ſe habet: ⁊ multiplicatis hominibus: multiplicantur animalia: ⁊ quum homo eſt animal nihil reale eſt in predicato: quod non ſit in ſubiecto. nam animal qđ dicitur de homine nõ eſt aliud q̄ʒ ipſe homo. ſed quia accidit animali predicari de homine. iđ dictum eſt ꝙ accidit ſibi eſſe equale cum homine. Quãdo dicit ſanct[9] Thomas ꝙ accidit animali predicari de homine. non intendit dicere. ꝙ animal dicatur per accidens de homine. ſed q: animal poteſt eſſe. dato ꝙ homo non ſit. iđ accidit ei predicari de homine: quuʒ poſſit predicari de alijs animalibus. dato ꝙ de homine non predicaretur. Si autem cõſideratur natura animalis: vt ſubtracta intentioni vniuerſalitatis propter vniformitateʒ q̄ʒ accipit ab anima. ſic erit ĩ plus ⁊ cõmunius q̄ʒ ſubiectum de quo dicitur: quia a parte predicati: predicatur vniformitas illa. non auteʒ a parte ſubiecti. ⁊ ſic non plurificatur predicatum ad multiplicationem ſubiectorum. immo manet vnũ de multis predicatum. Et quia hoc logicum eſt ideo non conuertitur conſequentia ab animali ad hominem. ab animali in quam quod de homine predicatur: hec ille eſt quaſi formaliter. Ex his patet ꝙ logice loquendo predicatio gñris de ſpecie eſt maioris de minori. ¶Patet etiam ꝙ vnitas quam dicit vniuerſale eſt vniformitas vt ſupra dicebatur. Conſtat autem vniformitatem eſſe relatione ⁊ propter hoc ſupra dicebat᷑ ꝙ termini quos conſiderat logicus ſignificat reſpectus. dico ſecundo ꝙ etiaʒ phyſice loquendo p̄dicatio generis de ſpecie puta aĩalis de homine ẽ predicatio maioris de minori. Ad cuius euidentiam eſt ſciẽdũ vt dicit. ſ. doc. in tractu de eſſe ⁊ eſſentia. ꝙ animal poteſt dupliciter conſiderari. Uno modo ſʒ eſſe quod habet in homine tantum. ⁊ ſic eſt equale homini: ⁊ ſic omne animal habens tale eſſe eſt homo: ⁊ ſm eſſe quod habet in aſino eſt equale in aſino. Alio modo poteſt conſiderari vt abſtrahit ab omni eſſe ſiue in homine: ſiue in alijs: inquantum tamen quodlibet illorum eſſe: poteſt ſibi conuenire: ⁊ iſto modo eſt predicatio maioris de minori q̄ʒ ſi predicare tantum ſm iſte quod habet in homine. ¶Predicatur eniʒ hoc modo non ſoluʒ ſm eſſe qđ habet in homine tantum: nec ſm eſſe qđ hʒ in aſino ſed abſolute. ¶Deinde quuʒ dicit de quibus autem ſpecies. probat autem diffinitionẽ ſpeciei tali ratione. omne ſuperius predicatur inquid de inferioribus: ſed ſpecies eſt ſuperior indiuiduis: ergo de eis predicatur inquid. non ſolum autem ſpecies ſpecialiſſima dicitur de indiuiduis: ſed etiam genus ſubalternum ⁊ genus generaliſſimum: quia iſta ſunt ſuperiora: ⁊ ad ſpecies: ⁊ ad indiuiduum. ipſum autem indiuiduum predicatur de vno ſolo. ¶Contra arguitur primo aliqs homo eſt indiuiduum: ⁊ tamen predicatur de multis. ¶Nam ſortes eſt aliquis homo ⁊ ¶Plato eſt aliquis homo ergo ⁊c. maior patet minor eſt probata. ¶Reſpondeo ꝙ duplex eſt indiuiduum aliud eſt indiuiduum vagũ. ſicͭ aliquis homo ꝙ quidem dr̄ indiuiduũ vagum: quia ſignificat cum quadam euagatione non exprimendo determinate hoc vel illud: ⁊ tale indiuiduum de multis predicatur: non tamẽ eſt ſpecies vt declarabitur in predicamẽtis in capitulo de ſubſtantia. Aliud eſt indiuiduum ſignatum vt ſortes: ⁊ tale non poteſt de multis predicari: ⁊ de iſto loquitur auctor: vt patet per exempla que ponit. Contra ſortes predicatur de iſto ſorte ⁊ de illo: ſed iſta ſunt plura. ergo predicatur de pluribus ⁊ per conſequens. nõ tãtum de vno. ¶Reſpondeo ꝙ non predicatur de illis pluribus ſm rẽ: ſed ſoluʒ quã tum ad vocem. Ad cuius euidentiam eſt ſciendũ nomen dicitur predicari de mul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

tis quantum ad rem. quum res per nomen significata conuenit multis: sicut qꝛ humanitas conuenit multis: ideo hoc nomen homo significans humanitatem de omnib⁹ hoīb⁹ ſm rem predicatur: quia in omnibus est idem significatum. Hoc nomen sortes ⁊ alia nomina indiuiduorum significat naturam ⁊ determinata princcipia que eam distingunt: ⁊ quia talis nā cū illis principijs in nullo alio reperi pōt iō tm̄ de vno ſm rem p̄dicat᷑. Ex hoc seq̄t᷑ ꝙ hoc nomē sortes: vt dr̄ d̄ isto ⁊ de illo sorte ē nomen equocū: qꝛ dr̄ de eis solū ſm nomen ⁊ non ſm vnaꝫ ⁊ eādem rem significaꝫ. Scd̄o arguit᷑ sortes est indiuiduū ⁊ Plato ē indiuiduū: sꝫ isti sunt plures: ergo indiuiduū de pluribus dr̄. Respondeo ꝙ īdiuiduum potest accipi dupliciṫ. Uno modo formaliter. s. quā tum ad ipsam intentionē ⁊ relationem significatam per hoc nomen īdiuiduuꝫ. Et ita dico ꝙ de oībus illis predicatur q̄bus talis ratio tribui potest. Alio modo accipitur denominatiue. s. pro re que denominatur indiuidua. ⁊ sic de vno tantum predicatur. illa enim res que est sortes non ē illa res indiuidua que est Plato. ¶ Deinde quum dicit indiuiduum. n. dicit᷑ declarat exemplr̄: quid sit indiuiduuꝫ dicēs ꝙ indiuiduum est sortes ⁊ hoc album: ⁊ Sophronicti filius ex quo innuit ꝙ triplr̄ aliquid dr̄ indiuiduum significatuꝫ. aliqd̄ enim explicite significatur per aliquod nomen vt sortes. Aliquod significatur ꝑ pronomen demonstratiuum vt iste. Aliquod significatur circūlocutiue vt dicendo fili⁹ sortis si sortes habeat tantum vnum filiū. ¶ Deinde quuꝫ dicit (indiuiduū ergo) probat ꝙ ista sint īdiuidua tali ratione: illud est indiuiduum qd̄ constat ex proprietatibus quarum collectio in alio esse non potest: sed sortes est huiusmodi. ergo est indiuiduum minor probatur. Nam figura ⁊ alia accidentia sortis: que sunt forma locus patria ⁊ huiusmodi nō sunt in alijs. Ad euidentiam vero minoris est sciendū vt dicit. s. doc. prima parte. q. xxix. articulo quarto in corpore. ꝙ duo sunt de ratione indiuidui primum est ꝙ sit in se indiuisum: quia omne indiuiduum est vnum: vnum autem est ens indiuisum. secundū est ꝙ distinctum sit ab omnibus alijs que sunt eiusdem speciei cum eo si contingat aliquod aliud esse ī rerum natura. Istius autem distinctionis principium est quantitas vnde quantitas est causa distinctionis indiuiduorum. alia vero accidentia puta locus. patria figura ⁊ huiusmodi sunt signa predicte distinctionis. ¶ Deinde quum dicit (continentur igitur) infert ex dictis istud correlarium indiuidua continentur a specie ⁊ species a genere. Quod sic probat omnis pars continetur a suo toto: sed indiuiduum est pars speciei: ⁊ species est pars generis ergo ⁊c̄. Ex hoc sequitur vlterius ꝙ species est totum ⁊ ꝑs per comparationem ad diuersa. est enim pars respectu generis: ⁊ est totum respectu indiuiduorum. ¶ Contra arguitur sic id ex quo aliquid cōstituitur est pars ei⁹. sed indiuiduum cōstituitur ex natura specifica: ⁊ ex principijs indiuiduantibus. ergo species est pars indiuidui ⁊ per consequens indiuiduum. non est pars speciei. alioquin idem esset totum ⁊ pars respectu eiusdem quod est absurdum. Respōdeo ꝙ non est inconueniens aliquid esse totum ⁊ pars respectu eiusdem ſm diuersas considerationes. Sicut enim dicit s. doc. prima parte questione. lxxxj. articulo. ij. ad secundum. omne inferius est ꝑs subiectiua sui superioris. ⁊ omne superius est pars diffinitiua sui inferioris: in diffinitione enim speciei ponitur genus vt vna pars: ⁊ ponitur differentia vt alia pars. similiter indiuiduum vt indiuiduum est componitur ex natura specifica tanquam ex substantia ⁊ ex principijs indiuiduantib⁹. tanq̄ꝫ ex his q̄ naturā illā determināt. Ultimo epilogat ita dictum eē de specie ⁊ genere ⁊ indiuiduis sicut declarauimus supra.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

d Jfferentia vero communiter postq̃ Porphyrius tracta- uit de genere ⁊ specie que pre dicãt̃ in q̃d. nũc agit de alijs tri bꝰ vniuersalibus que predicat̃ in quale ⁊ primo de differentia que predicatur in q̃ le essentiale. secundo de proprio ⁊ accidẽ- te que predicatur in quale accidẽtale. Cir ca primum duo principaliter agit. primo ponit tres diuisiones differẽtie: vt eliciat eam que est ad propositum suum. secun do eam diffinit ibi (quas etiam determi- nates) Prima diuisio est ista differentia- rum aliqua est communiter dicta aliqua proprie ⁊ aliqua magis proprie. Suffici- entia vero huius diuisionis est: q2 om- nis differentia facit differre: vel ergo facit diferre accidente separabili: ⁊ sic est diffe rentia cõmuniter dicta: vel accidente in se parabili ⁊ sic est differentia proprie dicta: vel facit diferre specifice: ⁊ sic est differẽ- tia magis proprie dcã. Accidens separa- bile est vt albedo. sortes enim albus di- fert a seipõ nigro ⁊ sortes puer differt dif ferẽtia cõmuniter dicta a seipso sene. Ad huius euidentiam est sciendum ꝙ diffe- rens est relatiuum. Est autem duplex re latio quedam enim est realis: ⁊ hec non potest esse nisi inter extrema actu existen- tia: vt dicit. s. doc. in. q. de potentia dei ar- ticu vndecimo. Et hoc modo non differt Sorter puer a seipso sene: q2 nũq̃ est si- mul puer ⁊ senex. Alia est relatio ratio- nis: ⁊ hec potest esse iter ens ⁊ non ens: sicut inter preteritum ⁊ futurum est re- latio prioris ⁊ posterioris: sicut dicit ibidẽ Et hoc modo sortes puer est differens a seipso sene. ¶ Cõtra predicta arguit̃ pᵒ Nam accidens separabile faciat differre specie ab homine nigro: sed ista differen- tia non est nisi per albedinem ⁊ nigredi- nem: que sunt accidentia separabilia ergo ⁊c̃. Secũdo arguitur ꝙ dicta diuisio sint i sufficiens. Differentia cõmunis propria ⁊ magis propria differunt. ergo per aliaz differentiaz que nulla istarum est. Respõ deo ad secundum sicut dicit phs decimo metaphysice. ⁊. S. D. in. q. vij. de potẽ- tia dei articulo tertio ad secundum ꝙ ali- ud est dicere aliqua esse diuersa aliud est dicere ea differre. Nam quecũq̃ sunt ⁊ non sunt idem sunt diuersa: differens ve- ro est relatiuum. vnde oportet ꝙ que- cũq̃. differunt aliquo modo differant. Dico igitur ꝙ differentie non differunt alioquin iretur in infinitum: sed sunt diuer se non per aliquod eis additum: sed seip sis. Ad primũ negatur maior: quia albe- do ⁊ nigredo non sunt genus neq̃ spe- cies ad hominem. Potest etiam dici: vt dicit san. Doc. q. nona de potentia ad xviij. ꝙ dupliciter potest aliqua differre specie. Uno modo speciei nature: sicut homo ⁊ asinus differunt: quia habent na turas specifice distinctas ⁊ talis est ꝓprie differentia specifica: nec potest esse de ac cidente sepabili. Alio mõ differũt aliqua spẽ ꝓprietatis: q2. s. hñt qualitates spẽ di- stinctas ⁊ hoc nõ ẽ ꝓprie differre dr̃ia spe cifica: ⁊ põt fieri ab accidente separabili. Contra arguitur sic cõgregatiuũ ⁊ disgre gatiuum visus sunt accidentia separabilia a subiecto quo sunt. sed ista faciunt differ re specie nature albedinem ⁊ nigredinẽ. ergo ꝙ accidentia separabilia possunt fa- cere differre specie nature. Respondeo ꝙ licz predicta sint separabilia a subiecto sunt tamen differentie magis proprie di- cte ⁊ essentiales per comparationem ad ipsam albedinem ⁊ nigredinem. ¶ De inde quum dicit (differentiarum quidẽ) distingit triplr̃ ꝑmas duas dr̃ias a tertia. Primo q2 due ꝑme faciũt tm̃ alteriatuz ꝙ ẽ differre accidẽtalr̃. tertia vͦ facit ali- ud: ꝙ q̃dem est differre essentialiter. Se- cundo q2 dr̃ie que faciunt aliud dicuntur specifice. alie vero non sed retinent sim- plex nomen differentie: cuius ratio dice- tur in suo simili capitulo de proprio. Ter tio q2 differentie que faciunt aliud sũt diui siue gñis i species: ⁊ ingrediuntur diffini tionem speciei. alie vero non sed ꝑm eas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

sunt alterationes vt commutatur aliquid de albedine in nigredinem albedo enim non est diuisiua animalis in species nec est de diffinitione hominis sed homo secundum eam alteretur et transmutetur. ¶ Deinde quum (dicit a superioribus igitur) ponit secundam diuisionem que talis est: differentiarum alique sunt separabiles alique vero inseparabiles: differentie separabiles sunt sicut moueri et quiescere: et sanum et egrum esse. Inseparabiles vero: vt sanum et rationale: Ista diuisio est eadem cum precedenti: sed reducitur ad bimembrem: nam differentia separabilis est differentia communiter dicta: differentia vero inseparabilis est tam illa: que proprie dicitur quam illa que magis proprie dicitur. ¶ Contra exempla philosophi arguitur sic moueri est inseparabile a celo: ergo non est accidens separabile. Secundo quiescere est inseparabile a terra ergo idem quod prius. Ad primum dico quod dupliciter dicitur aliquid inseparabile: vno modo quia a nullo in quo sit separari potest: sicut sanitas est ab animali non est inseparabilis. Alio modo quia licet respectu alicuius subiecti sit inseparabile est tamen separabile respectu alterius et hoc modo moueri est separabile quia multa que mouentur possunt quiescere: eodem modo potest dici ad secundum. Uel dicitur quod licet a tota terra non possit separari quies: potest tamen separari a partibus eius gleba enim terre moueri potest. Deinde quum dicit (inseparabilium) ponit tertiam diuisionem: que est quod differentiarum alique sunt per accidens vt nigredo corui alique vero per se vt rationale et discipline susceptiuum. Sciendum quod ista diuisio est sub diuisio secundi membri precedentis diuisionis: vt patet ex textu: quia dicit (inseparabilium) alia per se alia per accidens. Sciendum secundo quod licet rationale et discipline susceptiuum per se conueniat homini differenter tamen: nam rationale conuenit homini in primo modo dicendi per se quum sic de diffinitione hominis: susceptiuum autem discipline conuenit ei in secundo modo: quoniam sit eius propria passio. Sciendum tertio sicut colligitur a sanc. doc. in tertio sententiarum distin. xviij. et quarto sententiarum distin. xliiij. quod mortale accipitur dupliciter vno modo pro natura cui conuenit mori: et sic est differentia essentialis hominis: alio modo accipitur pro habilitate ad moriendum: et sic non est differentia essentialis: sed propria eius passio. ¶ Deinde quum dicit. (ille igitur) distinguit dupliciter differentias per se a differentijs per accidens. Primo quia differentie per se faciunt aliud vt supra dictum est differentie vero per accidens faciunt alteratum. Secundo quia differentie per se non suscipiunt magis et minus differentie vero per accidens suscipiunt magis et minus. Quod autem differentie per se non suscipiant magis et minus: sic probat esse. Essentia substantie non suscipit magis et minus ergo nec differentie constitutiue que sunt idem cum tali essentia suscipiunt magis et minus. Sciendum est quod hoc est intelligendum de differentijs substantiarum. Differentie enim accidentium aliquorum possunt intendi et remitti. Nam sicut aliquid est magis vel minus album: ita est magis vel minus: disgregatiuum visum. ¶ Deinde quum dicit (cum igitur tres) resumit ea que dicta sunt supra dicens quod differentie per se et inseparabiles et magis proprie sunt diuisiue generis et constitutiue specierum sicut rationale et irrationale diuidunt animal et constituunt hominem et brutum: et idem dico de differentia animati et inanimati: et de differentia sensibilis et insensibilis. Iste textus construi debet intransitiue vt sit sensus de differentia animati. i. de differentia que est animatum et de differentia sensibilis. i. de differentia que est sensibile. ¶ Deinde quum dicit. (Quoniam ergo) eligit illud membrum de quo agendum est dicens quod pretermissis differentijs separabilibus et differentijs per accidens tractandum est de differentijs per se: quia iste valent ad diuisionem generum et ad diffinitiones specierum.

q Uas etiam (determinantes di
cunt). Postq̄ porphyrius di
uisit differentiam vt eam elice
ret que est ad propositū suū ꝛ
que sola est vnum de quinqꝫ vniuersali-
bus eā diffinit ꝛ circa hoc facit quinqꝫ ꝑm
ꝙ ponit quinqꝫ diffinitiones. Prima est
ibi: (differentia) Secunda ibi (diffiniūt)
Tertia ibi (describunt) Quarta ibi (assi-
gnant etiam: Quinta ibi (Interius autē)
Dicit igitur primo ꝙ prima diffinitio dif-
ferentie hec est. Differentia est qua spēs
habūdat a genere. Probaẗ autē sic eo ha
bundat species a genere: quod species ha
bet ꝛ non genus: sed species habet diffe-
rentiā quam genus nō habet: ergo diffe-
rentia est id quo species habundat a gene
re maior pꝫ minor probatur. Et primo ꝙ
species habeat differentiam vnūquodqꝫ
habet id ꝙ est de ratione eius: sed differē
tia est de ratione spēi ergo ꝛc. ꝙ vero non
habeat differentias probatur: si genus ha
beret differentias: aut haberet tm̄ vnam
aut duas: non tm̄ vnam. quia non est ma
ior ratio de vna q̄ꝫ de alia: non duas quia
opposita nō possunt inesse eidem: sed dif-
ferentie sint opposite: ergo ꝛc. Contra ar
guitur sic illud est habundantius qđ plu-
ra continet: sed genus ꝯtinet plura q̄ꝫ spe
species: ergo est habundantius maior no
ta minor ꝓbatur ex dictis supra ꝛ ex his
que dicuntur in predicamētis vbi ait phi
losophus ꝙ maior in genere q̄ꝫ in spē ter
minatio sit: ꝛ dictuꝫ est supra: ꝙ genus est
colectiuū plurium q̄ꝫ spēs. Respondeo si
cut dicit san. doc. in. xj. metaphysice: aliqd
continere plura q̄ꝫ aliud contingit dupli
ter vno modo in actu: ꝛ sic species plura
continet q̄ꝫ genus: qꝛ habet differentiam
que non est de ratione generis: sed est de
ratione spēi: alio modo in potētia: ꝛ sic ge-
nus continet plura. ¶ Deinde quum di-
cit (nā vnde habebit) respōdit cuidā taci-
te obiectioni: posset eniꝫ aliquis dubitare
si species habet differentiam: aut habet
eam a se: aut a genere: aut a nullo non a se
quia qđa ratiōe haberet vnā: habet ꝛ aliā
ꝛ sic haberet opposita: non a genere quia
genus non habet differētias nō a nullo qꝛ
ex nihilo nihil fit. Deinde quuꝫ dicit (sed
quemadmodum probāt). Respōdet di
cens ꝙ species habet differentias a gene-
re ad ꝓbationem dicitur: ꝙ licet genus
nō habeat differentias in actu habet tamē
in potentia: nec est inconueniēs ꝙ opposi-
ta sint in potentia in eadē natura albedo ꝛ
nigredo sunt potentia in superficie. Dicit
aūt genus nō habere differentias actu: qa
differentia non est de rōne generis aliogn
ipa differētia bis poneret in diffinitiōe spe
ciei. s. semel quidē explicite ꝛ postea etiaꝫ
implicite. Naꝫ si rōnale est de ratione ani
malis: dū dico ꝙ homo est aīal dico etiaꝫ
ꝙ est ratiōalis: ꝛ per ꝯsequēs supfluerer
postea dicere rōnale. Item si rationale est
de ratione aīalis: tunc omne aīal eēt rōna-
le: ꝛ si irrationale eēt de rōne aīalis sequi-
tur ꝙ omne animal sint irrationale qꝛ qc-
quid est de rōne animalis: cōuenit omni
aīali. ¶ Dicitur tamē genus cōtinere dif-
ferētias potētialiter. i. indeterminate. Ad
cuius euidentiā est sciendū sicut dicit san.
doc. in tractatu de esse ꝛ essentia: ꝙ genꝰ:
species: ꝛ differentia eandē penitus natu-
ram significant: sed alio ꝛ alio modo genꝰ
enim significat per modū confusi ꝛ deter
minabilis: differentia vero per modū de-
terminātis: species autē per modum de-
terminati: ꝛ qꝛ determinabile est in poten
tia vt determineẗ: ꝛ actus est quid deter
minās ideo diciẗ ꝙ genus se habet vt mā
le ꝛ potentiale. Differētia vero vt actus.
Continet ergo genus differētias in poten-
tia: qꝛ significat īdeterminate: id quod de-
terminate differētia significat. ¶ Deinde
quū dicit diffiniunt autē ponit ꝑm diffini-
tionē differētie dicens: ꝙ philosophi alio
modo diffiniunt sic differētias. Differētia
est que de pluribus differētibus specie in
eo qđ quale predicatur. Alias ꝑtes habet
quasi manifestas: sed vltimaꝫ probat tali
ratione. Illud predicatur in quale per qđ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

respondet ad interrogationez factam per
quale: sed interrogantibꝰ qualis est homo
respondeimus ꝙ est rõnalis ergo ⁊c̃. Ad
huius euidentiã est sciendũ: ꝙ illi cõuenit
predicari in quale qđ significatur per mo
dum qualis: differentia autẽ signantur vt
quedam qualitas: nõ quidem accipiendo
qualitatẽ vt est genus generalissimuz: sed
eo modo quo dicit phi. quinto metaphy/
sice ꝙ oĩs forma substantialis dicitur vno
modo qualitas. ¶Propriũ enim qualitatis
est qualificare ac modificare: ⁊ q: differen
tia modificat genus. s. ipsum cõtrahit ⁊ li/
mitat ⁊ determiat: ideo dicitur qualitatis
modũ habere ⁊ in quale predicari. Dein
de quum dicit (rebus eni). ¶Nunc ꝓbat
quoddã dictum: dixerat enim ꝙ si queri/
tur quid est homo cõuenienter respõdet
ꝙ est animal: ⁊ si querit qualis est homo
respõdetur ꝙ est rationalis: videretur ali
cui ꝙ homo cõponeret ex animali ⁊ rõ/
nali: dicit vt ratio probat hoc esse cõcedẽ/
da. Sic enim se habet in naturalibus ⁊ in
artificialibus ita ⁊ in entibus rõnis: sed sta
tua que est quid artificiatuz componit ex
ere tanq̃ ex mã: ⁊ ex figura tanq̃ ex for/
ma: ergo ⁊ spẽs cõponitur ex genere tan/
q̃ ex potentiali: ⁊ ex differentia tanq̃ ex
forma. Ita ꝙ ista nõ sit compositio realis
sed rationalis tm̃. Cõtra quãto aliquid est
vniuersaliꝰ: tãto est formalius: sed genus
est vniuersalius differentia: ergo est ea for
malius. ¶Respõdet ad hoc san. doc. prima
secũde qõne. xviij. arti. vij. ad 2m. ꝙ diffe
rẽtia inquantuz est determinatiua generis
est formalior eo: genus aũt inquantuz est
vniuersalius differentia est formalius ea.
¶Nec est incõueniens idem esse formalius
⁊ minus formale ẽm diuersas ꝯsideratio
nes. Dico secũdo ꝙ licet genus sit quod/
dã potẽtiale: ⁊ habeat modũ materie per
cõparationẽ ad differentiã: est tamen sem
per quid formale respectu spẽi q: est prin
cipium cognoscẽdi speciem. Cõtra cõclusi
onẽ arguit. Ista diffinitio nõ conuenit dif/
ferentie speciei specialissime, cum ipa non

predicetur de pluribus differentibus specie
ergo nõ est conuenienter posita: tenet
ꝯña q: diffinitio debet conuenire cuilibet
contento sub diffinito. ¶Respondeo sicut
cõmuniter dicitur ad hoc argumentũ: hic
nõ diffinitur differẽtia in communi sed tm̃
differentia spẽi subalterne: ⁊ ideo nõ opor
tet ꝙ cõueniat differẽtie spẽi specialissime:
sicut etiam data est supra aliqua diffinitio
speciei que conuenit tm̃ speciebus subal/
ternis. Si tamen velimus dicere ꝙ cõue
niat etiam differẽtie spẽi specialissime dicẽ
duz est ꝙ duplex est spẽi specialissime dif/
ferẽtia. Alique enim sunt vere differentie
que ipsas spẽs constituunt ⁊ iste cõuertũ/
tur cum eis. ¶Nec de pluribus predicant
q̃ spẽs. Alie sunt differentie ẽm vsum. q:
enim essentiales ⁊ veras ⁊ proprias rerũ
differentias ignoramus. vt dicit san. doc.
in. xij. metaphysice. vtimur quibusdam
ꝓprietatibus ⁊ actionibus ad eas circũlo/
quendũ ⁊ iste se habẽt in plus q̃ ipsa spe
cies. ¶Nam etiã philo. dicit. secundo poste
riorum ꝙ quelibet pars diffinitionis se ha
bet in plus q̃ diffinitum totum autez ine/
que ⁊ sic diceretur ꝙ ¶Porphyrius loq/
tur de differentijs circunloquutiuis: ⁊ nõ
de essentialibꝰ quia tales sunt nobis igno/
te. ¶Posset etiã aliter responderi quia cuz
in ista descriptiõe differentie ponant due
particule. s. predicari in quale essentiele: ⁊
rursus predicari de differentibus specie:
¶Prima istarum est formalis ratio differẽ
tie: altera vero accidit ei: sed ponitur in ista
descriptione ad maiorem declarationem
quicqd ergo predicatur in quale essentiale
siue dicatur de differẽtibus numero siue
de differentibus specie erit differẽtia. Ex
predictis potest responderi ad illam que/
stionem: qua queri solet vtrum sicut genꝰ
⁊ species sunt duo predicabilia eo ꝙ vnuz
eorum predicat de differentibus specie.
alterum vero de differentibus tm̃ nume/
ro licet vtrũq̃ predicatur in quid: sic etiam
differentia speciei subalterne sit aliud pre/
dicabile a differentia speciei specialissime

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

quãm vna predicetur de differentibꝰ spe
cie ⁊ altera tantum de differẽtibus nume
ro licet vtraqꝫ predicetur in quale. ¶Respõ
deo ꝙ non est eadem ratio vtrobiqꝫ. ¶Nã
formaliter ratio generis non cõsistit soluꝫ
in hoc quod est predicari in q̄d neqꝫ soluꝫ
in hoc est quod est predicari solum de dif
ferentibus spẽ sed vtrunqꝫ istorum requi
ritur ad rationem eius formaleꝫ. similiter
dico de spẽ: ⁊ ideo genus ⁊ spẽs sunt di-
sticta vniuersalia formalis autem ⁊ preci
sa ratio differentie consistit tantũ in hoc qđ
est predicari ĩ quale essentiale siue dicatur
de differentibꝰ numero siue specie ⁊ ideo
vbicunqꝫ est illa ratio ibi est tm̃ vnum vni
uersale. ¶Potest etiã aliter dici ꝙ distĩctio
generis ⁊ spẽi siue cuiuscunqꝫ vniuersalis
non attenditur penes predicari de differẽ
tibus numero siue de differẽtibus specie
sed penes hoc distinguunt̃ genus ⁊ speci-
es ꝙ genus nõ dicit totã essentiam rei se-
cundũ modum significandi: licet dicat to-
tam ƀm rem. Species vero dicit totam
essentiam non solum parteꝫ. Differentia
spẽi subalterne ⁊ differentia speciei specia
lissime non se habent ꝙ vna dicat ƀm mo
dum significandi ⁊ scđm rationem totaꝫ
essentiam ⁊ alia dicat parteꝫ sed quelibet
earum dicit tantã partem ⁊ propter hoc
non sunt distincta vniuersalia. Assignatur
etiam alia distinctio ĩter differentiã speciei
subalterne ⁊ differentiã spẽi specialissime
⁊ inter genus ⁊ speciem q: spẽs ⁊ genus
sunt idẽ ƀm rem ⁊ p̃ter hoc ipsuꝫ genus
est de formali rõne spẽi quuꝫ ponat̃ in eiꝰ
diffinitione. differẽtia auteꝫ superior ⁊ ĩfe-
rior puta rõnale ⁊ sensibile lꝫ sint ideꝫ rea
liter tñ differentia supior nõ est de forma
li rõne differentie inferioris puta sensibile
nõ est de formali rõne rõnalis aliogn sen-
sibile bis poneret̃ in diffinitione hoĩs qđ
probo: q: eni animal est substãtia anima-
ta sensibilis ponẽdo aĩal in diffinitiõe hoĩs
ponit̃ etiã sensibile ⁊ per te ẽ etiã de rõne
rationalis ergo ponẽdo rationale in diffini
tione hominis poneret̃ iterũ etiam sensi-
bile quod est incõueniens quũ in diffiniti-
onibus nõ debeat esse nugatio ex. vij. me
taphysice. ¶Deinde quũ dicit (. Descri
bunt aũt) ponit tertiã differentie diffinitio
nem que est talis. Dr̃ia est qđ est aptum
natũ diuidere que sub eodẽ genere sunt si
cut pꝫ ꝙ rõnale ⁊ irrationale diuidũt ho-
minẽ ⁊ equũ qui sũt sub genere aĩalis. Cõ
tra arguit̃ sic. Si dr̃ia esset diuisiua eoruꝫ
que sũt sub genere seq̄tur ꝙ respectu eius-
dem esset diuisiua ⁊ ꝯstitutiua sed hoc est
falsuꝫ ergo ⁊c̃. minor pꝫ maior probatur
Dr̃ia est constitutiua eorum que sunt sub
genere. s. specierũ. Et per te est eorũ diuisi
ua ergo sequit̃ ꝙ sit eius diuisiua cuiꝰ est
cõstitutiua. ¶Respõdeo: ꝙ aliquid diuidi
tur ab altero cõtingit duobus modis vno
modo potest aliquid diuidi in alia idest in
partes subiectiuas ⁊ hoc modo differen-
tia non diuidit specieꝫ sed genus. Alio mo
do diuiditur aliq̄d ab alio sicut. albedo di-
uiditur a nigredine ⁊ tali diuisione diuidi
tur vna species ab alia per differentiã suã
Ad argumentum negatur maior ad pro-
bationem dico ꝙ differentia non est diui-
siua speciei in aliud sed ab alio neqꝫ est in-
conueniens aliquid esse constitutiuum ali-
cuius ⁊ esse distinctiuũ ipius ab alio ymo
hoc ẽ necesse. Cõtra ex hoc sequit̃ ꝙ quã
titas sit differentia hoc est falsum vt patet
ergo ⁊c̃. maior probatur. Quantitas diui
dit ea que sunt sub genere diuidit enĩꝫ sor
teꝫ a Platone ergo si illud est dr̃ia quod
diuidit ea que sunt sub genere sequitur ꝙ
quantitati conueniat ratio differentie: per
cõsequens sit differentia. ¶Respõdeo: Ne
gatur ꝯsequentia ad probationem dico ꝙ
est duplex distinctio vna est distinctio nu-
meralis ⁊ ista est per quantitatẽ. Alia est
distinctio specifica ⁊ istam facit dr̃ia ⁊ non
quantitas vnde sortes ⁊ plato non distin-
guuntur specie sed tm̃ numero 2° arguit̃.
Illud non est diuisuꝫ vnius ab alio quod
reperitur etiam in eo a quo ipsum diuidit
sed aliqua differentia diuisiua vnius spẽi
ab alia potest reperiri etiam in illa a qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ipsum diuidit ergo. ⁊c̄ maior nota minor
probatur. Albedo diuidit cignuʒ a coruo
⁊ tn̄ nō repitur in coruo vt dic̄ Porphy
rius i capilulo de accidēte. Respōdeo sic̄
dicit. s. doc. xij. q. lxxij. ar. v. drie sunt i du
plici modo. Alie. n. sunt cōstitutiue spērū
⁊ iste diuidūt spēs primo ⁊ per se sicut ra
tionale cōstituit hoiem ⁊ diuidit ip̄um ab
alijs ⁊ de istis negat̄ minor cuius ꝓbatio
non est ad propositū. Quia albedo nō cō
stituit cignū i spē cigni nec diuidit ipsuʒ p̄/
mo ⁊ se. Alie sunt drie que cōsequūt̄ spēʒ
iam cōstitutam ⁊ de his negat̄ maior. Al
bedo aūt ē talis dria respectu cigni q: po
sito ꝙ aliquid sit i spē cigni sequit̄ postea
ꝙ sit albū. ¶ Deinde quū dicit (assignāt
auteʒ) ponit quartam diffinitionē drie di
cens ꝙ dria est qua differunt a se singula
hanc vero sic probat spēs differūt inter se
ergo vel differūt ꝑ genus vel per differē
tias: quū nihil sit in spē nisi genus ⁊ dria
sed non differūt per genus quū in eo cō/
ueniant: ergo differunt ꝑ drias. sic̄ verbi
gratia: homo ⁊ brutū cōueniūt in hoc ge
nere animal. sed rōnale ⁊ irrationale diui
dunt ea. ⁊ similiter nos ⁊ dij sumus rōna
les: sed mortale separat nos ab eis. Con/
tra si differētia ē qua differunt a se singula
ria sequitur ꝙ singularia distinguūt̄ ab in
uicem per drias: q: singularia sunt de nu
mero singulorum: sed hoc ē falsuʒ ergo ⁊c̄.
maior probatur quecūqʒ differūt differē
tijs differūt specifice: sed singularia nō dif
ferunt specifice: vt patet de sorte ⁊ Pla/
tōe ergo ⁊c̄. Respōdeo ꝙ singularia dif/
ferri ab inuiceʒ ꝑ drias ꝯtigit dupliciter.
Uno modo inquantuʒ li singl'a distribuit
pro ꝑticularibus: ⁊ sic non itelligitur hic.
Alio modo prout distribuit per speciebꝰ
singulorum: ⁊ sic accipitur in hoc loco: vt
sit sensus differentia est qua singl'e species
differunt a se. i. inter se pōt tamen etiaʒ ꝑ
singl'a accipi indiuidua vt sic exponatur.
Differentia est qua singularia particula/
ria differunt a se inuiceʒ non quocūqʒ mo
do: sed ꝺm speciem non ita ꝙ omnia sin/
gularia differunt specie. sed q: quecunqʒ
differunt specie habent talem differentiā
specificam ab ipsa differentia. ꝙ enim sor
tes distinguatur specie a brunello habet
q: est rationalis. Secundo arguitur ho/
mo non distinguitur per rationale: que ē
eiꝰ differentia ab omnibus alijs rebus.
Resdondeo sicut dicit. s. doc. in. x. q. de
potentia dei articulo q̄rto dupliciter po/
test aliquid distingui ab alio. Uno modo
tanq̄ʒ ab opposito: ⁊ sic rationale diuidit
hominem solum a bruto: in quo est irra
tionale que est differentia opposita ratio/
nali: ⁊ per animatum distinguitur ab ina
nimato puta a lapide: ⁊ per sensitiuuʒ di
stinguitur ab incorporeo. Alio modo po/
test vnum distingui ab alio n̄ tanq̄ʒ ab op
posito: sed per habere ⁊ nō habere: ⁊ sic
homo per rationale distinguitur ab om/
bus qui rationalitatem non habent: quū
dicitur ꝙ differentia est qua differunt sin/
gularia intelligi potest vtroqʒ. naʒ ꝙ vna
res distinguatur ab alia: sicut ab opposito
habet a differētia: ⁊ similiter ꝙ distingua
tur per habere ⁊ nō habere. ¶ Deinde
quum dicit (interius autem) ponit quin/
tam diffinitionem differentie dicens ꝙ
phi. subtilius considerantes cognouerūt
ꝙ non omne diuisiuum generis est dif/
ferentia: quod patet nā dicimus ꝙ ani/
malium aliquod est aptum natum naui/
gare: vt homo ⁊ aliquod non: ⁊ tamen
aptum natum nauigare non est differen/
tia constitutiua hominis: quum non sit de
essentia eius sed est eiꝰ propria passio. dif/
ferentia vero sic diffinitur. Differentia est
que diuidit ea que sunt sub eodem gene/
re: ⁊ conducit ad esse: ⁊ est pars rei. pri/
ma particula huius diffinitiōis supra de/
clarata est. s. ꝙ differentia sit diuisiua ge/
neris in species: ⁊ ꝙ diuidat vnam spe/
ciem ab alia. Secunda vero declaratur
scilicet ꝙ conducat ad esse rei. Ad cuius
euidentiam est sciendum ꝙ genus est
quoddā potentiale ⁊ confusum habens
se per modum materie. materia de se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

nõ habet ex se sed a forma aqua determinatur : sicut ergo forma conducit materiam ad esse:q: ipsam determinat:ita differentia que est generis determinatiua: ꝛ limitatiua ad speciem cõducit ipsũ ad esse Tertia vero particula.s.ꝙ differentia sit pars rei sic ꝓbatur. Id qd est pars diffinitiõis est pars spẽi:q: partes diffinitiõis correspõdent partib⁹rei:sicut dicitur.vij.methaphysice sed differẽtia est pars diffinitõis ergo est pars rei siue spẽi. Sciendum tamen est ꝙ differentia nõ est ꝑm rem.sed tm̃ ꝑm rõnem pars spẽi. Nulla enĩ pars predicatur in recto de suo toto:homo enĩ non est manus nec caput nec mã nec aĩa differentia aũt ꝑdicat̃ in recto de spẽ. Nã ista ꝓpositio est vera homo est rationalis quum sit necessaria: ꝛ in primo modo dicendi : ꝛ ideo differentia nõ est pars spẽi ꝑm rẽ: ꝛ hec de differentijs dicta sufficiãt.

Proprium vero postq̃ Porphyrius determinauit de vniuersalib⁹ significantibus essentiam rei; nunc agit de proprio ꝛ accidente que non predicantur ꝑm substantiam: ꝛ q: propriũ predicat̃ conuertibiliter : accidens aũt nõ ideo prius tractat de proprio q̃ de accidente. Et circa hoc duo principaliter facit.primo diuidit propriũ.secũdo dicit id de quo agere intendit sibi(hec antẽ). Circa primũ facit tria.prio ꝓponit diuisionẽ. secũdo eam manifestat ibi.nam ꝛ id. Tertio respõdet tacite.qõni ibi nam ꝛ si. Dicit igit̃ primo ꝙ phi.diuidũt propriũ:quadrifariã.i.q̃tuor ptibus. Deinde quuz dicit.(nã ꝛ id) manifestat partes huius diuisionis. Ad cuius euidentiam est sciendũ ꝙ ꝓpriũ propijssime dictum est qd cõuenit soli alicui nature ꝛ oĩ cõtento sub illa nã ꝛ semꝑ. Unde quicqd participat aliquã harum istarũ cõditionuz potest aliquo modo dici propriũ. Primo igit̃ modo dicit̃ propriuz id quod ꝯuenit alicui soli speciei licet semꝑ ei non.cõueniat:nec omni sub ea cõtento sic enĩ gramaticũ est propriũ homini:q: ei soli cõuenit:

nõ tamẽ semꝑ homo est gramaticus nec omnis hõ est gramaticus. Secundo modo dicit̃ propriũ id qd ꝯuenit omni cõtento sub aliqua spẽ.sed nõ soli illi speciei sicut esse bipedẽ ꝯuenit omni homini:nõ tamẽ soli sed alijs multis. Tertio modo ꝓpriuz est ꝙ cõuenit soli ꝛ omni:sed nõ semꝑ sicut canescere cõuenit homini soli:ꝛ omni homini:sed tm̃ in senectute ꝛ nõ in iuuentute. Quarto mõ dicit̃ propriũ ꝙ cõuenit omni soli ꝛ semꝑ:sicut esse risibile est propriũ hoĩs. Deinde quũ dicit(nã ꝛ si)respondit cuidaz qõni. Posset eniz aliquis dicere homo nõ semꝑ ridet:ergo nõ ꝯuenit ei semper esse risibile. Respondeo ad hoc negando cõsequentiaz:q: ridere dicit actum ꝛ risibile dicit aptitudinẽ:q̃uis igitur homo nõ semꝑ rideat:est tamẽ aptus natus ridere. ¶ Contra predicta arguitur primo propriũ nõ est vniuersale ergo nõ cõuenieter de eo agit Porphyrius tanq̃ de vniuersali cõsequentia patet antecedẽs ꝓbat̃:omne vniuersale ꝑdicatur de multis sed propriũ ꝯuenit vni soli ergo nõ est vniuersale. Respõdeo ꝙ ꝓprium cõparatur.s.ad spẽm cum qua conuertit̃: ꝛ sic habet rõnem proprij:q: soli ei cõuenit.i. non alij spẽi:potest etiã comparari ad indiuidua contenta sub spẽ ꝛ sic habet rõnem vniuersalis. Secundo propriũ dicitur aliquid quia nõ habet naturã alienam:sicut proprium aurũ:qd nõ habet aliud metallum admixtũ ergo:ratio proprij non cõsistit in hoc:quod est conuenire omni soli ꝛ semꝑ. Respondit san.doc.primo sĩilaruz distin.quia qõne prima arti.primo ad primũ quod dupliciter dicitur aliquid ꝓprium esse alicui: vno modo vt per proprietatem excludatur omne extraneũ a natura subiecti sicut cũ dicimus propriũ est hominis esse risibile.i.nulla res alia ab homine est risibilis : ꝛ sic loquit̃ Porphyrius de proprio. Alio modo vt per ꝓprietatez concludatur:omne extraneũ a natura predicati sicut quum dicimus: hoc est proprium aurum.i.nõ habet aliam materiã ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

mixtam: ꝛ tale propriū aurū sicut hoc est verū aurū. Tertio arguitur proprium nō distinguit ab accidente ergo nō bene ponitur diuisum cōtra accidēs: ꝯsequētia pȝ antecedēs probat omne ens aut est substantia aut accidēs sed ꝓpriū est ens ꝛ nō est substātia ergo est accidēs. Respōdeo sicut dicit san. doc. pͥma pte qōne. lxxvij. articu. primo 5m. Accidens accipit dupliciter: vno modo vt distinguit contra substantiā ꝛ sic cōcedo ꝙ propriū est accidēs īmo inter subiectuȝ ꝛ accidēs: hoc modo acceptū nō datur mediū: cuius ratio est qꝛ sicut dicit phi. primo posterioꝝ iter cōtradictoria nō datur mediū: sed necesse ē de vno quoqꝫ alterum cōtradictorioꝝ verificari. Substātia autē ꝛ accidens habent rationes cōtradictorias nā substātia est ens: cui cōuenit eē per se ꝛ accidēs est ens: cui nō conuenit esse per se sed in alio. Et ideo īter substantiā ꝛ accidēs nō datur mediū: sed omne ens aut est ens per se: ꝛ sic est substātia: aut est ens in alio ꝛ istud est accidens. Alio modo accipitur accidēs vt distinguitur contra per se: ꝛ sic inter substantiā ꝛ accidens dat mediū. Aliquid eni est ꝙ de alio predicat ꝛ nō est substātia neqꝫ predicat per accidens sed per se: ꝛ huiusmodi sunt proprie passiones que distinguūtur ab alijs accidentibꝰ q̄tum ad moduȝ predicandi: quuȝ ipse predicent per se ꝛ illa per accidens: ideo ponitur propriū esse vnuȝ predicabile distinctum ab accidente qꝛ logicus considerat in hoc libro moduȝ ꝓdicandi. ¶ Deinde quū dicit: (hec aūt) eligit membruȝ: de quo principaliter agit dicens ꝙ propriuȝ quarto modo est illud qḋ proprie dicit ꝓpriū: ꝛ sic diffinit. Propriū est qḋ cōuenit omni soli ꝛ semper ꝛ ꝯuersiȝ predicat de re: prime tres pticule huius diffinitionis declarate sunt: quarta declarat. Dicit vnum conuersi de altero predicari quādo est ei conuertibile: illa vero sunt conuertibilia: que ita se habent ꝙ de quocūqꝫ predicatur vnū predicatur ꝛ reliquum: sicut se habet homo ad risibile.

omnis enim hō est risibilis: ꝛ omne risibile est homo. Contra arguit sic ista eni diffinitio conuenit etiā diffinitioni: ergo cōuenit alteri a diffinito: cōsequētia patet ꝛ antecedēs ꝓbat diffinitio ꝯuenit semp: ꝛ cōuertibiliter diffinito: ꝛ soli diffinito: ꝛ omni ꝯtento sub diffinito. Respōdeo ꝙ predicte diffinitioni addenda est ista particula ꝛ non indicat qḋ quid est esse rei diffinitio aūt declarat quidditatē rei ꝛ ideo nō ꝯuenit ei diffinitio proprij. Uel dicendū ꝙ ēt diffinitio est propriū: licet etiā habeat hoc nomen diffinitio: nō tamē est tale propriū quale hic diffinitur. Ad cuius euidentiam sciendū est vt dicit san. doc. primo sniaꝝ distin. xiij. qōne prima arti. iij. ad 2m ꝙ quādo vnū nomen est cōmue aliquibus duobus quoꝝ vnum habet aliquā dignitateȝ ꝛ perfectionem: quā aliud nō habet id ꝙ habet talem pfectionem sortitur rōne illiꝰ aliquod speciale nomen preter nomen cōmune. Aliud vero retinet tm̄ illud cōmune nomen: sicut pȝ ꝙ differentia cōmunis magis propria habēt hoc cōmune nomē differentia: sed differentia magis propria habent hanc perfectionē: que est cōstituere speciem ꝛ ideo dicitur differentia specifica illa vero retinet tm̄ hoc commune nomen differentia ita in ꝓposito diffinitio ꝛ proprium habent hoc cōmune nomē proprium: sed diffinitio aliquam dignitateȝ ꝛ perfectionem habet: quia est manifestatiua quidditatis rei: quā ꝓpriuȝ non notificat ꝛ ideo sortitur hoc speciale nomen diffinitio proprium vero retinet tm̄ illud nomen cōmune. Dubitari solet vtruȝ id qḋ est proprium alicui quarto modo posset eē accidens alteri ꝛ videtur ꝙ nō: quia id qḋ conuenit vni soli non potest alteri conuenire sed propriū quarto modo conuenit soli ergo non cōuenit alicui alteri. In oppositum arguitur: caliditas est propria passio ignis ꝛ tamen conuenit etiaȝ alijs ab igne ergo ꝛc̄. Respondeo circa hoc: sunt due oppiniones. Antonius Andree tenet partem negatiuā propter rationem primo fa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

etiam Burleus tenet partẽ affirmatiuã: ⁊
arguit sic habere: tres angulos est ꝓpriũ
trianguli quarto modo: ⁊ tamẽ conuenit
etiã figure per accidens: quũ possit ab ea
separari: vt patet in figura quadrangulari
Ego autẽ arbitror vtrãq; istarum opinio
nem esse veraz: si bene intelligant: quum
eni dicit ꝙ propriũ nõ potest alteri conue
nire hoc verũ est loquẽdo de eo: quod est
oĩno distinctũ ab eo cui est propriũ vnde
habere tres angulos nõ potest cõuenire
alicui penit⁹ distĩcto ab eo nõ sicut superi⁹
distinguitur ab ĩferiori: que cõstat nõ om
nino distingui. Et quũ dicitur id qđ cõue/
nit alicui soli non conuenit alteri: nego: si ta
lia se habeant sicut superi⁹ ⁊ inferius. Ad
illud qđ dicitur de igne. Respõdeo ꝙ ca
liditas non est propria passio ignis: sed est
eius accidens inseparabile: aut si est ꝓpria
passio: hoc nõ est veruz de caliditate in se
sed de caliditate ĩ sũmo q̃ ꝯuenit soli igni.

a Ccidens est ꝛc. Postq̃ porphy.
tractauit de ꝓprio ꝙ cõuertibi/
liter ⁊ per se predicat nunc agit
de accidente. Et circa hoc tria facit. Pri/
mo ponit vnam diffinitionem accidentis.
Secundo diuidit accidens, ibi diuiditur.
Tertio ponit duas alias ipsius diffinitio/
nes ibi (diffinitur autẽ) Circa primuz sic
ait. Accidens est qđ adest ⁊ abest: preter
subiecti corruptionem: potest sic probari.
ista ꝯclusio: Prius potest esse sine suo po
steriori. qđ ad ipsum nõ sequit necessario
q: prius nõ dependet a posteriori: sed sub
iectũ accidẽtis est prius accidente: cum re
cipiat ipsũ ⁊ omne qđ recipit presuponit
rei quam recipit. Accidens autem nõ con
sequitur necessario ad suum subiectũ. Di
citur enim accidẽs q: accidit ei: ⁊ cõuenit
ei per accidens: quia subiectuz potest esse
siue accidens insit ei siue non. Contra istaz
conclusionem arguitur primo: Ista diffi/
nitio conuenit substãtie: ergo non est cõue
niens consequentia pz: antecedens proba
tur. Indumentũ potest adesse ⁊ abesse a
sorte: sine eius corruptionem: sed indu/
mentum est substantia: ergo ⁊c̃. Respon
deo primo: ꝙ est dr̃ia inter accidẽs ⁊ acci
dẽtale: nã accidens dicit rez de nã accidẽ
tis puta quantitatem: qualitatem ⁊ huius
modi. Accidentale vero dicitur quicquid
conuenit alicui per accidens. Uestis est
quoddam accidentale non tamen est acci
dens: quia omne accidens inheret ei: cu/
ius est accidens: vestis autem nõ inheret
sorti. Dico secũdo vt dicit sanctus doctor
tertia parte qõne secũda articulo sexto ad
2m. ꝙ etiam non omne quod aduenit ali/
cui post esse completũ aduenit ei acciden
taliter. Sed si debet aduenire accidentali
ter oportet ꝙ habeat aliud esse ab esse illi
us cui aduenit: sicut albedo existens in sor
te: habet aliud esse ab esse sortis. Et pro/
pter hoc corpus nõ vnietur anime accidẽ
taliter in resurrectione q: non habebit ali/
ud esse nisi esse ipsius anime. Dico tertio
ad argumentum: ꝙ antecedens negatur
ad probationem dico ꝙ in minori debere
tur addi: ꝙ sortes sit subiectum vestis. Et
hoc negaretur. Secundo arguitur anima
potest adesse ⁊ abesse a suo subiecto scili/
cet a materia prima preter eius corrupti/
onem, sed anima est substantia: ergo ista
diffinitio conuenit substantie. Respondit
ad hoc sanctus doctor in secundo cõtra gẽ
tiles capitu. lxxxj. ad quartuz ꝙ in illa dif
finitione nõ accipiatur per subiectũ omne
ne quod est receptiuũ alteri⁹: sed per sub
iectum intelligit ens in actu compositũ
ex materia ⁊ forma: materia autez prima
non est ens in actu nec est cõposita ⁊ ideo
ipsa nõ est subiectum. Tertio arguitur sic
cõmuniter ab oĩbus mors nõ põt adesse
⁊ abesse p̃ter subiecti corruptõez: ⁊ mors
est accidens. ergo nõ omne accidens põt
adesse ⁊ abesse preter corruptionez subi.
Respondeo: ad hoc argumentum multi
pliciter responderi solet: sed dicã tm̃ duas
responsiones; que iuditio meo sunt melio
res. Prima rñsio negat maiorẽ: q: mors
est corruptio. subiectuz autem corruptio
nis ⁊ generatiõis est materia prima vt di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

citur quinto phyſicorum. materia autem ē ĩgenerabilis ⁊ in corruptibilis: vt dicit̄ in ſecũdo de generatōe. vnde mors adeſt ⁊ abeſt a materia prima ſine eius corru/ptione. nec ſequitur materia eſt ſubiectū corruptionis. ergo ipſa corrũpitur. Secunda reſponſio eſt Burlei q̄ eſt cōis ꝙ iſta diffinitio nō intelligitur collectiue. ſ. ꝙ accidens poſſit abeſſe ſubiecto ⁊ adeſſe ſubiecto: p̄ter eius corruptionem: ſed intelli/gitur ſic. Accidens ē natura cui nō ꝯuenit eſſe per ſe. ſed tm̄ in ſubiecto a quo quidē ſubiecto poteſt abeſſe ſine eius corruptione. ita ꝙ li ſine eius corruptione determinat tm̄ illam particulam abeſſe. Sciendũ eſt tñ ꝙ accidēs nō conſideratur a logico quantũ ad nãm ſuam: ſed vt habet rōnē vniuerſalis. pōt autem accidēs compa/rari ad duo vno modo ad ſubiectũ ĩ quo eſt: ⁊ ſic cōſiderat̄ hic: ⁊ attribuitur ei ſpā lis intentio vniuerſalis. Alio modo ꝑ cō/parationem ad inferiora: ⁊ ſic habet rōnē generis vel ſpēi. color. n. ē genꝰ reſpectu albedinis vel nigredinis: ⁊ albedo ē ſpēs reſpectu huiꝰ vel illius albedinis. ¶ Deinde quum dicit (diuiditur autem) diui/dit accidens: q2 accidētium aliqua ſunt ſeparabilia: vt moueri ab homine: aliq̄ ſunt ĩ ſeparabilia vt nigredo a coruo. Ad huiꝰ euidētiã eſt ſciēdũ vt inquit. ſ. d. ĩ q̄ōnibꝰ de anima articulo. xij. ar. vij. ꝙ aliqua accidentia emanãt a principijs eſſentialibꝰ ſpeciei: ⁊ iſta ſunt accidētia ꝓpria ſiue ꝓ/prie paſſiones ⁊ ꝯſequũtur totã ſpeciē. Alia ſunt que cauſatur a principijs indiuidui: ⁊ hec ſunt ĩ duplici differētia. Aliqua enim habēt cauſam trãſmutabilem ĩ ſubiecto ſicut albedo ĩ homine: ⁊ hec ſunt accidētiam ſeꝑabilia. Alia ſũt q̄ habēt cãm ĩ trãſmutabilē vt ſimitas in naſo: ⁊ h̄ dicũt̄ in ſeꝑabilia. Cōtingit autem quatuor modis abeſſe accidēs a ſubiecto. Uno mo/do accidēs deſinit eſſe ad corruptionē ſubiecti. ſicut corrupto lacte corrũpit̄ eiꝰ dulcedo. Secũdo ex remotiōe ſue cauſe: ſicut lumen quod ĩ aere cauſatur a ſole deſinit eſſe propter abſentiam ſolis. Tertio ac/cidens deſinit eſſe. per corruptionem ter/mini: vt patet ĩ relatiuis. paternitas enim deſinit eſſe ĩ patre corrupto filio: in q̄ erat filiatio terminãs paternitatē. Quarto ex actione cōtrarij. ſicut frigiditas aque cor/rumpitur per actionem caloris exiſtētis ĩ igne: ⁊ expellentis frigiditatem. ¶ Cōtra predictam diuiſionem arguit̄ ſic. quicqd poteſt alicui abeſſe eſt ſeꝑabile ab eo: ſed omne accidēs poteſt abeſſe a ſuo ſubiecto ergo omne accidens eſt ſeparabile ⁊ nul/lum ĩ ſeparablie. Reſpōdet Porphiriꝰ ꝙ licet aliquod accidēs ſit in ſeparabile ſʒ eſſe. tamē omne accidēs eſt ſeparabile ſʒ intellectuʒ. poteſt. n. intelligi coruus albꝰ: ⁊ etiops nitēs cãdore. Ad euidētiam hu/ius reſponſionis eſt ſciendũ: vt dic̄. ſ. doc. in. q. de ſpālibꝰ creaturis articulo vltimo ad octauum. ꝙ duplex ē operatio intelle/ctus. vna dicitur ſimplex apprehēſio: qua cognoſcitur quidditas rei: ⁊ de iſta cogni/tione loquendo omne ſubiectū poteſt intelligi ſine ſuo accidēte: ſiue illud accidens ſit propria paſſio: ſiue ſit accidēs ſeparabile: ſiue ĩ ſeparabile cuiꝰ rō eſt. Quia om/ne prius poteſt intelligi non intellecto po/ſteriori: ſubiectū autem eſt prius accidēte natura ⁊ cognitiōe: vt dicitur ſeptimo metaphyſice. Alia operatio intellectus. ē compoſitio ⁊ diuiſio: qua ĩtelligimꝰ aliqd ineſſe alicui puta albedinem ⁊ tali opera/tione: non poteſt intelligi ſubiectū ſine ꝓ/pria paſſione. non enim poſſum intellige/re hominem eſſe in rerum natura ⁊ non eſſe riſibilem. poteſt tm̄ apprehendi ſubiectum ſine accidēte ſeꝑabili. Contra iſtā declarationē arguitur. Nulla res poteſt intelligi eſſe ſine eo quod ad ipſam neceſ/ſario cōſequit̄: ſed ſicut propria paſſio cō/ſequitur neceſſario ad principiũ eſſentiale ſpēi: ita accidēs inſeparabile conſequit̄ neceſſario ad principia indiuidui cuius pro/prie eſt etiã: ergo non poteſt intelligi ſubiectum eſſe ſine accidente ĩſeparabili. Re/ſpondeo primo ꝙ licet accidens in ſepara

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

bili sit inseparabile s'm individuū: est tñ i se
parabile s'm spēm verbi grā hec albedo
existēs i cigno ē ab eo i separabilis. albedo
tñ est separabilis ab alio subiecto vt ab hoīe
ꝓpriū nūc a nullo ē separabile: q2 ꝯuenit illi
soli cui⁹ ē ꝓpriū. Sed ista rñsio posset pa/
ti dificultates: q2 dicit Porphy. ꝙ coru⁹
pōt intelligi eē albus. ex quo uidet' tenere
ꝙ accidēs iseparabile est separabile s'm itelle
ctum ab eo cuius est separabile: iō oꝫ etiaꝫ
īuenire respōsionē aliā ad saluādū respō/
sionē Porphyrij. Posset. n. sic argui cō/
tra si coruus potest itelligi albus: aut fiet
intellectu vero. ⁊ sic erit vera ista propo/
sitio: coruus potest eē albus: aut hoc fiet
intellectu falso: ⁊ hoc nihil ē: q2 etiā possū
intellectu falso hominem existimare esse
asinum. Respōdeo ꝙ quū accidens inse
parabile: non cōsequat' principia essentia
lia spēi: non repugnat talem naturaꝫ q̄tū
ex se est itelligi esse sine tali accidēte. q̄uis
enim nullus coruus possit esse albus. sed
quilibet sit niger: albedo tamen non repu
gnat coruo ex natura specifica corui. sꝫ ꝓ/
pter complexiones indiuiduales supposi
torū corui. Proprium vero q2 cōsequi/
tur principia essentialia spēi. iō nature spe
cifice iq̄tū talis est: ⁊ iquātū hmōi repu
gnat intelligi esse sub opposito ꝓprie pas
sionis. Ad argumentum dico ꝙ coruus
potest intelligi albus ad sensum p̄dictum
itellectu vero. s. ꝙ coruo nō repugnat ex
natura sua specifica intelligi sub albedine
¶ Deinde quum dicit (diffiniunt) ponit
duas alias diffinitiones accidentis que sūt
phi. in libro topicorum. prima est talis ac
cidens est ꝙ contingit eidem inesse: ⁊ nō
inesse. ista diffinitio nō differt a prima s'm
rem: sed tñ ratione: q2 prima datur per
dici: ⁊ ista per esse. Sed q2 supradixim⁹
ꝙ omne vniuersale: ⁊ omne consideratū
a logico dicit ens rationis: iō dubitari pos
set quomodo accidens dicat taleꝫ relatio
nem rationis. Posset ad hoc ꝯuenient' re
sponderi ꝙ licet accidens sit ens reale ta/
men non consideratur a logico nisi sub ra
tione vniuersalis: sicut etiam de substan/
tia non tractatur nisi sub ratione predica/
menti. ista autem dicūt entia rationis. Di
co preterea ꝙ accidens est natura quedā
cui conuenit esse contingent' in subiecto. a
modis autem essendi. accipiūtur modi in
telligendi ⁊ modi predicandi: q2 vnum/
quodqꝫ predicatur de altero: sicut intelli/
gitur ei conuenire. vnde si intelligitur con
uenire per se predicatur per se. si per acci
dens predicatur per accidens. Ipsi auteꝫ
accidenti vt est apprehensum ab intelle/
ctu talē modum predicandi intellectus at
tribuitur p quendā respectum quē ipse i
tellectus excogitauit: ⁊ attribuit acciden/
ti: ⁊ nō hꝫ esse vt ab extra. sed vt habet eē
cognitum in ipso intellectu: sicut supra di/
ctum est de specie ⁊ de genere: ⁊ q2 vnū
quodqꝫ sicut intelligitur ita noiat': iō du/
pliciter possum nominare accidens. q̄uis
habeamus tantum vnum nomen: quod
quidem est vnum quantum ad vocem:
sed plura quantum ad significatum. Di/
co igitur ꝙ hoc nomen accidēs potest ac/
cipi dupliciter. Vno modo vt est nomen
prime impositionis: sic significat illam
naturam realem que est accidens. Alio
modo accipitur: vt est nomen secunde
impositionis: ⁊ vt significat relationem at
tributam tali nature: ab intellectu s'm ꝙ
apprehendit eam habere talem modum
predicandi de subiecto: per differentias
per se diuisiuas predicabilis. que differē/
tia est ista predicare in quale accidentale
non conuertibile: ꝙ de accidente dicendū
est: de proprio ⁊ differentia. Deinde quū
dicit (vel quod) ponit tertiam diffinitōeꝫ
accidentis que hec est: accidens est quod
neqꝫ est genus neqꝫ species neqꝫ differen
tia neqꝫ proprium. semper auteꝫ ē in sub
iecto subsistens. Ista diffinitio datur per
negationes aliorum predicabilium: ⁊ per
proprium modum essendi accidenti cui
non conuenit esse per se: sed tantuꝫ in sub
iecto. Hec igitur de vniuersalibus dicta
sufficiant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

c

Irca librum predicamentorũ querit vtrum predicamẽtuz sit subiectum huius libri ⁊ vi/ detur ꝙ non. ¶Primo subie/ ctum vnum scientie debet esse vniuocuz sed predicamentum non est quid vniuo/ cum: quum de decem primis generibus nihil dicatur vniuoce. Secundo subiectũ huius libri sunt decem voces. ergo predi camentum non est subiectum. tenet con/ sequentia quia vnius scientie est vnicum subiectum. antecedens est Boetij. Ter/ tio cuiuslibet subiecti sunt alique passiões que demonstrantur in tali scientia cuius ẽ subiectuz: sed nulle passiones in hoc libro demonstrantur de predicamẽto. ergo nõ est in eo subiectum in oppositum arguit̃ illud est subiectuz in scientia a quo ipsa de nominatur. sed iste liber denominatur a predicamento. dicitur .n. liber predicamẽ torũ ergo ⁊c̃. ¶Respondeo ꝑ notitia huius questionis premitto ꝙ hoc nomen pre/ camentum est terminus secũde ĩpositio nis: ⁊ significat quendaz respectuz rõnis adinuentum a rõne: ⁊ attributũ rebus s̃z ꝙ sunt ĩ ĩtellectu. ¶Premitto secũdo ꝙ ta lis respectus est quidam ordo prioritatis ⁊ posterioritatis siue superioritatis ⁊ infe rioritatis. ¶Nam extra intellectum. animal non est prius homine ⁊ equo ⁊ alijs spe/ ciebus animalis: quum non habeat esse p̃ ter spẽs suas. idem dico de substantia re/ spectu corporis: ⁊ de quolibet superiori respectu inferioris. sed intellectus est qui hunc ordinem excogitauit: ⁊ talem ordi/ nẽ rebus attribuit vt sũt ĩ ĩtellectu ⁊ nomi nauit hoc noĩe predicamentum: est er/ go predicamentum quedam ordinatio su periorum ⁊ inferiorum. Et dicitur aliqd esse in predicamento eo ꝙ est in tali ordi/ ne. ¶Premitto tertio ꝙ predicamentum potest accipi tribus modis. Uno modo pro ipsis rebus quibus intellectus attri/ buit predictum ordinem. Alio modo pro ipso ordine: tertio ꝙ conceptu quo medi/ ante intellectus hunc ordinem rebus at/ tribuit potest addi quartus modus vt ac cipiatur predicamentum. quarto modo pro rebus non quidem absolute: sed vt stant sub predicto ordine mediante con/ ceptu ĩtellectus. ¶Premitto quarto ꝙ du plex est subiectum in scientia: vt dicit san. doctor secunda secunde .q. j. articulo. 2. vnum est obiectum materiale aliud est obiectum formale. Obiectum siue subie ctum materiale sunt ipse res in scientia cõ siderate. Obiectum formale est ratio sub qua omnia considerãtur. Et ex his respõ deo ad questionem per istas conclusiones ¶Prima conclusio voces non sunt subie/ ctum libri predicamentorum: hanc con/ clusionem sic probo. Id sine quo potest haberi aliqua scientia non est talis scientie subiectum. Cum scientia ex obiecto depẽ deat sicut ex termino: sed scientia libri pre dicamentorum. potest haberi sine voci/ bus. dato enim ꝙ nulla vox esset adhuc possibile esset ꝙ aliquis excogitaret ⁊ per seipsum inueniret predicamentorum no/ titiam ergo ⁊c̃. Secunda conclusio sub/ iectum materiale huius libri sunt decem genera rerum probatur sic ista conclusio. Illud est materiale subiectum in scientia de quo principalit̃ in scientia tractatur: s̃z in hoc libro principalit̃ agitur de decem primis generibus rerum. s. substãtia quã titate qualitate ⁊ huiusmodi: vt patet ex processu ph̃i. ergo ista sunt subiectuz ma/ teriale. Tertia cõclusio ratio formalis sub iecti huius scientie est predicamentum se cundo modo acceptũ siue respectus ⁊ or do rationis: quem significat hoc nomen predicamentũ hanc conclusionem sic pro bo. Idem est subiectum totius scientie ⁊ singularium ꝑtium eius: vt patet ex pri/ mo posteriorum vbi phi. dicit ꝙ illa scien tia est vna que ẽ vnius generis subiecti ha bentis partes ⁊ passiones. Ex quibus v̄/ bis elicitur ꝙ sicut se habet subiectum ad scientiam ita partes subiecti ad partes sci entie: sed ens rationis est subiectum in to/ to logica accipiendo ens rationis ꝑ respe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

cu rationis vt declaratum est super por/phy. ergo ens rationis siue respectus ra/tionis. cum aliqua determinatiōe accept⁹ est subiectum in partialibus libris logice. sed tale ens rationis non est aliud in hoc libro nisi respectus importatus per hoc nomen predica mentum ergo ⁊c. Ex quo sequitur quod hoc nomen predica/mētum aliud significat pro alio supponit ꝓbatur sic. Omne denominatiuum pro alio supponit ⁊ aliud significat: patet quia hoc nomen album significat albedinē vt patebit in predicamentis: non tamen supponit pro albedine sed pro re alba vt cū dico album currit ly album stat pro sub/iecto albedinis vnde ⁊. S. doc. in questōnibus de potentia dei questione nona ar/ticulo quarto dicit ꝙ adiectiua copulant subiectum: sed predicamētum dicitur de nominatiue de rebus. cū non ꝑdicit̄ de eis vniuoce nec equiuoce: ergo aliud significat ⁊ pro alio supponit siue copulat: non enim pro nunc facio vim in istis significat autem respectum siue ordinem rationis predictum ⁊ supponit pro rebus qui//bus attribuitur talis ordo rationis. Quarta conclusio totale subiectum huius libri includeus simul materiale ⁊ formale est predicamentum quarto modo acceptū ista cōclusio patet ex precedentibus. Nā ꝑdicamentū tali mō acceptū dicit ⁊ res ⁊ conceptus ⁊ ipsum ordinem rebus attri/butum mediantibus conceptib⁹. Scien/dum est autem ꝙ predicamentum difert a predicabili: quia predicabile dicit tantū id quod de pluribus natum est predica/ri: ⁊ vnum predicabile puta genus signi/ficat tantum ordinem ad suas species. ꝑ/dicamentum autem dicit totam ordina/tionem que est a genere generalissimo vs ꝗ ad specialissimum. Ex his sequitur ꝙ genus generalissimum non dicitur pro/prijssime predicamentum: quia non di/cit ex suo formali significato talem ordi/nationem: sed dicit negatiōē superioris generis licet extenso vocabulo aliquando dicatūr predicamentum: ex eo ꝙ est supre/mū quod ꝯtinet in tali coordinatiōe. Ad primum dico. primo duplex est genus. aliquod enim est genus predicabile. de q̄ determinatū est in libro porphy. ⁊ de ratione talis generis est ꝙ vniuoce predice/tur. Aliud est genus subicibile: ꝙ alio no/mine dicitur genus subiectū ⁊ tale gen⁹ non requirit vniuocationē: sed sufficit ꝙ analogice predicetur: vt dicit san. doc. in plerisq; locis: ⁊ cōfirmatur sententia Egedij primo posteriorum. Dico secundo ꝙ licet predicamentum dicatur tantum de/nominatiue de rebus quibus attribuitur intentio predicamenti: est tamen in se qd vniuocum: ⁊ dicitur vniuoce de qualib; illarū ordinatione. sicut etiam albedo dicitur denominatiue de homine ⁊ vniuo/ce de qualibet particulari albedine. Ad secundum negatur antecedens: ad probationē dico ꝙ Boeti⁹ ⁊ Simplicius dicūt librum predicamentorum esse de decem vocibus. i. de decem generibus rerum que decem vocibus nominantur. s. suba quantitas ⁊ huiusmodi. Est autē de his rebus n̄ absolute. quantū ad entitatē earum: sed vt stant sub coordinatione quā dic̄ hoc nomen predicam̄tum. Ad tertiū negat̄ minor. Passiones .n. ꝑdicamenti sūt ꝙ habeāt aliqđ supremū gen⁹ añ qđ nō sit aliud gen⁹: ⁊ simil̄r ꝙ oīa i ꝑdicam̄to ꝯtēta ꝑdicēt̄ vniuoce de suis īferiorib⁹ si īferiora hēant qđ dico ꝑꝑ indiuidua q̄ n̄ habēt aliquod inferius. ⁊ tamen sunt per se in predicamento vt vult. s. doc. in pri/ma parte. q. iij. articulo tertio vt infra declarabitur his declaratis accedo ad expositionem textus.

c Uniuoca dr̄. totus iste lib' hꝫ tres ptes ꝑncipales. In ꝑma parte qđā declarāt̄ necessaria ad notitiā ꝑdicam̄toꝝ i s̄a pte q̄ icipit ibi (s̄ba ē) agit đ ipis ꝑdicatis i tertia pte. q̄ icipit ibi (quotiens solet opponi) agit de quibusdam sequentibus ad predicam̄ta. Prima pars habet. q̄tuor capitula: q̄. n.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

de ratione predicam̄ti est ꝙ ꝯ ea ꝯtinet
predicetur vniuoce: ideo primo declarat
diuersos modos predicandi.ibi equiuoca
⁊ q: omnis terminus significans rez que
est in predicamento est incomplexius: iō
primo dicit ꝙ eorum que dicuntur: ali/
qua dicuntur cum complexione ⁊ aliqua
non.ibi(eoruz que dicuntur). Tertio po
nit quasdam regulas cōmunes omnibus
predicamētis.ibi quādo(alteruz). Quar
to ponit sufficientiam predicamentorū ibi
(Eorum que sine complexione) In pri/
ma parte intendit hanc conclusionē. Quic
quid predicatur de altero aut predicatur
equiuoce aut vniuoce aut denominatiue
hanc conclusionem sic probat. Quicquid
predicatur: aut predicat̄ ꝯm idem nomē
⁊ plures cōceptus ⁊ sic est p̄dicatio equi/
uoca. aut ꝯm eandem vocem ⁊ eundem
conceptum eodem modo participatuz ⁊
sic est predicatio vniuoca: aut ꝯm solaz dif
ferentiam casus ⁊ sic predicatio denomi/
natiua. Pro noticia equiuocorum primo
est sciendū ꝙ esse equiuocum conuenit ⁊
vocibus ⁊ rebus: per voces significantis.
Ipsa vox vero significans dicitur equiuo
cum equiuocans: ipse vero res significate
dicuntur equiuoca equiuocata: ⁊ quia de
ratione vocis equiuoce est ꝙ immediate
plures res significent ideo describit equo/
ca equiuocata in plurali. Huiusmodi autē
equiuocata habent duplicem respectuz:
vnum ad ipsam vocem per quam signifi
cant: ⁊ ista est relatio significati ad signuz:
aliū vero respectū habēt iter se queādmo
dū ⁊ isra ꝯdiscipuli hn̄t. Et quia contingit
ꝙ illi qui sunt condiscipuli respectu vnius
preceptoris vel vnius doctrine nō sunt cō
discipuli respectu alteri⁹: puta si Sortes ⁊
Plato adiscant geometriaz a Pytagora
⁊ sortes discat etiā arismetricam a Tulio
a quo nihil adiscat plato: tunc Sortes ⁊
Plato erunt condiscipuli respectu Py/
thagore: nō tamen erūt cōdiscipuli respe
ctu. Tulij: ideo dico secūdo ꝙ ea que sunt
equiuocata respectu vnius vocis possunt
esse vniuocata respectū alterius: nam ca/
nis latrabilis ⁊ sydus celeste que equiuo/
cantur in hoc nomine canis vniuocantur
in hoc noīe substātia ⁊ similiter ista dictio
animal que dicit̄ vniuoce de hoīe equo
dicitur equiuoce de homine vero ⁊ de ho
mine picto. Uerum q: hic agitur de reb⁹
significatis per terminos non quo ad en
titates suas sed inq̄ztum descendunt vel ca
dunt in ordine predicamentali ideo diffini
uit equiuoca per dici ⁊ non per esse vnde
dicit equiuoca dicunt̄ ⁊ nō dicit equiuoca
sunt. Secūdo sciendū est vt dicit san. doc.
primo sniarum distin. xxxiij. articu. primo
ad 3m ꝙ ratio accipitur dupliciter vno mo
do pro potentia ratiocinatiua: alio modo
pro conceptu formato per actum ratioci/
nandi dicit ergo phi. ꝙ equiuocorū est cō
mune solū nomē: sed ratio. i. conceptiōes
sunt diuerse. Cōtra hoc arguo sic vbicūq̄z
est vnum nomen ibi est vnus conceptus:
sed nomen equiuocū est vnum ergo signi
ficat vnum conceptum: ⁊ per cōsequens
predicatur de equiuocatis ꝯm eundez cō
ceptum: minor pz maior probat̄. Ex hoc
ꝙ vnitas vocis significatiue sumit̄ ex vni/
tate conceptus. Ad hoc respōdeo de mē
te sancti docto. quolibeto quarto q̄ōne no
na arti. secūdo ꝙ duplex est vnitas ratiōis
vna est materialis. s. ipsa vox alia est for/
malis. s. illa que sumitur ex parte cōcept⁹
dicitur autem ista vnitas esse formalis: q:
cōceptus est ratio ipsa voci qua significat
rem: nomen equiuocū est vnum tm̄ vni/
tate materiali ⁊ nō vnitate formali. Cōtra
istam diuiosinem arguo sic p̄ter istos mo
dos predicandi est vnus alius modus qui
dicitur predicatio analogica ergo philoso/
phus est diminutus. Respōdeo negatur
cōsequentia quia implicite loquitur etiam
de analogia: ⁊ maxime quuz dicit animal
predicari equiuoce de homine vero ⁊ de
picto. Constat enim ꝙ dicitur de homi/
ne picto per analogiam siue respectuz ad
hominem verum eo ꝙ est imago eius
⁊ ideo non dicitur de eis pure equiuoce:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

sed analogice. Sed quia analogia partim conuenit cum equiuocatione et partim cum vniuocatione prius declarabat quid sint equoca et vniuoca vt his cognitis tanq ex tremis cognoscatur analogia tanq mediu eorum (Uniuoca dicuntur) Phi. eadem ratione diffinit vniuoca per dicuntur sicut et equiuoca. Pro notitia vero eius ptis est sciendum primo q terminus vniuocus imediate significat tantum vnum .i. natu/ram aliquam que de se est vna verbi gra tia hoc nomē animal significat subam ani/matam sensibilem: et nihil plus dicit expli cite. hec autem natura non efficit plures nisi per differentias q ipsam i species diui dunt. differentia autem non est de ratiōe generis vt dictum est super por. et ideo si consideretur natura animalis per abstra/ctionem ab omnibus que non sunt de ei⁹ diffōne q est considerare eā per se et soli/tarie ipsa est tantum vna: et p cōsequens hoc nomen animal imediate significat tm̄ vnum conceptum. Idem dico de alijs ter minis vniuocis qui tm̄ mediate significāt plura sub eis cōtēta puta plures species vel plura indiuidua. huiusmodi autem dnr̄ vniuocata: et terminus ea significans dr̄ vniuocum vniuocans. Ex his dico q ratione pluralitatis mediate contentorum sub termino vniuoco diffinit phi. vniuo/ca i plurali. Dico secūdo q omnia vniuo cata eque pticipāt conceptum et naturam quā imediate significat terminus vniuo/cus. licet si inter se compantur vnum sit p̄/stantius alio. Homo. n. ratione sue diffe/rentie .i. q: ratiōalis ē: ē nobilior bruto eq̄/liter tamen vtriq est suba animata sensibi lis. nec in hoc distinguitur homo et asin⁹: propter hoc dixit philosophus q (vniuo ca dnr̄ quorum nomen est cōe) et rō p no men significata est cōis: sed vt distingua/mus vniuoca ab analogis. addēdum ē q illa ab eis equaliter pticipāē. Ex predictis sequitur q vniuocum et equiuocum distin guntur. Primo q: vniuocum imediate

significat vnam tantum rē. Equiuocū ve ro imediate significat plures. Secūdo q tam terminus vocalis q scriptus et men talis potest esse vniuocus. nullus autem mentalis terminus siue conceptus est eq uocus. Restat mō dicē de analogis. Ubi sciendum est sicut dicit. s. d. primo senten/tiarum dis. xix. q. vj. articulo secundo ad quintum q analogia ē triplex. aliquod. n. est analogum qd dicit plures rationes ex plicite: vt hoc nomen sanum: nam alia ra tione dicitur animal sanum. scilicet quia ha bet in se formaliter sanitatem: et alia ratio ne medicina dicitur sana. s. q: ē causatiua sanitatis. Aliud est analogum q dicit tan/tum vnam rationem equaliter participa tam: que tamen non habet vniforme esse in analogatis sicut corpus dr̄ de corpori/bus celestibus et de inferioribus sed i cor poribus celestibus habet esse incorrupti/bile in alijs vero habet esse corruptibile. Aliud est analogum q dicit tantum vnam rationem in actu: sed inequaliter participa tam sicut ens significat vnum conceptum qui per prius dicitur de substantia: et per posterius de accidente. Nam ens signifi cat id cui conuenit esse. Constat autem q esse per prius conuenit sube q accidenti: quia substantia habet esse per se. Accidēs autem habet esse tantum in alio. Est ta/men differentia inter huiusmodi analoga quia analogum primo modo cum dicat plures rationes in ordine tamen ad vnū numero puta sanum dicitur de multis in ordine ad sanitatem animalis sub ea ratio ne qua dr̄ de vno ē extra rōnē alteri⁹ nā sa nitas vt dr̄ d pulsu ē extra rōnē medicine Unde si volo diffinire sanitetem medici/ne non ponam in eius diffinitōe sanitatem pulsus. Dico tamen q primum analoga torum ponitur in diffinitione omnium alio rum: quod patet nam medicina dicitur sa na quia sanitatem causat animalis: et pul/sus dicitur sanus: quia est signum sanita/tis animalis: et sic de huiusmodi analogū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

autem secundo et tertio modo dictu3 nō potest esse extra rationē alicuius analogatorum: q: dicit tātu3 vnam rationē. Differunt secundo q: tantum primus mod⁹ analogie facit rationē3 multiplicem. et ex consequenti causat fallatiam equiuocationis: vt patet in hoc paralogismo: q: omne sanū viuit medicina est sana ergo viuit alij autem duo modi non causant talem fallatiam. Differunt tertio q: analogum primo modo acceptum est tantum i vno analogatoru3 per propiam rationem: sicut patet q ppria ratio sanitatis .s. adequatio humorum est tantum in animali. Alij autem duo modi sunt in omnibus analogatis. Preter hos modos reperitur alius modus analogie ex hoc q vnum imitatur alterum: sicut patet q animal dicitur de homine picto: q: est similitudo hominis veri. et hunc modum ponit .s. doc. prima parte. q. xiij. articulo quito. q̄uis hic modus forte est reducibilis ad aliquē3 predictorum. Sciendum est q quando terminus analogus simpliciter dr: semper itelligitur de eo. de quo per prius dicitur. Unde ens simpliciter dictu3 .i. sine aliqua determinatione accipitur p suba: et sanitas dicta simpliciter accipitur pro sanitate animalis: vt dicit .s. d. in pmo periermenyas lectione quinta. Patet ex predictis q analogum differt ab vniuoco et equiuoco: q: de ratione vniuoci est q dicat tantū vna3 rationē: de ratiōe equiuoci ē q dicat plures. analogū aūt potest dicere et vnam rationem et plures: vt patet in diuersis modis analogie supradictis. Item sequitur q non solu3 terminus vocalis et scriptus sed etiam mentalis potest esse vniuocus vt patet de illo vniuoco qd dicit vnam rationem tantum. Et per consequens apparet: q: analogum mediat inter vniuocum et equiuocu3: Nam in analogis nō tantū vox est cōmunis sicut in equiuocis. s3 cōmunis est etiam ratio nominis nō tamen equaliter: sicut in vniuocis. Item de ratione vniuoci est q pdicetur essentialiter de vniuocatis. hoc autem non est de ratione analogi. sanitas enim non dicitur essentialiter de medicina: sed denominatiue vt dicetur infra.

D Enominatiua dicuntur quecu q3 ab aliquo solo casu differentia sm illud nomen habent appellationē: Ista est descriptio denominatiuoru3: in qua phi. dicit q ad denominationē sufficit q denominans et denominatum conueniant in principio dictionis significantis vtrunq3 et q differant in fine. sicut album denominatur ab albedine: et iustus a iustitia. Ex quo videtur dicē philosophus q denominans et denominatū sunt idem re et solu3 differūt quo ad modum significandi. ¶ Ut ergo pateat ista difficultas: quero an denominans et denominatum significet precise eandem rē: et videtur q non. Primo terminus denominans significat tantum formam puta hoc nomen albedo significat tantū qualitatem. denominatu3 aute3 significat subiectu3: ergo non significāt penitus idem: prima pars antecedentis patet: secunda3 pbo tripliciter. ¶ Prio omne nomē pluraficatur plurificato suo pciso significato: sicut patet q vbi sunt tria animalia rationalia ibi sunt tres homines: sed denominatiuum: non plurificatur plurificata forma: ergo non significat precise sine tantu3 formā: sed etiam subiectum: maior patet minor probatur. nam in lacte sunt due q̄litates .s. albedo et dulcedo: et tamē ab illis duabus formis non dicitur q lac sit duo qualia: sed tm̄ vnum quale. Constat autē q quale denominat a qualitate: vt dicit Philosophus in capitulo de qualitate. ¶ Secundo si denominatū significat tm̄ formā: puta si albu3 significat solū albedinem sequitur q iste propositiones sint vere albedo est alba et album est albedo: s3 hoc est falsum vt p3: ergo albū nō significat tm̄ albedinē. Primam consequentiā

probo. Oīs ppositio in qua idē dr de se
ipso ē vera: ⁊ nulla ē verior ipsa: vt Boe
tius dicit sed si albū significat solū albedi/
nē in illis ppositiōib⁹ idē dr de seipso. er
go sequitur ꝙ sunt vere. Cōfirmatur qr
phus. 7. meta. dicit ꝙ in simo reperit si/
mus. s. nasus: sed simū est denominatum
a simitate. ergo aliquid denominatū signi
ficat subiectum. Tertio id quod non ex/
cluditur per dictiōem exclusiuam additā
termino significat per ipsum: quū dictio
exclusiua excludat oē quod est extra signi
ficatū termini: sed dictio exclusiua addita
termino denominatiuo non excludit sub
iectum. Si enim dico tm̄ albuꝫ currit nō
excluditur ipsum subiectuꝫ albedinis alio
quin ppositio esset falsa. ergo idem quod
prius. In oppositum est textus phi. dicē
tis ꝙ album puraꝫ qualitatem significat.
¶ Respondeo ad questionē ⁊ premitto
aliquas distinctiones quibus declaratur
quomodo aliquid diuersimode denomi
natur: ⁊ postea respondebitur ad quesitū
Dico ergo primo ꝙ abstractum ⁊ cōcre
tum differunt a denominante ⁊ denomi/
nato: sic magis cōmune a minus cōmuni
licet. n. omne denominans sit abstractuꝫ:
⁊ omne denominatiuum sit concretum.
non tamen econtrario. Nam abstractuꝫ
⁊ concretum sunt in omni predicamento
⁊ inter res eiusdem predicamenti: vt di/
cit san. doc. prima parte qōne quarta arti
culo primo ad primū. homo eniꝫ ē quid
concretum humanitas vero abstractum
denominatio autem prima attenditur sꝫ
ꝙ res vni⁹ predicamenti dicitur de reb⁹
alterius predicamenti: ⁊ qr res vnius ge
neris non est de ratione rei alterius gene/
ris: quum predicamenta sint i pmixta: vt
dicit phus pmo posterioꝝ. iō denominās
nō ē de essentia denoīati. lꝫ possit aliquan
do p se pdicari d denoīato: vt pꝫ qr ppria
passio denoīat suuꝫ subiectū de q̄ tm̄ p se
pdicat. Patet ex his ꝙ dnoīatio ppe ac
cepta ē tm̄ sm formas accidētales. q̄uis
in ppie ⁊ largo mō sit ēt sm formas es/
sentiales. hō. n. denoīatur ab humanitate
q̄uis extēso vocabulo. Dico scdo ꝙ om/
ne denominans se hꝫ respectu denoīati p
modū forme lꝫ nō semp sit forma qd pꝫ
nā aliqs dr vestitus a veste. cōstat autē ꝙ
vestis nō ē forma: sed qd cōpositū dr tn̄
hre modum forme: qr forme ē dare eē ei
cui aduenit. vestis aūt dat eē vestitū. Di
co tertio ꝙ aliqd pt dupl'r denoīari. vno
mō a denoīatione intrinseca: ⁊ talis deno
minatio ē semp a forma inherēte ei quod
denoīatur. Alio mō denoīatione extrinsi
ca: ⁊ hec ē a re nō inherēte. Sed vt possit
cognosci i qb⁹ ē hec vel illa denoīatio. sciē
dū ē ꝙ entiū qdā sunt absoluta: qdā vō re
latiua i absolutis nō pōt fieri denoīatio ni
si a forma inherēte: vt elicit a sancto doc.
in qōnib⁹ de veritate. q. pma articulo. 4.
in fine. nō. n. denoiat aliqd albū nisi ab al
bedine inherēte nec dulce nec calidūꝫ nisi
hmōi forme sibi inhercāt. i relatiuis vero
possibile ē ꝙ fiat denoīatio ab extrinseco.
nō tn̄ in oib⁹. Relatiuoꝝ. n. aliq̄ sunt ipse
relatiōes aliq̄ vō nō sunt ipse relatiōes: sꝫ
entia absoluta. lꝫ ꝯcernāt aliquē respectuꝫ
eiusmodi ē actio locus tempus ⁊ hmōi: si
loquamur de ipsis relationibus: nulla res
potest denominari: nisi a relatione inherē
te. nullus. n. ē pr nisi paternitate que i ipo
est vt. s. d. libro secūdo ꝯ gētiles capi. xiij.
Est tn̄ aliqua dria iter formas absolutas
⁊ relationes: qr vt dicit libro quarto sniaꝝ
di. viij. q. pma articulo secūdo qstiuncula
prima ad pmū. In relatiuis potest aliqd
denominari ⁊ disponi aliquo sui generis
non tamen per se sed per accidens. Naꝫ
patris potest esse pater ⁊ filij potest esse
filius. Dico autem non per se: quia pater
dicitur per se tm̄ pater filij ⁊ filius tm̄ pa
tris filius. In absolutis vero non potest
aliquid disponi sine per se siue per accidēs
aliquo sui generis. Non enim albedinis
est albedo nec qualitatis est qualitas.
Si autem loquamur de absolutis con/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

cernentibus respectum : sic potest fieri
denominatio a forma non inherente. Ali/
quid enim dicitur locatum ⁊ in tempore:
quum tamen locus ⁊ tempus nõ sit in lo
cato aut re temporali. sed locus est in locã
te ⁊ tempus in primo metaphysice vt di
citur quarto phisicorum. Aliquid etiã de
nominat͛ ab actione non soli inherẽte. quũ
actio recipiatur. subiectiue in passo vt de/
clarabitur in capi. de actione : ⁊ q̃tum ad
propositum spectat clarum est ꝙ aliqd dr̃
visum non a visione sibi inherente. quum
visio sit actio manens in agente: quicquid
sit de actionib⁹ in materiã exteriorem trã/
seuntibus: contingit enim esse aliquas ac/
ctiones in quas actiones cõcluditur deter
minatus effectus: q: non possunt nisi ad ta
lem effectum terminari : vt dicit sanctus
doctor prima parte questione. xvij. articu
lo secundo sicut florere non potest termi/
nari nisi ad flores ⁊ in his potest fieri de/
nominatio non tantum ab actione sed etiã
ab effectu. Dicimus enim quia arbor flo/
ret floritione: ⁊ ꝙ floret floribus. Ex pre
dictis drꝙ quãdo aliquid denominat͛ ta/
le per respectum ad alterum talis deno/
minatio est extrinseca vt patet de locato re
spectu loci : ⁊ de viso respectu visionis.
¶ Contra hoc arguitur sic. Aer denomi/
natur illuminatus per respectum ad solẽ:
⁊ tamẽ ipa denominatio non est extrinse/
ca: quum lumen sit subiectiue in aree er/
go ⁊c̃. ¶ Respondeo ex sententia sancti
doctoris in questionib⁹ de veritate questi
one secunda articulo quarto ad secunduꝫ
ꝙ dupliciter denominatur aliquid per re
spectum ad alterum. Uno modo quãdo
ipse respectus est. ratio denominationis
sicut vrina dicitur sana: ex hoc solo ꝙ re/
fertur ad sanitatem animalis sicut signuꝫ
ad signatum : ⁊ talis denominatio est ex/
trinseca. Alio modo denominatur aliquid
per respectum ad alterum: non ꝙ respe
ctus sit ratio denomiatiõis: sed ratio deno
minationis est forma sibi inherens quam
tamen formam non habet nisi altero sibi
communicante ita ꝙ respectus est causa
sue denominationis: ⁊ talis denominatio
est extrinseca hoc secũdo modo denomi/
natur aer lucidus: per respectum compa
rationis ad solem: non ꝙ referri ad soleꝫ
sit lucere aeris sed q: respectus aeris ad
solem scilicet directa oppositio est causa
ꝙ aer luceat. Dico autem talẽ oppositio/
nem esse causam non qdem dantem aeri
lucẽ: q: talis causa est sol: sed est causa sine
qua nõ. Nunq̃ eniꝫ aer illuminaret͛ a so
le nisi ad eũ haberet oppositiõe. Istis de
claratis pro noticia denominationis respõ
deo ad quesitũ ista vnica conclusione. De
nominatũ differt a denominante solũ quo
admodũ significandi ⁊ significat precise eã
dem rem. verbigratia albuꝫ significat tm̃
albedinem: ⁊ nõ subiectum ⁊ calidũ signi
cat tm̃ caliditatem ⁊ ideꝫ dico de omnib⁹
nominibus accidentiũ. Probatur ista cõ
clusio primo auctoritate phi. dicentis ĩfra
in capi. de substantia ꝙ album solam qua
litatem significat. Secundo arguitur sic: si
album significaret albedinem ⁊ subiectuꝫ
sequitur ꝙ esset ens per accidens : quum
subiectum ⁊ albedo sint res diuersoꝝ ge/
nerum: sed albũ non est ens per accidens
licet homo albus sit ens per accidens : vt
dicit͛ quinto metaphysice ergo ⁊c̃. Ter/
tio si significaret subiectũ maxime significa
ret illud sine quo albedo esse non põt: pu/
ta corpus sed albuꝫ non significat corpus
q: tunc esset nugatio dicẽdo corpus albuꝫ
quuꝫ idem bis diceret͛ ergo album nõ si/
gnificat subiectum. Quarto si significaret
subiectũ tunc non diffiniretur per addita/
mentũ hoc est falsuꝫ vt dicit phi. septimo
metaphysice: cõsequẽtia patet q: si albũ si
gnificat subiectũ: tũc quicqd ponitur in dif
finitione albi est de essentia eius: talis autẽ
diffinitio nõ est ꝑ additamentũ. ¶ Ad pri
mum negat͛ secunda pars antecedentis.
Ad primaꝫ probationem dico ꝙ est diffe
rentia inter nomina adiectiua ⁊ substantia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

q: nomen substantiuꝫ significat rem per
modū substantie: significat enim per mo/
dum per se stantis qui est modus essendi
substantie: ⁊ q: substantia habet vnitatem
⁊ pluralitatem ex se: ideo nomen substan
tiuꝫ: nō plurificatur nisi ad pluralitatē rei
significate. Nomen vero adiectiuū signifi
cat per modū adiacentis alteri qui est mo
dus accidentis: ⁊ q: accidentia plurifican/
tur ex subiectis: ideo nomē adiectiuū plu/
rificatur ad pluralitatem suppositorꝫ ne
gat̄ gᵒ maior de nominibus adiectiuis cu/
iusmodi est hoc nomen albū. Dico tamē
ꝙ huiusmodi adiectiua copulant subiecta
sua. Album enim significat albedinem vt
est copulata subiecto: ⁊ ideo solet dicere
san. doc. ꝙ adiectiua nō supponunt sed co
pulant. Quod si quis obiciat in ista propo
sitio album currit sub ly albū licet descen
dere disiūctiue ergo supponit determina
te. Respondeo ꝙ albū: vnum significati/
ue. s. ipsam albedinem ⁊ tale nō supponit
sꝫ copulat subiecto nec licet descēdere sub
eo: non eniꝫ ista aut illa albedo currit. Ali
ud vero dicit connotatiue. s. subiectum: ⁊
q̄tum ad hoc pro ipo supponit. Nā quū
dico albꝫ currit dico ꝙ hoc vel illud sub
iectum albedinis currit. Ad omnia ergo
argumenta quibꝰ argueretur ꝙ albū di/
cit subiectū respondendū est ꝙ dicit ipsꝫ
cōnotatiue: ⁊ ratione huius dicit aliquan/
do Phi. ꝙ albū in nullo predicamēto est
propter duplex significatū. Ad 5m nega/
tur cōsequentia q: ad veritatē propositio/
nis non sufficit idemptitas rei sed etiaꝫ re
quiritur idem modus significandi: Nam
predicatio est per actū intellectus atribuē/
tis predicatum subiecto vt dicit Albertus
si ergo aliquam rem cōcipiat intellectus:
cum precessione ⁊ per se ⁊ alio conceptu
concipiat eandem rem: vt in existenteꝫ al
teri tunc illam entitateꝫ vt stat sub istis op
positis conceptibus de se ipsa non annun
ciabit: huiusmodi est album ⁊ albedo: q:
albedo significat abstractiue, album vero
concretiue Boetius aūt sic itelligit ꝙ nul
la est verior predicatio q̄ꝫ quādo idem eo
dem modo conceptū de se ipo dicitur: di
cendo album est album ⁊ albedo est albe
do: que propositiones habent vtiꝗ veri/
tatem. Ad cōfirmationeꝫ negatur prima
consequentia q: non dicit phi. ꝙ simum si
gnificat nasum: sed ꝙ concernit nasum vt
determinataꝫ materiam: ⁊ ideo est nuga
tio dicere est nasus simꝰ: aliqua vero alia
adiectiua: vt album nō significāt formam
concernentem determinatam materiam
sed tantꝫ sub ratione confusa dicunt sub
iectum. Ad tertium negatur maior quia
vt dicit sanctus doctor prima parte que/
stione. ij. articulo quarto ad tertium dictio
exclusiua addita termino nō excludit par
tes nec ea que sunt idem supposito cum
re significata: subiectū autem forme ⁊ ipa
forma sunt idem subiecto.

e Orum que dicuntur (. Istud
est secundum capitulum hu/
ius tractatꝰ in quo philosophꝰ
ponit duas diuisiones: prima
est talis eorum que dicuntur idest termi/
norum vel rerum significatarum per ter/
minos: quedam sunt complexa ⁊ que/
dam incomplexa. Valet ista diuisio ad p/
positum quia non ponuntur in predicamē
to nisi incomplexa: nec indiget ista diui/
sio aliqua expositione. Secūda diuisio est
ista. Eorum que sunt: quedam nec sunt in
subiecto nec de subiecto dicuntur. Que/
dam sunt in subiecto: ⁊ dicuntur de subie
cto. Quedam non sunt in subiecto ⁊ dicū
tur de subiecto. Quedam sunt in subiecto
⁊ non dicuntur de subiecto. Pro noticia
huius diuisionis primo sciendum est ꝙ
ista dictio in vt dicit sanctus doctor primo
sententiarum distinctione. xxxvj. questio/
ne pma articulo tertio importat diuersas
habitudines secundum ꝙ diuersis coniū
gitur puta esse in loco vel in tempore: vn/
de etiam philosophus quarto physicorū
ponit octo modos dicendi in. Ista autꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

propositio de proprie importat consubstātialitatem vt idem sanctus.doc.dicit prima parte questione.xlj.dicimus enim ꝙ cultellus est de ferro: ꝛ ꝙ filius est de patre cum quo est eiusdem substātie ꝭm speciem.non autē dicimus ꝙ domus sit de edificatore. Secundo est notandum ꝙ subiectum accipitur dupliciter vno modo pro inferiori respectu superioris.alio modo pro subiecto accidentis. Quedā ergo dicuntur de subiecto ꝛ nō sunt in subiecto pro vt ly in dicit habitudinem inherentie ꝛ huiusmodi sūt secūde substātie. Alia nō dicuntur de subiecto nec sunt in subiecto: ꝛ huiusmodi sunt prime substātie: que nō dicunt̄ de inferiori quum non habeant aliquid inferius nec sunt in subiecto quū nō sint accidentia. Alia dicunt̄ de subiecto.i. de iferiori: ꝛ sunt in subiecto sicut accidēs ꝛ huiusmodi sunt genera ꝛ species de genere accidentium. Alia nō dicuntur in subiecto: q2 non habent aliquid inferius sunt tamen in subiecto: ꝛ huiusmodi sunt indiuidua accidentium.

Quando alter3 de altero ℂ. Iste est tertiū capitulu3 in quo phi. ponit tres regulas. Pria ē ista qcqd p̄dicat̄ d̄ p̄dicato p̄dicat̄ ꝛ de subiecto. Pro noticia hui9 regule est sciēdū primo ꝙ aliqua sunt p̄dicata per se aliqua sunt p̄dicata per accidēs: predicata per se dicit san.doc.in questionib9 de potentia qōne.vj.arti.secūdo ad sextū. Sūt illa que conueniunt alicui inquantū est tale sicut homini inquantū est homo cōuenit esse animal ꝛ rationale ꝛ huiusmodi. Predicata vero per accidēs sunt que nō conueniunt alicui inquantu3 tale sicut esse album non conuenit homini vt est homo quū possit esse homo sine albedine. Et q2 in omni inferiori inquantū huiusmodi est suum superius: quu3 superiora sint de ratione inferiorū: ideo quicquid conuenit superiori inquantū tale est cōuenit etiam inferioribus. Dicit ergo san.doc.in loco prealegato: ꝙ ista regula tenet tm̄ in predicatis per se: ꝛ non in predicatis per accidēs. Ex hoc sequitur ꝙ quando aliquid dicitur de superiori vt distinguit̄ aliquo modo ab inferiori. tunc illud non predicatur de inferiori. verbigratia esse genus conuenit aiali vt distinguitur ab homine ꝛ ideo nō dicitur de homine intentio generis: q2 illa intentio conuenit animali non per se.i. inquantu3 tale. alioqnin conueniret omni aiali: sed conuenit ei inquantū apprehenditur ab intellectu vt quid cōmune multis speciebus. Accidit aūt nature animalis ꝙ sic ab itellectu apprehendat̄. simil't nō sequitur si homo est spēs ꝙ sortes sit species. ℂ Cōtra hāc expositionē arguit. Antonius andree. Dicēs ex hoc sequi ꝙ ista cōsequentia sit bona: animal est substantia ergo homo est substantia: quia substantia predicatur per se de aiali ergo si quicquid predicat̄ per se de superiori sequitur predicari de inferiori valet illa cōsequentia: ꝙ autem talis consequentia nō tenet probat ipse: q2 est arguere a pluribus causis veritatis ad vnam earum: nam ꝙ aial sit substantia pōt esse vna causa q2 asinus est substātia: ꝛ potest esse alia causa: q2 homo est substātia: dicere ergo aial est substantia ergo homo est substātia est arguere ab antecedēte habente plures causas veritatis ad vnam earū. Et confirmo argumentu3 eius q2 ibi arguitur a superiori non distributo ad inferius: quam consequentiā cōsequentiam constat non valere. Ex his dicit ipse hanc regulam debere sic intelligi: ꝙ quicquid est superius superiore: est superius iferiore. ℂ Pro respōsione ad argumentū dico ꝙ est differentia inter predicata per se ꝛ per accidens: q2 predicata per se per prius conueniunt naturis: ꝛ per eas conueniūt suppositis naturaru3. Nam esse animal ꝛ esse risibile per prius cōuenit homini ꝗ̄ sorti: vnde ista propositio homo est animal est vera primo ꝛ per se ista autem sortes est animal est quidem

per se sed non primo q: esse animal cõue/
nit forti per aliud.s.per hominem:cu3 igi
tur substãtia dicatur per se de animali cau
sa veritatis istius propositionis animal est
substantia nõ sunt q: asinus vel homo vel
quecũq3 alia spẽs animal' sit substãtia : sed
est totũ oppositem q: esse substantiam cõ
uenit homini ꝛ asino ex eo ꝙ sunt anima/
lia: patet igitur ꝙ ibi non arguitur a pluri/
bus causis veritatis ad vnam: sed arguit'
ab antecedẽte : ꝙ est causa veritatis sui cõ
sequẽtis: quã cõsequentiã cõstat a viro do
cto nõ esse ĩpugnandam. ¶Predicata aũt
per accidens per prius cõueniunt indiui/
duis q̃3 naturis vnde causa veritatis isti⁹
ꝓpositiõis aĩal currit est q: istud vel illud
aĩal currit : ꝛ ideo si sic arguat' aĩal currit
ergo hõ currit esset arguere ab antecedẽ/
te habente plures causas veritatis ad vnã
earu3 quod nõ est in ꝓposito. Ad confir/
mationem quã facio dico primo a supiori
distributo ad suu3 inferius est bona cõse
quentia vt oẽs cõcedunt distribui autem
terminũ ẽ facere : ꝙ stet pro omnib⁹ suis
suppositis. Dico secundo ꝙ est duplex di
ci de omni siue dupliciter contingit ꝓposi
tionem esse vniuersalẽ: vno modo: quan/
do terminus cõmunis distribuit' mediã/
te signo vniuersali ꝛ hec dicitur vniuersa/
litas prioristica. Alio modo quãdo predi/
catu3 est de essentia vel per se cõuenit sub
iectio: q: tũc p̃dicatũ ꝯuenit oib⁹ ꝯtentis
sub subiecto: ꝛ hec di vniuersalitas poste
rioristica vt p3 prio posteriorum: tũ enim si
gnificat ista ꝓpositio hõ ẽ aĩal q̃tũ ista oĩs
hõ est aĩal. ¶Patet ex istis ꝙ arguere a su/
periori ad inferi⁹ in p̃dicatis per se cuius/
modi est in predicta cõsequẽtia est argue/
re a supiori distributo posteriorice ad suũ
inferius que cõsequentia est ab oĩ erudi/
to dyaletico concedenda. ¶Posset tñ pre/
dicta regula saluari etiã in predicatis acci/
dentalib⁹ si addamus vniuersaliter: vt sit
sensus quicqd predicatur de p̃dicato vni/
uersaliter: dicit' etiã de subiecto: ꝛ sic intel/
lecta regula nullam patitur instantiam.

D Iuersorum generu3 nõ subalter/
natim positorum: diuersę sũt spe/
cies ꝛ differentie. Ista est scd̃a
regula siue maxima huius ca/
pituli : pro cuius noticia est sciendũ ꝙ illa
genera dicunt' subalternatim posita: quo
rũ vnũ sub alio continetur vel saltem am/
bo sub vno tertio. Debet ergo sic intelli/
gi spẽs ꝛ differentie vnius generis nõ pos
sunt esse spẽs aut differentie alterius gene
ris: nisi vnũ eoru3 sub alio cõtineatur vel
saltem ambo sub vno tertio: qd̃ ideo dici
tur q: bipes ponit' loco differentie volati
lis ꝛ loco differẽtie gressibilis : q̃nis vnu3
istoru3 sub alio nõ cõtineatur : sed vtrũq3
cõtinetur sub tertio puta sub aĩali. Ista re
gula habet maximas difficultates : puta
vtrũ similitudo que est de genere relatio/
nis: sit idẽ cu3 albedine in qua fundat' que
est qualitas. Et idem dico de multis alijs
que magis ad metaphysicã philo. spectãt
cuius est cõsiderare de eode3 ꝛ de diuer
sorum tanq̃3 de ꝓprietatibus entis: ꝙ est eius
subiectũ. ¶Solet tamẽ cõmuniter cõtra
hanc regulam fieri instãtia de corpore ꝙ
est spẽs subalterna predicamẽti substantie
ꝛ etiã est in genere substãtie : ꝛ etiã est in
genere q̃titatis. Ad qd̃ respondẽs sanct⁹
doctor in tractatu de esse ꝛ essentia capi.
secundo dicens ꝙ aliter accipitur corpus
quum dicit' esse species q̃titatis : ꝛ aliter
quũ dicitur esse species substãtie : ꝛ aliter
quũ dicitur esse pars aĩalis. Si enim acci
piat' corpus pro trina demensione.s.lõgi
tudine latitudine ꝛ ꝓfunditate sicut est in
genere q̃titatis continet. Si vero accipit'
pro subiecto ipsius trine dimensiõis: sicut
est substantia. Sed notandũ est ꝙ hoc no
men corpus potest accipi prout significat
rem que habet talem formam: ex qua in
ipsa re sequatur : designabilitas trium di
mensionum cum precisione : vt scilicet ex
illa forma nulla vlterior perfectio sequa/
tur ꝛ siquid aliud super additur totum sit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

preter significatuꝫ corporis sic dicti: ⁊ hoc
modo corpus ē pars animalis : q: anima
que est de ratione animalis est preter il/
lud quod significat hoc nomen corpus: ⁊
est superueniens ipsi corpori: ita ꝙ ex cor
pore ⁊ anima constituatur animal. Alio
modo accipitur corpus vt significat rem
habentem talem formaꝫ ex qua possunt
designari tres dimensiones sine precisio/
ne aliqua: sed solum intelligēdo quecūꝗ
forma sit illa siue ex ea possit ꝑuenire alia
vlterior perfectio: siue non ⁊ hoc modo
est genus animalis: quia in animali nihil ē
accipere: quod non contineatur implicite
in corpore: quia si esset accipere aliquid in
animali quod non contineretur implicite
in corpore illud esset anima. sed sic accipi/
endo corpus anima non est alia forma ab
ea per quam poterant tres dimensiones.
designari. Istud ideo dixisse volui vt pa/
teret quid ē accipere corpus ſm hos mo
dos: ꝙ̃uis non dubitē quin excedat termi
nos dyaletice. Si auteꝫ dicatur ꝙ duplū
⁊ dimidium ⁊ alia huiusmodi sunt in ge
nere relationis: ⁊ etiaꝫ in genere quantita
tis. Rꝫm ē ꝙ respectus significati per hec
nomina sunt in genere ad aliquid res ve/
ro ille subiecte sunt in alijs generibus. for
te de his dicam aliquid in capitulo ad ali/
quid. ℃ Subalternerum vero generum
hec est ꝟtia regula in qua dicit philosoph⁹
ꝙ diuersorum generum quorum vnum
sub alio continetur nihil prohibet esse. eas
dem species ⁊ differentias: puta homo ē
species animalis ⁊ corporis ⁊ subē. Notā
duꝫ est ꝙ phi. loquitur de differentijs cō
stitutiuis: ⁊ est sensus ꝙ differentie consti
tutiue supioris sunt ēt ꝯstitutiue iferioris:
non tamen precise. Animal. n. ꝯstituit oī
bus his: sed ꝑter hoc constituitur ꝑ hanc
differentiam rōnale. Si autem intelligat
regula de differētijs diuisiuis sic esset fal
sa. Nam corporeuꝫ ⁊ incorporeum que
diuidūt hoc genus subā non diuidūt hoc
genus corpus. ℃ Eorum que ſm nullaꝫ
cōplexionem dicuntur) istud est quartuꝫ
⁊ altera capituluꝫ huius tractat. In quo
phi. antimerat quot sunt predicamenta.
Et quia presupponi ꝙ predicamenta sint
de numero eorum que sunt in comple/
xa ideo hoc probat tali ratione. Oē com/
plexum aut est affirmatio aut negatio. sed
nullum predicamentum per se sumptuꝫ
est affirmatio aut negatio siue dicitur affir
matiue aut negatiue ergo ⁊c̄. maior patet
minorem probat omnis affirmatio signi/
ficat verum vel falsum. sed nullum pre/
dicamentum significat verum vel falsuꝫ.
quum enim dico subā quantitas ⁊ huius/
modi: non significo aliquid inesse vel non
inesse alicui neꝗ significatur perfecti⁹ sen
sus in animo auditoris. ℃ In isto capitu
lo queritur cōmuniter vtrum predicamē
ta sint tantum decem: vt dicit Philoso/
phus ⁊ primo arguitur ꝙ sunt pautiora
decem. Predicamenta sunt noueꝫ ⁊ nō
plura: ergo sunt tantum nouem. conse/
quentia patet ab exponentibus ad expo/
sitam. antecedens probatur predicamen
ta sunt nouem ⁊ vnum ⁊ non plura. er/
go sunt nouem ⁊ non plura. Secūdo de
monstratis nouem predicamentis argui
tur sic: ⁊ hec nouem vel decem sunt no/
uem ⁊ non plura: ⁊ hec nouem vel de/
cem sunt omnia predicamenta: ergo om
nia predicamenta sunt nouem ⁊ non plu
ra maior ⁊ minor sunt vere ⁊ consequen
tia est silogismus expositorius. Tertio ar
guitur ꝙ sint plura quot modis dicitur
vnum oppnsitorum tot modis dicitur ⁊
reliquum: sed generalissimum ⁊ specia/
lissimuꝫ sunt opposita: ⁊ specialissima sūt
plura decem: ergo ⁊ generalissima: mi/
nor patet maior est philosophi primo to/
pitorum. Quarto quale predicatur de al
bo: ⁊ non sub ratione proprij: quia non
conuertitur cum eo nec sub ratione acci/
dētis: q: ñ adest ⁊ abest nec sub rōne dfie
q: non distinguit album ab alijs nec sub
ratione speciei. ergo sunt ratione generis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

non subalterni q: quale nõ habet aliquid vniuocum supra se genus predicatur sub ratione generalissimi sed non est idem genus ꝙ qualitas: quum non predicetur de speciebus qualitatis naʒ hec est falsa albedo est quale ergo quale est genus generalissimuʒ distinctum a qualitate: ⁊ per consequens sunt saltem vndecim. Quinto iterum arguitur ꝙ sit tm̄ vnuʒ Generalissimum est superlatiuum ergo conuenit tm̄ vni. In oppositum est textus phi. ¶ Respondeo in ista questione primo declarabo quomodo diuidatur ens in deceʒ predicamenta secundo quomodo distinguantur predicamenta inter se. tertio dicam ad quesitum. ¶ Pro primo sciendũ est ꝙ phi. in quinto metaphysice volens tandem diuidere ens in decem predicamẽta premittit quasdam alias diuisiones: quarum prima est diuisio entis in ens creatũ: ⁊ ens increatum. secũda est diuisio entis creati. accipiendo ens creatum pro omni ente qđ non est deus: in ens per se ⁊ ens per accidẽs. tertia est diuisio entis per se in ens in anima siue ens rationis: ⁊ in ens extra animam: quod est ens reale. Quarta diuisio entis per se ⁊ realis est in decẽ predicamẽta. Aliqui tamen dicunt ꝙ tertia istaruʒ diuisionum precedit secundã: sed quicquid sit de hoc constat primo: ꝙ ens increatuʒ non est in predicamento secundo nec ens rationis. tertio nec ens per accidens quia quum dicat res diuersoruʒ generũ in nullo determiato genere collocari põt. ¶ Premitto secundo ꝙ ens habet vnum conceptum analogũ: qui per prius cõuenit substantie ⁊ postea accidentibns. Nam vt dicit sanctus doc. de mente Auicẽne ens est id cui debetur esse. Constat autem ꝙ esse principaliter conuenit substãtie que habet esse per se: secũdario autẽ conuenit accidẽtibus que habent esse in alio. s. in substantia. Ex his sequitur ꝙ ens non est genus quum non predicetur vniuoce. Et preterea genus non est de ratione differentie: q: si esset bis poneretur in diffinitione speciei semel explicite. secundo in differentia ens est de ratione cuiuslibet rei: ergo non potest habere differẽtias ⁊ consequenter nec esse genus. Est igitur hec prima conclusio ens non diuiditur in decem predicamenta per differẽtias: ista conclusio patet ex immediate dictis. ¶ Premitto tertio ꝙ ens immediate significat decem prima genera rerum vt dicit comentator. viij. metaphysice: non dico tamen ꝙ signent sine conceptu: sed dico ꝙ conceptui entis analogo non corespondet aliqua vna natura sicut conceptui animalis conrespõdet natura animalis que de se est vna vt supra extitit declaratũ: ⁊ ideo dicitur cõceptus entis immediate descendere in p̃dicamẽta: licet per prius conueniat vni q̃ȝ alteri: ⁊ sic patet primũ. Quantum ad scđm ponitur ista conclusio predicamenta distiguntur ꝑ diuersos modos denominandi primam substantiam pro noticia huius conclusionis sciendum est vt inquit san. doc. primo sniaʒ distin. viij. q̃one tertia ꝙ aliter diuidit̃ vniuocũ ⁊ aliter analoguʒ: ⁊, aliter equiuocũ. Equiuocũ enim immediate diuiditur in plures res: vniuocum vero per differentias sed analogum diuiditur per diuersos modos: medicina eniʒ habet modũ efficiendi sanitatem: ⁊ vrina habet modum gnificandi: quum igitur ens sit analogum: sub quo continẽtur plura predicamẽta que sunt primo diuersa vt dicit phi. ⁊ comentator tertio metaphysice: eo ꝙ in nullo vniuoce conueniunt. oportet ꝙ ipsa predicamenta distinguantur per diuersos modos non autem per modos significandi q: talis consideratio pertinet ad gramaticum ergo relinquitur: ꝙ distinguantur per diuersos, modos denominandi primam substantiã. Sufficientiam vero istorum modorũ ponit san. doc. in tertio phi. ⁊ quinto metaphysice in capi. de ente: vbi sic dicit. Sciendum est ꝙ predicatum ad subiectũ tripliciter se potest habere. Uno modo q: est idẽ quod subiectum vt quuʒ dico sortes est animal: ⁊ hoc predicatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

dicitur significare substantiam primã quẽ est substantia pticularis de qua omnia predicantur. Secundo modo vt predicatum sumatur: ſm ꝙ est in subiecto quod quidem predicatum vel in est ei per se: ⁊ cõsequẽs materiã ⁊ sic est q̃titas vel vt cõsequens formã ⁊ sic est qualitas: vel inest ei non absolute sed in respectu ad aliquid ⁊ sic est relatio Tertio modo vt predicatum sumatur ab eo quod est extra subiectu ⁊ hoc quadrupliciter vno modo vt sit oĩno extra subiectũ ⁊ si non sit mẽsura subiecti predicat̃ per modũ habitus vt quũ dicitur sortes est calciatus: si aũt sit vt mẽsura eius: cu mensura extrinsica sit vel locus vel tẽpus si sumatur predicatũ ex tẽpore sic est quãdo vel sumit̃ ex loco: ⁊ sic vbi nõ cõsiderato ordine ptiũ i loco: quo ꝯsiderato erit situs. Alio mõ vt id vñ sumitur p̃dicatu ſm qd sit in subiecto de quo predicatur ⁊ si quidem ſm principiu sic predicat̃ vt agens. Nam actionis principium est in agente. Si vero ſm terminũ sic predicatur vt pati. nam passio in subiectu patiẽs determinat̃. Multa alia circa hoc dici possent que omitto eo ꝙ excedũt terminos dyaleticos. ¶ Ad primu dico ꝙ quum dicitur non plura si est vna dictio: sic concedo ꝙ vnum est non plura: sed ly non plura hoc modo non est vna exponẽtium istius exclusiue tm̃ decem sunt predicamenta. Alio modo tenetur negatiue: ⁊ sic nego ꝙ vnum sit non plura. Quum eni dicimus ⁊ nõ plura: sensus est ꝙ nõ sunt plura q̃ nouẽ quod patet esse falsum Ad scd̃m dico ꝙ nõ arguitur ibi expositorie q: ad silogismũ expositoriũ requirunt̃ tria primo ꝙ eius mediũ sit terminus singularis: ꝙ nõ contingit̃ in predicta ratiõe vt de se patet: vnde nõ valet ista ꝯsequẽtia iste homo vel asinus est homo. iste homo vel asinus: est asinus ergo asinus est homo: licet enim ly iste homo sit terminꝰ singularis: tamẽ hoc totum iste homo vel asinus non est terminus singularis. secundo oportet ꝙ talis terminus sit singulariter tentus. tertio ꝙ a qualibet premissarũ ad vnam de omni valeat consequentia ⁊ hoc est diligenter notandum a theologis quia ratione huius non arguit̃ expositorie in diuinis sic dicendo iste deus est pater iste deus est filius ergo filius est pater q: ab ista singulari iste deus est pater nõ valet consequentia ad istam vniuersale q cquid est iste deus est pater: quum antecedens sit vex ⁊ consequens sit falsum. Ad tertium vero respondet san. doc. secunda secunde questione. xcij. arti. secũdo ad primum dicens ꝙ ista regula phi. tenet solũ in illis oppositis in quibus est eade ratio multiplicitatis ꝙ non est in proposito na generalissima distinguuntur per diuersos modos specialissima vero per differẽtias ⁊ ideo non oportet si sunt tm̃ dece generalissima ꝙ sit tm̃ decem specialissima. Ad quartum dico ꝙ quale predicatur de albo sub ratione generis generalissimi qđ est idem genus cu qualitate ⁊ habet easdem species. Nam constat ex predictis ꝙ album ⁊ albedo differunt tantu secundũ modum significãdi abstracti que diuersitas impedit predicationem vnde de altero non dico tamen ꝙ album sit in predicamento eo ꝙ conotet subiectũ. Ad quintum communiter respõdetur ꝙ gradus superlatiuꝰ si affirmatiue exponatur conuenit vni soli tunc enim significat esse super omnia quo ad formam significatã: si vero exponitur negatiue potest conueni re multis quia sic significat ꝙ a nullo exceditur sed non negat' quin aliud possit sibi equari: ⁊ hoc modo ista dicuntur generalissima.

S Ubstantia autem ¶ Iste est secũdus tractatus huius libri in quo philo. agit de vno quoq predicamento in speciali: ⁊ primo de substantia eo ꝙ sit prior accidentibus tempore: natura ⁊ diffinitione vt dicitur septimo metaphysice. In hoc autem primo capi. duo facit primo: supponit quanda diuisionem substantie ⁊ eius partes manifestat

secundo assignat proprietates substantie. Diuisio quam supponit talis est: substantiarū aliqua est substātia prima et aliqua est substantia secunda. Manifestando hanc diuisionem ita procedit: quia primo declarat quid sit substantia prima secundo quid sit substantia secūda. Tertio cōparat substātias secundas adinuicē. Pro noticia hui⁹ diuisionis sciēdū est vt dicit san. doc. primo sniarū distin. xxv. arti. primo ad. vij. quod substātia dicit quinqꝫ modis: vno mō vt significat essentiā rei cū enim querim⁹ eni quid sit quātitas et qualitas et alia huiusmodi quærim⁹ que sit eorū essentia: nec hoc mō accepta substātia hic diuidit: quū cōuenit et accidētib⁹ 2° accipit substa pro ipso supposito i pdicamēto substātie per se subsistēte qd phi. appellat in hoc loco subaz primaz Tertio accipit pro substātijs secūdis que sunt genera et species. Quarto accipit vt abstrahit ab vtroqꝫ. s. tam a prima quam a secunda substantia: et est vtriqꝫ cōmunis: et eam diuidit phi. psuppositiue dicens ꝙ substantiarum aliqua est prima et alique sunt secūde. Diffiniuit aūt substantiā primā dicens ꝙ est illa que proprie et principaliter et maxime substat: et non est in subiecto neqꝫ dicit de subiecto. In hac descriptōe ponit phi. qnqꝫ pticulas. pma ē ꝙ pma substanntia proprie dicit substantia: per hoc distinguitur a substantia cōmuniter dicta: vt significat omnem essentiam. secūda est ꝙ prima susistantia dicit maxime substantia: et per hoc distinguitur a substantijs secundis que per posterius dicūtur substātie. tertia est ꝙ principaliter substat: et per hoc distinguitur et a substantijs secūdis: et ab accidētibus. licet eni vnuz accidens sit subiectuz alteri⁹: vt superficies albedinis hoc tamen nō est principale subiectum similiter etiā accidentia non cōueniunt substantijs secundis nisi per primas. quarta est ꝙ substantia prima non dicitur de subiecto: quod sic probatur. Dici de subiecto est pprietas superioris respecu inferioruz sed prima substantia nihil habet iferius se ergo nō dicit de subiecto. quinta est ꝙ prima substātia non est in subiecto: que sic pbat quicqd est in subiecto est accidēs: sed prima substātia nō est accidēs: ergo nō est in subiecto: Exemplificat aūt dicēs vt aliquis hō vel aliqꝰ equus. ¶ Contra istud exēplū arguit. Antoni⁹ andree: pmo aliqs hō est spēs generis est substātia prima pña pꝫ antecedēs pbat aliqs homo pdicat in quid de plurib⁹ differētib⁹ numero: nā sortes est aliqs hō et plato est aliqs homo ergo est spēs. Respōdeo negat antecedens ad pbationē dico ꝙ ad hoc ꝙ aliqd sit species oportet ꝙ nō dicat determinatū modū essendi q cōuenit suppositis: qd tn facit ly aliqs hō nā ly hō significat nām humanā absolute sed ly aliqs hō significat eandē nām cū determinato mō essendi: qui cōuenit singularib⁹. s. esse p se subsistēs ab alijs distinctū: sortes aūt et alia idiuidua significant determinat scilicet principia distinguentia: hāc māz et hāc quantitatē. Pōt ēt dici. ꝙ aliqd pōt significare substātiā pmā s. dupliciter vno mō determiate cuiusmodi est idiuiduū signatum et tale nō pōt dici de plurib⁹. Alio mō ideterminate sicut idiuiduū vagū: et tale nō incōuenit de plurib⁹ pdicari. Notatur aūt substātia prima multis alijs modis vt dicit san. doc. tertio sniarum distin. vj. Dicit eniz res nature inquantuz ponitur sub natura cōmuni. s. sub substātijs secundis dicit suppositū in inquantū in eadē natura subsistit: dicit particulare inquantuz excedit ab ipsa natura cōmuni et est pars eius dicit indiuiduū inquantū est idiuisa in se. Dicit singulare inquantū est distincta ab alijs. Ex hoc textu philo. argui pōt ꝙ materia sit pricipiū idiuiduationis in reb⁹ materialibus: quicqd eniz est de rōne substātie prime inquantū est substantia prima est etiā de rōne indiuidui: vt. idiuiduū est: cū substātia prima et idiuiduū sint idē sed materia ē d rōne substātie prime iquantū est i substātia prima ergo est de rōne indiuidui: minor probat idem est de rōne substātie prime inquātū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

huiuſmodi per quod habet quod nō poſ
ſet eſſe in alio hoc ponatur in eius diffini/
tione: ſed materia prima ē huiuſmodi: ꝙ
ſic deduco. Nam primum in vnoquoqꝫ
genere eſt mēſura oīuꝫ que ſunt poſt vt
dicitur decimo metaphyſice: ſed materia
prima eſt primum in alio non receptibile
cum ſit fundamentum omnium aliorūꝫ.
ergo prima ſubſtantia in rebus materiali/
bus habet a materia prima ꝙ non poſſit
eſſe in alio: ⁊ per conſequens ꝙ ſit indiui/
dua. ¶ Sed dubitatur vtruꝫ prima ſub
ſtantia ſiue indiuiduum ſit in predicamen
to ⁊ videt̄ ꝙ nō. Nullū ens per accidens
eſt in predicamēto: vt dicitur quinto me/
taphyſice: ſed ſubſtantia prima eſt ens p̄
accidens ergo ⁊c̄. minor probatur omne
aggregatum ex rebus diuerſorum gene/
rum eſt ens per accidens: vt dicit Phi.
quinto metaphyſice: ſed ſubſtantia prima
eſt huiuſmodi. dicit enim ſubaꝫ ⁊ accidē/
tia per que indiuiduatur puta quantitatē.
Reſpōdeo in hac qōne faciam tria. Pri
mo declarabitur que ſit rō ſube. Secūdo
dicetur ad queſitum. Tertio inferā que/
dam corelaria. Quo ad primum ſciendū
eſt: vt dic. S. D. in libro de natura gene
ris ꝙ ſuba accipitur dupliciter. Uno mo/
do vt diſtinguitur contra accidens. Alio
modo vt ē predicamentum. rō ſube pri/
mo modo accepte eſt in ſubiecto non eē.
ſuba. n. eſt ens vt inquit Auicēna: ⁊ ē ens
cui debetur eſſe non in alio: ⁊ ſm̄ hunc
modum omne ens reale quod non eſt
accidens eſt ſuba. ſuba v̄o vt eſt predica/
mentum. addit ſuper ſubſtantiam primo
modo dictam ordinem ad cōtenta ſub ta
li genere generaliſſimo. Dictum eſt. n. ſu
pra ꝙ predicamentuꝫ ſignificat reſpectū
rationis qui eſt ordo ſuperioritatis ⁊ infe
rioritatis. Hic autem ordo ē vniformitas
ſube que eſt genus generaliſſimū ad ſua
inferiora qꝫ vniformitatem habet per ac/
tum intellectus. Ex his poteſt ſic deſcri/
bi ſuba vt eſt genꝰ. Suba ē ens per ſe exi/
ſtens īplicite continens ſua inferiora. Eſſe
ergo in genere ſube eſt ſub ſuba contine/
ri. Ad ea autem omnia tāqꝫ ad inferiora
deſcendit predicatio ſube ad que deſcen/
dunt dr̄ie diuiſiue generum ſube ⁊ con/
ſtitutiue inferiorum. diuiſio autem dr̄iaꝝ
ſtat ad ſpecies ſpecialiſſimas: q: ſub eis ni
hil eſt niſi indiuidua. Ex quo ſequitur ꝙ
vltimum de quo predicatur ſuba in linea
predicamentali ſunt indiuidua: ⁊ ſic pa/
ter primum: ex quo ſequitur ſm̄. ſ. ꝙ in/
diuidua ſunt per ſe in predicamento. Il/
lud. n. eſt per ſe in aliquo genere: quod ſu
ſcipit predicationem alicuius ſpeciei ⁊ ge
neris talis predicamēti: ſed indiuidua ſūt
huiuſmodi. ſortes eſt homo ⁊ animal: ⁊
Plato eſt ſuba. ſortes. n. eſt homo ⁊ ani/
mal ⁊ corpus ⁊ ſuba. Ex predictis ſequū
tur tria correlaria. primuꝫ eſt pars ſubaꝝ
puta manus pes ⁊ caput ⁊ huiuſmodi n̄
ſunt in predicamento per ſe. Correlariuꝫ
2m anima etiam quando eſt ſeparata nō
eſt per ſe in genere ſube. Correl riuꝫ ter
tium materia prima non eſt per ſe in pre/
dicamento. hec tria probātur vnica ratio
ne. quicquid eſt ſub aliquo genere ꝯtinet̄
ſub eo. ſed predicta non continentur ſub
genere ſube ergo ⁊c̄. maior patet minor
probatur quicquid ꝯtinet̄ ſub gener̄ per
ſe ſuſcipit in recto predicationem alicuius
differentie illius generis: ſed predicta nō
ſunt huiuſmodi ergo ⁊c̄. maior patet mi
nor probatur de quocūqꝫ predicatur dif/
ferētia predicatur: ⁊ genus diuiſuꝫ ⁊ ſpe
cies per taleꝫ differentiam conſtituta: ſed
de partibꝰ nec de materia nec de forma
predicatur aliquod genus aut ſpecies. nō
enim manus hominis eſt homo aut ani/
mal. ſimiliter materia prima ⁊ anima nō
ſunt homines ergo ⁊c̄. Quando igitur di
cimus ꝙ huiuſmodi ſunt ſube ibi non ac/
cipitur ſuba vt eſt predicamentum ſiue
genus: ſed vt diſtinguitur contra accidēs.
Dico tamen ꝙ materia ⁊ forma ſunt in
predicamento reductiue tanqꝫ principia
ſubſtantiarum manus vero ⁊ pes ⁊ hu/
iuſmodi reducuntur ad ideꝫ predicamē/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

rum tanq̄ partes. Sequitur etiaʒ ex di/
ctis ꝙ huiusmõi nõ possunt dici prime
sbe. quum prima sba sit per se i genere
ppterea dicit. s. d. prima pte qõne ter/
tia articulo qnto generat ꝛ spẽs ꝛ ea q̄
sub ipsis continent. s. individua sunt sim
pliciter ꝛ proprie in pdicamento. Ad ar
gumentũ negat minor. ad probationeʒ
dico ꝙ ens p accidẽs qđ nec diffinit nec
est i predicamento dr̃ esse illud ꝙ intrin
sice includit res diuersorum generũ. ita
ꝙ diuerse res sunt de ratione eius. sicut
homo albus de cuius ratione ẽ albedo
ꝛ humanitas: tale. n. nõ põt per se totuʒ
esse in aliquo genere determinato: nam
si homo albus eẽt i genere sube seque/
retur ꝙ albedo esset suba. ꝛ sic esset i ge
nere qualitatis sequeret etiaʒ ꝙ homo
esset qualitas. Dico ho ꝙ idiuiduũ pu/
ta sortes in sui principali significatione in
cludit accidentia. nõ tamen est ens p ac/
cidens q: nõ dicit ea vt intrinseca sue nãe
vel vt partes sui licet includat ea tanq̄
designantia partes eius essentiales. quã
titas enim sortis determinat eius mãm
ꝛ formã q: facit eas ab alijs distingui.
nec est inconueniens ꝙ aliqd de genere
accidentium ponat modo in diffinitione
sube. dicit eni cõmẽtator 7° metaphysi
ce cõmẽto 41. nõ ẽ remotuʒ vt aliqd in
predicamento qualitatis accipiat in diffi
nitione eius ꝙ est in predicameno sube.
hec dixisse sufficiat lʒ excedãt terminos
dialetice. Deinde ɔmen. dic. ¶ Sube
ſe ꝛc. declarat qd sint ſe sube dicens ꝙ
sunt ille in qbus ɔtinẽt sube pme eo mõ
q̄ ps subiectiua ɔtinet i suo toto vniuer
sali. Exẽplificat nũc. nã hic hõ ɔtinet in
homie tanq̄ i spẽ. ꝛ in aiali tanq̄ in gñe
Notãdũ ẽ ꝙ subaʒ pmã diffinit i singla
ri ꝛ subas ſas in plali cui⁹ rõ põt eẽ du/
plex: pma q: q̄libet suba pma hẽt tantuʒ
vnaʒ hitudinẽ. s. ad supiora nõ ãt ad infe
riora. quũ nihil habeat sub se: suba vero
ſa puta spẽs hẽt duas hitudines. s. ad su
periora ꝛ ad inferiora. Alia rõ est q: ois

suba pma se hẽt trũ vno modo. quũ q̄li
bet sit indiuiduũ: sube rõ ſe se habẽt plu
ribus modis. q: aliq̄ sunt spẽs alique ãt
genera. Ex h textu phy. orit dubitatio
dicit. n. ꝙ suba per prius dr̃ de suba p/
ma q̄ de ſa. qđ videt falsũ. nã oẽ gen⁹
dr̃ vniuoce ꝛ eq̄lr de ɔtentis sub se. sed
suba ẽ genus ergo dr̃ vniuoce de prima
ꝛ d ſcda. Rñdeo pmo dicã quõ accipit
hoc loco suba. ſo q̄lis sit diuisio sube in
pmã ꝛ secũdã ex qbus patebit ad argu
mẽtũ. Sciẽdũ ẽ igit vt dicit ſcũs doctor
pmo sentẽtiaꝝ di. 23ª. artic. primo qõne
pma ꝙ est differẽtia inter subsistentiã ꝛ
substantiã. naʒ subsistentia ẽ cuius act⁹
est subsistere. substantia vero dicitur
cuius act⁹ est substare: subsistere põt du
pliciter esse actus alicui⁹. vno mõ vt ei⁹
qđ subsistit alio mõ vt eius cui q̄stio sub
sistit. Pro cui⁹ notitia ẽ sciendũ ꝙ subsi
stere dic determinatũ esse nã illud subsi
stit ꝙ hẽt esse per se nõ in alio. ꝛ hʒ esse
distinctũ ab alijs. dterminatio aũt eẽndi
est a forma. forma vero est que ɔstituit
spẽm. ꝛ iõ subsistere cõuenit indiuiduis
rõne superiorũ sortes. n. subsistit q: est
homo. ꝛ non ecõtra sicut etiã est albus
per albedineʒ. forma. n. substantialis est
que dat indiuiduo ꝙ subsistat ꝛ q: for/
ma magis se tenet ex pte nature magis
q̄ ex parte indiuidui ideo subsistere per
prius conuenit substantijs ſcdis q̄ pri/
mis licet enim genera ꝛ species nõ sub
sistant nisi in indiuiduis quorum est esse
tamen determinatio essendi fit ex natu/
ra superiori patet ex dictis ꝙ subsistere
tanq̄ eius quo aliquid subsistit per pri/
us conuenit substantijs secundis q̄ pri/
mis. licet tanq̄ ei quod subsistit per pri
us conueniat primis q̄ secundis. simili/
ter substantia dicitur dupliciter vel id ꝙ
substat vel id quo aliquid substat: pri/
mum principium quo aliquid substat
sumitur ex materia cum ipsa sit primuʒ
fundamentum omnium materia auteʒ
se tenet ex parte indiuidui cum sit priu/

d

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

cipium indiuiduationis indiuiduū vero est id qđ substat per materiā. ⁊ iđ nomē sube cū dicat a substare per prius cōuenit subiis primis q̄ȝ secūdis. ⁊ sic patet primū. Quo ad scđm dicit .s.d. in qōnibus đ potētia dei .q.5. articulo scđo ad beatū do. diuisio sube in pmā ⁊ scđaȝ non est diuisio gn̄is in spēs quod sic probat. Una spēs diuidentiū aliquod genus nō cōtinetur i alia quū sint disperate. ⁊ opponant rationes suarum differentiaruȝ sed scđe substantie continēt in primis ergo suba non diuidit in primaȝ ⁊ scđam tanq̄ȝ in species. Ex quibus concludit q̄ est diuisio analogi in sua analogata. eo modo quo đclaratuȝ est patet ex dictis ad argumentū. q2 hic non diuidit suba vt est genus. Si vero q̄rat q̄ sit ppria rō p̄dicamenti sube. đclaratū est in questione p̄cedenti. Deiñ quū dicit. (manifestum aūt) đclarat quō habeāt se sube scđe ⁊ accidentia ad primā subam vbi primo ponit hanc conclusioneȝ secunde sube predicant de primis f̄m nomen ⁊ f̄m diffinitionē. q̄ sic probatur. qcqđ dicitur đ aliquo essentialr̄ predicat de eo f̄m nomen ⁊ diffinic. Nam si sortes est homo est etiā animal rationale sed sube se predicantur đ primis essentialiter ergo ⁊c̄. Scđo arguit sic aial predicatur de homine essentialr̄. quū sit de ei⁹ diffinitione ergo p̄dicat de aliquo hoie. sed animal est scđa suba ⁊ aliquis homo ē suba pima eo mō quo supra fuit expositum ergo ⁊c̄. Hic est dubitatio quō teneat ista cōsequentia phy. sic arguentis homo est aial ergo aliquis homo ē aial. Ad hoc est responsum i ante predicamētis dum exponeret illa regula qñ alterȝ đ altero predicat: Sciendū tamē q̄ hec ꝯsequentia non est formalis animal dr̄ de homine ergo đ aliquo homine: quia nō tenet in analogis. Naȝ non sequitur corpus đterminat sibi figuraȝ. quū non possit esse sine figura: ⁊ similiter mā determinat sibi formā ergo đterminat sibi

aliquā figuram vel aliquaȝ formā: imo nullam sibi đterminat quū materia sit i differens ad quālibet formam ⁊ corp⁹ ad figurā. De hoc ēt dictū est sup̄ Porphiriū duȝ q̄rebat an nullo homine existente ista propositio sit vera homo est animal. Scđa ꝯclusio aliqua accidentia non dicuntur đ prima suba f̄m nomen nec f̄m rationem probatur accidentia i abstracto nō dn̄r đ prima suba neq̄ȝ f̄ȝ nomen neq̄ȝ f̄m rationem. sed accidentia in abstracto sunt accidentia ergo ⁊c̄. minor patet maior similiter. nam ista est falsa sortes est albedo. Tertia cōclusio aliqua accidentia predicantur de prima substantia f̄m nomen non tamen f̄m rationem. ista enim ppositio est vera sortes est albus ratio tñ albi sortis non cōuenit albi quū sortes non sit color disgregatiuus visus que est albi diffinitio. Cōcedo tamen q̄ ratio albi dr̄ đ sorte dnominatiue: nam sortes est coloratus colore disgregatiuo visus. Qr autem huiusmodi accidentia sint in primis subiis arguit sic. Color est in corpore ergo est in aliquo corpore. ista ꝯsequentia ideo tenet. quia predicata per accidens non cōueniunt scđis substantiis nisi p̄ pimas ⁊ iđ cum color predicet per accidens de corpore non potest in corpore esse nisi in aliquo corpore sit. sicut ēt homo non potest currere nisi aliqs homo currat. Deinde quū dicit (đstructis ergo ⁊c̄) ifert hoc corelarium đstructis primis substātiis impossibile est aliquid aliaruȝ remane quod sic probat. Destructis primis subiis distrunnt omnia que in eis sunt ⁊ que đ eis dn̄r. sed oia alia aut sunt i primis substantiis aut de eis dn̄r vt patet ex predictis: ergo destructis primis oia alia destruuntur. Istud correlariū đbet itelligi quo ad actualē existētiā. cū .n. gn̄a ⁊ spēs ñ existāt nisi i singularib⁹ ⁊ accidētia nō possint realr̄ eē siñ subo đstructis oibus singularib⁹ substātiis necesse ē genera ⁊ spēs ⁊ accidētia đsinere eē. Anto

nius andree dicit subam p̃mã ⁊ ꝯam eẽ
corelatiua d̃structo aũt vno corelatiuoꝝ
destruit̃ ⁊ reliquũ. ⁊ ideo destructis p̃
mis sub̃ is destruunt̃ ꝯe. idez de subo ⁊
accidente. q̃ expositio nõ videt̃ conueni
ens. Constat. n. ꝙ rõ sube non est relati/
ua. ratio ẽt primi nõ dicit respectũ ad ꝯz
sed dicit negationẽ. nã illud est primum
ante qd̃ nihil est si enim primũ refere/
ret̃ ad 2^m sequit̃ ꝙ xp̃s non posset dici
primogenit⁹ beate Marie virginis nisi
habuisset aliũ filiũ post ipsuz simil'r subz
⁊ accidẽs nõ sunt corelatiua aliogn d̃stru
cto accidẽte corrũpit̃ subm ⁊ posito sub
iecto statim poneret̃ accidẽs. q̃ oĩa con/
stãt esse falsa (Subarum vero ꝓpriaꝝ)
cõparat phy. subas ad inicẽ. ⁊ põit q̃ttu
or cõclusiones quaꝝ p̃ma talis est spẽs
de genere sube ẽ magis suba q̃ȝ genus.
Hanc cõclusionẽ probat dupl'r primo
sic. Illud est magis suba qd̃ est ꝓpiqui
us maxime sube. sed species ẽ ꝓpiqui
or maxime sube q̃ȝ gen⁹ ergo ⁊c̃. maior
tenet ꝑ illã regulã id est magis tale qd̃
est ꝓpinquius maxime tali: minor pro/
bat̃ spẽs est propinquior sube p̃me q̃ȝ
genus. sed prima suba est maxime suba
vt patet ex eius diffinitione ergo ⁊c̃. ma
ior ꝓbat̃ id est propinqus p̃me sube qd̃
distinctius ⁊ certius notificat eã. sȝ spẽs
distincti⁹ notificat p̃maz subaz q̃ȝ genus
q: si ĩterrogat̃ quid est sortes ꝯuenienti⁹
respõdet̃ ꝙ est hõ q̃ȝ ꝙ ẽ aĩal ergo ⁊c̃.
Pro notitia maioris ⁊ minoris huius
rõnis ẽ notãdũ ꝙ duplex ẽ cognitio vna
ꝯfusa ⁊ alia distincta. Cognitio cõfusa est
qua cognoscit̃ aliq̃d in ꝯceptu cõfuso. cu
iusmõi ẽ ꝯcept⁹ generic⁹. ⁊ talis cogni
tio ẽ iꝑfecta q: nõ ẽ ꝑ ea que sunt ꝓp̃a
rei. Cognitio distincta est q̃ cognoscitur
aliquid in conceptu specifico. ⁊ hoc ẽ ꝑ/
fecta. q: est cognitio rei quãtũ ad vltimã
differentiã. ⁊ ideo bene dixit phy. ꝙ cer
tius rñdetur ꝙ sortes est hõ q̃ȝ ꝙ ẽ aĩal
si enĩ scio ꝙ sor. sit aĩal adhuc restat scire
si sit rõnalis vel non. Scd̃o arguit̃ sic ad
idem. (ibi amplius vero) illa suba ẽ ma
gis suba que plurib⁹ substat. sed species
pluribus substat q̃ȝ genus. nã spẽs sub/
stat accidentib⁹. ⁊ etiaz ipsis generibus
genus aũt nõ substat spẽb⁹ sȝ tm̃ accidẽ
tibus ergo ⁊c̃. Deiñ quũ d̃r (ipsarum
nãq; spẽꝝ) ponit secũdã ꝯclusionẽ q̃ est
ista. vna spẽs spãlissima non est magis
suba q̃ȝ alia. hanc ꝓbat tali ratiõe illaruȝ
subarũ p̃maꝝ. quarũ vna ẽ magis suba
q̃ȝ alia. vna magis indicat p̃mã subaz q̃ȝ
alia: vt patuit ex prima rõne precedẽtis
ꝯclusionis sed vna species spãlissima nõ
magis indicat primã subam q̃ȝ alia er/
go ⁊c̃. maior patet. minor declarat̃: naȝ
si querit̃ de aliquo homine q̃d sit nõ cõ
uenientius rñdetur ꝙ sit homo. q̃ȝ re/
spondeat̃ de aliquo equo ꝙ sit equus.
Similiter ponit tertiam conclusionem
Una prima substãtia nõ est magis suba
q̃ȝ alia ad hanc conclusionem arguit sic.
Omnis substãtia que magis est suba q̃ȝ
alia pluribus substat. vt patet ex ꝯa ra/
tione p̃me conclusionis: sed prima sub/
stantia oĩno pluribus non substat q̃ȝ alia
omnes enim substãt accidentibus ⁊ ge
neribus ⁊ speciebus ergo ⁊c̃. Concedo
tamen ꝙ in vna prima substantia sunt
plura accidẽtia q̃ȝ in alia. sed penes hoc
non dicitur magis substantia q̃ȝ alia. De
inde quum dicit̃ (merito autem) po/
nit quartam conclusionem que hec est
Tantum genera ⁊ species sunt secunde
substantie: istam conclusionem sic pro/
bat. Omnis secunda substantia predica/
tur inquid de substantia prima: sed tan/
tum genera ⁊ species sunt huiusmodi.
ergo ⁊c̃. maior patet: quia etiam supra/
dictum est ꝙ species est magis substan
tia q̃ȝ genus: quia certius dicit quid sit
prima substantia. minor probatur si ali/
quid preter genera ⁊ species predicant̃
inquid de substãtia prima. maxime hoc
esset differẽtia substantialis: sȝ ipsa non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

dicitur in quid sed in quale vt patet ex
eius diffinitiōe quā pōsit porphi.gº ꝛc̄.
Seqtur ex his ꝙ diuisio in p̄mā ꝛ secū
dam substantiā non est diuisio sub̄e vni
uersaliter accepte cū differētia nō sit ali
qd̄ istoꝝ.sed est diuisio sub̄e existentis
directe in linea p̄dicamentali vel dici pōt
vt inqt Burleus ꝙ differentia est sub̄a
s̄a sed aristotiles non enumerat eā quia
loquit̄ tantū d̄ illis subijs que sunt dire
cte in predicamēto.p̄ma tamen exposi
tio videt̄ ꝯformior textui.(Cōmune ē
aūt)ista est sc̄da pars pricipalis hui⁹ ca
pituli in qua phylo.enumerat sex ꝓprie
tates sub̄e quaꝝ hec est prima propriuꝫ
est sub̄e non esse in subiecto. Hāc p̄mo
probat inductiue nā p̄ma substātia non
est in subiecto vt pꝫ ex ei⁹ diffinitiōe s̄be
ēt sc̄de i subiecto nō sunt hō.n. ꝛ aīal ꝛ
alia huiusmōi i nullo s̄biecto sūt. Sc̄do
arguit ad idē rōne sic nullū existens i sub
iecto predicat̄ d̄ prima sub̄a.s̄m suā ra
tionē vt s̄ ꝓbatuꝫ:est.sed oēs sc̄de sub̄e
p̄dicant̄ d̄ p̄ria s̄m nomē ꝛ s̄m rōnem
vt ibidē fuit d̄claratū.ergo nulla s̄a s̄ba
est in subiecto. Deinde cū dicit(non est
aūt)dicit ꝙ ista ꝓprietas nō est ꝓpriuꝫ
quarto mō q: ñ ꝯuenit soli sub̄e sed etiā
differentijs.q: differētie p̄dicāt̄ d̄ p̄mis
substātijs s̄m nomē ꝛ s̄m rōneꝫ eo mō
quo hn̄t ꝓpriā rōneꝫ nō.n. possunt pro
prie d̄finiri. Ex quo seqt̄ ꝙ in subiecto
nō sunt. Pꝫ ex his ꝙ supra diuisit sub
stātiā q̄ est directe in predicamento cuꝫ
excludat differētias ꝛ subaꝫ quā diuise
rat. Deiñ cū dicit.(Nō nos cōturbēt)
Respōdet cuidā obiectiōi posset.n. ali
quis dicere ptes sub̄aꝝ sunt in sub̄o quū
sit in suo toto ergo aliqua sub̄a ē in sub̄o.
aut opꝫ dicere ꝙ partes sub̄aꝝ non sunt
sub̄e. Ad hoc dicit phy.partes substaruꝫ
esse in toto nō tamen in subiecto q: esse
in sub̄o ꝛ esse i toto sunt diuersi modi es
sendi.accidens enim nō constituit suum
sub̄m nec est prius sub̄o sue ptes auteꝫ
ꝯstituunt totū. Immo aliq̄ partes suni
p̄ores toto ꝛ sunt d̄ essentia ei⁹. sicut pꝫ
ꝙ materia ꝛ forma sunt partes essentia
les sub̄e cōposite. Sciendum est aūt ꝙ
sub̄a accipit̄ dupliciter vno mō vt disti
guit̄ ꝯ̄ accidens:alio mō vt dicit aliqd̄ p
se subsistens cōpletū i sp̄e:partes subaꝝ
q̄cūqꝫ sint sunt sub̄e p̄mo mō nō autem
sc̄do. Contra hanc ꝯclusionē arguit̄ sic.
aīa est sub̄a cū non sit accidens. ꝛ tamē
est in sub̄o.s.in mā ergo aliqua sub̄a est
in sub̄o Respōdet ad hoc.s.d.in tracta
tu d̄ principijs nature ꝙ est differentia
inter sub̄m ꝛ mām.nam mā ē pura po
tentia nullā d̄ se hn̄s formā sub̄m aūt ē
ens i actu p aliquā formā substantialeꝫ
ꝛ est in potentia ad formas accidentales
licet ergo aīa sit in mā non tn̄ est in sub̄o
cum mā non sit ꝓprie sub̄m. 2º arguit̄
sic. Nulla negatio est ꝓprietas sub̄e cū
oīs ꝓpa passio sit ens reale.sed nō esse i
sub̄o accipit̄ dupl'r vno mō vt est nega
tio s̄m ꝙ littera sonat ꝛ sic non est pro
prietas sub̄e vt bene ꝯcludit argumētū.
Alio mō accipitur s̄m ꝙ per talem ne
gationem circūloquitur aliquid positiuū
.s.hoc ꝙ est p se esse.ꝛ hoc modo ē pro
prietas sub̄e immo est rō sub̄e vt distin
guit̄ ꝯ̄ accidens sicut supra d̄claratū fu
it. Deiñ ꝙ cū dicit(In est aūt). ponit
s̄am proprietatem sub̄e quā per duas
conclusiones d̄clarat. Prima hec est ge
nera ꝛ sp̄es subaꝝ ꝛ etiā differētie essen
tiales predicant̄ vniuoce quā conclusio
nem sic probat. Q̄cūqꝫ predicatur s̄m
idem nomen ꝛ eandem rationem pre
dicantur vniuoce vt patet ex diffinitione
vniuocorum sed omnia predicta sunt
huiusmodi. nam sp̄es dr̄ s̄m nomen ꝛ
rationem de indiuiduis genus etiā dici
tur eodem modo de specie ꝛ per con
sequens de sub̄a prima per illam regu
lam qñ alterum d̄ altero predicatur ꝛc̄.
Similiter differentia predicatur de spe
cie ꝛ de indiuiduis.hec aliter nō probat
q: d̄ se patent ꝛ super per phy.declara
ta sūt. Sc̄da cōclusio prima sub̄a nō p̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

dicatur vniuoce qd probat dupl'r qcqd predicatur vniuoce pdicatur. sed prima suba non pdicat quia nihil habeat inferi⁹ se ergo &c. Potest tñ pma suba pdicari de se ipsa & etiã de suis superiorib⁹ predicatione idirecta. Scdo arguit sic. Ois terminus vniuocus est de multis predicabilis. sz prima suba non est pdicabilis de multis nomē. n. ipsaz significam⁹ est nomē pprium tale aūt nomē vni soli conuenit. Deinde quū. (Ois aūt suba) ponit tertiã pprietatē sube que ē ista. Ois suba videt significare hoc aliqd licet tñ pa suba significet hoc aliqd. se vero significant qle quid sub appellationis figura. In ista cōclusiōe sunt tres ptes: pma est q suba pma significat hoc aliqd. scda est q se sube videnf significare hoc aliqd. tertia est q sube scde significãt quale qd Sciendū est igit q hoc aliqd accipitur dupl'r vt dicit sanctus doctor prima pte que. 75. articulo. 2° ad pmū. vno mō accipit p omni p se subsistente. & hoc mō excludunt ab eius rōne nō solū accidentia & forme mãles sed etiam partes substantiaz. & sic loquit phylo. de hoc aliquid probatur ex his q pma suba significet hoc aliquid. qcquid significat p se subsistens cōpletū i spē significat hoc aliquid: sz pria suba est huiusmōi ergo &c. Scda ps probat se sbe significãt subaz ergo videt q significat hoc aliqd nō tñ significant hoc aliqd. q2 significant nãm cōem. que non subsistit nisi in idiuiduis. sic homo significat hūanitatē que non subsistit nisi in particularib⁹ hoibus. tertiã partē. s. q se sube significãt qle quid sic declarat p pulchre sanct⁹ doctor i tractatu de nã generis dicēs q si accipiatur sa suba puta aial sine intentione vniuersalitatis nō est pprie pdicabile nec scda suba sed vt sic est prima suba. q neq in subo neq de subo dr. Si vero accipiat sub intentiōe vniuersalitatis sic est scda substãtia. Ista aūt intētio vniuersalitatis & ōia alia que facit intellectus circa substantias sunt accidētia. & id q aial & alie se substantie predicent de subto habēt ex hoc q p actū rōnis induunt nãz accidentis. dicit ergo phy. q sube se significant qle quid inquãtū p actuz rōnis trãseunt in similitudinē accidentis non amittendo subaz ppriã in rez natura. sed accipiendo intentionē vniuersalitatis p quã habent q sint substãtie. s. predicabiles d plurib⁹ & genera & spēs. Et q2 dixerat subas significare qle qd. ne quis putet ens significare rem de predicamēto qlitatis hic remouet dicens q nō se habēt sicut hoc nomē albū. qd purã qualitatez significat vt dictū est supra. sed ideo dnr significare qle qd q2 significãt naturã cōmunē ptrahibilē p aliquas differentias. maior aūt determinatio fit in genere qz i spē nō q gen⁹ sit determinati⁹ qz spēs. sed q2 gen⁹ plura continet sub se qz species. & ideo pōt ad plura determinari. Deiñ quū dicit (Inest ãt subijs) ponit quartã pprietatē sube q̃ talis est. Sube nihil est ɔ̃riū hanc conclusionem probat phy. nã prime substãtie nihil ē ɔtrariū similr & se substantie qd erit ɔ̃riuz? q̄si dicat nihil ergo sube nihil est ɔtrarium. deiñ quū dicit (nō est aūt) dicit hāc pprietatē nō conuenire soli sube qd pbat sic. Illã nō haber ɔtrariū cōuenit quãtitatib⁹ ergo nō ɔuenit soli substãtie consequētia pz antecedēs pbat nã bicubito nihil est ɔ̃riū & denario numero nihil est ɔ̃riū. sed ista sunt quãtitates ergo quantitati nihil est ɔ̃riū. Cōtra hoc arguit ipse phy. sic magnū & puuz sunt cōtraria & sunt quantitates ergo quãtitati est aliqd ɔtrariū. Rñdet ad hoc q aliqua significant determinatã spēm quantitatis vt bicubitū tricubitū duo tria quattuor. linea superficies & his quãtitatibus nihil est ɔtrariū. Alia significãt quãtitatē indeterminate sicut magnū & paruū non. n. dicunt determinatam qztitatē. sed possunt conuenire diuersis speciebus quantitatis & his nihil prohibet esse ɔtrariū.

nota

Posset etiā dici ꝙ magnitudo ⁊ paruitas
nō ꝓprie sunt quātitates sꝫ passiōes quā
titatis sic etiā finitū ⁊ īfinitū: Uel dici po
test ꝙ magnū ⁊ paruū sunt relatiua cō
tinentia quantitatē ⁊ nō sunt ipse quanti
tates. ¶ Circa hunc textū phy. queren/
dum ē an bene sit dictū ꝙ sube nihil est
ꝯrium ⁊ etiam ꝙ quicquid corrūpitur hēt
ꝯriuz vt dic̄ phy. ꝑmo celi sꝫ suba corrū
pit̄ ergo ei est aliqđ ꝯriuz. Scđo ignis
⁊ aqua ꝯriant̄ ⁊ sunt sube ergo vna sba
est alteri ꝯria. Tertio in omni genere est
vna ꝯrietas. sed suba est vnum genꝰ gᵒ
in suba ē cōtrarietas. Respōdet ad hanc
ꝯclusionē scūs doctor liᵒ qnto phy. lec.
3ª ⁊. 11. metaphy. lectiōe 12. duabꝰ con
clusionibꝰ q̄rum ꝑma hec est in suba nō
est ꝯrietas ꝓprie dicta. Pro cuius noti
cia ē sciendū ꝙ ad talē ꝯrietatē requirun
tur octo ꝯdictiōes ꝑmo ꝙ vtrūqꝫ ꝯrioꝝ
sit ens reale ⁊ ꝑꝑ hoc bonū ⁊ malū non
sunt ꝯria q2 malū nō est ens reale. sꝫ est
tm̄ ꝑuatio bōi: Scđo opꝫ ꝙ habeāt idē
subꝫ ꝓpinquū vel remotū ꝙ dico quia
calor ⁊ frigus non possunt esse in eodeꝫ
subto ꝓrio sed ī eodē remoto. s. ī mā pª
⁊ iō dixit phy. ꝙ hn̄t idē subm ꝓrimū ni
si alteꝝ insit a natura. Tertio requirit̄ in
ꝯpossibilitas simul essendi ī eodē subto
q2 albedo ⁊ dulcedo nō ꝯriant̄ sunt eni
simul in eodē subo vt pꝫ ī lacte. 4ᵒ req/
ritur ꝙ sint sub eodē genere. 5ᵒ ꝙ maxi/
me distent ꝑꝑ ꝙ in numeros nō est con
trarietas nullus eni numerꝰ maxime di/
stat ab alio cuꝫ in eis sit ire in infinitum.
6ᵒ ꝙ talis distantia sit cōtinua ꝙ ab vno
in aliud possit esse motus continuus ꝑꝑ
qđ due forme substātiales non sunt con
trarie quia nō acquirunt̄ successiue. sed
in instanti. 7ᵒ ꝙ vtrūqꝫ contrarioꝝ adue
niat enti in actu defectu cuiꝰ forme sub
stantiales non sunt vere contrarie quia
quelibet aduenit puros potentie. s. māe
ꝑme. Ex his patet prima conclusio quia
predicte condictiones nulli substantie
conueniunt maxime octaua. Scđa con
clusio cōtrarietas largo mō accepta ē ī
substantijs. Hanc sic probat phylo. 10.
metaphy. vbicunqꝫ est oppositio duaꝝ
formarum sub eodē genere ibi est ꝯtra/
rietas sed in suba est hoc ergo ⁊c̄. quia
omne genus diuidit̄ duabꝰ differentijs
oppositis quarū vna respectu alterius ē
īperfecta. Ad ꝑmū dico ꝙ phy. ibi pro
bat celū non esse corruptibile ex hoc ꝙ
nō habet ꝯriū nec cōponit̄ ex cōtrarijs
ex quo patet ꝙ ad corruptionē suffic̄ cō
positio ex ꝯtrarijs talis nunc cōpositio ē
in substantijs corruptibilibꝰ. Ad ꝯm ne/
gat̄ maior nā ignis ⁊ aqua nō ꝯtrariat̄
licet eoꝝ forme accidētales. s. calor ⁊ fri/
gus sunt ꝯtraria. Ad tertiū negat̄ maior
de ꝯtrarietate ꝓprie dicta: sed intelligit
phy. de ꝯrietate accepta largo mō. De
inde cū dicit. (Uidet̄ autē suba) ponit
quintā ꝓprietatē sube q̄ est hec suba nō
suscipit magis ⁊ minus hāc ꝯclusioneꝫ
ꝓbat phy. inductiue vnus. n. hō nō dici
tur magis hō q̄ꝫ aliꝰ nec vnū animal est
magis aial q̄ꝫ aliud: sed ista sunt substan
tie ergo suba non recipit magis ⁊ minꝰ
Contra hoc arguit sic phy. suba ꝑma ē
magis suba q̄ꝫ ꝯa ergo suba suscipit ma
gis ⁊ minꝰ ꝯn̄tia pꝫ ⁊ antecedens supra
ē ꝓbatū. Rn̄deo q̄ꝫuis ista q̄stio non sit
pn̄tis speculatiōis dicā tn̄ aliqd breuiter
⁊ clare quantū possuꝫ. Sciendū est igit̄
ꝙ oīs forma tā substātialis q̄ꝫ accidētal̄
dat esse ei cui aduenit sꝫ differenter. naꝫ
alique forme accidētales dant esse īper
fectus. nā ꝑfectius esse suis subtis ⁊ ꝑꝑ
hoc dn̄r habere latitudinē forme auteꝫ
substantiales dant esse eodē mō semper
subtis suis Dico ꝑmo ꝙ aliqđ subꝫ dici
ꝯm magis ⁊ minus nō est aliud q̄ꝫ ipm
participare formā ꝯm perfectius vel im
perfectius esse ⁊ q2 substantialis forma
non dat perfectius ⁊ imꝑfectius esse iō
ꝯm ipsam [illegible] denominat̄ aliquid magis
⁊ minus dicit ergo phy. ꝙ suba non su/
scipit magis ⁊ minus non ad hunc sen/
sum ꝙ vna suba nō sit perfectior alia sꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

quia vna non magis participat naʒ sue
spēi aut substantie q̄ȝ alia: siue quia ꝑm
ipsum non denominatur aliquid magis
vel minus ⁊ sic exponit hunc textuʒ san
ctus doctor in prima parte questione
93. articulo 3°. ad. 3. Sciendum est aūt
vt dixit idem sanctus doctor partim p°
sententiaꝝ. di. 8. q. prima in expositione
littere partim in questionibus de poten
tia. q. 7. arti. 7. ad. 3. ꝙ quattuor modis
possunt aliqua dici ꝑm magis ⁊ minus.
vno modo q̄tum ad formam partici
patam. ⁊ hoc est quādo forma ꝑm quā
aliqd denominatur hēt pfectius esse in
vno q̄ȝ in alio ⁊ nūc pfectius ⁊ postea ī
perfectius esse in eodē quomō dr̄ aliqd
magis vel minus albū ⁊ hic modus re
perit̄ tm̄ in accidentalibus formis. non
enī in oībus sed maxime in qualitatib⁹
siue hēant ꝯtrariū siue nō. nā aer dicitur
magis vel min⁹ lucidus q̄uis lumini sit
ꝯtriū ⁊ tale magis ⁊ min⁹ nō variat spēʒ.
Secundo dr̄ magis vel minus quantū
modū participādi ⁊ nō quantū ad rē
participatā ꝑm queʒ modum angelus
dr̄ magis itellectualis q̄ȝ hō. Tertio dr̄
magis vel min⁹ id quod de vno dr̄ ꝑm
essentiā ⁊ de alio ꝑ participationē. quar
to dr̄ magis ⁊ minus. qn̄ aliquid ē tale
formaliter ⁊ aliud ē tale eminētiori mo
do. sicut sol ē eminentiori mō calidus q̄ȝ
ignis. ⁊ isti tres vltimi modi reperiunt̄
etiam in substantijs dicit̄ enim deus ma
gi ens q̄ȝ homo q: ē ens per essentiam
homo autem per participationē nec hi
tres modi variant subām aliā nota que
pertinent ad remissionē ⁊ intensionē for
maruʒ forte dicetur ī loco suo deo duce
⁊ vite comite. Ad argumentum respō
sum ē supra ꝙ substantia quo ad generi
cam rationem substantie non magis di
citur de prima q̄ȝ de ꝯa sed quantum
ad actum subal' accidentalis. deinde cū
dicit (maxime vero sube propriū vi
detur) ponit sextā proprietatē sube que
ē ista. maxime propriū ē sube ꝑʒ sui mu

tationē esse susceptiuūʒ ꝯrioꝝ pro cuius
conclusionis noticia dico tria primo vt
inquid Burleus ꝙ li maxime pōt acci
pi dupliciter vno modo vt ē aduerbiūʒ
⁊ tunc ē sensus ꝙ inter omnes proprie
tates substantie ista maxime conuenit ei
sed hic sensus non videtur conueniēs ei
quia non esse in subo videtur potissima
proprietas sube. Alio modo accipit̄ no
minaliter. ⁊ est sensus ꝙ ista proprietas
cōuenit ei que maxime ē substātia cuiuſ
modi ē substantia p̄ma ⁊ ꝙ sic intelligat
phy. pʒ ex processu quem facit in lr̄a di
cens ꝙ hoc est proprium illi substantie
que idē numero manens recipit ī se cō
traria esse autem idem numero cōuenit
substantijs primis ⁊ non secundis. Di
co ꝯo ꝙ recipere contraria contingit du
pliciter vt dicit sanctus doctor ī questio
nib⁹ d̄ veritate vno mō ī potētia ad ⁊ sic
substantia habet contraria q: est in potē
tia ad recipienda contrarias qualitates.
Alio mō in actu ⁊ hoc dupliciter. Uno
modo ꝑm esse perfectum ⁊ sic ē impos
sibile ꝙ duo contraria sint actu in eodeʒ
subiecto. Alio modo ꝑm esse imperfe
ctum ⁊ sic possibile est: nam ī coloribus
medijs ē albedo ⁊ nigredo ꝑm esse re
missuʒ ⁊ in tepido ē calor. ⁊ frigus. Di
co tercio ꝙ substantiarum aliqua ē icor
ruptibilis sicut sunt corpora celestia. Ali
qua ē corruptibilis sicut sunt alie substā
tie corporee. Substantia incorruptibilis
non potest recipere contraria. quia non
est susceptiua peregrinarum impressio
num vt dicit phylosophus primo me
thaurorum. Est ergo sensus conclusio
nis ꝙ proprium est substantie primo
corruptibilis esse susceptiuum contrario
rum successiue ꝑm sui mutationem. ita
ꝙ nō recipit contrarias formas nisi trā
mutetur de vna in aliam ⁊ ad hunc sen
sum ista proprietas est conuertibilis cuʒ
substantia quia conuenit omni tali sub
stantie ⁊ nihil est aptum recipere con
traria nisi sit talis substantia. Contra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

hoc arguit p̃mo. Esse susceptiuum con/
trariorum ꝯuenit sup̱ficiei cum eadē su/
perficies nunc sit alba ⁊ postea nigra. er
go nō ꝯuenit soli subē. Secūdo ignis nō
potest transmutari de calore in frigus ⁊
ignis est subā. ergo nō oīs subā est susce
ptiua ꝯ̃riorum. Tertio arguit ip̃e ph̃s ibi
(nisi quis forsitā) oratio ⁊ sensus sunt su
sceptiua ꝯ̃riorum: sed iste non sunt subē
ergo hec proprietas non ꝯuenit soli subē
minor pꝫ: maior probatur eadem oratio
⁊ eadem opinio est vera ⁊ postea falsa:
sed verum ⁊ falsum sunt ꝯ̃ria. ergo orō
⁊ opinio sunt susceptiua ꝯ̃riorꝫ. Ad pri
mum respondet. s. d. in questionibus de
v̓tutibus. q. 4. arti. 7. ꝙ accidens tripl̓r
cōparatur ad subm̃. Uno mō tanq̄ꝫ ad
id quod prebet ei stabilimentū: cum. n.
accidens ꝑ se esse non possit: opꝫ ꝙ stabi
limentū cuiuslibet accidētis sit ab eo cui
ꝯuenit esse per se hmōi āt est sola subā.
Secūdo comparatur accidens ad subꝫ
sicut potentia ad actum. Subm̃. n. reci/
pit in se accidētia recipere aūt est proprie
tas potentie. ⁊ ideo subꝫ se habet vt po
tentia ⁊ accidēs est actus ⁊ forma subti.
Tertio cōparatur ad ipsum vt effectus
ad causam. nam subm̃ est causa acciden
tis. Si enīꝫ sint accidentia per se: vt sunt
proprie passiones sic causantur a principi
is essentialibus speciei si vero sint accidē
tia cōmunia causantur a principijs indi/
uidui. ¶ Primo modo sola subā est susce/
ptiua quia cum sola subā habeat esse per
se ipsa sola dat subm̃ accidentibus ⁊ hoc
modo ītelligi dꝫ hic textus phyloso. Se
cundo autem ⁊ tertio modis vnum acci
dens potest esse subm̃ alteri⁹: quia vnūꝫ
est in potentia ad aliud: sicut superficies
ad colorem. ⁊ similiter vnūꝫ est causa al
terius: pꝫ. nam calor ⁊ humiditas sunt
causa saporis: vel potest aliter responde/
ri: ꝙ superficies nō est proprie suscepti/
ua ꝯ̃riorꝫ. sed est id quo mediante subā
recipit qualitates ꝯtrarias. ita ꝙ superfi/
cies est magis ratio suscipiendi contraria
q̄ꝫ ipsa recipiat. Ad sꝫ respondet phy. in
post predicamentis vbi diffiniens cōtra
ria dicit ꝙ contraria sunt que vicissīꝫ hn̄t
fieri circa idē subm̃ nisi alterum insit a na
tura. Ex quo patꝫ ꝙ prima subā potest
transmutari de vno ꝯ̃rio in aliud quādo
nullum ꝯ̃riorum inest ei nāl̓r. calor enim
inest nāl̓r igni: ⁊ ideo non potest trāsmu
tari de calore in frigus. Ad tertiū respon
det ph̃s: ⁊ circa hoc duo facit s̃m ꝙ ne/
gat maiorē quo ad duas ei⁹ partes qua/
rum vna est ꝙ opinio ⁊ orō modo sint
vere ⁊ modo false s̃m sui mutationem.
Circa qđ est sciendum ꝙ vex̄ ⁊ falsum
sunt in solo intellectu proprie ⁊ principa/
liter q̄ꝛ sunt in eo solo tāq̄ꝫ in cognoscen/
te verum ⁊ falsum. Sunt ēt in rebus tā
q̄ꝫ in rebus veris: que tn̄ res non dicun/
tur vere nisi s̃m ꝙ conformantur intelle
ctui. Sunt ēt in oratione ⁊ opinione non
quidem formaliter: sed tāq̄ꝫ in signo. Ex
quo pꝫ ꝙ oratio dr̄ vera non denomina
tione intrinseca sed extrinseca. sicut etiaꝫ
medicina denominatur sana sicut a sani/
tate que est in aīali ⁊ similiter vrina: i hu
iusmodi aūt variatur denominatio ex so
la mutatione rei signate: dicit etiam ph̃s
ꝙ oratio ⁊ opinio vera non efficitur fal/
sa ꝑꝑ mutationem ipsius orationis: sꝫ ex
mutatione rei. Nam ista oratio scripta.
Sortes sedet ē vā ipso sedente: ⁊ est fal
sa eo non sedente. Dico scđo pro exposi
tione textus ꝙ opinio vocatur in hoc lo.
co visus ab Aristotile. q̄ꝛ oppinio est con
clusio syllogismi dyaletica que non cogit
intellectum sed facit apparentiaꝫ. Dico
tertio ꝙ tripliciter contingit mutare ali/
quam opinionem. vno mō ex mutatio/
ne rei. vt dr̄ hic in l̓ra: Secundo ꝑꝑ obli
uionem. Tertio ꝓpter rationem in con
trarium sicut si opinor terram esse maio
rem sole. ⁊ sit rō concludens oppositūꝫ
que mihi appareat efficax mutabo opi/
nionem. In hoc itaq̄ꝫ consistit prima so/
lutio. ꝙ orō ⁊ opinio non dn̄r nec vere
nec false s̃m sui mutationem: sed ex mu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

tatione rei. nam ex eo ꝙ res est vel non
est dr̃ oratio vera vel falsa. Contra istam
ꝓpõnem arguitur sic. Oratio põt esse
vera re non existẽte: vt pꝫ nullo hoie exi
stente. ista est vera: hõ est aial: ergo orõ
non dr̃ vera ex eo ꝙ res sit vel non sit.
Ad hoc potest dari multiplex solutio sꝫ
ꝙ multis modis dicta ꝓpõ potest ex-
poni. Primo ꝙ ꝑ rem esse non intelligi
tur actualis eius existẽtia: sed ꝙ ita sit ex
parte rei ꝙ predicatuꝫ conueniat subie-
cto sicut per ꝓpõnem signatur: vnde
nulla rosa existente. hoc predicatuꝫ suba
conuenit huic subiecto rosa: ⁊ ideo ista ꝓ
positio est vera rosa est suba: siue rosa sit
siue non. Scđo exponitur sic ꝙ ad veri-
tatem ꝓpõnis opꝫ rem esse aut in suo
effectu vel in suo simili saltem in spẽ. Et
ꝑꝑea hec lꝫ nulla rosa sit in rerum natu-
ra qꝛ tñ eiꝰ species intelligibilis est in itel-
lectu. ideo ista non est vera rosa non est
suba. Tertia expõ est ꝙ duplex est pre-
dicatum rei: nã aliquod est predicatuꝫ es
sentiale subiecto vel saltem per se conue
niens eivt ꝓpria passio ⁊ de talibus ꝓ
positionibꝰ in qbꝰlꝫ annuntiantᷣ talia pre
dicata nõ intelligit phs: qꝛ possent esse ve
re siue res sit siue non sit. Alia sunt p̃dica
ta que non sunt de essentia subiecti: vt in
ista ꝓpositione homo est albus: vel in
ista homo est. nam esse actualis existẽtie
nõ est de essentia alicuius creature. ⁊ de
his loquitᷣ phs. vt pꝫ ex exemplis que
ponit. Deinde quum dicit (Siquis au-
tem ⁊c) negat aliã partem eiusdeꝫ mino
ris. dicens ꝙ orõ ⁊ opinio non recipiũt
in se contraria eo ꝙ verꝫ ⁊ falsuꝫ nõ sunt
in orationibus formalr̃ ⁊ subiectiue vt
dictum est: ipsa autem suba suscipit ꝯtra
ria formaliter. ¶ Propter regulã quaꝫ
in hoc cap. ponit phs. dicẽs ex eo ꝙ res
est vel non est dicitur orõ vera vel falsa
insurgit dubitatio: an ꝓpõnes primi ⁊
secundi modi ꝑseitatis sint vere ẽt rebus
non existentibus. puta iste: homo est ani
mal: homo est risibilis: ⁊ videtur ꝙ nõ.

Primo qꝛ vt dicitur scđo perhyerme-
nias a tertio adiacente ad sꝫ est bona cõ
sequentia. qñ ex parte predicati non ẽ di
stractio nec diminutiõ. sed in ista ꝓpo-
sitione hõ est animal nõ est distractõ nec
diminutio: ergo bene seqtur hõ est sꝫ po
nitur ꝙ nullus hõ sit. ergo ⁊c. Scđo nul
lo hoie existente ois homo est mortuus
ergo nullus homo est aial. tenet ꝯñtia qꝛ
mortuum tollit ⁊ destruit rõnem anima
lis. Tertio si hõ ẽ animal: ergo ẽ aiatus
ergo anima ẽ corpori vnita: sed nullo ho
mine exñte. anima non est corpori vnita.
ergo ⁊c. due prime ꝯñtie patent minor
probatur accidentia ꝑ accidens non con
ueniunt vniuersalibus nisi per particula
ria: sꝫ copulatio ẽ accidens ꝑ accidens. er
go non conuenit vniuersali nisi mediãte
particulari: sed nullo hoie existente par-
ticulares hoies non sunt. ergo ⁊c. Quar
to. si nullo homie exñte homo ẽ animal:
ergo ẽt ista ẽ vera aliquis hõ est animal:
sed hoc ẽ falsum: qꝛ eius ꝯ̃dictoria ẽ ve-
ra que ẽ ista nullus hõ est animal cũ nul-
lus homo sit: prima ꝯñtia pꝫ ex modo
arguendi quo vsus est phus supra in isto
cap. dicens aial predicatur de hoie ergo
predicatur de aliquo hoie. Quinto dicit
phs in scđo posteriorum ꝙ non põt sciri
de aliquo qd sit nisi sciatur an sit: ⁊ scia-
tur rem esse: ꝙ queritur ꝑ qõnem an ẽ.
ergo nullo hoie exñte non potest sciri qd
sit quum non sciatur ipm esse. Sexto so
la prima veritas ẽ eterna. ergo hec non
fuit sꝑ vera hõ est aial. ꝯñtia patꝫ. antece
dẽs ẽ sancti Tho. prima parte qõe. xvj.
⁊ qõne prima de veritate arᵒ. Septimo
ex hoc sequitur ꝙ si deus nõ eẽt adhuc
esset verum dicere deus ẽ: sed hoc ẽ fal
suꝫ. ergo ⁊c. falsitas ꝯñtis pꝫ qꝛ alias cõ
tradictoria eẽnt simul vera. s. iste due de
us ẽ: deus non est ꝯñtia probatur qꝛ esse
est de eẽntia dei. Octauo si in casu hõ est
animal. ergo ⁊ sortes est hõ. sed hoc est
falsum. ergo ⁊c. ꝯñtia pꝫ qꝛ sicut animal
est de essentia hois ita homo est de essen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

tia fortis. falsitas ꝯñtis probatur. si sortes est homo ergo est suba: sȝ hoc est falsuȝ: ergo ꝛc. consequentia pȝ falsitas ꝯñtis probatur si est suba: ergo aut prima aut secunda sed non est suba prima neqȝ secunda: ergo ꝛc. maior pȝ a sufficienti diuisione. minor probatur ꝙ enim non sit suba secunda: pȝ q2 non est species neqȝ genus nec differentia. ꝙ non sit suba prima prima probatur. omnis prima suba materialis est hic ꝛ nũc sed sortes ē suba materialis ꝛ non est hic neqȝ nũc in casu posito ergo non est suba.

Pro hac quest. vide Caetanu 1. post. cap. 9. in 2° circa

¶ Rñdeo in ista questione facio tria. primo declarabitur quid significent iste propositiones. secundo rñdebitur ad quesitum. tertio soluam argumenta in oppositum. Quantũ ad primam premitto duo. primũ est in omni propositione affirmatiue vera opȝ ꝙ subm ꝛ predicatum significent idē aliquo mō ſm reȝ ꝛ diuersum ſm rōneȝ hoc pȝ tam in propositionibus que sunt de predicato accidentali: ꝙ̃ in his q̄ sunt de predicato substantiali: manifestuȝ est enim: ꝙ homo ꝛ albus sunt ideȝ subo ꝛ differunt ratiōe. Alia. n. ratio hominis: ꝛ alia est ratio albi. similiter cūȝ dico homo est animal illud idem qđ est homo ē etiam animal. in eodem. n. supposito est nā sensitiua a qua dicitur animal ꝛ natura rationalis a qua dr̃ homo. vnde in illa propositione subm ꝛ predicatuȝ sunt idē supposito ꝛ differunt ratione: sed ꝛ in ꝓpositionibus in quibus idem predicatur de se ipso. hoc aliquo modo inuenitur inquantuȝ intellectus id quod ponit a parte subiecti. trahit ad rationem suppositi. quod vero ponit a parte predicati trahit ad naturaȝ forme suppositi existentis ſȝ ꝙ dicitur ꝙ predicata tenenť formaliter ꝛ subta materialiter. huic autem diuersitati que est ſm rationem conrespondet pluralitas subiecti ꝛ predicati. ideptitatē vero rei significat intellectus ꝑ ipaȝ compositionem predicta sunt sancti. T. pma parte. q. 13. arti. vltimo. ex qbus pȝ esse dr̃ iam inter propōnes de predicato accidentali. ꝛ de predicato essentiali: nā ꝓpō in qua predicatuȝ accidit subo: predicatũ accidit subo inquantuȝ importat vnitatē ipsius accidentis cum subo: que quideȝ est ex hoc ꝙ accñs subto inheret. ꝙ esse non pōt nisi subm sit in reȝ nā: in propōnibus aũt de predicato essentiali copula verbalis importat vnitateȝ non ex eo ꝙ tale predicatum subo inhereat. sȝ q2 ideȝ sunt ꝛ idē significant: naȝ hō significat animal: est. n. aīal rōnale: ꝛ ideo vbi est vnitas siue ideptitas subi propositio est vera q2 adequate hoc significat: siue subm sit in reȝ nā siue nō. Or non ea q̄ diximus sint de mente phy. pȝ ex his que dicit tũ in primo tuȝ ēt in secundo libro perhyermenias vbi dicit ꝙ verbuȝ est significat compōneȝ quādam quaȝ sine extremis nō est intelligere. dicit ēt in propositionibus compositis. i. in quibus predicatuȝ est Tertium adiacens significatur vitas copulationis predicati cum subiecto. cui veritati accidit predicatum aut subm sit actu vel conceptu vel in effectu. non eni talia accidũt subiecto ꝛ predicato inquātum inter se copulanť sȝ sufficit ad veritateȝ propōnis ꝙ habitudo copulatiōis sit necessaria. ꝛ ꝑ ꝯñs vera. quomōcūqȝ sumanť extrema qđ qdem ꝯtingit in ꝓpōnibus primi modi ꝑseitatis in quibus idē est subm ꝛ predicatum: ꝛ silr in propositionibus secūdi modi in qbus p̄dicatũ ꝯsequiť ad subȝ. ¶ Premitto scđo ꝙ esse tripli̇r dr̃. vno mō ſm ꝙ significat qditatē prout dicimus diffinitionē eē orōnem indicanteȝ esse rei. Alio mō dr̃ esse ipse actus eēntie sicut viuere qdem esse viuentibus est actus aīe. non qdē actus secundus sȝ actus p̄mus. Et hoc significat ꝓpōnes simplices in qbus p̄dicatur est ſm adiacens vt cum dico hō est: albus est: rosa ē. Tertio dr̃ esse ꝙ significat veritatem compōnis in ꝓpōnibus: ſm ꝙ esse dr̃ copula. quod quidē esse vt ingt. s. Tho. quolibeto. 4. arti. 3. non ē aliquid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

in rerũ nã: sed tñ in actu aïe componentis ⁊ diuidentis. hoc aũt esse potest attribui oĩ ei de quo potest ꝓpõ formari siue sit ens siue priuatio entis. Dicim⁹. n. entitatem esse. ⁊ ꝙ nõ ens ẽ non ens. In his ergo ꝓpõnibus hõ est aïal hõ est risibilis est non significat essentiã: q: hoïe corrupto nullibi est essentia hoïs. non ẽt significat actuale existere sed dicit veritatem ꝓpositionis siue copulatiõis predicati cum subiecto. Dicunt ẽt aliqui ex iunioribus ꝙ est accipit̃ dupliciter vno mõ vt significat actum existendi. i. accidẽtale existere. ⁊ sic nullo hoïe existente ista ꝓpositio non est vera homo est aïal. Alio modo vt dicit actum significatum. ⁊ sic est nã: naꝫ homo sꝑ significat aïal siue sit in rerum nã siue non. His premissis respondeo vel quesitũ affirmatiue ꝙ ꝓpositiones composite cathegorice affirmatiue de inesse. nullo modo equiualentes ypoteticis vel modalibus non habentes implicationeꝫ ex parte subi potissimo cõtingentem ⁊ accñtalem vel impossibileꝫ quoꝝ predicata conueniunt subiis in primo vel secundo mõ perseitatis sunt perpetue veritatis ẽt subiectis non existentibus. Dico compositas ad excludenduꝫ simplices vt cum dr̃ homo est: Dico affirmatiuas q: semꝑ negatiue sũt false. vt iste homo non est aïal. Dico cathegoricas q: alique ypothetice eẽnt false vt iste homo est aïal ⁊ homo currit: q: ad veritatem copulatiue. oꝑꝫ quãlibet parteꝫ esse veram. Dico de inesse q: ista modalis est falsa homo ꝯtingenter est animal. Dico non equiualentem ypothetice ꝑꝑ istas hõ qui currit est aïal. qñ homo currit est animal. Dico non habentes implicationem contingentem vel impossibilẽ ꝑꝑ istas homo albus est animal. homo irrationalis est animal. probo aũt dictaꝫ conclusionem p̃mo. Omnis ꝓpõ scita est vera ⁊ necessaria vt pꝫ primo posteriorum: sed nullo hoïe existente angelus ⁊ deus sciunt istam ꝓpõnem homo ẽ animal. ergo ipsa est vera vel necessaria. Ad hoc respondent aliqui ꝙ hec propositio nõ est necessaria nisi sub ꝯditione. s. posita constantia subiecti. nec aliter scitur ab aliquo intellectu. Contra sequitur ex hac responsione ꝙ ista propositio homo sedet esset eque necessaria: sicut ista homo ẽ animal. q: etiam ista homo sedet ẽ necessaria sub conditione posito ꝙ sedeat. Respondebitur forte negando consequentiam q: homo potest esse dato ꝙ non sedeat non autem potest esse nisi sit aïal Contra saltem seqtur ꝙ ista eẽt eque necessaria homo existit q: non potest esse nisi existat. ¶ Secũdo arguo ad ideꝫ nullo homine existente ista est vera homo ẽ homo. ergo etiam ista hõ est aïal ꝯñã pꝫ: q: animal icluditur in ratione hominis antecedens probatur: tum q: nulla ẽ verior predicatio q̃ꝫ qñ idem predicatur de se ipso. tum ẽt q: ista semper est vera negatio est negatio: ergo ⁊ iste homo est homo. pꝫ ꝯñtia: q: in vtraqꝫ idẽ dicitur de se ipso antecedens probatur. plus videtur ista esse neganda negatio ẽ ens q̃ꝫ ista negatio est negatio: sed prima conceditur ergo secũda: ꝯñã pꝫ cum maiori: minor ẽ phylosophi q̃rto metaphysice particula secunda dicentis sic. quedã dicuntur entia q: sunt sub̃e ⁊ quedaꝫ q: passiones: ⁊ quedaꝫ q: accidentia: ⁊ quedam q: sunt via ad sub̃aꝫ aut ad relationem: aut q: sunt non ens aut q: negant aliquid accidentium ad sub̃am vbi commentator dicit cõmento secundo. Illud etiam ꝙ est priuatio entis dicitur ens. ⁊ pauca subdit. dicitur etiam ens illud ꝙ existit in sub̃a. ⁊ hoc est cõe ceteris predicamentis. Et quemadmodum ens dicitur de omnibus istis ita ẽt dr̃ de affirmatione ⁊ negatione. pꝫ ergo ex textu phylosophi ꝙ ex sñia cõmentatoris ꝙ de illo ꝙ non ẽ aliquid in reruꝫ natura predicatur ens ergo multo magis idẽ predicabitur de se ipso siue sit in reꝝ nã siue nõ. ¶ Tertio oẽ mediũ alicui⁹ ꝟe ꝯditionał

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

siue alicui processus necessarij est necessa
rium cuius ratio est quia processus ne/
cessari⁹ siue demonstratiuus nõ est nisi
ex necessarijs vt dr̃ primo posteriorum
sed ista ꝓpositio hõ est aial est medium
processus necessarij ẽt nullo hoie existẽ/
te ergo nullo hoie existente ẽ necessaria:
minor ꝓbat᷑ omne mediũ alicuius vere
conditionalis est mediũ ꝓcessus necessa
rij cũ ois vera cõditionalis sit necessaria
sed ista ꝓpositio hõ est animal est medi
um ve ɔditionalis ergo ⁊c̃. minor pro/
batur. nã nullo hoie exñte angelus pos/
set formare istã cõditionalẽ hõ currit er
go aial currit vel sic. si homo currit aial
currit q̃ conditionalis ẽ vera tenet rõne
istius ꝓpositionis homo ẽ aial. ¶ Quar
to arguo sic. Dicit phy. in ꝭo periermi/
nias ꝙ nulla negatiua est vera nisi ꝑ ac/
cidens eo ꝙ r̃ducit᷑ ad affirmatiuã ꝑorẽ
maxime vero ad illã in qua idem ꝑ̃dica
tur de se ipso. vnde veritas istius bonũ
non ẽ malum reducit᷑ ad veritatẽ istius
bonũ ẽ bonuȝ sed nullo homine exñte
ista negatiua ẽ vera homo nõ est asinus
ergo reducit᷑ ad veritatẽ istius affirmati
ue homo est homo. ¶ Quinto arguit᷑
ɔtradictoria isti⁹ hõ est homo ẽ falsa in
casu ꝙ nullus homo sit. ergo ipsa est ve
ra: ɔñtia patet: q2 si vnũ ɔ̃dictoriorũ est
falsum reliquuȝ est veꝝ: antecedẽs pro
batur. hec est falsa nullus homo est ho/
mo: ⁊ hec ẽ sua ɔ̃dictoria: q2 vniuersalis
negatiua ⁊ ꝑticularis siue idiffinita affir
matiua ɔ̃dicunt: maior probat᷑. Nam si
nullus homo est hõ. ergo homo nõ est
homo: hoc ɔsequens est falsuȝ. ergo an
tecedens: ɔñtia patet: q2 ad veritatẽ vni
uersalis sequit᷑ veritas ei⁹ indiffinite: fal/
sitas ɔsequentis ꝓbat᷑. Nã ad istaȝ hõ
non est homo seqtur ista hõ est non hõ.
per illã regulã ɔñtiaꝝ a negatiua de pre
dicato finito ad affirmatiuã d̃ ꝑ̃dicato i/
finito est bona ɔñtia. Tunc vltra homo
est non homo. ergo nõ homo ẽ hõ per
ɔuersionẽ simplicẽ. his concessis tũc ex
conuersa ⁊ ɔuertẽte q̃ ab aduersario cõ
cedunt᷑ arguit᷑ sic. Nõ hõ ẽ hõ ⁊ hõ ẽ
nõ homo. ergo hõ nõ ẽ homo qđ erat
ꝓbandũ. ¶ Eandẽ conclusionem tenet
Linconiẽsis cõmẽtis 4°. 6°. ⁊ 7° ⁊ dñs
Albertus in post ꝑ̃dicamentis ca. nono.
vbi sic ait ꝭm Auicẽnã ⁊ Algazelẽ ⁊ Al
pherabiũ ⁊ veritatẽ qñ ꝑ̃dicatũ accipit᷑
in rõne s̃bti talis ꝓpositio vera est siue d̃
exñte siue non exñte. siue. n. hõ sit ⁊ aial
siue hõ non sit nec aial: semꝑ ista ẽ vera
homo est animal. Et post pauca subdit᷑
cum. n. dr̃ homo ẽ animal sufficit ad ve
ritatẽ ꝓpositiõis substãtialis ordinatio
ꝑ̃dicati ad subȝ. Et iteꝝ post aliqua sub
dit ⁊ si q̃ratur in quo fuit illa rerum or/
dinabilitas qñ nõ erãt res dicenduȝ ẽ ꝙ
fuit i ipsis reꝝ rõnibus. si aũt de illis ra/
tionibus vlterius querat᷑. dicẽdũ ꝙ fue
rint in sapia creantis ⁊ ordinantis San
ctus ẽt Thomas prima ꝑte. q. 77. di/
cit id ꝙ per se inest semꝑ ⁊ inseparabili
iest sed aial ꝑ se inest hoi ergo semꝑ ⁊ i
seꝑabl'r inest ei. Constat ergo tũ rõnib⁹
tũ auctoritate ꝑ̃st antiquissimoꝝ phoꝝ eius/
mõi ꝓpõnes esse perpetue veritatis ip
sis etiam rebus non existentibus ⁊ cor/
ruptis. Ad argumenta vero que cõtra
hanc veritatẽ adducte sunt rñdebimus
¶ Ad primaȝ ꝙ q̃uis illa regula phy.
teneat in predicatis per accidens non tñ
in predicatis per se. vnde bene sequitur
homo est currens. ergo homo est: non
aũt seqtur homo ẽ animal ergo homo
est. Dico ꝭo ꝙ licet non valeat in termi
nis distrahentibus a 3° adiacente ad 2m
puta est homo mortuus ergo est: valet
tamen in terminis essentialibus respectu
eiusdem termini non distracti puta est
homo mortuus ergo est homo. ¶ Ad
secundum ⁊ tertium respondeo simul
in quorum altero de viuo altero de mor
tuo arguit᷑ quñ eniȝ dicit᷑ ꝙ de ratione
hominis ẽ esse animatũ hoc ideo habet
veritatem. q2 de ratione hominis est vi
uens quum sit ergo ad aial ⁊ ꝑ ɔñs etiã

ad hoīem. Videnduꝫ est igitur quō vi-
uens sit genus ad aīal ⁊ ad hoīeꝫ. Hoc
eniꝫ nomen vita. vt. d. s. Tho. prima. p.
q. 16. impositūꝫ est ab opatione qua res
aliqua seipsaꝫ mouet siue ab actu qui est
actus pfecti. vt intelligere ⁊ sentire ⁊ vel
le siue motu qui est actus imperfecti est
aūt impositum ad significandū essentiaꝫ
siue nām aut qditateꝫ que talis est qđ ei
non repugnat mouere seipm̄. Aliqñ igit̄
accipitur vita pro nā cui ꝯuenit seipsum
mouere. Et sic viuens vt denoīatur a vi
ta hoc mō accepta est de rōne hoīs. Ta
lis. n. vita hoīs est ipsa humanitas sꝫ hec
vita non dicit actualē vnionem aīe cum
mā sꝫ significat essentiā rei ⁊ viuēs ab ea
dictū predicatur de re qditatiue. Mor-
tuum āt vt opponit̄ tali vite non ꝯuenit
hoī nullo hoīe existente. imo nullo hoīe
exñte hō est viuens hoc mō sicut ēt est
aīal. Scđo accipitur vita pro esse qđ dat
aīa rei aīate ⁊ hoc non pt̄ esse sine vnio
ne aīe ad mām sꝫ viuens vt dr̄ ab hac vi
ta nō est: igit̄ nec predicatur qditatiue. lꝫ
sit p̄dicatū subāle. nam esse sub̄e reducit̄
ad gen⁹ sub̄e sicut esse accñtis. Actus. n.
⁊ potentia sunt in eodē genere: ⁊ de hoc
dicit ph̄s in scđo de aīa: ꝙ viuere viuēti
bus est esse. Mortuuꝫ aūt qđ opponit̄
huic vite non distrahit rōnem aīalis nec
viuētis vt est gen⁹ ad aīal. Tertio accipi
tur vita pro opatione rei viuētis vt nutri
re gnāre sentire intelligere ⁊ hmōi hoc
mō predicat̄ accñtalr̄. ¶ Ad 4^m^ conce
dunt aliq ꝙ sicut ante mundi creationeꝫ
ista erat vera hō est aīal. Ita ēt ista aliqs
hō est aīal ⁊ eius ꝯdictoria erat falsa que
est ista: nullus hō est aīal. ⁊ silr̄ ista est ve
ra Adā est aīal qꝛ ad veritatem particu-
laris sequitur veritas alicuius singularis
Contra si aliquis hō est aīal ergo vel iste
vel iste est aīal: sꝫ nullo exñte nec iste nec
iste est aīal quū nullus sit q possit demō
strari. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ. s. Tho. in 3°. sen.
dicit ꝙ xp̄s in triduo nō fuit hō. Rñdeo
negat̄ minor qꝛ ⁊ si nullus esset demo-
strabilis ad sensum esset tñ demonstrabi
lis ad intellectum. Ad ꝯfirmationeꝫ dico
ꝙ. s. Tho. itelligit xp̄m. in triduo nō fuis
se hoīem actu exñtem vel pro xp̄o intel-
ligit suppositū diuinum ⁊ est sensus ꝙ fi
li⁹ dei in triduo nō erit hō. ¶ Ad 5^m^ ne
gatur ꝯña. qꝛ ph̄s ibi loquitur de qōni-
bus ideo in inquirendo qditatem rei qō
an est precedit qōnem qd est: quo habi-
to ⁊ scito non opꝫ reꝫ existere: sicut habi
to fine non est necesse hr̄e ea que sunt ad
finem. ¶ Ad 6^m^ negatur ꝯña qꝛ tales p
positiones fuerunt ab eterno vere in itel
lectu diuino qui solus ē eternus. ¶ Ad
7^m^. dico illam ꝯñtiam tenere uīalr̄ quū
eniꝫ añens sit impoīe non est mirū si ad
ip̄m sequitur quodlibet. ¶ Ad 8^m^. con-
cedo ꝙ sicut ista est vera hō est aīal. ita
⁊ ista sortes est hō siue sit sortes siue non
sit. Ad improbationē negatur scđa ꝯña:
qꝛ diuisio sub̄e primam ⁊ secundam acci
dit ipsi sub̄e. Esse. n. subām primaꝫ est es
se indiuiduum ⁊ esse subām scđam ē es-
se genus vel spēm quas qdem mentio-
nes ꝯstat per accñs conuenire sub̄e quū
ei nō ꝯueniat nisi p opationē intellectus.

Quantitatis est. Post capitu-
lū de suba tractat mō de quā
titate. Circa quod tria princi-
paliter facit. Primo tractat
de quātitatibus per se. Scđo de quanti
tatibus per accñs ibi. Proprie āt. Ter-
tio assignat ppͥetateꝫ quātitatis ibi. Am
plius vero tractat autē de quātitate post
subām vt inquit. s. doctor in tractatu de
nā generis qꝛ inter oīa accñtia ipsa est p
pinquior sub̄e: sicut. n. suba est diuisibilis
in partes essentiales. s. in māꝫ ⁊ formas.
ita q̄ꝫtitas est diuisibil' in ptes eiusdeꝫ rō
nis. Apparet āt ex processu phy ꝙ p̄sup
ponitur vnā diuisionem q̄ꝫtitatis que est
ista. Quantitatū aliqua per se: aliqua vo
p accñs. Pro cuius diuisionis noticia ē
sciendum: vt dicit. s. Tho. in. q. i. de vir
tutibus. ar. 11. ꝙ sicut ex hijs q̄ sunt ma-
gis nota nobis deuenimus in cognitionē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

ignotorū ita ex hīs q̄ manifeste cogno/
scimus noiantur minus nota. Est autē
valde nota nobis corpoꝝ augumentatio
quū eaꝫ sensu ꝑcipiamus ⁊ q: dicuntur
corpora augeri qñ acqrunt ꝑfectaꝫ quā/
titatem ideo nomen augmenti translatū
est ad significanduꝫ ꝑfectam acqsitioneꝫ
alicuiꝰ forma: ⁊ silr̄ ipa forme ꝑfectio dr̄
quedā quātitas ꝑfectionis. ēt si nō sit de
nā quātitatis sꝫ qualitatis ⁊ hec quātitas
ꝑfectionis preter istā est alia q̄ dr̄ quanti
tas vtutis. ⁊ attendit̄ penes aliqd ab ea
extrisecū puta penes subta. verbi grā. il
le dr̄ hr̄e maiorem vtuteꝫ qui pōt ferre
maius pondus. aut plura pondera. nec
de his duobus modis loqtur phs i isto
cap. Tertia est quantitas dimēsiua: Aliq̄
eniꝫ est dimēsiua ꝑ se cuiusmodi sunt spe
cies q̄s enumerat phs: Alia est dimensi
ua per accñs vt albedo ⁊ nigredo ⁊ alie
hmōi q̄litates que extendunt̄ ad extēsio
nem sup̄ficiei. Sciendū tñ ꝙ i hmōi for
mis repitur duplex quātitas. vna ē intē/
siua: alia vo extēsiua. Quātitas intensiua
est ꝑfectio ipsius forme. ⁊ hoc mō albe
do vnius parui cigni. est maior albedine
vnius magni pietis. q: est intēsior ⁊ ꝑfe/
ctior: ecōtrario aūt. albedo magni pietis
est maior albedine cigni. q: est in maiori
superficie. Loquitur itaq̄ phs primo de
quantitatibus per se. scd̄o de quantitati/
bus ꝑ accidens. Circa primuꝫ duo facit
Primo ponit duas diuisiones quātita/
tis. Secūdo agit de mēbris diuidētibus
sibi est āt discreta. Prima diuisio hec est
quātitatis aliud ꝯtinuum aliud discretū.
Notanter vtitur phs isto relatiuo diuer
sitatis aliud. q: he due dr̄ie. s. ꝯtinuitas
⁊ discretio constituunt duas spēs quan/
titatis essentialiter distinctas. s. quantita/
tem continuam ⁊ quantitatē discretam.
¶ Queritur vtrū ista sit diuisio generis i
spēs ⁊ vr̄ ꝙ non. primo Nulluꝫ genus
predicatur de suis spēbus per pus ⁊ po
sterius: sed quātitas predicat̄ ꝑ prius de
quantitate ꝯtinua q̄ de discreta. ergo nō
diuiditur in eas tāq̄ in species. maior pꝫ
minor probatur. Ois cā est prior effectu
sed continuum est causa quātitatis discre
te: quum discretum causetur ex diuisio/
ne ꝯtinui vt dr̄ tertio physicoꝝ. ergo ⁊c.
¶ Scd̄o nullū genus predicatur deno/
minatiue de suis spēbus. cuꝫ predicetur
de eis essentialr̄ ⁊ vniuoce. sed quātitas
predicatur de istis denoiatiue. nam cōti
nuuꝫ est quantū ⁊ discretum est quantū
ergo idē ꝙ prius. ¶ Rñdeo duabus cō
clusionibus quaꝝ prima h̄ est. Quātitas
est genus gnālissimuꝫ. hanc sic probo ex
dictis sci doctoris. p̄mo sniaꝝ dist. 17. q.
2ª. cap. 1. Quicqd p̄dicat̄ inqd de diffe/
rētibus spe. ⁊ nō hꝫ aliqd vniuocū supra
se ē genus gnālissimum. sꝫ quantitas est
hmōi. ergo ⁊c. Minor pꝫ ex diffinitione
gnālissimi. minor ꝓbat̄ illud predicat̄ in
quid ꝑ qd̄ rñdetur ad interrogationē fa
ctam ꝑ quid: sed interroganti qd sit linea
⁊ numerus ⁊ hmōi. respōdentur ꝙ sūt
quātitates ergo quātitas p̄dicat̄ de eis i
qd ꝙ nūc non hēat aliqd vniuocū supra
se pꝫ. q: illd̄ eēt maxime ens: sꝫ ens nō ē
vniuocū. vt dic̄ porphi. gº ⁊c. ¶ Scd̄a
ꝯº. prima ratio quantitatis est diuisibili/
tas in partes eiusdem rationis. Notant̄
dico ratio ⁊ non diffinitio q: quantitas
cuꝫ non hēat genus supra se diffiniri nō
potest. Istā conclusionē probat. s. d. vbi
supra ex snīa phi quīto metaphysice vbi
dicit ꝙ quantū est diuisibile in ea que in
sunt quoꝝ quodlibet est natum esse hoc
aliquid. naꝫ q̄libet pars ꝯtinui est ꝯtinua
⁊ silr̄ numerus diuidit̄ i vnitates q̄ sunt
eiusdem rationis. cuꝫ quelibet vnitas sit
vnitas. ¶ Ad primū respondet. s. Tho.
i primo perhyermenias ꝙ species post
dupliciter comparari: vno modo inter
se ⁊ sic vna potest esse altera prior ⁊ no/
bilior. Alio mō ad genus. ⁊ sic equaliter
participant eius rationem. ita est in ꝓpo
sito. nam esse diuisibile in partes eiusdē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

rationis. equalr̃ ꝯuenit ꝯtinuo ⁊ discre
to. lȝ si inter se cõparentur vnũ sit prius
⁊ posterius altero ẜm diuersas ꝯsidera
tiones. numerus. n. qui est quantitas dis
creta est prior formaliter quantitate con
tinua. s. T. super Boetio de trinitate. q.
q̃rta articulo. 2. ad sextũ. naȝ illud est pri
us formalr̃ qḋ ẽ simplici⁹ ⁊ abstracti⁹. si
cut pȝ ꝙ aĩal est prius hoĩe. sed numer⁹
ẽ simplicior quantitate cõtinua: Et sic pȝ
vnitas est principiuȝ numeri que ꝗdem
vnitas nihil aliud dicit q̃ȝ esse indiuisum.
Principium v̓o quantitatis cõtinue est
punctus qui sup̱ vnitatem addit positio
nem in cõtinuo. ⁊ p̱ ꝯñs est compositior:
vt ita loquar ⁊ posterior vnitate: ⁊ silr̃
continuũ respectu discreti. quantitas v̓o
continua est prior numero mãliter. qr cõ
tinuum est materia numeri cum ex diui
sione cõtinui causetur numerus. ¶ Ad
2ᵐ aliqui negant maiorem in quantitate:
qr vt dicunt põt se ipsuȝ denoĩari. vel di
cenduȝ ꝙ linea ⁊ numerus ⁊ hmõi pos
sunt accipi duplr̃. sicut ⁊ album ⁊ quod
libet aliud ꝯcretum de genere accñtiuȝ.
vno mõ pro ip̃a forma ⁊ sic negatur mi
nor. non. n. ipsa linea est quãta. sed ẽ quã
titas. Alio mõ pro ipso subõ forme ⁊ sic
predicatur de eis quantitas denoĩatiue.
Burleus dicit in denoĩatione proprie di
cta signant̃ subȝ habere formam sicut cũ
dico sortes est albus. i. hȝ albedinem in
se ⁊ hoc mõ non predicatur quãtitas de
suis spẽbus. non. n. linea est subm quan
titatis. sȝ predicatur de noĩatiue largo
mõ accepta ⁊ est sensus. linea est quanta
. i. hȝ partes vnius rõnis in quas est di/
uisibilis. ¶ Deinde quũ dicit ⁊ aliud q/
dem. Ponit ẜaȝ diuisionez que est ista.
Quantitatum alique ꝯstant ex partibus
habẽtibus positionem. alique vero con
stant ex partibus põnem non habẽtib⁹.
Dicit. s. D. diuisionez istã esse eandẽ cuȝ
precedenti. nã quantitas non hñs posi/
tionem est quantitas discreta. quantitas
vero hñs põnem est continua lȝ hr̃e po
sitionem non ꝯueniat oĩ quantitati conti
nue. sed tm̃ p̱manentibus ⁊ ideo nõ cõ/
uenit ipsa. Uel dici põt vt inquit Gratia
deus ꝙ ista est subdiuisio alterius mem
bri. i. quantitatis ꝯtinue. quoꝝ vtrũqȝ ve
rum est vt de se pȝ sciendum est ꝙ po/
sitio accipitur dupliciter sicut dicit. s. D.
sup̱ Boetio de trinitate. q. 5. articulo. 3.
ad tertium. vno mõ vt dicit ordineȝ par
tium in loco ⁊ sic est vnum predicamen
tuȝ p̱ se. ꝙ est predicamentũ situs. Alio
mõ vt dicit ordinem partiũ in toto ⁊ sic
est de subã q̃ȝtitatis. vt hic dicit̃. ¶ De/
inde dicit (est nunc discreta) enumerat
spẽs discrete ⁊ continue quantitatis. Di
cens ꝙ numerus ⁊ orõ sunt quantitates
discrete: linea vero ⁊ superficies ⁊ cor/
pus ⁊ adhuc locus ⁊ tp̃s sunt quantita/
tes continue. Deinde cũ dicit. Partiuȝ
⁊ enim numeri arguit ꝙ nũerus sit quã
titas discreta ⁊ intendit talem rationem.
Oĩs illa quãtitas est discreta cui⁹ partes
copulantur ad vnum cõem terminum.
sed numerus est quantitas cũ ei conue/
niat esse diuisibile eiusdem rõnis in quo
consistit ratio quantitatis vt dictũ est su/
pra ⁊ eius partes nõ copulantur ad vnũ
cõem terminum. ergo ⁊c. maior pȝ ex
ratione discrete quantitatis. Pro notitia
minoris est sciendũ: ꝙ ille terminus di
citur communis qui est principium vni/
us partis ⁊ finis alterius. vt patet in tem
pore: nam idẽ instans quod est finis pre/
teriti est ⁊ principium futuri. Et in linea
idem punctus qui est finis precedentis
partis linee est ⁊ principium sequentis.
Constat autẽ ꝙ hoc non reperitur in nu/
mero nam quinqȝ ⁊ quinqȝ ex quibus
resultant decem non copulantur ad eun
dem terminum. cum illa vnitas: que est
finis vnius quinarij non sit principium
alterius. Idem patet de septeȝ ⁊ tribus
ex quibus etiam causatur numerus de/
narius. Ubi notanda sunt duo. Primo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ꝙ dico quinarii: siue septem ⁊ octo possunt accipi duobus modis. vno mō formaliter. ⁊ sic sunt disticte spēs numeri diuise ꝯ numerum denarium. ⁊ sic ipꝫ nō constituunt sed sunt spēs disptite. Unde ēt phs dicit i septimo metaphysice ꝙ sex ꝙ non sunt bis tria sꝫ semel sex. Alio mō accipitur mālr. s. quantum ad suas vnitates precise. ⁊ sic ꝯstituunt. naꝫ in ipso numero denario sunt septeꝫ vnitates ⁊ potest hoc ēt tres. Scđo notandum ꝙ aliq̄ partium numeri sunt aliquote. ⁊ alique non: partes aliquote sunt ille que aliquotiens sumpte reddunt precise ipm totū: sicut se hñt quinq; respectu decem: partes non aliquote sunt q̄ aliquotiens sumpte non reddunt precise suum totum. sꝫ aut magis aut minus. cuiusmodi sunt septem ⁊ tria. respectu decem ⁊ ideo phs exēplificauit đ vtrisq; partibus. ¶ Queritur vtrum numerus sit aliquod vnuꝫ per se ⁊ vr̄ ꝙ non. Id quod ē vnū agregatione nō est vnū ꝑ se sed ꝑ accñs sicut pꝫ in acervo lapidum. sed numerus est huiusmodi. cum non sit aliud q̄ꝫ agregatio vnitatum ergo non est vnum per se.

¶ Respondeo in ista q̄ōne faciaꝫ duo. Primo declarabo que sit ratio numeri. Scđo dicam ad quesitum. Quantū ad primū. dico quattuor. Primo ꝙ numerus accipitur: dupl̄r: vno mō pro numero abstracto. vt duo tria q̄ttuor qui dr̄ abstractus. q2 ꝯsideratur per abstractionez a rebus qbus tñ potest aplicari: ⁊ talis numerus non est nisi in apprehensione aīe numerātis. Alio mō accipitur pro numero qui est i rebus causatis ex agregatione vnitatum quem dñs Albertus appellat numeꝝ formalem. ⁊ cōmentator appellat accñs rei nūerate. Dico secundo ꝙ vnitates que ꝯstituunt istuꝫ numeruꝫ non sunt aliud q̄ꝫ ipsa esse q̄ dant quantitates continue suis subiectis: sicut eniꝫ albedo dat subm esse album. ꝙ esse est de genere qualitatis. ita quātitas ꝯtinua dat esse quantuꝫ. ⁊ vbi sunt plures quantitates sunt plura esse. ipse vero vnitates q̄ sunt talia esse sunt ipse numerus. ⁊ ꝓꝑ hoc dr̄ ꝙ causant̄ ex diuisione continui. ergo vnū lignum hꝫ tm̄ vnam quātitatem. ⁊ per ꝯñs tm̄ vnum esse quantum. sed si diuidat̄ fient plures quantitates ⁊ plura esse ⁊ ꝯñter numerus. Dico tertio ꝙ ipse vnitates non constituunt numerū nisi pro quanto hñt ordinem inter se. sicut. n. ordo lr̄arum facit ad vnitatem syllabe sic ordo vnitatum facit ad vnitatem numeri. Dico q̄rto ꝙ vltima vnitas: vt hꝫ ordinem ad precedentes ē forma numeri dans ei spēm ⁊ scđm ꝙ talis ordo variatur. variantur ēt species numeroꝝ. In numero. n. binario est determinatus ordo. puta determinata distantia vltime vnitatis ad primam. In ternario est alia distātia vltime vnitatis ad primaꝫ. ⁊ ideo est alia spēs abinario ⁊ sic dico de aliis: ⁊ q2 quelibet vnitas addita: variat hunc ordinem: ideo ēt variat speciem: ⁊ sic pꝫ primum. ¶ Quantuꝫ ad scđm est sciendū. ꝙ illud est vnū per se siue vnum simpl'r in quo tm̄ est vnū esse. sicut pꝫ in compositis ex mā ⁊ forma: sꝫ ex vnione māe cum forma resultat vnū esse. quod est esse totius cōpositi. homo aūt albus non est vnum per se q2 differt esse hoīs ⁊ eē albedinis. Ex predictis videtur alicui. ꝙ numerus non sit vnum ꝑ se. quum includat plures vnitates. que sunt plura esse. Sed notāda sunt tria. primo ꝙ sicut in hoīe est forma partis. s. aīa ⁊ forma totiꝰ. s. humanitas sic in numero forma partis ē vltima vnitas. Forma vero totius est quedam forma resultās ex ordine quem hꝫ vltima vnitas ad precedentes ad quas comparatur. sicut formale ad māle. Ex quo pꝫ ꝙ vltima vnitas se hꝫ per moduꝫ actus ⁊ forme. ꝓcedentes vero vnitates ꝑ modū potentie. Dico scđo ꝙ in numero sunt qdem plura esse mālr̄ accepta tñ in comparatione ad numeꝝ queꝫ constituunt nō se habent per moduꝫ esse: quum esse sit actꝰ

sed se habent per modũ potentie. Di∕
co 3º ꝙ numerus est quid vnũ simplr̃
ꝙ sic probat. s. d. in septio metaphy. ca.
vltio. Illud ẽ eniz vnũ simplr̃ ꝙ habet
spẽm ab vno. q: si est tm̃ vnũ a quo hẽt
spẽm hẽt etiaz tm̃ vnũ esse. sed numer⁹
habet speciẽ ab vno. s. ab vltima vnitate
vt dictum est ergo ẽ qd vnum simplr̃.
¶ Ad argumentũ negat᷑ minor q: i eo
ꝙ est vnũ aggregatione. vna pars non
cõparatur ad aliã. sic potẽtia ad actũ sic
est in numero vt dictũ ẽ. Cõtra id ꝙ est
vnum simplr̃ nõ põt eẽ i plurib⁹ subiis
sz numer⁹ ẽ i plurib⁹ subiis. q: i vtroqꝫ
subto ẽ vnitas ergo. Rñdeo ꝙ ñ arguit᷑
de eo ꝙ est vnũ vnitate ordinis. ꝛ ꝙ nõ
est aliqd simplr̃ vt ẽ numer⁹ vt dicit. s.
. d. p̃ma pte. q. 6. arti. 4º ad 2m. ¶ De∕
inde cũ dicit (Similr̃ aũt ꝛc̃.) Probat
ꝙ oro sit q̃titas discreta ꝛc̃. hic duo fac̃
p̃mo ꝓbat qđ sit quantitas. 2o ꝙ sit di∕
screta ibi (ad nullũ. n.) Quãtũ ad p̃mũ
arguit sic. Cuicũqꝫ ꝯuẽit ꝓp̃etas quãtita
tis. illud ẽ q̃titas. sz oroni ꝯuenit ꝓp̃e∕
tas q̃titatis. s. mensura qđ ẽ q̃titatis vt
īfra dicet᷑. nã oro mensurat syllaz lõgaz
ꝛ breuẽ ergo ꝛc̃. Deiñ cũ dic̃. (Ad nul
luz) ꝓbat ꝙ sit discreta tali rõne partes
orationis nõ copulant᷑ ad vnũ cõez ter∕
minũ ergo ẽ quãtitas discreta ꝯñtia pz.
Sz pro noticia añcedentis ẽ notãdũ vt q
dã dicunt ꝛ bene iudicio meo ꝙ oro ac
cipit᷑ duplr̃ vno mõ pro aggregato ex
subto ꝛ p̃dicato de qua loqt᷑ phy. in lib.
periermenias. Alio mõ ꝓ qualibet pro
latione vocis siue sit ꝑfecta siue īꝑfecta
siue cõplexa siue icõplexa: ꝛ sic de ea lo
quit᷑ phy. in hoc loco accipiẽdo oronez
nõ vt est in mẽte aut in scripto sz vt est i
voce. Scđo sciẽdũ ẽ ꝙ oro in voce. põt
accipi quadruplr̃. Uno mõ pro ipsa vo
ce ꝓlata ꝛ sic nõ est quãtitas. sed est de
tertia spẽ q̃litatis quũ sit q̃litas sensibilis
audicione. Alio mõ accipit᷑ pro multitu
dine partiũ vocis prolate ꝓut tales par
tes absolute sunt discrete ꝛ sic est nume

rus. Tertio accipit᷑ ꝓ multitudie earũ
dem ptiũ ad inuicẽ succedẽtiũ ꝛ sic acci∕
pitur hic. est. n. in orone q̃daz discretio
syllaꝝ causata ex iterruptione tẽporis. ꝛ
ꝑ hoc distinguit᷑ oro a tp̃e. q: successio
in tẽpore nõ est discreta sed cõtinua. 4º
accipit᷑ vt est significatiua est. n. essentia∕
le enũciatiõi ꝙ significat id ad ꝙ est im∕
posita vt dicit. s. d. in. q. đ veritate. q. pª
articulo sexto ad quartũ. ꝛ hoc mõ est i
genere relatiõis. quũ signũ iquãtũ hui⁹
referat᷑ ad signũ. hui⁹ aũt significatio vo
cis est tota simul ꝛ cõplet᷑ ꝑ alternã par
ticulã. vt habet ordinez ad p̃cedentes. h̃
tamẽ silla mal si absolute accipiat᷑ non si
gnificat aliquã subaz sed vt hẽt ordinez
ad p̃cedentes syllas huius termini aial
significat quoddã suppositum in genere
sube. Dico p̃terea vt ponit. s. d. in q̃rto
sẽtẽtiaꝝ d. 8. ꝙ significatio oronis potest
referri ad duo. s. ad rẽ ꝛ ad partes ipsi⁹
oronis si referat᷑ ad rẽ est aliqd simplr̃
eo ꝙ significat aliqđ vnũ. s. cõpositionẽ
p̃dicati cũ subto. Si vero refert᷑ ad ptes
oronis sic ẽ cõposita ex significato subti
ꝛ ex significato p̃dicati. Simplr̃ tñ ẽ di
cẽdũ ꝙ sit simplex. q: significatiões par
tiũ oronis sunt quasi dispositiões mate∕
riales in ordine ad significationẽ totius.

l Inea vo. Postqꝫ phy. pro
bauit numerũ. ꝛ orones eẽ
quantitates discretas ꝯñter
probat ꝙ linea sup̃ficies cor∕
pus. tẽpus ꝛ locus sint quãtitates cõti∕
nue. ꝛ arguit sic. Oẽs ille q̃titates sunt
continue. quaꝝ ptes copulant᷑ ad vnuz
terminũ cõez. quũ ista sit descriptio quã
titatis ꝯtinue. sz ptes oĩuz istaꝝ sunt hu∕
iusmõi gº iste sunt quãtitates ꝯtinue mi∕
norẽ ꝓbat. q: ptes linee copulant᷑ ad pũ
ctũ eundẽ. q est principiũ vnius ꝛ finis
alterius. partes superficiei copulant᷑ ad
lineã. ꝛ ptes corporis ad sup̃ficiẽ. partes
vero tẽporis copulant᷑ ad idẽ nunc ꝙ ẽ
finis p̃teriti ꝛ principiũ futuri. ꝛ partes
loci copulant᷑ ad easdẽ particulas ad q̃s

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

copulantur particule locati. Quantū ad lineam est sciendū q ipsa sic describitur ab euclide linea est longitudo sine latitudine cuius extrema sunt duo puncta. Ex qua diffinitione patet q pūctus ponitur in diffinitione linee. quia omnis linea recta habet duo puncta in actu. quorum vnum est principiū linee aliud vo est finis eius et ille qui est principiū vo est finis. preter ista etiam duo que hēt i actu. habet infinita in potentia quorum quilibet est finis precedētis partis linee et principium subsequentis. Non dico tamen q puncta sint de essentia linee quia quicqd est de essentia linee est quātitas. quū quantitas non sit nisi ex quantitatibus. sicut subā non constat nisi ex substātijs vt dicit primo physicorū. pūctus etiā non est quātitas. sed reducitur ad pdicamentū quantitatis tanq principium quantitatis et preterea omne diuisibile cōponit ex diuisibilib⁹ vt dr 6° physicorū. sed linea est diuisibilis. punctus vo indiuisibilis ergo non cōponit ex punctis ex quo etiam patet q non sit quantitas cuius propria ratio est diuisibilitas. Et sic arguit contra punctus ponitur in diffinitione linee tanq pars esse essentialis. ergo est de essentia eius. Respondeo negatur consequentia. quia pūctus non ponit in diffinitiōe linee. tanq pars eius essentialis aut integralis. sed tanq terminus eius q dictū est de linea respectu punctorum. dicendū est de superficie respectu linee et de corpore respectu supficiei hoc excepto q linea superficies sunt diuisibiles quamuis linea non sit diuisibilis secundum q terminat superficiem nec superficies secundum q terminat corpus. Linea enim determinat superficiem sm latitudinem. Cōstat autem lineam non esse diuisibilem in latum sed solum in longum. Similiter superficies non est diuisibilis sm pfunditatem sm quem modum terminat corpus. Quantum vero ad locum est sciendum q locus est in corpore locante, et non in locato. vt dicitur 4° physicorum propter q non est dicendum q partes loci terminentur ad idem numero ad q terminantur partes locate nec sic intelligit phylosophus sed q similiter et proportionabiliter terminent sicut partes locati quia locus et locatum similiter coextenduntur. et illi in quo copulantur partes locati correspondet in loco aliquid ad quod copulantur partes loci. Sufficientia vero istarum specierū ponit. s. d. in libro de natura generis dicens q quantitatum continuarum aliqua est successiua et sic est tempus aliqua vero est permanens et hoc dupliciter quia vel mensurat extrinsece et sic est locus vel intrinsice et hoc tripliciter quia vel mensurat sm vnam dimēsionem et sic est linea vel sm duas et sic est superficies vel sm tres et sic est corpus. ¶ Dubitatur an tempus et locus sint quantitates et videtur q non quia phy. in. 5° metaphysice enumerās species q̄titatis nihil dicit d loco aut dicit ibi esse quātitatem per accidens. sicut et albedo est quanta per accidens. Id autem q est quantum per accidens non est de genere quantitatis. Respondet ad hoc scūs. d. vbi supra vnica conclusione que est ista tempus et locus sunt de predicamento quātitatis quod probatur dupliciter primo quia sunt diuisibiles in partes eiusdem rationis ergo sūt quantitates sdo q eis conuenit ratio mensure que est proprietas quantitatis. Ad argumentum dicitur q metaphysicus considerat de quātitate quantum ad entitatem eius. et quia locus non est alia entitas q̄ superficiei corporis locantis ideo non posuit locum esse speciem quantitatis distinctam a superficie logicus vero considerat quantitatem quantum ad rationem mensure. quia sm hoc potest ei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

attribuere intentiones logicas ꝛ id ꝙ mensurat vno modo est species distincta ab eo ꝙ mensurat alio modo. ꝛ ideo quia superficies mensurat intrinsece sed non extrinsece ideo posuit locum esse distinctam speciem a superficie. licet sint eadē res ad illud de tēpore. Respondet sanctus doctor vbi supra eodem modo ꝙ metaphysicus considerat quantitatem scđm esse suum ꝛ non in ratione mensure. ꝛ ideo illa que sunt quantaper aliud non possunt esse species quantitatis. Huiusmodi est tempus. ꝑ non est q̄tum nisi ratione motus quo mensurat: motus vero non est q̄tus nisi ratione magnitudinis supra q̄ est. sed quia tempori conuenit specialis ratio mensure ideo logicus dicit ipsum esse speciem quantitatis. Deinde cum dicit. (Amplius autem alia) manifestat secundam diuisionem supra positam que fuit ꝙ quantitatum aliq̄ constant ex partibus habentibus positionem alique vero constant ex partibus non habentibus positionem. vbi dictum fuit ꝙ hr̄e positionem est habere partes ordinatas ꝛ situatas. Et circa hoc ponit duas conclusiones quarum prima hec est linea corpus superficies ꝛ locus habent positionem ꝛ arguit sic. Quotcūqꝫ hn̄t partes ordinatas in toto ꝛ permanentes habent positionem sed predicta sunt huiusmodi ergo ꝛ cetera. Secunda conclusio tempus numerus ꝛ oratio non habent positionem ꝙ probat ex hoc ꝙ partes numeri non sunt situate inter se. partes vero temporis ꝛ orationis non permanent sed vna alterius succedit. Ex hoc loco colligitur ꝙ tres conditiones sunt de ratione quantitatis habentis positionem. Primo ꝙ partes eius habēt situm. secundo ꝙ habent permanentiam. tertio ꝙ habeant continuitatem prima ꝛ tertia non conueniūt numero. prima secunda non conueniunt tempori. prima secunda ꝛ tertia non conueniunt orationi. ¶ Deinde cum dicit (Alia vero omnia) determinat de quantitatibus per accidens ꝛ intendit hanc conclusionem. Preter septem species quantitatis enumeratas. quecunqꝫ alia dicuntur esse quantitates sunt quantitates per accidens ꝛ arguit sic. Quicquid est quantum per comparationem ad aliud est quantum per accidens ꝛ non per se sed omnia alia que dicuntur quantitates sunt huiusmodi ergo ꝛc̄. maior patet quia id quod conuenit alicui per se conuenit etiam omni alio remoto minor probatur inductiue nam albedo dicitur magna vel parua. quia est in magna vel parua superficie. ꝛ similiter actio vel motus dicitur esse breuis vel longus quia sunt in paruo vel in multo vel longo tempore. Ex quibus concluditur ꝙ sole predicte species sunt quantitates per se. ¶ Deinde cum dicit (Amplius quantitati) Assignat tres proprietates. secunda ibi (sed non videtur) tertia ibi (proprium vero) Circa primum duo facit ponit primo conclusionem. secundo obicit contra eam ibi. (Nisi multa) Conclusio quam ponit est ista quantitati nihil est contrarium. Hanc vero probat inductiue ex eo ꝙ nulla predictarum quantitatum hebet aliquid cōtrarium. Potest tn̄ ꝓbari rōne. Dictū est. n. supra ꝙ ꝯ̄ria maxie distāt sub eo dē gener̄. sꝫ nulle q̄titates maxie distāt gͦ nulle quātitates sunt ꝯtrarie: maior patet. Pro notitia vero minoris est sciendum ꝙ omnis quantitas aut est continua aut discreta. quantitas continua est diuisibilis in infinitum vt dicitur. 3ͦ physicorum ex quo sequit̄ ꝙ data quacūqꝫ quantitate potest dari minor. ꝛ per consequens ꝙ nulla quantitas continua maxime distat quantitas vero discreta est augmentabilis in infinitum. vnde dato quocunque numero potest dari maior ꝛ sic non possunt esse duo numeri. maxime descn̄tes: idem dico de oratione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

constat enim oratio ex syllabis. vñ data
q̃cũq; orone põt dari alia pluriũ syllaꝝ.
¶ Deinde cũ dicit (Nisi multa) argui
tur ꝯ hanc ꝯclusionẽ duplr. sa ps icipit
ibi (maxime aũt) p̃mo ergo arguit sic.
magnũ ꝛ paruum sunt ꝯria. ꝛ similiter
multũ ꝛ paucũ. sed ista sunt q̃titates gº
alique quãtitates sunt ꝯrie. Deĩde cum
dicit (hoꝝ aũt) Respõdet ꝛ primo ne/
gat minorẽ sᵒ maiorez ibi (Amplius si
erunt) Dic̃ itaq; p̃mo ꝙ magnũ ꝛ par
uuz ꝛ multũ ꝛ paucũ nõ sunt quantita/
tes sed relatiua ꝙ sic ꝓbat. Id cuiꝰ rõ
est ad aliud se habere ẽ relatiuũ. sed ista
sunt huiusmõi. dr̃. n. aliqd esse magnuz
per cõparationẽ ad paruũ. ꝛ dĩ multuz
ꝑ cõparationẽ ad paucum. Preterea si
ista nõ essẽt relatiua. sed absoluta. sequit̃
granũ milij non posset dici magnũ nec
mõs posset dici paruus: nec ꝙ ĩ ciuitate
sint pauci hoĩes ꝛ in domo sint multi. sȝ
oĩa ista sunt falsa ut pȝ ex cõi vsu loquẽ/
tium ergo ꝛc̃. Prima ꝯñtia ꝓbat̃ si. n.
magnũ esset qd absolute dictũ nõ possȝ
dici magnũ nisi hẽt magnã q̃titatẽ: nec
ꝑuum nisi habet paruaz. ꝛ ꝑ ꝯñs cum
granũ milij nõ habeat magnã quãtitatẽ
nec mõs ꝑuam ẽ. n. de rõne mõtis ꝙ sit
magnus de supeminẽs vt dr̃ tertio me
tauroꝝ seqtur ꝙ dictũ ẽ. idẽ dico ď alijs
exẽplis q̃ ponit. Preterea oĩs quanti/
tas significat q̃titatẽ. sicut pȝ de hoc no
mine bicubitũ tricubitũ magnũ ꝛ ꝑuũ
non significat quantitatẽ cũ ad aliud dicã
tur ergo ꝛc̃. ¶ Cõtra magnitudo ꝛ mlᵗ
titudo sunt quãtitates ergo magnum ꝛ
multuz sunt q̃titates ãtecedẽs pȝ: ꝯñtia
ꝓbat̃. Cõcretũ ꝛ abstractũ idez signifi/
cãt ꝛ differũt tm̃ gramaticalit̃ sȝ ista se
habent vt cõcretũ ꝛ abstractũ ergo ꝛc̃.
Scdõ multitudini oponit̃ vnitas sȝ mlᵗ
titudo est quãtitas ergo quantitati aliqd
oponit̃. ¶ Respõdeo ad primũ ꝙ ma
gnitudo ꝛ multitudo accipiunt̃ duplr
vno mõ vt est quãtitas. alio mõ vt sunt
passiões eius quaꝝ vna. s. magnitudo ẽ
passio cõtinui. alia vero. s. multitudo est
proprietas discreti. Dico sᵒ ꝙ vt sunt
quantitates non sunt abstracta hoꝝ con
cretoꝝ magnũ ꝛ multũ sed vt significat
passiones quantitatis. Dico 3º ꝙ ꝯñtia
nulla est q2 abstractũ ꝛ ꝯcretũ in multis
differũt nõ tm̃ gramaticalit̃ sed ẽt re. nã
sorteitas sic̃ tm̃ humanitatẽ sortis signifi
cat sortes ṽo ꝑ̃ter hoc significat etiaz pri
cipia indiuiduantia eius. Cõstat autẽ ꝙ
sortes ꝛ sorteitas sunt cõcretũ ꝛ abstra/
ctum. ¶ Ad sm negat̃ ꝯñtia q2 vnum
nõ oponit̃ multitudini ꝯtrarie sed ꝑ̃ua/
tiue. Sciendũ ẽ tamẽ vt dicit. s. d. primo
sententiaꝝ di. 24. arti. 2. ad tertiũ ꝙ vnũ
põt duplr accipi vno mõ. Quantũ ad id
ꝙ est. Alio modo quantũ ad id ꝙ ꝯseq/
tur itellectũ eius. si sᵒ mõ sic oponitur
relatiue multitudini. tanq; principiũ ꝑ̃n/
cipiato. ꝛ sicut pars toti: ꝛ iteꝝ sicut mẽ
sura mensurato. nã vnũ est ꝑ̃ncipiũ mul
titudinis. ꝛ pars ꝛ mensura eius q2 vni
tas per sui reiterationẽ mensurat q̃libet
multitudinẽ. si p̃mo mõ hoc cõtingit du
pliciter vno mõ quantũ ad diuisionem
que est de rõne vnius: nã vnũ est indiui
sum ꝛ oponit̃ priuatiue nõ quidem ipsi
multitudini sed diuisioni que est ď ratio
ne multitudinis: in qualibet. n. multitu/
dine sunt multa ab inuicẽ diuersa. quoꝝ
vnum non est aliud. Alio mõ põt accipi
quantũ ad entitatez suam. Et hic duplr
vno mõ vt hȝ specialez rõnez mensure
ꝛ sic vnũ ꝛ multa sunt dispata. nam qui
libet numerus ꝛ similr vnitas habent
spãlem ꝛ distinctam rationem mensure
Si vero accipit̃ vnum quantũ ad id ꝙ
est sine quacũq; alia ratione. ꝙ est consi
derare vnuz materiale. sic cõstituit mul
titudinẽ. Ex dictis patet ꝙ multo oponi
tur paucũ. ꝛ etiã vnũ sed diuersimode
Nã multũ potest accipi dupliciter vno
modo absolute. ꝛ sic ei opponit̃ vnum
ꝛ hoc modo q̃cũq; sunt plura. vno sunt
multa. alio modo accipit̃ vt dicit exces/
sum quẽdam ꝛ sic opponitur pauco.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

¶ Deinde cũ dicit (Amplius si erit) Negat maiorẽ premisse rationis in qua dicebatur ꝙ magnũ ⁊ paruuȝ sunt contraria. ⁊ ꝙ non sint contraria Instat dupliciẽ. ꝑo ibi. (Et eadẽ sibi ꝯria.) Prio arguit sic si magnũ ⁊ ꝑuum sint ꝯria sequiẽ ꝙ cõtraria sint simul in eodeȝ. sed hoc est ĩpossibile ergo ⁊c̃. minor patet maior probaẽ. Idem est simul magnũ ⁊ paruũ ergo si sunt contraria seqtur ꝙ cõtraria simul eidẽ conueniant ꝯñtia pȝ antecedens. ꝓbaẽ granũ milij est simul magnũ respectu alterius grani. ⁊ ẽ ꝑuũ respectu mõtis. Videẽ ista rõ phylosophi. peccare per falaciã ꝑm quid ⁊ simpliciter: arguit Nãq3 sic istud ẽ magnuȝ respectu vnius ⁊ est ꝑuũ respectu alterius ergo est magnũ ⁊ ꝑuũ. Cõstat eniȝ ꝙ eẽ magnũ vel ꝑuũ respectu alterius est eẽ paruũ vel magnũ. ꝑm quid ⁊ nõ simpliciter. sicut ẽt nõ sequiẽ color rubeus habet rõneȝ nigredinis ꝑ cõparationem ad albedinẽ. ⁊ hȝ rõneȝ albi ꝑ cõparationẽ ad fuscũ ergo est albus ⁊ fuscus. Rñdeo ꝙ ẽ differẽtia ĩter formas absolutas ⁊ relatiuas q: forme absolute suscipientes magis ⁊ minus nõ denominant suũ subtm nisi sint vltra dimidium sue latitudinis ꝑꝑ qꝺ rubeũ ⁊ qcũq3 alius color nõ põt denominari albũ aut nigrum. q: in eo nõ est albedo aut nigredo nisi in esse valde remisso. forme autẽ relatiue denominant suũ subtȝ simpliciẽ ꝑꝑ qꝺ ille q est pater quocũq3 sit pr̃ denominaẽ pr̃ simpl'r. Cũ igiẽ magnum ⁊ paruũ sint relatiua non arguiẽ ꝑm qd ad simpl'r dicendo. hoc est magnuȝ respectu illi⁹ ergo est magnũ ⁊ simil'r sortes est pr̃ ꝑ cõparationẽ ad platonẽ filiũ ergo est pr̃. Sequiẽ ex dictis ꝙ p̃dicata affirmatiua simpl'r dicta sequunẽ ad se ipsa sumpta cũ determinatiõe nõ diminuente. Nam bene sequiẽ sortes est pr̃ platonis ⁊ filius Ciceronis ergo est paẽ ⁊ filius. Nec tñ sequiẽ ꝙ sit pr̃ ⁊ nõ pr̃ q: licet p̃dicata affirmatiua simpl'r dicta sequanẽ ex se ipsis sumptis cũ determinatione. Non tñ predicata negatiua. Deinde cũ dicit (Et eadẽ) Probat ꝑo ꝙ magnũ ⁊ paruũ nõ sunt ꝯtraria. quia sequereẽ idẽ esse ꝯtrariũ sibi ipsi cũ enĩ aliqd paruũ sit etiã magnũ. si paruũ opponiẽ magno idẽ est sibi ipsi oppositũ. ¶ Deĩde cũ dicit (maxime aũt) Obicit ꝑo ꝯ dictã cõclusionẽ tali rõne. Sursuȝ ⁊ deorsum sunt cõtraria ⁊ sunt quãtitates ergo in quantitate est ꝯrietas maiorẽ ꝓbo: sursum ⁊ deorsuȝ maxime distant ergo sunt ꝯria. Ad hãc rationẽ non respondet phy. q: de sursuȝ ⁊ deorsum. ⁊ de alijs differẽtijs positionis diceẽ in predicamento situs. Põt tamen negari maior ad probationẽ cuius diciẽ. ꝙ sursum ⁊ deorsum maxime distant distantia locali. nõ tamẽ maxime distant distãtia formali. Talis aũt distantia requiriẽ ad contrarietatẽ. Negaẽ etiã minor q: ista significãt respectũ. non. n. diciẽ aliqd sursum nisi ꝑ cõparationeȝ ad deorsum nec dextrũ nisi ad finistrũ ꝓpter qꝺ solet dici ꝙ dextrũ ⁊ sinistrum sunt relatiões reales in animalibus. ¶ Deinde cuȝ dicit (Sed non videẽ) Ponit ꝑam conclusionẽ q̃ ẽ hec quantitas non suscipit magis ⁊ minus istam conclusionẽ probat phy. inductiue bicubitũ ⁊ tricubitũ ⁊ sic de aljs non suscipiunt magis ⁊ minus. non. n. vnum bicubitũ ẽ magis bicubitum altero. ¶ Huius oppositum videtur dixisse phy. quarto physicoruȝ vbi comparat motum quantitatis per rarefactionem motui caloris per intensionem dicens ꝙ sicut ideȝ calor est nũc intensior nũc remissior sine additione alicuius forme. ita eadem quantitas ẽ nũc maior nunc minor sine additione alicui⁹ quantitatis sed per solam condensioneȝ aut rarefactionem. ¶ Respondeo Et primo dicam quõ diuersimode augeẽ quantitas scꝺo dicam ad quesitum quãtum ad primum dico tria. Primo ꝙ alique sunt quantitates per accidens si/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

cut albedo que dicitur magna vl' parua
⁊ diuisibilis q₂ est in magna vel ĩ parua
⁊ diuisibili sup̄ficie. Alie sunt quãtitates
per se. ⁊ iste sunt ille. qbus ꝑ se cõuenit
diuisibilitas ⁊ augmentum. Dico s̄o ꝙ
dupl'r cõuenit aliqd augeri. Uno modo
qñ id qð augeẗ moueẗ de minori quan/
titate ad maiorez. ⁊ q₂ q̃libet pars moti
mouetur. Oportet ꝙ ĩ istis q̃libet pars
aucti augeatur vt patet in aĩalibus ⁊ in
plantis. Alio mõ dicitur aliqd augeri nõ
q₂ moueaẗ de minori q̃ztitate ad maiorẽ
ſʒ q₂ p̄existẽti q̃ztitati addiẗ aliq̃ q̃ztitas. sicͭ
si addaẗ lignũ ligno ⁊ tale augmẽtũ non
ꝓp̄e dr̄ motus augmenti ſʒ bñ p̄m⁹ dr̄
mot⁹ augmẽti. Dico 3° motus augmẽti
siue moueri ad q̃ztitatẽ maiorẽ ꝯtigit du
pliciter. Uno mõ q₂ quantitas est per se
terminus motus. ⁊ tunc oportet ꝙ fuit
additio quantitatis ad totum ⁊ ad quali
bet eius partẽ vt totũ augeatur sicut di
ctũ est de animalibus ⁊ plantis ⁊ iste ẽ
proprie motus augmenti quedã non re
peritur nisi in hñbus nutritiuã. Alio mõ
moueẗ aliquid ad maiorẽ quantitatem.
sed quantitas est terminus talis motus
solum per accidens: sicut contingit in ra
refactione. talis. n. motus terminaẗ per
se ad raritatem q̃ est qualitas. sed q₂ nõ
potest aliquid rarefieri nisi acquirat ma
iores dimensiones consequenter termi
natur ad quãtitatez. ℭ Ex his respon/
deo ad quesitũ duabus cõclusionibus.
q̃rũ p̄ma hec est. Aliqua quãtitas susci
pit magis ⁊ minus. hanc probo sic. Oĩs
forma que eadẽ numero existẽs sine q̃/
cũq₃ additione alterius dat nunc perfe
ctius esse suo subto q̃ꝫ prius: suscipit ma
gis ⁊ minus: sed aliq̃ quantitas est hu
iusmodi ergo ⁊c̃. maior patet ex ratio/
ne magis ⁊ minus minor est phy. quar
to physicoꝝ vt dictum est. hanc conclu
sionem tenet expresse sanctus doctor in
prima s̄e. q. 50. articulo. 2° ad p̄mã. vbi
dicit ꝙ magnitudini corporali contingit
augmentum dupliciter. Uno modo ꝑ

additionem subi ad subtm vt patet in
augmento viuentium. Alio modo per
solam intensionem absq₃ omni additio/
ne sic est in his que rarefiunt. ℭ Sc̄da
conclusio nulla quantitas denominata a
numeris sicut est bicubitum tricubituꝫ
⁊ huiusmodi suscipit magis ⁊ minus
hanc sic probat sanctus doctor prima 2ᵉ
questione. 52. articulo primo. Jd cuius
ratio consistit in indiuisibili non suscipit
magis ⁊ minus. cum omne suscipiens
magis ⁊ minus habeat latitudinem cui
repugnat indiuisibilitas. sed p̄dicte quã
titates consistunt in indiuisibili. sicut ⁊ q/
libet numerus a quo denominantur er
go ⁊c̃. Nec ista repugnant his que hic
dicit phylosophus ⁊ maxime prima cõ
clusio quia ipse loquitur de quantitati/
bus continuis que induunt rationem
alicuius numeri. vt patet ex eius exem
plis. Uel dici potest ꝙ mens phy. fuit
nullam quantitatem intendi ⁊ remitti
tanq̃ꝫ per se terminum intesionis q̃ztũis
possit secundario esse terminus intensio
nis vt dictum est contingere in his que
rarefiunt. ℭ Deinde cum dicit (Pro
prium vero) Ponit tertiam conclusio/
nem que huiusmodi est. Maxime pro
prium est quantitati s̄m eã aliquid dici
equale vel inequale hanc conclusionez
sic probat. Quelibet quantitas est equa
lis vel inequalis alteri. ⁊ omne equale
vel inequale habet hoc ratione quanti/
tatis ergo ⁊c̃. maior patet inductiue. mi
nor similiter. Nam albedo vt quattuor
est equalis albedini vt quattuor inquan/
tum albedo induit rationem quantita/
tis discrete. quantum ad gradus qui po
nuntur in ipsa albedine. Et simil'r vna ac
tio dicitur equalis alteri quia fit inequali
tempore. ⁊ idem est dicendum de om
nibus alijs. Notandum est ꝙ hoc no/
men equale est relatiuum significans re
lationem fundatam in quantitatem. Un
de illa dicunẗ equalia quorum vnius
quantitas non est maior nec minor quã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

itate alterius. Notandum secundo ꝙ duplex est equalitas. Una est equalitas equiparentie duorum scilicet quorum vnum non excedit aliud ſm quantitatem. vt nūc immediate est dictum. Alia est equalitas proportionis ⁊ cum tali potest stare aliquis excessus non tamen vehemens. vt patet in amicitia que non requirit equalitatem amoris ī vtroq₃ amāte nisi secundū proportionem. Potest enim esse ꝙ vnus amicū magis amet. q̄₃ ab ipso ametur. Notandum tertio ꝙ istarum proprietatum sola vltima est conuertibilis cum quantitate cum ipsa sola conueniat omni ⁊ soli quantitati. Alie vero due conueniunt etiā substantie ⁊ quibusdam aliis. Notandu₃ quarto ꝙ preter ista ponit phylosophus etiā alias tres que conuertuntur cum quantitate. primam ponit primo physicoru₃ dicens ꝙ proprium est quantitati esse finitum vel infinitum. secundum ponit tertio physicorum vbi dicit ꝙ propriu₃ est quantitati esse diuisibile ī partes eiusdem rationis licet ista sit potius ratio q̄₃titatis q̄₃ proprietas eius. Tertiam ponit decimo metaphysice dicens ꝙ mensurare subtm est proprium q̄₃titati.

D aliquid. Postqua₃ phylosophus determinauit de quantitate nunc agit de predicamento relationis. cuius ordinis ratio patet. Dictum est enim ꝙ proprium est quantitatis secundum ea₃ aliquid dici equale vel inequale ⁊ ꝙ posita quantitate statim ponitur equalitas vel inequalitas que sunt relationes. propter quod statim post quantitatem declarandum occurrit quid sit relatio. Circa quā duo principaliter facit primo loquitur de relationibus secūdum opiniones aliorum. secundo mouet dubiu₃ circa predicta Ex cuius solutione descēdit ad declarandum quid sit relatio ſm opinionem propriam ibi (habet aute₃) Circa primum duo facit primo diffinit relatiua scdo assignat eorum ꝓprietates ibi (Inest autem) Descriptio relatiuoru₃ talis est ad aliquid dicūtur quecūq₃ hoc ip̄₃ ꝙ sunt aliorum dicunt vel quomōlibet aliter ae aliud. Circa hanc descriptionem quedam declaranda occurrunt Primo quare phylosophus appellat relatiua ad aliquid. ⁊ non dixit relatiua dicuntur. scdo quare describit relatiua in concreto 3° quare ī plurali 4° quare dixit aliorum dr̄ vel quomōlibet aliter ad aliud. ¶ Quantum ad primum est sciendum ꝙ relatio differt ⁊ cōuenit cū alijs generibus accidentiū. omnia enim genera conueniunt in hoc vniuersali predicato accidens. ⁊ quia accidentis esse ē inesse subo est suba qd ideo omnia genera accidentium inquantum sunt accidentia ponunt aliquid in eo de quo dicuntur quia distāt ei aliquod esse accidētale Preter hanc autem rationem vniuersalem vnumquodq₃ genus habet sua₃ rationem propriam per quam est tale genus. nam ratio p̄ma quantitatis per quam est quantitas est esse diuisibile vt dicit sanctus doctor primo sententiaru₃ distinctione 24. propria ratio qualitatis est disponere ⁊ qualificare substantiam ⁊ sic de alijs est dicendum propria ratio relaxationis est ad aliquid se habere scilicet ad corelatiuum quod respicit. Et quantum ad has rationes proprias distīguitur relatio ab alijs generibus accidentium. quia alia genera non solum inquantum accidentia sunt. sed etiam quātum ad suas proprias rationes ponunt aliquid in eo de quo predicantur. Nam quātitas vt quantitas est dat substantie diuisibilitatem. relatio autem in quantū relaxatio ⁊ quantum ad suam propria₃ rationem nihil ponit in eo de quo dicit cum sua prima ratio non accipiatur ex habitudine ad subiectum sed ad corelatiuū. Ex h̄ seqt̄ p° ꝙ pria rō relatiōis nō ē esse in. sed est esse ad. s. ad terminū siue ad corelatiuum. Sequitur ſo ꝙ cū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

non sit de ratione relationis aliquid po/
nere ꝙ possent reperiri alique relatiões
que nihil ponunt in subiecto. ⁊ per ɔñs
non sint entia realia. sed tantum rationis
q: igitur propria ratio relatiõis est ad ali
ud se hr̃e. phs appellat relatiua ad aliqd
vt per hoc innuat eorʒ propriam ratio
nem: ⁊ sic pʒ primum. ¶ Quantum ad
ẜm dico ꝙ rerum diffinitiones dant̃ ad
hoc. vt ipse res cognoscantur pp quod
dicit phs in primo topicoꝝ ꝙ diffinitio ẽ
orõ indicans qditateʒ rei. ex quo seqtur
ꝙ vnũquodqȝ ita diffiniri dʒ vt ẽ cogno
scibile: vnũquodqȝ auteʒ tñ est cognosci
bile: quantũ est ens vñ q̃ multũ entitatis
hñt sunt multũ cognoscibilia. ⁊ que paꝝ
hñt sunt paꝝ cognoscibilia. relatio ãt ⁊ tẽ
pus ⁊ motus iter oĩa entia sunt minime
entitatis. ⁊ adhuc relatio est minoris en
titatis q̃ȝ tp̃s ⁊ motus. pp quod qdã ex
timauerunt ⁊ relationeʒ esse ens rõnis.
vt dicit cõmentator in. 11°. metaphysice
⁊ ideo ex se est cognitu difficillima. sed ex
subo in quo est sortitur aliquã cognoscibi
litatem. fuit ergo conueniens valde vt
diffiniretur concrectiue ad suum subm.
⁊ sic pʒ ẜm. ¶ Quantuʒ ad tertiuʒ dico
vt infra patebit: ꝙ vnũ relatiuum est de
diffinitiõe alterius. s. sui corelatiui. nec po
test vnum intelligi altero ignorato. nõ .n.
possum scire qd est pater . nisi sciam qd
est filius: ⁊ silr̃ vnum relatiuum non po
test esse sine suo corelatiuo ideo in plura/
li diffiniuntur. q: impossibile est esse aut
intelligi tñ vnum relatiuoꝝ. ¶ Quantũ
ad quartuʒ. dico ꝙ relatiuoꝝ aliqua sunt
relatiua ẜm dici ⁊ aliqua ẜm esse: relati/
ua ẜm dici sunt illa que principaliter im/
posita sunt ad significandum aliquid ab/
solutum ad quod tñ consequitur respe/
ctus sic hoc nomen scia. ꝙ significat quã
dam qualitatẽ. Relatiua ẜm esse sunt q̃
imposita sunt ad significandũ solos respe
ctus. siue sint reales siue rationis. vt ista
noĩa: pater filius: dextrũ sinistruʒ genus
spẽs ⁊ alia hmõi. Dico scd̃o ꝙ relatiuo/
ruʒ aliqua dñr ad aliud in habitudine ca
sus genitiui sicut dupluʒ est dimidij du/
plum. ⁊ scia est scibilis scia alia dñr in ha
bitudine datiui casus sicut simile est sili
simile ⁊ equale est equali equale alia di/
cuntur in habitudine ablatiui vt discipli/
natum est disciplina disciplinatum. ⁊ dif
ferens est dr̃ia differẽs. Dicit ergo phs
ꝙ ad aliquid dñr aliorum q: se habẽt ad
aliud siue sint relatiua ẜm esse siue ẜʒ di
ci siue in habitudine cuiusqȝ casus refe/
rantur. Et quia exemplificando dixit ꝙ
sessio ⁊ statio sunt relatiua. nam sessio est
sedentis sessio posset alicui videri ꝙ etiã
stare ⁊ sedere sint relatiua . Ad hoc re/
spondet phus dicens ꝙ sessio ⁊ statio ⁊
accubitus sunt relatiua. cum sint quedaʒ
positio siue situs. situs autem includit re
spectuʒ sed sedere stare ⁊ iacere nõ sunt
positiones: lʒ denominentur a predictis
positionibus. ¶ Cõtra arguitur sessio ⁊
sedere sunt abstractum ⁊ concretum. er
go si sessio dicit relationem etiam sedere
dicit relationeʒ. Ad hoc respondetur pri
mo ꝙ phs negat sedere includere rela/
tionem: sed dicit ꝙ non est in predicamẽ
to. Ad cuius euidentiam est sciënduʒ ꝙ
dupliciter aliquid ẽ in predicamẽto. vno
modo per se vt substãtia quãtitas. pater
nitas. ⁊ huiusmodi. Alio modo reducti
ue ⁊ hoc cõtingit quattuor modis. Uno
modo tãq̃ȝ principium ⁊ sic punctus. ⁊
vnitas. sunt in predicamento quantitatis
Secundo ratione suarum partiuʒ. ⁊ sic
oratio cõplexa est in predicamento. Ter
tio ratione sui oppositi. ⁊ sic priuationes
⁊ negationes sunt in genere suorum ha/
bituũ. Cecitas. n. est in illo genere in quo
est visus ratione eius a quo descendit. ⁊
sic concreta sunt in predicamento in vir/
tute sui abstracti. Dicit. n. phs tertio to/
picorum ꝙ album ⁊ iustum non sunt in
predicamẽto sed albedo ⁊ iustitia ⁊ hoc
modo potest dici ꝙ sedere est in predica
mẽto reductiue. sed non per se vt hic lo/
quitur phs. ¶ Sʒ q: diximus supra ali

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

quas esse relationes reales ⁊ aliquas ra
tionis posset aliqs dubitare. que sint re/
lationes reales ⁊ que ratiōis. Ad cuius
euidentiam est considerandum ꝙ cum
relatio non habeat ex sua ratione ꝙ po/
nat aliquid in eo de quo dicitur. sequitur
etiam ꝙ nō habeat ex sua ratione ꝙ sint
ens reale sed si sunt alique relationes rea
les hn̄t aliunde suam realitatem q̄ȝ ex ra
tione relationis. huiusmodi auteȝ est id
supra quod fundantur. Fundatur auteȝ
omnis relatio vel super quantitatem: si/
cut est relatio dupli ⁊ dimidij ⁊ relatio
equalitatis ⁊ simultatis que lȝ fundetur
in qualitate. nō tn̄ fundatur in ea vt qua/
litas est sed vt induit rationem alicuius
pertinentis ad quantitatem. nam vnum
in qualitate facit simile. Unitas auteȝ ad
quantitatem pertinet. Alique vero rela/
tiones fundantur super actione ⁊ passio
ne sicut relatio mouentis ⁊ moti. ⁊ rela/
tio paternitatis que fundatur super potē
tia generandi sm̄ ꝙ iam aliquis genuit.
ita ꝙ genuisse ē: esse ei ratio fundandi pa
ternitatem: Contingit auteȝ aliqn̄ esse re
lationem realem in vtroqȝ extremorū.
aliqn̄ autem esse realem in altero tantū.
Ad cuius euidentiam est sciendū ꝙ rela
tio non est aliud q̄ȝ ordo vnius ad alterū
de ratione auteȝ ordinis est distinctio q:
nihil ordinatur ad se ipsum sed ad aliud.
⁊ per ꝯn̄s est etiaȝ de ratione relationis
vnde ad hoc ꝙ relatio sit realis ī vtroqȝ
extremorum tria requiruntur. Primo
ꝙ vtrūqȝ relatiuorum sit ens reale actu
existens. Secundo ꝙ realiter distinguā
tur. Tertio ꝙ sit eiusdeȝ ordinis. i. ꝙ ha
beant idem fundamentum sm̄ rationeȝ
sicut est in relatiōe equalitatis ⁊ similitu
dinis. nam quantitas super quaȝ funda
tur equalitas. ⁊ albedo super quam fun
datur similitudo sunt eiusdeȝ rationis in
quocūqȝ sint. vel per esse eiusdem ordi/
nis intelligimus esse eiusdem inclinatio/
nis. ita ꝙ sicut vnum inclinatur ad aliud
propter bonum suum ita ⁊ econtrario.

sicut contingit in relatione generantis ad
genitum. nam generans causat aliquam
perfectionem in genito. ⁊ consegtur etiā
aliquod bonum. saltem perpetuitatem
spēi. que cum non possit saluari in vno in
diuiduo. ex quo est corruptibile saluatur
in propagatione vnius ex altero. Quan/
do auteȝ vnū relatiuorum dependet ab
altero: sed non econtra. tunc in eo ꝙ sm̄
esse ab alio depēdet est relatio realis in
altero nūc est rationis tm̄ sicut est de sciē
tia ⁊ scibili. Scientia eniȝ esse non potest
nisi sit aliquod scibile. ⁊ ideo refertur ad
ipsum realiter. scibile aūt esse potest da/
to ꝙ nulla scientia sit: ⁊ ideo refertur ad
scientiaȝ tm̄ relatione rationis: non ꝙ in
ea sit aliqua dependentia ad scientiam sȝ
q: concipitur terminare relationeȝ scien
tie ad ipm̄. Patet ex his que sint relatio
nes reales vel in vtroqȝ extremo vel in
altero tm̄. Et sic relatio realis consistit in
ordine rerum sicut relatio rationis consi
stit in ordine rationum ꝙ dupliciter con
tigit sunt. n. aliqua que inter se nulluȝ rea
lem ordinem habent. quia realiter non
distinguuntur. sicut homo ⁊ animal nam
illa res que est homo est illa res que est
animal. si tamen accipiatur vt sunt in in/
tellectu sic ad inuiceȝ ordinantur eo ꝙ in
tellectus excogitauit quēdam ordinem
quem huiusmodi rebus attribuit. non
sm̄ esse quem hn̄t ad extra sed vt sunt in
intellectu. ⁊ ista est relatio rationis quaȝ
super porphirium diximus significari.
his nominibus species genus ⁊ alijs hu
iusmodi. Alie sunt relatiōes rōnis quas
intellectus nō adinuenit. sed consequun
tur actum intelligendi. Dictum est eniȝ
ꝙ ad relationem realem requiritur pri/
mo ꝙ vtrūqȝ sit ens reale: ⁊ ideo relatō
entis ad non ens sicut est relatio preteri/
ti ad futuruȝ ⁊ similiter relatio entis ad
non ens vt ratio pn̄tis ad preterituȝ vel
ad futuꝝ est rationis tantum Dictum
fuit secundo ꝙ oportet esse realiter disti
cta: ⁊ propter hoc relatio idēptitatis ē re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

latio rationis. est notandum ꝙ duplex ē
relatio idēptitatis sicut est etiam duplex
idēptitas. Aliqua eniȝ est idemptitas nu
meralis sicut sortes est idem numero si
bi ipsi ⁊ hanc dixi esse relationem ratio/
nis. Alia est idēptitas generica vel speci/
fica. sicut homo ⁊ asinus dicunt esse eius
dem generis: ⁊ sortes ⁊ plato eiusdē spe
ciei: ⁊ hec relatio non est relatio rationis
sed realis: vt tenet. s. d. prima pte. q. 28.
articulo primo ad secundum. Dictuȝ fu
it tertio ꝙ ad relationem realem oportet
vnum ad aliud ordinare defectu huius
relationis ad suum subiectum non ē rea/
lis sed rationis tantum quia ipsa relatio
non ordinatur cum ipsa sit ipse ordo. or/
dinis autem non est ordo Alioquin pro
cederetur in infinitum quia si ordinis est
ordo etiam illius esset alius ordo. ⁊ iteꝝ
illius esset alius ordo. ⁊ sic infinitū. Pre
dicta ponit. s. d. in questionibus de potē
tia dei. q. 7. articulo. 10. ⁊ vndecimo.

Nest autem relationi con/
trarietas. Postq̄ phyloso/
phus declarauit qd sint rela
tiua. In ista parte assignat eo
ruȝ ppͥetates. Circa qd̄ quattuor princi
paliter facit ſm ꝙ quattuor sunt proprie
tates. secunda incipit ibi. (Videtur aūt)
tertia ibi (Unde vero) quarta ibi. (Vi/
detur autem ad aliquid). In prima par
te ponit hanc conclusioneȝ. In relatiuis
est contrarietas: quod probat exempla/
riter. Vicium est contrarium virtuti. ⁊
scientia ꝯtrariatur ignorātie: sed ista sunt
relatiua: ergo in relatione est cōtrarietas
Ista ergo dupliciter exponi pōt. Uno
modo false: Alio modo vere. Falsa expo
sitio est si intelligamus vnum relatiuum
contrariari suo correlatiuo. Quod sic de/
claro. Constat enim ꝙ oppositio contra/
ria. ⁊ oppositio relatiua sunt distīcte. spe
cies oppositionis ⁊ cum distinctio speci/
fica reducatur ad contrarietatem differē
tiarum seqtur ꝙ sicut drīe opposite non
possunt eidem conuenire: ita nec speci/
es talibus drījs constitute. Cum ergo re
latiuū opponatur relatiue suo correlatiuo
non potest ei opponi contrarie. Vera au
tem expositio est: ꝙ id quod vni oppo/
nitur relatiue. alteri opponat contrarie.
Nam virtus que dicitur relatiue ad vir
tuosum opponitur vicio contrarie. Et si
militer vicium quod dicitur relatiue ad
viciosum: virtuti contrariatur. Et scien/
tia que refert ad scibile cōtraria est igno
rantie. ¶ Contra ignorantia opponit pri
uatiue ad scientiam vt dicitur in secundo
de anima. ergo non opponitur ei contra
rie. Respondeo ꝙ ignorantia accipit tri
pliciter. Uno modo ꝑ simplici negatio/
ne scientie. vt esse nō sciens dicitur igno
rans. ⁊ hoc modo opponitur scientie cō
tradictorie idē est talis ignorantia ꝙ non
scientia: scientia autem ⁊ non scīa contra
dictoria sunt. Alio modo accipitur ꝑ ne
scientia non simplr̄ sed in subiecto apto
nato scire ⁊ respectu eorum que dȝ scire
⁊ sic opponitur ei priuatiue. Tertio acci
pitur ꝑ approbatiōe oppositi eius ꝙ dȝ
scire ⁊ sic opponitur contrarie. Puta de
deo scire ꝙ parētes sunt honorandi: sed
existimo eos nō esse honorandos. ista fal
sa oppinio contrariatur illi. Unde ⁊ phy
losophus i scd̄o perhyermenias dicit ꝙ
oppositiones contradictoriorum sunt cō
trarie. ⁊ non contradictorie. quia vtroqȝ
talium oppositionū est ens: alterum ve/
ro contradictoriorum ē non ens: ⁊ quia
posset aliquis existimare ꝙ ista proprie/
tas conueniret omnibus relatiuis: dicit
phylosophus ꝙ non. Nam multum ⁊
paucū ⁊ multa huiusmodi nemini cōtra
riantur. Ubi est scienduȝ. ꝙ relationi vt
relatio est non ꝯuenit ꝯrietas: qr nihil ꝯ/
riat suo correlatiuo. Si ergo aliqbus rela
tiuis insit ꝯrietas. hoc erit in illis q tm̄ si/
gnificāt aliqd absolutū vt virtus ⁊ scīa ⁊
sensus ⁊ multa hmōi: q̄ supra diximꝰ eē
relatiua ſm dici. In relatiuis āt ſꝫ eē nō
ꝯuenit ꝯrietas qr significāt solū respectū
q nulli ꝯriari pōt. ¶ Deinde cum dicit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

(Videntˀ aũt) Ponit tertiam ꝯditionem q̃
talis ẽ. Relatiua suscipiunt magis ⁊ mi-
nus. hãc ꝓbat exẽplariter. Ineq̃litas ⁊
siĺitudo suscipiũt magis ⁊ minus cũ vnũ
sit ineq̃lius ⁊ siĺius altero: ꝫ ineq̃litasˀ ⁊
siĺitudo sunt relationes: ergo ⁊c. ¶ Con
tra istã ꝯclusionẽ arguitur sic. ¶ Primo
ad oẽ suscipiens magis ⁊ minus est ꝑ se
motus: ꝫ ad relationẽ nõ est ꝑ se motus
vt dr̃ q̃nto physicoꝝ. ergo relatio non su
scipit magis ⁊ minus. ¶ Scd̃o si relatõ
suscipit magis ⁊ minus. seq̃tur ꝙ vni re
latiuo correspõdeant duo termini qd̃ est ꝯ
phy. dicentẽ ĩ q̃nto meta. ꝙ nõ ꝯtigit idẽ
referri bis. i. ad duos. ¶ In oppositũ ẽ
phs. ¶ Ad hãc q̃õnez dicit Antoniꝰ an-
dree ꝙ p̃dicta argumẽta ꝯcludũt. ⁊ ꝙ ea
q̃ dicit in hoc loco phs. de ꝯrietate relati
uoꝝ ⁊ de suscipere magis ⁊ minus sũt
falsa. Burleus dicit ꝙ ille relatiões que
fundantˀ in re suscipiente magis ⁊ minꝰ
suscipiũt ⁊ ipse magis ⁊ minus. Alia ꝟo
non: ꝫ q̃d dicet de ineq̃litate q̃ in quanti-
tate fundatur quam supra dixit phs nec
intendi nec remitti. Ego aũt dico. ⁊ ea q̃
dicit phs. posse tãq̃ꝫ vera ꝓuari vt expo-
suimus de ꝯrietate. ⁊ ꝙ ineq̃litas susci-
pit magis ⁊ minus. conceditur ẽt cõiter
vnũ eẽ altero ineq̃lius. Ad huius euidẽ
tiã est notandũ ꝙ ille q̃ꝫtitates q̃ in idiui-
sibili ꝯsistunt nõ p̃nt magis ⁊ minus su-
scipere vt dem̃ fuit in capitulo de q̃ꝫtita
te. Alie ꝟo sic. ⁊ q: eq̃litas in idiuisibili cõ
sistit naꝫ id qd̃ est alteri eq̃le non est ma-
gis nec minus eo ita ꝙ quocũq; addito
vel subtracto variatˀ ⁊ desinit esse equa-
litas. ideo eq̃litas non põt suscipe magis
aut minus. ineq̃litas ꝟo quãdaꝫ latitudi
neꝫ hꝫ q: quãto magis aliq̃d recedit ab
eq̃litate. ⁊ excedit vel exceditˀ ab alio tan
to ẽ ineq̃lius. Et ꝑꝑ hoc dictũ ẽ ipsaꝫ su-
scipere magis ⁊ minus. Neq; hoc acci-
dit solũ in q̃ꝫtitatibus q̃ sunt intensibiles
⁊ remissibiles: ꝫ ẽt nũeris ⁊ illis ꝯtinu-
is q̃ ab aliquo nũero denoĩantˀ. Naꝫ bi
narius est ineq̃lior q̃ternario q̃ꝫ trinarius
⁊ bicubitũ ẽ ineq̃lius q̃dricubito q̃ꝫ tricu
bitũ. ¶ Ad p̃mũ in oppositũ negatˀ ma
ior. Dictum est. n. supra ꝙ in rarefactio
ne intenditˀ q̃ꝫtitas ꝫ motus rarefactiõis
non terminetur per se ad quantitatẽ sed
ad raritatẽ que est q̃litas. ¶ Ad ꝓm ne-
gatur prima ꝯñtia: q: ꝫ ineq̃le referatur
ad inequale tñ inequalius non refertˀ ad
inequale ꝫ ad inequalius. qd̃ pꝫ. non. n.
dr̃ inequalius alicuius inequalis inequa
lius sicut dr̃ inequalis respectu inequalio
ris. Predicta diximus non asertiue: sed
sustinendo ⁊ defendendo ꝙ relatio susci
piat magis ⁊ minus. ista autem proprie
tas non est conuertibilis cum relatione:
tum q: non conuenit oĩbus relatiuis naꝫ
duplũ ⁊ dimidiũ non intenduntˀ nec re
mittuntˀ: tuꝫ q: non conuenit soli relatiõi
sed ẽt qualitatibus ⁊ q̃busdaꝫ alijs vt pa
tebit. ¶ Deĩde cũ dicit (oĩa vero) Po
nit tertiam ꝯclusionez que est ista. Rela
tiua dr̃ ad conuertentiaꝫ. Pro cuiꝰ no-
ticia est sciendũ ꝙ cõuersio. ꝯuertibilitas
ꝯuertentia. differũt inter se. Cõuersio. n.
est passio ꝓpoñum ⁊ est transmutatio
predicati in subm ⁊ econtrario cõuertibi
litas est passio terminoꝝ qui dupl'r p̃nt
dici conuertibiles. Uno mõ rõne signifi
cati ⁊ suppositoꝝ siĺ. ⁊ hoc mõ diffinitio
⁊ diffinitũ ꝯuertũtur. q: eandẽ naꝫ signi
ficant ⁊ de quocũq; supposito p̃dicatur
vnũ predicatˀ ⁊ reliquũ. Alio mõ termi
ni sunt ꝯuertibiles q̃ꝫtuꝫ ad supposita so
lũ. ⁊ hoc mõ subꝫ ⁊ ꝓpria passio ꝯuertũ
tur q: de quocũq; dicitur passio dr̃ etiaꝫ
subm ⁊ econtra. Cõuertentia est proprie
tas relatiuoꝝ. quia vnum dr̃ ad aliud ⁊
eꝯ licet diuersimode. Aliq̃ñ. n. dicuntur
ꝓm habitudinẽ eiusdem casus. Naꝫ pr̃
filij pr̃. ⁊ filius est patris filius. Aliq̃ñ au
tem variatˀ habitudo. Disciplina. n. dici
tur ad disciplinatum in gtõ. quia discipli
na est disciplinati disciplina. sed disciplina
tum dicitur ad disciplinaꝫ in ablatiuo cũ
omne disciplinatum sit disciplina discipli
natum. Item differunt q: aliq̃ñ relatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

in vtroq extremorū ē eiusdē rōnis sed solo numero distiguit vt patet de equalitate quia in vtroq eq̄liuʒ est equalitas Aliquando vero non solum numero. sʒ etiā spē distinguunt sic patet d̄ patre ⁊ d̄ filio. nam de patre ē paternitas que differt spē a filiatione. ¶ Deinde cum dic (aliquotiens aūt) remouet duo. q̄ impedire possent hanc cōuertentiā relatiuorū. ibi (oīa ergo) Primū quidē qd̄ pōt eam ipedire est qn̄ nō assignat conueniēs relatiuū. puta si quis dicit ꝙ ala non dicit cōuertibiliter ad auē nō. n. dicemus ala ē auis ala. ꝙ ideo accidit q2 auis non est correlatiuū ale: qd̄ patet q2 relatiuū non potest esse sine correlatiuo. ꝙ patebit in seq̄nti ꝯclusiōe: ala aūt pōt esse dato ꝙ nulla auis sit. cū conueniat ēt alijs puta ꝑetib⁹. sed correlatiuū ale est alatū. vnde bene dicitur ala est alati ala ⁊ alatū ē ale alatū. Scd̄m ipedimentū est vocū penuria ꝓpter quā videret alicui ꝙ remus nō dicat ad ꝯuertentiā. quia maxime diceret ad nauiʒ qd̄ tn̄ est falsū quia potest esse nauis dato ꝙ rem⁹ nō sit cum non omnis nauis vtat remo sʒ opʒ fingere aliquod nomē puta remitū vt dicatur ꝙ remus est remiti rem⁹ ⁊ remitū est remo remitū. ¶ Deinde cū dicit. (Amplius si cōuenienter.) tradit duo documenta quibus possumus cognoscere. qn̄ sit conueniens relatiuorū assignatio. primū est istud qn̄ aliquid ad hunc refert q̄buscūq ab eo circūscriptis tunc est conueniens assignatio verbi gr̄a Seruus ē correlatiuū domini q2 ab omnibus alijs a seruo circūscriptis p̄ter seruitutē puta ꝙ sit vel hō vl' bipes adhuc refert ad dn̄m. Scd̄m documentū est istud id quo ablato: quibuscūq alijs positis nō refert ē ꝯuenienter assignatum correlatiuū: sicut circūscripto ab aliquo ꝙ sit seru⁹ positis q̄buscūq alijs nunq̄ refert ad dn̄uʒ. Predictis pōt addi tertium documentū qd̄ est istud. Quādo posito aliquo qd̄ ad aliud refert ⁊ eo ablato. adhuc pōt aliquid aliud ad illud referri tunc non est facta sufficiēs assignatio verbi gratia filius refert ad p̄reʒ sed remoto filio adhuc pōt aliquis referre ad patrem puta filia non ꝙ filius nō dicatur per conuertentiā ad patreʒ sed q2 non est adequatū correlatiuum presens ¶ Deinde cū dicit (vident āt.) Pōit quartā conclusionē q̄ est talis ꝓpriū est relatiuorū esse simul natura. Ad cui⁹ euidentiā est sciendū ꝙ ꝓoritas ⁊ simultas sunt modi essendi oppositi ⁊ quia vnuʒ oppositum est rō cognoscendi aliud iō si declarauerimus quid sit esse prius nā statim erit notum quid est esse simul nā Deffinit phy. in post predicamentis ꝙ illud ē prius natura a quo nō conuertitur subsistendi consequentia. propter quod animal est natura prius homine. quia non sequitur si animal est ꝙ homo sit: ⁊ p oppositum esse simul natura est se consequi in existentia ita ꝙ vnum sine altero esse non potest. Et quia posito vno relatiuorum ponitur aliud. ⁊ vno destructo destruitur aliud. ideo dicuntur esse simul natura Huius autem ratio est quia quando plura concurrunt ad constitutionem alicuius quodcunq eorum destruatur. oportet ⁊ ipsum corrumpi. Scut quia de ratione hominis est animal ⁊ rationale. ideo ablato animali vl' rationali d̄finit esse homo. ita est in relatiuis. Nam relatio depēdet a fundamento ⁊ termino propter quod ablato quocunq istorum siue fundamento siue termino aufertur relatio: dicit ergo phylosophus ꝙ relatiua sunt simul natura quia posito vno ponitur aliud ⁊ vno ablato aliud aufertur. ¶ Cōtra istā conclusionem argui solet. quia pater est prior filio. Et causa est prior effectu. Et prius precedit posterius. sed omnia ista sunt relatiua ergo vnum relatiuum est prius alio. ¶ Ad omnia ista respōdet. s. d. in q̄stionib⁹ de potētia d̄i q̄one 7ª articulo. 8. ad pᵐ ꝙ ista regula intelli-

gitur tm̄ de relatiuis ƒm esse ⁊ nō de relatiuis ƒm dici cuiusmodi ē scientia ⁊ sensus in quibus priora sunt scibile ⁊ sensibile hic probat pħs. tum quia vt in pluribus scientia acquiritur a rebus prius existentibus scibilibus Tum q: aliquid potest esse scibile. ⁊ aliquid potest esse sensibile dato ꝙ de scibili nulla sit sciētia ⁊ de sensibile nullus sit sensus. nō loquitur ergo de relatiuis ƒm dici sed ƒm esse. q̄ tm̄ pn̄t considerari dupl'r. vno mō quantū ad ipsas relationes ⁊ sic sunt simul natura. Nam in patre non potest esse relatio paternitatis nisi in filio sit filiatio. nec relatio prioris potest esse apprehensa per intellectum nisi sit apprehensa relatio posterioris. Iste enim sunt relationis rationis ⁊ habent esse tantū in intellectu. Alio modo possunt considerari quantum ad subam relationum ⁊ sic vnum potest esse prius alio huiusmodi autem subiecta non sunt relatiua per se sed per accidēs: quod cōtingit tripliciter. Aliquod est. n. relatiuum per accidens ratione sui generis. q: .s. suum genus est relatiuū. ⁊ hoc modo medicina dicitur esse relatiuum. q: scientia est relatiuum licet ipsa medicina non dicatur ad aliud. Secundus modus relatiuorum per accidens est quando aliqua abstracta dr̄ ad aliquid q: cōcreta eorum ad aliud dicuntur sic equalitas ⁊ similitudo dr̄ ad aliquid q: simile ⁊ equale ad aliquid sunt. Equalitas āt ⁊ similitudo ƒm nomen non dicūtur ad aliud. non enim equalitas est equalitatis equalitas. Tertius modus est. quando subiectum dr̄ ad aliquid ratione accidentis sicut hō vel albus dicūtur ad aliqd q: vtriqꝫ accidit duplum esse. Et hoc modo caput dr̄ ad aliqd ⁊ ꝙ ē ps capitati.

p Ostq̄ pħs posuit diffinitionē relatiuorum conuenientē taꝫ relatiuis ƒm dici q̄ relatiuis ƒm esse. Nunc intendit diffinire relatiua ƒꝫ esse que sola sunt in predicamento relationis q: significant solos respectus. Et circa hec tria principaliter facit. Primo mouet dubium ⁊ soluit. Secundo ex hac solutione diffinit relatiua ƒm esse. Tertio infert vnū corelariū

¶ Dubitatio est an aliqua suba dicatur ad aliquid: ⁊ videtur ꝙ sic. Q: partes secundarū subarum dicuntur ad aliquid sed partes subarum sunt sube. ergo alique sube dicuntur ad aliquid: minor pꝫ: q: secunde sube que sunt partes nō sunt accidentia ergo sunt sube: maior declaratur. prime enim sube siue sint totuꝫ siue partes non dicuntur ad aliquid. Nā aliquis homo non est alicuius aliquis homo. nec aliqua manus ē alicuius aliqua manus. scđe etiam sube que dicunt totū non dicuntur ad aliud. homo enim non dicitur alicuius homo sed secunde sube que sunt partes dicuntur ad aliquid. caput eniꝫ dicitur capitati caput: ⁊ manus dicitur alicuius manus. ergo videtur ꝙ aliqua suba ad aliquid dicatur Ex his sequitur aut ꝙ predicta diffinitio relatiuorū est magis ampla ⁊ non propria relatiuis aut ꝙ suba aliqua sit in genere relationis. sed istud ƒm non est dicenduꝫ. q: predicamenta sunt īpermixta. ergo primum. s. ꝙ predicta diffinitio sit inconueniēs. Anteq̄ soluatur hec dubitatio alia oritur: licet hic pħs ꝙ alique partes substantiarum sunt prime sube. alique vero sunt secūde. vt caput ⁊ manus supra vero in capit. de suba dixit ꝙ non. Ad hoc mltipliciter rn̄deri potest. Primo ꝙ supra accepit subam ꝓ ea que est completa in spē ⁊ que hēt esse ꝑ se subsistens. ⁊ q: partes subarum nec sunt quid in spē completum sed sunt partes speciei nec ꝑ se subsistunt cum sit. n. per esse totius iō dictum fuit ꝙ non erant sube. nunc autē accipit subam vt distinguitur contra accidens ⁊ hoc modo partes subarum sunt sube. ⁊ hoc sufficit ad propositum suum quia nihil potest esse in genere relationis nisi sit accidens. Respondetur secūdo ꝙ suba prima ⁊ scđa dupliciter accipiunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Uno modo pro eo quod est superius ⁊
pro eo quod est inferius siue sit comple
tum in spē siue non. ⁊ quia caput est su/
perius ad hoc caput particulare: ideo ap
pellat caput secundam subam. ⁊ hoc ca
put primaz: Accipitur secundo prima ⁊
secūda suba pro completa in specie ⁊ sic
non sunt prime nec secūde sube. Ad du/
biū principale respondet phylosophus.
ꝙ predicta descriptio non est propria re
latiuorum: q2 conuenit etiam subijs ⁊ q̃
litatibus. ⁊ multis que non sunt de gene
re relationis. cuz talia non dicant̃ aliquo
modo ad aliud ideo opz eam corrigere
⁊ diffinire sic relatiua. Ad aliquid sunt q
bus hoc ipsum esse quod sunt est ad ali/
ud se habere. Ad euidentiam huius de/
scriptionis est sciendum. ꝙ esse accipitur
tribus modis. Uno modo vt significat
essentiam ⁊ quiditatez rei quomodo di
citur ꝙ diffinitio est orō indicans ꝙ quid
est esse rei. Alio modo esse significat actū
existendi: sicut contingit in omnibus pro
positionibus in qbus predicatur est ſm
adiacens vt cum dicitur sortes est plato
est. Tertio modo accipitur vt significat
veritatem propositionis ⁊ istud esse est
tantuz in apprehensione intellectus. Di
cimus eniz negatio est non ens ⁊ cecitas
est ꝑuatio in quibus propositionibus cō
stat li est. neqꝫ essentiam neqꝫ actum es/
sendi significare. Cum ista non conueni/
ant negationibus aut priuationib⁹. Quā
do dicitur ꝙ esse relatiui ē ad aliud se ha
bere accipitur esse vt dicit quiditatez. Et
est tota ratio ⁊ quiditas relationis est ad
aliud. Ex hoc sequitur ꝙ nullum relati/
uum ſz dici sit in genere relationis quia
tota eius ratio non est ad aliud cum prin
cipaliter significet quid absolutum: vt pa
tet de hoc nomine scientia. Sequitur se/
cundo ꝙ relationes significate his nomi
nibus. genus species indiuiduuz ⁊ alijs
huiusmodi nominibus secundarum in/
tentionum non sunt in predicamento li/
cet sint relatiua ſm esse q2 nihil est in pre
dicamento nisi sit ens reale. ille autem re
lationes sunt rationes tantuz. Sequitur
tertio ꝙ si aliquid est in genere relatiōis
oportet ꝙ significet quandam formam
accidentalem dependentem ad aliud tā
q̃ꝫ ad terminum. ¶ Deinde cum dicit
(Ex his ergo) Infert ex dictis istud co
relarium qui nouit perfecte vnum relati
uorum cognoscit ⁊ reliquum. hoc ꝓba/
tur tali ratione. qui nouit perfecte id cui⁹
totum esse ad aliud se hz. nouit etiam id
ad quod se habet. alioquin non perfecte
cognosceret rationem eius. cum consi/
stat in ordine ad aliud sed relatiua sunt
huiusmodi. vt patet ex eorum diffinitio/
ne: ergo ⁊c. Ad huius euidentiam est sci
endum ꝙ tribus modis vnuz est de ra/
tione alterius vno modo subiectum est
de ratione accidentis. vt dicitur septimo
metaphysice. Alio modo superius ē de
ratione iferioris. Tertio modo relatiuū
est de relatione sui corelatiui sed differē/
ter. Nam omne superius est de princi/
pali ratione cuiuslibet sui inferioris eo ꝙ
omne inferius includit in suo principali si
gnificato suum superius. ⁊ aliquid ei ad
dit sicut homo significat quicquid signifi
cat animal ⁊ ei addit rationale: relatiuuz
autez non est de primario significato sui
corelatiui. nec subiectum est de principa
li significato accidentis. iste enim termi/
nus pater significat tantum paternitatez
de cuius essentia non est filiatio cum sint
diuerse spēs relationum. Una autez spe
cies nō est de essentia. Similiter hoc no
men risibile significat tantum risibilitatē.
que cum sit accidens non constituitur ex
substantia tanq̃ꝫ ex principio essentiali: sꝫ
quia accidentia non habent esse nisi per
subiectum ⁊ vnumquodqꝫ sic se habet
ad esse ita se habet ad diffinire ⁊ ad co/
gnosci ideo diffiniuntur per subiectum:
⁊ relatiuum ponitur in diffinitione core/
latiui tanq̃ꝫ terminus eius. Et quia re/
latiuorum difficilima est natura propter
iniuriaz eorum entitatem. subdit phylo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

sophus. q difficile est confidenter de huiusmodi rebus pertractare: Ex quo sequitur q dubitare de singulis non erit inutile quia ex dubitatione queritur veritas et veritatis cognitio est dubitatorum resolutio vt dicitur quarto phy. ¶ Contra istud corelarium arguitur: primo vnum oppositorum non diffinitur per reliquum sed relatiua sunt opposita ergo vnum non ponitur in diffinitione alterius. ¶ Secundo ex hoc sequitur q est nugatio pater filij sicut est nugatio dicere homo animal vel homo rationalis: sed hoc est falsum: vt patet ergo etc. ¶ Tertio sequitur q idem sit prius et posterius notius et minus notum respectu eiusdem. si enim pater diffinit filium est nocius et prius eo. quia diffinitio est prior et nocior diffinito. sed si filius diffinit patrem est nocius patre. sed hoc est inconueniens. ergo etc.

¶ Respondeo ad primum negatur maior. Constat enim q in diffinitione cecitatis ponitur visus. et quelibet priuatio diffinitur et cognoscitur per habitum suum. similiter vnum contrariorum est ratio cognoscendi aliud. cum contrariorum sit eadem disciplina. eodem modo est de relatiue oppositis. ¶ Ad secundum dico: q duplex est diffinitio. Una est diffinitio quiditatiua. vt dicitur septimo metaphysice et in tali non ponitur nisi id q est de essentia diffiniti. et ei intrinsecum. Alia est diffinitio per additamentum. in qua ponitur aliquid q non est intrinsecum diffinito. sicut subiectum ponitur in diffinitione accidentis. prima diffinitio est proprie substantiarum. secunda vero conuenit accidentibus. Quando aliquid ponitur in diffinitione quiditatiua alterius. si postea adatur ei sit nugatio dicendo homo animal. et huius ratio est quia homo significat animal. Unde si postea ei adatur dicet animal bis. semel implicite et semel explicite. si vero adatur alicui. id q ponitur in con diffinitione per additamentum non est nugatio quia idem non dicitur bis. vt cum dico albus homo. nam si albus non significat hominem. et similiter vnum relatiuum non significat aliud. pater enim significat tantum paternitatem. vnde dicendo pater filij non dicitur bis filius. Ad tertium non est inconueniens idem esse nocius et ignocius respectu eiusdem secundum diuersas rationes: sicut est in proposito. nam vnum relatiuum inquantum terminat relationem alterius ad ipsum est posterius et ignocius eo. Inquantum vero aliud terminat relationem eius sic est prius et nocius. hec dicta sunt sustinendo q vnum relatiuum diffinitur per reliquum: cuius oppositum tenet Burleus.

Qualitatem vero. Istud est tertium capitulum. in quo phylosophus determinat predicamentum qualitatis. Circa quod duo principaliter facit. Primo declarat quid sit qualitas. secundo ponit eius proprietates ibi (Inest autem et contrarietas) Circa primum facit tria. Primo describit qualitatem. Secundo assignat species eius ibi (et vna quidem) Tertio describit qualia ibi (Qualia vero) Quantum ad primum dicit. Qualitas dicitur secundum quam dicimur quales vbi est sciendum q duplex est qualitas. aliqua enim corporalis vt albedo. sanitas. calor. et alia huiusmodi que non habent esse nisi in corporibus. Alie sunt spirituales. vt scientia. iustitia et huiusmodi. que sunt in subiecto inmateriali: et quia in homine sunt omnes huiusmodi qualitates. quia homo est ex spirituali et corporali natura. ideo dixit dicimur suple nos homines quales secundum qualitatem formaliter vt per homo includeret tam spirituales quam corporales qualitates. Et quia qualitas non dicitur vno modo. non q sit terminus equinocus. cum sit genus. et dicatur vniuoce. sed quia habet sub se plures species ideo subiungit quod qualitas dicitur multipliciter. ¶ Deinde cum dicit (et vna quidem). Ponit species qualitatis.

Circa quod quattuoꝛ facit ſm ꝙ ſunt q̄tuoꝛ ſpecies. ſecunda ibi (aliud vero genus) Tertia ibi (tertia vero ſpecies) q̄rta ibi (quartum vero genus) dicit igitur ꝙ habitus ⁊ diſpoſitio ſunt prima ſpecies qualitatis: ſic pꝛobatur. ſm habitum ⁊ diſpoſitiones dicimur q̄les ergo ſunt qualitates. Eſt autem duplex dr̃ia inter habitum ⁊ diſpoſitionem. Primo quia habitus eſt de difficili mobilis vt ſciētia ⁊ virtus. diſpoſitio autem eſt de facili mobilis vt caloꝛ ⁊ ſanitas in animali. Secūdo quia omnis habitus eſt diſpoſitio ſed non econtra. ex quo ſequitur ꝙ ſe hn̄t ſicut ſuperius ⁊ īferius. ¶ Circa hoc ſunt duo dubia. Primo vtrū habitus ſit determinata ſpecies qualitatis ab alijs diſtincta ⁊ videtur ꝙ nō. ¶ Primo id ꝙ conuenit pluribus ſpeciebus. non eſt determinata ſpecies. ſed habitus eſt huiuſmodi ergo ⁊c. minoꝛ pꝛobatur eſſe habitus cōuenit calori ⁊ figure. ſed caloꝛ ⁊ figura ſunt ſpecies diſtincte ergo ⁊c. minoꝛ pz: maioꝛ pꝛobatur. id ſm quod aliquid diſponitur bene vel male eſt habitus vt dicit hic pħs ſed ſm caloꝛem ⁊ figuram aliquid diſponitur bene vel male vt de ſe pz. ergo ⁊c. ¶ Secundo pħs dicit ꝙ caloꝛ ⁊ frigus ſunt habitus ſʒ iſta ſunt etiam in tertia ſpecie qualitatis vt idē dicit ergo habitus non eſt ſpecies diſtincta a tertia ſpecie. ¶ In oppoſitū ē pħs. ¶ Reſpondeo in iſta queſtione faciam duo. Primo dicam: quid eſt habitus. Secundo quomodo diſtinguatur ab alijs ſpeciebus qualitatis. ¶ Quantum ad primum dicit. ſ. d. prima ſecunde queſtione 49. articulo primo: ꝙ hoc nomen habitus deriuatur ab habere. habere autem contingit dupliciter. Uno modo ſm ꝙ homo vel quecūꝗ alia res dr̃ aliqd habere: ⁊ ſic cōe eſt ad plura genera: nam aliquid habet ſubm aliquid quantitatem aliquid qualitatem ⁊ ſic de alijs. pꝛopter ꝙ habitus vel hr̃e hoc modo acceptum eſt poſt pꝛedicamentū vt pħs dicit. Alio

mō accipitur hr̃e ſm ꝙ aliqua res hʒ ſe in ſe ipſa. vel ad aliqd aliud. Dicimus dē aliquo iſte ſe bene hʒ vel quō te hēs. ⁊ hoc mō habitus eſt qualitas quedam de qua dicit pħs in quinto meta. habitus ē diſpoſitio ſm quam res bene aut male diſponitur. Nam ſm ſanitatem ⁊ pulchritudinem aliquid bene ſe hʒ ſm egritudinem vero ⁊ turpitudinē male. Notanter autē dico ſm habitum aliqd ſe hʒ bene vel male vel in ſe vel ad aliud. Qr quidam habitus impoꝛtant oꝛdinem ad naturam rei p̄ncipaliter: lʒ ex ꝯn̄ti hr̄ent ēt oꝛdinem ad opationem ſic. n. ſanitas q̄ eſt qualitas ſm quā aliqd in ſe ipſo bene ſe hʒ in ſua natura. ſʒ qꝛ nā eſt principium actus impoꝛtat ſecundario oꝛdinem ad actum: vnde pħs dicit in decimo de hyſtorijs aīaliū. ꝙ homo dicitur eſſe ſanus qn̄ poteſt facere opationem ſani. alij ſu it habitus qui principaliter impoꝛtant oꝛdinem ad aliud. ſ. ad operationem vt ſcientiam ⁊ alij habitus tam intellectuales q̄ʒ moꝛales qui principaliter oꝛdinantur ad bene operari. ⁊ ſic pz primū. ¶ Quantum ad ſecundū alij vt ſimplicius ſic diſtingunt ſpecies qualitatis. Qualitatum aliqua ſunt naturales. que ſm naturā inſunt ēt ſp: quedam ſunt aduentitie ⁊ que ab extrinſeco efficiūtur. ⁊ ſic eſt habitus ⁊ diſpoſitio. Talium aūt quedā ſunt ſʒ id quo aliquid eſt in potētia ⁊ ſic eſt prima ſpecies qualitatis. Quedam ſunt ſʒ ꝙ aliquid eſt in actu ⁊ hoc vel in pꝛofundum: ⁊ ſic eſt tertia ſpecies. vel ſm ſupficiem ⁊ ſic eſt quarta ſpecies. ſ. foꝛma ⁊ figura: Sed conſtat hanc diuiſionem eſſe inſufficientem qꝛ multe figure ⁊ qualitates paſſibiles non ſunt naturales ſʒ aduenticie. S. d. in prima ſecūde. q. 49. articulo ſcd̄o ſic diſtinguit has ſpēs. Nam q̄litatis ē modificare ⁊ terminare ſubm ſuum ſm eſſe accn̄tale: hoc aūt pōt fieri tripliciter. Aliqñ. n. determinatio iſta eſt in oꝛdine ad naturam ſubiecti. ⁊ ſic eſt prima ſpecies qualitatis ſm quam aliquid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ſe bene habet vel male vt ſupradictū ē. Dicit.n.phy.i 7° phyſicoꝝ loq̄ns d̄ habitibus. ꝙ ſunt diſpoſitiões quedã ꝑfecti ad optimū. Dico aūt ꝑfecti ꝙ eſt diſpoſitum ẜm naturã. ⁊ q̄ natura eſt p^m ꝙ eſt in re iō hitus ⁊ diſpoſitio ſunt prima ſpēs. Aliqñ determiatio iſta ē ẜm actionem vel paſſionē. ⁊ hoc dupl'r q: aut eſt ẜm ea que ſunt principiū agendi vel paciendi. ⁊ ſic ẜa ſpēs q̄ dicit̄ naturalis potentia vel impotentia. Aut eſt ẜm ea ad que terminatur actio ⁊ ſic eſt tertia ſpēs que dicit̄ paſſio ⁊ paſſibilis qualitas. Aliquando iſte modus eſt ẜm quãtitatem ⁊ ſic eſt quarta ſpēs. Et q: ꝑ̄ncipia actionis ſunt priora terminis. ideo naturalis potentia ponit̄ ẜa ſpecies ⁊ q: poſita actione opȝ ponere terminum eius. ideo paſſibilis qualitas eſt tertia ſpēs. Ultia vero forma vel figura que ſunt poſteriora principijs actionis. ¶ Ad ꝑ̄mū in oppoſitū dico ꝙ iſta diuiſio q̄litatis non eſt in plures res ſȝ in plures actiones. Naȝ eadeȝ res poteſt eſſe i plurib⁹ ſpecieb⁹. ẜm diuerſas eius conſiderationes dictū eſt eni ꝙ hitus ē quo aliq̄d ſe hēt bñ vl' male. vnde figura ⁊ color ẜm ꝙ per ea aliq̄d bene vl' male diſponit̄. ſunt i ꝑ̄ma ſpecie. Ex eis eni vt ſic reſultat pulchritudo. ſimil'r calor ⁊ frigus ẜm ꝙ eis aliq̄d bene diſponit̄ in nã ſua ꝑtinēt ad ſanitatē q̄ ē hit⁹. nec dico ꝙ ſanitas ſit forma cōpoſita ex plurib⁹ q̄litatibus nam ē forma ſimplex reſultans ex hūoribus adequatis. ſed ad hoc ꝙ cauſet̄ req̄rit̄ alias qualitates eſſe ꝓportionatas ẜm cōditionē nature in qua ſunt calor aūt ⁊ frig⁹ ẜm ꝙ imutant ſenſum tactus ſunt in tertia ſpē. Et per hoc patet ēt rñſio ad ẜm q̄ūo aūt habitus ſit predicamentū dicet̄ loco ſuo. ¶ Querit̄ ẜo vtrū habitus ⁊ diſpoſitio ſūt ſpēs diſtincte ⁊ videt̄ ꝙ ſic q: habent oppoſitas differētias nã habitus eſt difficile mobilis. diſpoſitio vero facile. ¶ Ad hanc q̄ōnē reſpondet.ſ.d. vbi ſupra. Ad cui⁹ euidentiã dico primo ꝙ de ratione diſpoſitionis eſt ordo alicuius habentis ꝑtes ꝙ ꝯtingit tripliciter vt dicit phy. q̄nto metaphyſice. Aut.n. hoc eſt ẜm locū. ⁊ ſic diſpoſitio pertinet ad ꝑ̄dicamentū ſitus q̄ dicit ordinē partium in loco aut hoc ẜm potentiã ⁊ ſic ille qualitates q̄ nōdū habent eſſe perfectū ſed ſunt inchoate in ſubo dicūtur diſpoſitiões ſicut ſcia ⁊ virt⁹ ichoata. Aut hoc eſt ſecundū ſpēm ⁊ ſic diſpoſitiões ſunt ipſi habitus ſicut ſcientia ⁊ virtus completa. Patet ex his dictū ꝙ diſpoſitio poteſt accipi dupliciter vno modo vt ē genus ad habituȝ ⁊ ꝓ̄p̄uȝ habens modum non ſunt diſtincta. quia ſpecies nō eſt res contra genus diſtincta. Alio modo accipitur vt eſt aliquid contra habitum diuiſuȝ. ꝙ duobus modis ꝯtingit Uno modo ſicut perfectum ⁊ imperfectum in eadem ſpecie vt.ſ. diſpoſitio dicatur ipſa forma puta ſcientia quãdo hȝ eſſe imperfectum ⁊ eadem forma dicatur poſtea habitus: quando habet eſſe perfectum. vt non de facili amittatur. ⁊ hoc modo facile ⁊ difficile mobile non ſunt differentie ſed diuerſi modi eſſendi eiuſdem qualitatis. Alio modo poſſunt diſtingui tanq̄ȝ ſpecies vnius generis ſub alterni. vt dicantur diſpoſitiões ille qualitates prime ſpeciei quibus contingit ſcd̄m ꝓpriam rationeȝ vt de facili amittantur quia habent cauſas tranſmutabiles vt ſanitas ⁊ egritudo habit⁹ non dicuntur ille qualitates que ẜm ſuã rationē habent ꝙ nō facile tranſmutentur q̄a habent cauſas imobiles ſic̄ ſcientie ⁊ virtutes. ⁊ ẜm hoc diſpoſitio non ſit habitus. Iſta autem ſecunda expoſitio vniuerſaliter magis conſona dictis phy. Unde ad huius probationem inducit cōmunem loquendi conſuetudinē ſecundum quam ille qualitates dicunt̄ habitus que habent quandã diuturnitatem. Et hoc modo facile ⁊ difficile mobile ſunt differentie non quidem ꝓ̄pe qualitatum: quia magis dicunt aliquid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

pertinens ad motū: sed circūloquitur ⁊ designāt proprias ⁊ per se differētias qualitatū sicut etiā in genere sube freqn ter accipiūt differētie accidentales loco substātialiū iquātū eas designāt. ¶ De inde cuꝫ dicit. (Aliud vero genꝰ) pōit 2am speciem qualitatis circa qꝺ duo fa cit. Primo declarat que sint hͤ qualita tes. 2o respondet cuidā tacite obiectioni Ibi (nō.n. qm̄) Quātū ad primū dicit ꝙ secūda spēs qualitatis ē naturalis po/ tentia vel ipotētia vt poᵃ cursatoria vel gladiatoria ⁊ sic de alijs. ¶ Circa istam litterā querit̃ vtrū naturalis potētia vel ipotentia sit 2a spēs q̄litatis ⁊ videt̃ ꝙ nō. ¶ Prio nulla relatio ē qualitas quū ista propositio sit imediata ⁊ per se nota vt dicit phy. ꝑmo posterioꝝ. sed poten tia est relatio dr̃ eni ad aliud. s. ad possibi le ergo ⁊c̄. ¶ Scꝺo nulla ꝑuatio ē spēs q̄litatis. sed ipotentia est ꝑuatio potentie ergo ⁊c̄. ¶ Respondeo ad istā q̄stionē ⁊ dico tria. Primo ꝙ potentiaꝝ aliqua est actiua ⁊ aliqua est passiua. Potentia actiua est principiū transmutandi aliud i quantū aliud dicimus eni in igne eē po/ tentiā calefactiuā qua mediante ignis po test transmutare aligd. s. calefactibile. po tentia passiua ē principiū trāsmutādi ab alio sic calefactibile habet potentiā pas siuā ad hoc ꝙ calefiat. Dico 2o ꝙ potē/ tiarū tam actiuaꝝ q̄ꝫ passiuaꝝ alique sūt naturales ⁊ alique rōnales vt dic̄ phy. in nono metaphy. ⁊ 2o ꝑiermenias q̄ dupliciter differūt. Prio qꝛ potētia na/ turalis est 2m q̄ꝫ aligd ita potest agere qꝺ non pōt nō agere si obiectum sit pre sens. Si.n. sit aliquod calefactibile aut cōbustibile pn̄s igni non pōt ignis face/ re quin illud comburat. Potentia vo rationalis est per quā aliquis pōt agere ⁊ nō agere puta, hō ꝑ voluntateꝫ potest velle ⁊ cessare ab actu volendi. ēt si sit ei pn̄s aliqꝺ volibile. 2o differūt qꝛ per po tentiā rōnalē possumus hoc ⁊ eius op positū puta ꝑ voluntatē hō potest velle

quiescere ⁊ monere. ⁊ vigilare ⁊ dormi re ⁊ sic de alijs. Potentia autem natu/ ralis est determiata ad vnuꝫ. Nā ignis ita pōt ꝑ potentiā calefactiuā calefacere ꝙ n̄ posset eiꝰ oppositū. s. frigefacere ex dictis videt̃ ꝙ potentie rōnales vt itelle ctus ⁊ voluntas nō sint i hac spē qualita tis qꝛ nō sunt potētie naturales. neqꝫ sūt ipotentie. Arbitror tn̄ hoc esse falsum. Nam constat ꝙ huiusmōi potētie ⁊ si/ milit̃ potētias sensitiuas ē visus auditus tactus ⁊ alia huiusmōi nō sunt sube nec quātitates nec relationes qꝛ quantitas ⁊ relatio nō sunt principiū alicuius actus sicut sunt iste potentie. Non sunt ēt i ali/ quo sex principioꝝ vt de se patet ex quo relinqt̃ ꝙ sint q̄litates. Nec sunt habitꝰ qꝛ hitus sunt i potētijs iō ab eis distin/ gunt̃. Nec sunt pascibiles q̄litates. qꝛ ta les sunt obiecta ipsaꝝ potētiaꝝ sensitiua/ rum nec sunt forme aut figura vt de se patet ⁊ ꝑ ꝯn̄s opꝫ ꝙ sint in scꝺa spē qua litatis. Ad cuius euidentiā dico ꝙ poten tia naturalis pōt accipi dupl'r vno mo/ do vt distinguitur cōtra potentiā ratio/ nalem ⁊ sic non loquit̃ de ea tantū phy. in hoc loco. Alio modo accipit̃ potētia natural'pro omni potentia que inest ali/ cui a natura siue sit rationalis siue non. Et hoc modo omnes potētie aīe tā sen sitiue q̄ꝫ nutritiue ⁊ rationales dicuntur naturales. ⁊ sic loquitur phy. de poten/ tia naturali. Dico tertio ꝙ potentia acci/ pit̃ tribus modis vno modo ꝓ oī su/ sceptiuo alicuiꝰ forme ⁊ hͤ mō reperi/ tur potentia etiam in substantijs diciuꝰ enim ꝙ materia prima est potentia. nec sic loqtur phy. hic. Scꝺo accipitur pro relatione quam importat hoc nomen potentia ad possibile ⁊ ē relatiuū 2ꝫ dici sicut ⁊ scientia ⁊ quantum ad hoc est in genere relationis licet enim scientia non sit in genere aliquid tamen relatio quaꝫ includit est ad aliquid. Tertio accipitur vt dicit formā accidentalem que est pri cipium actus ⁊ hoc modo est qualitas.

¶ Ad primū negatur minor quia potē tia non est ipsa relatio principij. sed est id cui talis relatio conuenit. ¶ Ad secundū negatur maior in potentia enim naturalis est qualitas qua aliquid dicit͛ ipotēs ad resistenduʒ corruptiuis puta egrotatiuum dicitur aliquid ei q̄ ex eius complexione vel ab alia causa resultat in eo qualitas qua efficitur impotens resistere his que sūt nata accusare egritudinē. ¶ Deinde cuʒ dicit. (Non enim qm̄ sunt dispositi) respondet͛ cuidam obiectioni que talis est nulla dispositio vl' habitus est naturalis potentia sed saltatiuū ꝛ pugilatiuū sunt quidam habitus dicit͛ enim aliquis pugilator quia habet naturam qua potest taleʒ actū opari ad hoc dicit phy. q̄ dupliciter contingit aliquid esse pugilatorē ꝛ cursorem ꝛ sic de alijs. Uno modo ꝑꝑ se habitum acquisituʒ ꝛ talis habitus est in prima specie. Alio modo propter quandam qualitatē quā habet a natura ꝛ sic erit in ꝯa spē. sunt eniʒ aliqui nālit͛ dispositi ad cursum. alij qui ad sanitatem alij ad gladiatoriā ꝛ similiter durum ꝛ molle: dicit͛ enim aliquid durum quia habet nālem potentiam ad resistendū. molle vero habet in potentiam. Sciendū est q̄ duricies ꝛ molities inquantuʒ sunt obiecta tactus ꝑtinent ad tertiā speciē qualitatis sunt. n. passibiles qualitates inquantū vero resistunt vl' nō resistūt molliori sunt i ꝯa spē.

Tertia vero species. Postq̄ʒ phy. declarauit que sunt q̄litates prime ꝛ secunde spēi. Nunc manifestat tertiam vl' quartam. Circa primum tria facit. Primo signat que sunt qualitates tertie spēi ꝛ probant eas esse qualitates. Secūdo ponit rationē denominationis eoꝝ. tertio ponit eaꝝ differentiam ꝯa incipit ibi. (passibiles vero) tertia ibi (quecunqʒ igitur) Quantum ad primū dicit q̄ tertia spēs qualitatis ē passio vel passibilis qualitas vt dulcedo amaritudo. ꝛ his similia vt calor ꝛ frigus ꝛ q̄ predicta sint qualitates arguit sic. Omnis forma denominans suuʒ subm̄ quale est qualitas sed predicte sunt huiusmodi. nam aliquid denominatur album ab albedīe ergo ꝛc̄. ¶ Deinde cum dicit. (passibiles vero) Assignat rationes q̄r dn̄r passiones. Ad cuius euidentiā ē sciendum q̄ passio accipit͛ tripl'r primo vt est effectus actionis ꝛ sic est predicamentū de quo dicetur loco suo. ꝯo accipitur passio vt est aliq̄d conuertibile cum suo subō ꝛ sic potest reperiri in pluribus predicamētis Aliqua. n. relatio est passio vt eq̄litas est passio q̄ʒtitatis ꝛ similitudo qualitatis. Aliqua etiā qualitas ē passio Risibilitas. n. est passio hominis ꝛ tamen est aut habitus naturalis conseq̄ns principia essentialia hominis aut est natural' potentia q̄ homo est natus aptus ridet͛ tertio accipitur passio pro qualitate immutatiua alicuius sensus quecūqʒ sint illa ꝛ sic accipit͛ in hoc loco. Dicit ergo phy. q̄ iste qualitates non dn̄r passibiles q̄litates eo q̄ subm̄ earuʒ aliquid ab accipiatur mel enim licere habeat eē dulce a dulcedine nullam tamen passionem vel alterationeʒ infert ei dulcedo ꝛ posito q̄ ita esset non tamen dn̄r ex hoc passibiles qualitates sed quia inferunt passionem sensibilē: Ad hui⁹ euidentiā sciendum est q̄ duplex est passio vt inuit phy. i textu aliqua ē passio corruptiua ꝛ ē illa q̄ ampli⁹ facta abicit a subō ꝯʒ quē modū ille qui infirmat dicitur pati. alia est passio perfectiua ꝛ tali passione dicitur pati quicquid recipit aliquam perfectionem. Sciendum ꝯo q̄ potentiarū sensitiuarum alique sunt cognoscitiue vt visus per quē cognoscimus colores. ꝛ auditus per quem cognoscimus sonos Alie vero sunt apetitus vt concupiscibilis ꝛ irascibilis dicūtur ergo predicte q̄litates passibiles quia inferunt aliquam passionem perfectiuā sensib⁹ cognoscitiuis. Nisi q̄ʒ. n. visus cognosceret colores

nisi in ipso reciperetur similitudo representans colorem. et hoc est commune omnibus qualitatibus que percipiuntur a quocunque sensu exteriori. Et hec est prima ratio qua re dicuntur passibiles qualitates. Secunda ratio est quia aliqua earum causantur ab aliqua passione existente in potentijs appetitiuis. Nam in concupiscibili est gaudium et tristicia dilectatio et huiusmodi in irascibili vero est spes timor ira et sic de alijs que ponit phy. in ii° ethicorum. Dico igitur quod aliqua dicuntur passibiles qualitates quia causantur ab ipsis passionibus. nam aliquis ex verecundia efficitur rubeus et ex timore fit pallidus. Ista autem ratio non est communis omnibus non enim dulcedo vel amaritudo causantur ab aliqua tali passione. Subdit autem phy. quod sicut aliquis ex aliquo casu patiens verecundiam fit rubeus vt si naturaliter est verecundus semper in actu oportet eum esse rubeum et idem est dicendum de alijs passionibus. ¶ Deinde cum dicit. (Quecunque igitur talium) quia locutus fuerat sub disiunctione dicens passio vel passibilis qualitas. Et nota disiunctionis importat aliquam disiunctionem modo assignat differentiam que est inter passiones et passibiles qualitates. Et primo quantum ad qualitates corporales. Secundo quantum ad speciales ibi. (Similiter autem.) dicit igitur quod passibiles qualitates dicuntur ille que habent in subiecto causam intransmutabilem et de facili mobilem siue hoc sit a natura siue ex aliquo superueniente. Nigredo enim que est alicui aut naturaliter aut propter estum si habeant esse fixum et permanens in subiecto dicitur passibilis qualitas passiones vero dicuntur qualitates que non habent permanens esse vt rubedo causata ex verecundia. Differunt etiam passiones a passibilibus qualitatibus quia secundum passibiles qualitates denominamur quales secundum vero passiones non. Ille enim vero qui est rubeus ex verecundia non dicitur rubeus. Hoc est sane intelligendum non enim est intentio phy. dicere quod talis nullo modo denominetur rubeus sed quod non denominatur rubeus per naturam et permanenter de nominatione continua. ¶ Deinde cum dicit. (Similiter autem) ponit eandem differentiam quantum ad qualitates spirituales dicens quod ille que habent esse fixum dicuntur passibiles qualitates vt dementia et ira que insunt alicui a natura ille vero que sunt ex causa transmutabili dicuntur passiones vt ira cito recedens. Patet ex predictis quod passiones anime et gaudium et delectatio ira tristitia et huiusmodi sunt in tertia specie qualitatis.

D

Einde cum dicit. (Quartum vero genus.) Determinat de quarta specie qualitatis. Circa quod ante expositionem littere dubitatur quare phy. primam et tertiam speciem qualitatis dicit esse species secundam vero et quartam dicit esse genera. Ad ista respondetur dupliciter primo quod iste non sunt species specialissime sed genera subalterna. et ideo phy. vt hec daret intelligere aliquas nominauit species aliquas vero genera. Secundo dico quod habitus et dispositio possunt esse idem numero quia dispositio potest fieri habitus et similiter passio potest fieri passibilis qualitas vt si aliquis ita fixe efficeret rubeus ex verecundia quod semper remaneret rubeus. et ideo dixit eas esse species. Naturalis autem impotentia non potest fieri potentia naturalis nec forma potest fieri figura vt aliqui dicunt ideo dixit ista esse genera quia minor est conuenientia in genere quam in specie. His dictis accedit ad expositionem littere circa quam duo principaliter facit primo declarat que sunt qualitates specierum. Secundo excludat quedam que videntur esse in ista specie et non sunt ibi (earum vero) Circa primum dicit quod quartum genus qualitatis est forma vel figura quod adiuersis diuersimode exponitur. S. s. d. in tertio sententiarum di. 16. dicit quod figura tripliciter accipitur. primo et proprie accipitur pro qualitate que resultat ex terminatione quantitatis sicut est figura triangularis quadrangularis et huiusmodi quando enim alique linee sic vel sic terminantur

resultant diuerse figure. Nec dico q̄ figura hoc mō accepta sit terminus quātitatis. quia oīs q̄titas terminat̄ ad aliqd q̄ ē i gn̄e q̄titatis saltez reductiue. s; dico q̄ resultat ex termiatiōe q̄titatis. Scd̄o accipit̄ figura ꝓ eo q̄ ē repn̄tatiuū figure p̄mo mō accepte ⁊ sic imago alicuius dr̄ eius figura ⁊ q: imago ē signū ei cui⁹ ē imago: extensiue est. Tertio hoc nomē figura ad quodcunq; signū. sed accipit h̄ figura p̄mo mō Sciendū ē h̄o q̄ forma accipit̄ dupl'r Uno mō ꝓ pulchritudie que ē qualitas resultās ex debita ꝓportione mēbroꝝ ⁊ corporis claritate vt dicit phy. quarto ethicoꝝ de q̄ etiā inquit poeta forme bonū fragile est quantūq; accedit fit minor ⁊ spacio carpitur ipsa suo. Et alius ait fastus inest pulchris sequiturq; superbia formā. Aliō mō accipit pro ipsa lineatione alicuius quanti ⁊ sic est in quarta spē qualitatis figura autez ⁊ forma hoc mō accepte nō distinguunt̄ in rebus artificiatis. sed dr̄ forma inquātuz dat rei artificiate esse specificuz etiā eadē qualitas dr̄ figura inquantū dat determinationē rei q̄te vn̄ si nō sunt idem tamen ꝓpinque se h̄nt vt inquit. s. d. super lib. septimo physico. Alij dn̄t q̄ distinguunt̄ solū vt magis cōe ⁊ minus cōe q: vt dicunt: forma reperit̄ tm̄ in rebus aiatis figura vero taz in rebus aiatis q̄ in rebus inanimatis. sed ista expositio ē contra p̄hum qui dic̄ in h̄o physicoꝝ formas artificiatoꝝ esse in genere q̄litatis ecce q̄ dicit eis formaz conuenire. ⁊ iō standū est prime expositiōi. ℂ Deinde cū dicit. (Rarū vero) remouet quedā que videntur esse in hac spē ⁊ non sunt huiusmodi est raritas densitas asperitas ⁊ lenitas ista enim vident̄ pertinere ad hanc spēm. q: videntur insurgere ex terminatione q̄titatis. sed nō sunt q̄litates. imo sunt in p̄dicamento positionis q: dicunt ordinē partiū in loco. Uidetur phy. in hoc loco ꝯdicere sibi ipsi. Nam in q̄rto physicoꝝ dicit q̄ raritas ⁊ densitas sunt qualitates hic autē dicit q̄ nō. sed sunt positiones. Et iō est notādum ad huius euidentiam q̄ raritas ⁊ densitas ⁊ asperitas ⁊ lenitas sunt qualitates tertie speciei. Constat enim in illa spē poni omnia illa que p̄mo ⁊ p se immutant sensū sed p̄dicta sunt huiusmōi ergo sunt in spē qualitatis. Hanc sententiam videt̄ tenere. s. d. in primo sententiaꝝ di. 17. qō vero dicit phy. ipsas esse positiones intelligendū est non formalit̄ sed cāliter. Illud enim est eaꝝ q̄ paruz habet de materia sub magnis dimensionibus vnde materia non pōt deuenire ad maiorem raritatē q̄ sit raritas ignis Oportet igit̄ prius ītelligere distinctiōez partium ⁊ situationem eaꝝ q̄ ad positionē pertinet ⁊ postea resultare ⁊ causari raritatem in tali subo. Aliqui dicunt q̄ raritas accipitur dupliciter. Uno mō pro extensione partium quantitatiuarū. ⁊ sic positio. Alio modo ꝓ extensione materie ⁊ sic ē q̄litas. Q̄d dixi de raritate dicendū est de asperitate ⁊ lenitate. asperū enim est cuius vna pars supereminet alteri ⁊ propter hoc i aspero gn̄ est simpl'r vna superficies cū non habēt perfectam continuitatem in partibus. ipsa igitur asperitas resultat ex tali partium situatione. ⁊ similiter dico de lenitate. ℂ Deinde cuz dicit. (Qualia vero) describit qualia dicens q̄ qualia dicunt̄ illa que denominant̄ ſm aliquā predicataꝝ specieꝝ qualitatis. nam a gramatica denominatur quis gramaticus. ⁊ cādidus a candore. sed dupl'r cōtingit nō fieri talem denominationē. Primo qn̄ qualitati. non est nomen impositum dr̄ enim quis pugilator ſm naturalē potentiam cui tamen non est impositum nomen. Nam hoc nomen pugilatoria non significat naturalem potentiam sed artem. quam qs exercitio acqsiuit. Scd̄o quando non conueniunt in principio ⁊ differunt in fine dictionis. propter quod non denominatur studiosus a virtute

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Phs diffinit quale per qualitatem. ⁊ supra diffiniuit qualitatez per quale. ex quo videtur idem esse notius ⁊ minus notuz respectu eiusdem ꝙ est inconueniens Respõdeo ꝙ dupl'r potest esse vnuz noti⁹ altero. Uno modo ꝺm se ⁊ nãm suam alio modo quantum ad nos cognoscimus nos aliq̃n causam per effectum. ⁊ tamen causa est ꝺm se notior ⁊ prior effectu. abstractum est secũduz se notius concreto ⁊ quantum ad hoc diffinitur quale per qualitatem tanq̃ ꝑ notius ꝺm nãm suã. Cõcreta vͦ sunt notiora nobis ⁊ sic diffinit̃ q̃litas ꝑ quale.

Est autem contrarietas.

Postq̃ phy. determinauit de qualitate ⁊ spẽbus eius. nunc assignat eius proprietates ⁊ circa hoc duo facit. Primo ponit tres ꝓprietates. ꝺo remouet quoddã dubium ibi (at vero) Circa primuz ponit tres conclusiones ꝺm ꝙ sunt tres ꝓprietates ꝺa ibi (suscipit autem) tertia ibi. (simile vero.) Prima conclusio est ista in qualitate est contrarietas ꝙ probatur exemplo iustitia contrariatur iniustitie ⁊ albedo nigredini sed iste sunt qualitates ergo ⁊c. Notandum ꝙ iniustitia accipit̃ dupl'r Uno modo pro simplici priuatione iustitie in subto apto nato hr̃e iustitiam ⁊ sic opponitur priuatione iustitie Hoc. n. modo quilib . non hñs habitum iustitie. dicitur iniustus Alio mõ accipitur iniustitia prout dicit quẽdam habitum malum quo quis inclinatur ad operandũ iniusta ⁊ sic contrariat̃ iustitie sicut vitium contrariatur virtuti hec autẽ est magis propria acceptio iniustitie vt coligitur ex ꝺo periermenias ⁊ non solum abstracta contrariantur vt albedo ⁊ nigredo. sed etiam concreta vt albũ ⁊ nigrum que sunt cõtraria nõ ratione subiecti sed ratione formaꝝ quas significat Hec autem propꝛ̃etas non est conuertibilis cum qualitate Tũ quia ꝯuenit ẽt alijs. s. relationi vt supra dictum est. ⁊ etiam actiõi ⁊ passioni. vt in sex principijs declarabit̃. tũ quia non conuenit omni qualitati. qualitates. n. quarte speciei nõ hñt cõtrariũ ⁊ similiter colores medij rubeum eniz ⁊ palidum Huius oppositũ dicit phy. quinto physicoꝝ vbi ponit ꝙ fuschum comparatũ albo est nigrum ⁊ per ꝯñs contrariatur albo comparatione autez nigro est album. Respondeo ꝙ aliqua cõtrariari contingit dupl'r. Uno modo perfecte quia scilicet habent conditiones requisitas ad contrarietatem. ⁊ hoc modo colores medij non contrariantur q2 non maxime distant sub eodem genere. alio mõ iperfecte. ⁊ sic dñr aliq̃n hr̃e contrarium. Fuschum vero dicitur contrarium albo ratiõe nigredinis que in ipsa est secundum esse remissum ⁊ dicit̃ cõtrariari nigro ratiõe albedinis. Ultimo ponit vnam regulam contrarioꝝ dicens ꝙ oportet contraria esse in eodẽ genere qd̃ non est intelligendũ semꝑ de genere ꝓximo. sed sufficiat ꝙ sint i eodẽ genere remoto. sufficit enim que contrariat̃ iniustitia est in genere virtutis ⁊ iniustitia in genere vitij vtraq3 sunt tamẽ in genere habitas qui est q̃litas. ¶ Deinde cum dicit (Suscipit autem) Ponit secundam conclusionem; que est ista Qualitas suscipit magis ⁊ minus hanc cõclusionem ꝓbat sic̃ ⁊ preceden̄. Nã aliquis est magis albus ⁊ candidior ⁊ iustior alt̃o. sed ista sũt qualitates vel q̃lia ergo qualitas suscipit magis ⁊ min⁹ ¶ Sed est dubium vtrum iustitia ⁊ sanitas recipiant magis ⁊ minus. Uidet̃ enim ꝙ non quia ille dicit̃ iustus q nihil iniustum facit. Non potest ergo vnus esse iustior altero quia q̃3 primum agit aliquid iniuste non est iustus simil'r sanitas consistit in humorum adequatione sed adequatio siue equalitas non suscipit magis ⁊ min⁹ ergo nec sanitas. ¶ Respondeo ꝙ dupliciter alique forme suscipiunt magis ⁊ minus. vno modo ꝓ

ꝓpter maiorem vł minorem participatio-
nem in subto. alio modo ꝑ alicuius ad-
ditionem. ¶ Ad cuius euidentiam est
sciendum ꝙ alique tales forme sunt sim
plices ita ꝙ non resultāt ex proportio-
ne multorū sicut albedo nigredo ⁊ hu-
iusmodi. ⁊ tales intenduntur solum ex
hoc ꝙ magis radiçantur in subto. ali-
quis enim est albior altero quia albedo
in ipso existens dat ei perfectius esse ⁊
idem est albior nunc q̃ꝫ prius quia eadē
numero dat ei perfectius esse q̃ꝫ prius.
¶ Et si arguatur ꝯ hoc ꝙ effectus for-
malis non potest corumpi manente for
ma sed album esse est effectus formalis
albedinis ergo non pōt esse ꝙ mane-
at eadem albedo numero ⁊ det aliud ⁊
aliud esse. ¶ Respondeo negatur ma-
ior in formis accidentalibus vnde dico
ꝙ licet non possit naturaliter remanere
forma quia habēt effectum formalem
nec effectus formalis sine forma nō tñ
oportet ꝙ se consequantur ad vnitatē
vel pluralitatem numeralē. sed eadem
albedo numero existens potest dare di
uersa esse successiue suo subto quorum
vnum est altero perfectius. ⁊ ista diuer
sa esse sibi succedentia sunt ipsi gradus
forme. penes quas attenditur intensio
⁊ remissio. alique alie forme sunt que
consistunt in proportione multorum vt
sanitas que resultat ex humorum adeq̃
tio ⁊ pulchritudo que causatur ex pro-
portione mēbrorum ⁊ ista potest inten-
di non solum ꝓpter maiorem participa
tionem subti. sed etiam per additionem
si enim sint duo scientes tantum vnam
conclusionē vnus potest dici magis s. i-
ens non ꝙ plura sciat sed quia illa sci-
entia est magis radicata ī eo q̃ꝫ in altero
⁊ potest esse ꝙ in vno sit tantum dispo-
sitio. Similiter potest aliquis eē magis
sciens q: scit plures conclusiones ⁊ tñ
potest contingere ꝙ ista sciētia que se ex
tendit ad plures conclusiones sit minus
radicata ⁊ hēat iperfectius esse q̃ꝫ illa q̃

est tantum vnius conclusionis. dico ta-
men ꝙ in intensione scientie per aditio-
nem addatur habitus habitui. Quia cū
scientia sit qualitas simplex non potest
ei fieri additio. sed additur conclusio cō
clusioni ⁊ demonstratio demonstratio-
ni. Istis duobus modis potest intendi
sanitas. Primo per maiorem partici-
pationem subiecti. Nam aliquando sa-
nitas est de facili mobilis. ⁊ tunc dat suo
subiecto esse imperfectum. aliquando
est de difficili mobilis ⁊ tunc dat esse ꝑ-
fectum potest etiam intendi per addi-
tionem non sanitatis ad sanitatem. sed
perfectiōis in vno membro ad perfec-
tionem in alio vel in eodem ratione cu-
ius sanitas se extēderē poterit ad plures
operationes q̃ꝫ ante.. Eodem modo
equalis iustitia potest habere firmius
esse in vno q̃ꝫ in alio ⁊ sic erit intensior.
Primo modo. Alio modo potest in-
tendi quia ad plures se extendit. Nam
contingit aliquem prius habere iustiti-
am respectu vnius ⁊ postea respectu
plurium. sicut supra de scientia diceba-
mus. ¶ Ad argumentum dico ꝙ iusti-
tia est habitus acquisitus. habitus autē
talis non amititur ex vna mala operatio
ne sicut nec ex vna acquiritur. ⁊ ideo si
aliquis habens habitum iustitie faciet
vnum actum iniustitie non propter hec
dicetur iniustus. vnde potest aliquis eē
iustior alio vel quia plures actus iusti-
tie facit. vel quia habet habitum ma-
gis radicatum. Et similiter potest dici
q9 magis sanus. q: maiorem radicatio-
nem in subiecto. vel quia eius sanitas se
extēdit ad plures actus sani. Nec opor-
tet si equalitas nō intenditur ꝙ nec sani-
tas intendatur quia sanitas non est ipsa
adequatio. ¶ Secundo posset dubitari
vtrum omnis forma suscipiens magis
⁊ minus habeat ꝯriū. Ad qđ breuiter
dico ꝙ nō ꝯstat. n. ꝙ lux ē ṽe itēsibilis
⁊ remisibił cū aliqd sit lucid9 altero. at
tñ luci nihil ē ꝯriū. sꝫ suffic ad itētionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

forme. maior radicatio eius in subiecto. ¶ Tertio dubitat utrum aliqua forma suscipiat magis et minus in abstracto. Ad quod respondet. s. d. super. x. ethicorum quod sic. Quia ille forme que resultant et consistunt in proportione multorum ut sanitas et pulchritudo dicuntur magis et minus etiam in abstracto. alie autem non. ¶ Deinde cum dicit. (Triangulari vero.) Declarat quod ista proprietas non est convertibilis. quia non convenit figure quod probat. quia omnis triangulus est equaliter triangulus. et omnes circuli sunt equaliter circuli. ergo unus circulus non est magis circulus quam alter. quadratum etiam non est magis circulus quam quadrangulum quia neutrum eorum est circulus. cui autem non convenit ratio circuli non convenit esse magis circulus. quia magis presupponit esse simpliciter. ¶ Deinde cum dicit. (Similia vero) Ponit tertiam conclusionem que talis est proprium est qualitatis secundum eam simile et dissimile dici. Ad cuius evidentiam est sciendum quod similitudo est relatio fundata super qualitate. ut induit rationem unitatis. propter quod dicitur. quod sicut quod unum in substantia facit idem: et unum in qualitate. facit equale. ita unum in qualitate facit simile. Est autem ista proprietas maxime propria qualitati quia datis duabus qualitatibus statim insurgit similitudo. aut dissimilitudo. Ex quo sequitur sicut par et impar sunt passiones numeri sub disiunctione ita similitudo et dissimilitudo sunt passiones qualitatis. ¶ Pro ampliori vero doctrina. est sciendum quod cum similitudo sit convenientia in aliqua forma multiplex est similitudo secundum multos modos communicandi in forma: quedam enim sunt similia quia communicant in eadem forma. et secundum eundem modum. et ista non solum dicuntur similia sed equalia sicut duo que sint equaliter alba. et est perfectissima similitudo. Alio modo dicuntur similia que communicant in forma secundum eandem rationem et non secundum eundem modum: sed secundum magis et minus: sicut minus album dicitur simile magis albo et hoc est similitudo imperfecta. Tertio dicitur aliquid simile alteri cui communicat in forma sed non secundum eandem rationem sicut dicimus quod ea que

generantur a sole sint similia soli: et hec est imperfectissima similitudo. et etiam improprie quia non fundatur in qualitate: sed in forma substantiali. mus enim generatus a sole dicitur ei similis sed improprie. ¶ Deinde cum dicit. (At vero) removet unum dubium quod oriri potest quia philosophus determinando de qualitatibus posuit aliqua que dicuntur aliquid sicut est habitus et dispositio. ¶ Ad quod respondet dupliciter primo licet ista dicantur ad aliud secundum genus. non tamen secundum species specialissimas. Disciplina quidem et scientia ad aliud dicuntur tamen gramatica et logica et alia huiusmodi que sunt species scientie non dicuntur ad aliud. Secundo quod non est inconveniens qualitatem esse relativum sed dici et scientiam et multa alia que sunt in genere qualitatis non tamen sunt in predicamento ad aliquid quia significant rem absolutam. ¶ Deinde cum dicit. (Recipit autem agere et pati) tangit divisiue alia sex predicamenta forte propter debilem entitatem eorum et maximam difficultatem quam habent.

Q uotiens solet opponi. Iste est tertius tractatus in quo philosophus determinat de post predicamentis. dicitur autem postpredicamentum id quod consequitur diversa predicamenta. ut dicit. s. d. prima secunde. q. 99. arti. primo. Ista autem sunt quinque. s. oppositio que reperitur in omni genere saltem oppositio contradictoria: prioritas que reperitur et in substantia et in quantitate et in aliis similiter multas similiter in multis est. motus qui reperitur in tribus. s. in quantitate qualitate et ubi. habere. etiam in omnibus est. et ideo dividitur iste tractatus in quinque partes secundum quod sunt quinque postpredicamenta. Secunda incipit ibi. (Prius autem.) Tertia ibi. (Simul autem.) Quarta ibi. (Motus autem.) Quinta ibi. (Habere autem.) Circa primum duo facit. Primo dividit oppositionem in suas species et tractat de unaquaque earum secundum se. Secundo comparat eas ad invicem ibi (quoniam autem privatio.) Circa primum facit quatuor. Primum tractat de oppositione relativa. Secundo de

contraria ibi. (Quecunq; vero.) Tertio de priuatiua ibi. (Priuatio vero) Quarto de cõdictoria ibi. (Non est autẽ.) Dicit igitur primo ꝙ oppositorum aliqua opponuntur relatiue vt duplum ⁊ dimidium. Aliqua cõrie vt bonum ⁊ malũ. aliq̃ priuatiue vt visus ⁊ cecitas. Aliqua cõtradictorie vt sedere ⁊ non sedere. ¶ Videtur phs in ordinate procedere q: primũ agendũ esset de oppõne cõdictoria q̃ de alijs cũ sit prima inter oẽs oppositiones quod probo. Primo. illa oppositio est prior que est maxima oppõ: sed cõdictoria oppositio ẽ hmõi. ergo ⁊c. maior pꝫ q: primum ⁊ maxime in vno quoq; genere idẽ sunt. minor probat. Illa oppositio que nullum hꝫ mediũ est maior illis que habẽt medium. q: extrema eius nullam hñt cõuenientiam: sed cõdictio nullum hꝫ medium. vt dicitur primo posteriorꝝ. ¶ Scdo illa oppositio que saluat in oĩbus alijs est prima: sed oppõ cõtradictoria est hmõi. vt dicit phs in topicis ergo ⁊c. In oppositum est ordo quẽ tenet phs. Rñdeo ⁊ dico primo: ꝙ oppõ cõdictoria est maxima oĩum oppõnũ. cuius ratio est q: de rõne oppõis est distãtia extremorꝝ. vnde ẽm maiorẽ vel minorem distantiam extremorꝝ indicanda est ẽt maior vel minor oppõ: q: vero in relatiuis est maior conueniẽtia q̃ in alijs oppositis cum vnũ relatiuũ non destruat aliud. sicut contingit in cõrijs ⁊ in habitu ⁊ priuatione ⁊ in cõdictorijs: sed ponat suum corelatiuum. idcirco relatiua oppositio est minima inter oẽs. Post eam sequitur oppõ contraria quia vtrũq; cõtrariorꝝ est aliquid ⁊ sunt in eodem genere ⁊ hñt fieri circa idẽ subꝫ. Priuatio ãt ⁊ altera pars cõdictiõis. s. negatio nihil ponunt. Oppositio tñ priuatiue est minor q̃ cõdictoria. Q: habitus ⁊ priuatio habent medium p abnegationẽ nam lapis neq; est cecus neq; est videns. Et iterꝝ lꝫ priuatio nihil ponat presupponit tñ subm circa quod hꝫ fieri. Cõdictoria vero nullum hꝫ medium: q: affirmatio ⁊ negatio sub disiunctione de quolibet affirmatur siue sit ens siue nõ ens. lapis. n. aut sedet aut nõ sedet. ⁊ chymera aut currit aut non currit. Ex quo seqtur cum extrema cõdictionis maxime distẽt ipaꝫ esse maximã oppositionem: ⁊ oẽs alias se hr̃e ex additione ad ipsam. ¶ Dico scdo ꝙ aliquid est prius alio dupl'r vno modo tanq̃ superiꝰ respectu inferiorꝝ ⁊ de tali prius agendũ q̃ de posterioribus q: cuꝫ tale superius sit de essentia ⁊ de diffinitione inferiorũ nõ possunt ipsa inferiora cognosci nisi prius cognoscat illud prius. Alio modo aliquid est prius altero non ꝙ sit de diffinitione eius: sed ꝙ magis participat nãꝫ alicuꝰ diuisi. Et in his non opꝫ prius agere de priori. si possumus icipere a posterioribus vt procedat de impfecto ad pfectum. Hoc mõ se hẽt cõdictio ad alias spẽs oppõnis. non. n. est quid supius eis cum de ipsis non pdicetur: sed est aliqd eis cõdiuisum. ¶ Sed pp hanc rñsionẽ oritur dubitatio vtrꝝ ista diuisio oppõnis sit diuisio generis in species ⁊ videtur ꝙ sic. ex cõivsu loquendi dicitur eniꝫ cõiter ꝙ quelibet istarũ est spẽs oppositionis. ¶ Rñdeo in hac qõne faciam duo. primo declarabo qd significet hoc nom̃ oppositio. Scdo dr̃ ad q̃situm. Quantũ ad primũ dico ꝙ hoc nomen oppõ ẽ terminus relatiuus significans respectuꝫ ꝙ pꝫ q: nõ dr̃ ad se sed ad aliud. Oppositio. n. est oppositorum oppõ. Relatiuorꝝ autẽ noium quedã significant spãlem relationem: vt pr̃ filius ⁊ filia. Quedam vero significãt aliquaꝫ cõem rõnem diuisibilẽ in plures rões vel in plura que diuersi mode participant illam rõnem cõem ⁊ sic est hoc nomen oppõ. Alia. n. rõe dñr opponi relatiua. Alia rõne cõria. Alia ratione priuatiua. ⁊ alia rõne cõdictoria vel earum rõnibus pꝫ. Dico secundo ꝙ sola oppositio cõria est relatio realis. Alie vero oẽs sunt rationis tantuꝫ. Quod sic declaro. Dictum est eni supra ꝙ relatiuorꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

non pōt esse relatio real'. vñ relatio non refertur nisi tantum ꝑm rationem. Ex quo sequitur cuȝ oppositio sit relatio. ꝙ oppositio relatiuorum non est realis re/latio. Cōcedo tamen ꝙ est oppositio realis quia alia requiruntur ad relationem realem ꝙ̄ ad oppositionem realeȝ. Sufficit enim ad realem oppositionem ꝙ sit inter entia quorum vtrūqȝ sit ens reale. istud autē contingit in relatiuis realibus ⁊ ideo oppositio eorȝ est oppositio realis. ⁊ oppositio relatiuorum est opposi/tio rationis. Ad relationem autem realē requiritur preter hoc. ꝙ neutrum extremorum sit ipsa relatio. Dictuȝ etiam fuit ꝙ ad relationeȝ realem oportet quod cūqȝ extremū esse ens reale. cum igitur priuatio ⁊ negatio sint tantū entia ratiōis sequitur ꝙ habitudo affirmatiōis ad negationem ⁊ habitus ad priuationem nō possit esse realis. in contrarie vero oppositis vtrūqȝ ē ens reale ⁊ sunt realiter distincta ⁊ sunt eiusdem ordinis: sicut eniȝ album contrariatur nigro ex natura sua. sic nigrum ex sua natura est contrarium albo. Si tamen vellemus sustinere op/positionem relatiuam esse realem oppositionem dicere oporteret ꝙ talis oppo/sitio non est aliud ab ipsis relationibus q̄ opponuntur: verbi gratia si dicamus ꝙ oppositio paternitatis ad filiationem est ipsa paternitas. ⁊ oppositio filiationis ad paternitatem est ipsa filiatio: ⁊ sic pȝ pri/mum ex quo sequitur ꝑm. Constat eniȝ ꝙ enti reali ⁊ enti rationis nihil est cōmune vniuocum. Quum igitur istarum oppositionum aliqua sit realis ⁊ aliqua sit ens rationis sequitur ꝙ non sunt species diuisiue alicuius generis: sed ꝙ opposi/tio dicitur de eis analogice ⁊ per ꝑmo d̄ contradictorio. secundo de priuatiua. tertio de ꝯtraria: vltimo de relatiua. ¶ Ad argumentum dico ꝙ non sunt nec dicū/tur aperitis viris species sed diuersi modi oppōnuȝ. ¶ Deinde cū dicit. (Queqȝ igitur relatiua) declarat que sunt illa que relatiue opponuntur dicens ꝙ relatiue opposita. sunt illa quorȝ esse est ad aliud se habere. Hoc modo duplum opponitur dimidio ⁊ pater filio ⁊ disciplina disciplinato. ¶ Contra duo opposita nō possunt simul eidem conuenire sed pa/ternitas ⁊ filiatio possunt simul inesse ei/deȝ ergo non sunt opposita. ¶ Respondeo ꝙ de ratione oppositorȝ est ꝙ sint respectu eiusdem. Eȝ autem idē possit es/se solus pater ⁊ filius. non tamen respe/ctu eiusdem. Dicitur autem relatiuum opponi suo correlatiuo quia exigit ipsum tāqȝ terminus sue habitudinis. quuȝ er/go filiatio que est in eo qui simul est pa/ter ⁊ filius non sit terminus paternitatis eius non opponitur illi paternitati sed paternitati existenti in illo qui ipsum genuit. ¶ Patet ex his id ꝙ supra dicebamus s. ꝙ oppositio relatiua est minima omnium quia vnum relatiuum ponit aliud tum quia oppositio relatiua non requirit extrema realiter distincta. Sunt eni que dam actiones que sequuntur actionem intellectus sicut est relatio idēptitatis ⁊ relatio generis ⁊ speciei. ¶ Sufficientia vero oppositionum sic haberi potest qr vel vtrūqȝ oppositorum potest esse ens reale vel impossibile est vtrūqȝ esse rea/le: sed oportet alterum esse ens ratio/nis: si primo modo aut non oportet ipsa esse realiter distincta ⁊ sic ē oppositio re/latiua. Aut oportȝ ꝙ extrema realiter distinguantur ⁊ sic est oppositio contraria: Si secundo modo aut illud extremum qđ nihil est etiam nihil presupponit ⁊ sic est oppositio contradictoria aut aliquid ꝑ supponit ⁊ sic est oppositio priuatiua. ¶ Deinde cum dicit. (Illa vero) determinat de ꝯtrarijs. Et primo dicit ꝙ contraria differunt a relatiuis quia relatiua dicuntur ad aliud ꝑm id quod sunt vt pater est filij pater contraria vero ꝑȝ id qđ sunt non dicuntur ad aliud. Non enim Albedo est nigredinis Albedo. Dicun/tur tamen ad aliud inquantum sunt con

traria quia contrarietas eſt relatio ⁊ ideo dicimus ꝙ Album eſt contrarium nigro. ¶ Deinde cuꝫ dicit. (Quecūqꝫ vero contrariorum) Ponit quādam diuiſionem contrariorum dicens ꝙ contrariorum aliqua ſunt mediata vt album ⁊ nigruꝫ. Aliqua vero īmediata vt langor ⁊ ſanitas ⁊ par ⁊ impar. Ad cuius euidentiam eſt ſciendum ꝙ mediata dicuntur que habent aliquod medium imediata vero que nullum medium habēt. Contingit autem cōtrarie dupliciter habere medium ſm ꝙ dupliciter contraria accipi poſſunt. Aliquando enim accipiuntur abſtractiue vt albedo ⁊ nigredo Aliquando cōcretiue vt albuꝫ ⁊ nigruꝫ: ⁊ quia abſtractum dicit ſolam formam tunc dicuntur contraria mediata quando datur vna forma media participans naturam vtriuſqꝫ extremi: ſicut rubedo ⁊ paliditas participant naturaꝫ albi ⁊ nigri. Quia vero concretum cōnotat ſubiectum reperitur ⁊ alius modus mediationis non ex hoc ꝙ inter ipſas formas contrarias ſit forma media: ſed quia datur aliquod ſubiectuꝫ cui nulla illarū formarum contrariarum ineſt: ſicut eſt aliquid puta lapis quod neqꝫ eſt albuꝫ neqꝫ nigrum: ſed quia contrarietas eſt proprie in ipſis formis ⁊ non ſubis formaꝝ ppea phyloſophus dicit eſſe ꝯria mediata quia habent formam mediam immediata vero quia nullam talem formā habent vt ſanitas ⁊ egritudo quia nullum ſubiectum aptum habere ſanitatem reperitur quod neqꝫ ſanum ſit neqꝫ egrū. Huius oppoſitum medici tenent dicentes reperiri aliquādo in animali aliquaꝫ qualitatem mediam inter ſanitateꝫ ⁊ langorem qua qualitate inexiſtente ipſum Animal non eſt egruꝫ nec ſanum. Phs autem conſiderauit ſanitatem conſiſtere in adequatiōn humorum: Egritudinē vero in eoruꝫ in adequatiōn ⁊ quia inter equalitatem ⁊ inequalitatem nihil med

at ideo dixit ſanitateꝫ ⁊ languorē eſſe contraria immediata. Tradit autem quandam regulam qua poſſumus cognoſcere que contraria ſint mediata ⁊ que non dicens ꝙ contraria immediata ſunt illa: quorum alterum neceſſe eſt eſſe in ſubiecto apto nato: vt par ⁊ impar: quorum alterum ſub diſiunctionē neceſſe eſt ineſſe numero: quia quilibet numerus aut eſt par aut eſt impar ⁊ omne animal vel eſt ſanum vel eſt egrum. Quando auteꝫ non neceſſe eſt alterum contrariorum ineſſe ſubiecto aptonato tunc illa contraria ſunt mediata ⁊ ſubiectuꝫ mutatur de vno in aliud per mediuꝫ. ¶ Deinde cū dicit. (In aliquibus) ſubdiuidit alteruꝫ membrum predicte diuiſionis dicens ꝙ contraria mediata ſunt in duplici differentia. Quia quedā habent medium nominatum: vt album ⁊ nigrum inter que mediat fuſcum ⁊ palidum ⁊ alij colores medij. Quedam vero habent medium innominatum vt iuſtum ⁊ iniuſtum bonum ⁊ malum ſed tale medium determinatur per negationem vtriuſqꝫ extremi. Eſt enim aliquid aptumnatum habere iuſtitiam ⁊ iniuſtitiam quod tamen neqꝫ iuſtum eſt neqꝫ iniuſtum vt puer. Poſſumus ex dictis colligere triplex medium. Nam aliquod eſt medium ꝑ participationem eiuſdem nature vt paliditas inter albedinem ⁊ nigredinem. Aliud eſt medium circa quod ⁊ hoc eſt ipſum ſubiectum Circa quod habent fieri contraria ſucceſſiue quod quidem medium eſt in omnibus contrarijs. Aliud eſt medium per abnegationem quia ſcilicet neutrum contrariorum natum eſt habere ⁊ hoc medium non ſolum reperitur in contrarijs ſed etiam in priuatiuis Nā ſicut lapis neqꝫ eſt ſanus neqꝫ eger ita etiam non eſt ſanus neqꝫ vidēs. Sequitur ex hoc ꝙ licet aliqua cōtraria nō habeant medium non tamen ſunt cōtradictoria: quia contradictoria nullo modo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

medium habent oīa autē ꝯ̄ria habent
saltem medium per abnegationē. ¶ Cir
ca predicta queritur vtrum bonum ⁊
malum opponantur ꝯ̄rie vt dicit phy. ī
textu videt̄ ꝙ nō. q: vtrūq; cōtrariorū
est ens sed malum nihil est quū sit tan/
tum priuatio boni ergo ⁊c̄. ¶ Respon
deo ꝙ sicut albū ⁊ nigrū ⁊ alia concreta
dupliciter accipi possunt. s. pro subō for
me ⁊ ꝑ ꝟ ipsa forma ita etiam bonum ⁊
malū dupliciter accipiuntur vno mō ꝓ
ipso subiecto bonitatis aut malitie ⁊ sic
vtrūq; est ens. Alio mō pro ipsa bonita/
te ⁊ malitia ⁊ sic licet bonitas aliquid sit
tamen malitia est nihil sicut esset cecitas
cuius ratio est q: bonitas ⁊ entitas con/
uertit̄ eo quo sequitur ꝙ oīs entitas est
bonitas sicut omne ens est bonū sed ma
litia non est bonitas vt de se patet. quia
vnum oppositorum non est aliud ⁊ per
consequens ipsa malitia non est entitas
sed nihil quāuis aliquid presupponat. s.
bonū in quo fundatur. quia omne ma/
lum fundatur in bono non quidē in bo/
no qd̄ ꝓ̄uat. sed in alio. ¶ Ex his habe
tur ista conclusio bonuꝫ ⁊ malum oppo
nunt̄ priuatiue. patet ista conclusio. Nā
ꝙ bonum ⁊ malum opponant̄ nulli du
bium est sed non opponuntur relatiue.
quia bonum non est mali bonum. nec
contrarie q: malum nihil est. Nec con/
tradictorie q: malum non est simplex ne
gatio quū aliqd presupponat i quo fun/
detur ergo a sufficienti diuisione oppo/
nuntur priuatiue. Idem dicit ēt simpli/
cius in predicamentis. ¶ Contra hanc
questionē arguitur. Primo omne qd̄
corumpit aliud est aliquid sed malum
corumpit bonum ergo ⁊c̄. ¶ Respon
deo ꝙ corumpere contingit dupliciter
vno modo effectiue ⁊ sic cōceditur ma
ior ⁊ negatur minor. Nam omne corū/
pens effectiue est agens omne autē qd̄
agit est ens in actu. Alio modo corūpit
aliquid formaliter sicut cecitas corum/
pit visum quia est formaliter ipsa corup/
tio visus ⁊ hoc modo malum corūpit
bonum quū sit ipsa coruptio boni. Ta
le autem corumpens nō est aliquid nec
agit nisi gramaticaliter loquendo que
scilicet significatur per verbum actiuū.
¶ Scd̄o quicqd est in aliquo tanq̄ꝫ in
subto est ens sed maluꝫ est in rebus vt
dicit̄ sexto metaphy. ergo malū ē ens.
¶ Respōdeo dupliciter pōt aliquid eē
in alio vno modo per modū rei. Alioº
vt priuatio quicqd est in alio p̄mo modo
est aliquid sed id qd̄ est in alio vt ꝓ̄uatio
non est aliqd ¶ Tertio qcqd est habet
aliquā naturā quū esse non conuenit nisi
habenti essentiam sed malū est ergo est
aliqd habens nām. ¶ Respōdeo ꝙ eē
accipit̄ dupl'r vno modo vt dicit actuꝫ
existendi ⁊ sic conceditur maior ⁊ nega
tur minor. quia nec malitia nec q̄cunq;
alia priuatio actu existit. Alio modo ac/
cipitur vt significat veritatem ꝓpositio/
nis ⁊ sic negat̄ maior ⁊ concedit̄ minor.
Quū enim dicimus malum est ly ē dic̄
tantum veritatem ꝓpositionis. Sꝫ pro
responsione ad argumentum qd̄ fiebat
in oppositum ⁊ ꝓ declaratione eorum
que dn̄r in textu sciendū est ꝙ bonum
⁊ malum reperiunt̄ in rebus nālibus
sicut dicitur cecitas esse qd̄dam maluꝫ
visus ⁊ de tali malo locuti sumus dicē/
tes ꝙ ꝓ̄uatiue opponitur bono. Repe/
ritur igit̄ malū in moralibus ⁊ tale ma/
lum opponitur bono cōtrarie ad cuius
euidentiam est sciendum ꝙ actus mo/
ral' est illa qui procedit a voluntate deli
berata. Tales autem actus dicuntur
boni vel mali per comparationem ad
obiectum vel ad finem sicut furari est
actus malus quia est circa obiectum.
Nam homo furando contractat rem
non suam quod est contra rationem.
Dare autem elemosynam est actus bo
nus quia est secundum rationem rectaꝫ
subuenire indigenti. Similit̄ ire ad ec/
clesiam vt oretur deus ē actus bonꝰ q: ē
rei bone ⁊ ꝑ bonū finē. sꝫ ire ad ecclesiā

propter furtum faciendū est actus ma
lus quia licet ire ad ecclesiam de se sit bo
num tamen ex parte finis est malū. Di
co igitur ꝙ actus qui ē moraliter bonus
opponitur contrarie actui moraliter ma
lo quia vtrūq; est ens reale ⁊ talia cōtra
ria sunt imediata. quia datur aliquis ac/
tus qui de se cadit sup aliquid quod ne/
q; ſm rationem neq; est repugnās ra/
tioni sicut leuare festucā a terra ⁊ talis ac
tus neq; ē bonus neq; ē malus moralr̄
ſ; ē indr̄ens. ¶ Deinde quū dic̄. (Pri
uatio āt) tractat d̄ ꝓuatiue oppositis cir/
ca qd̄ tria facit. Prio d̄clarat qd sint pri
uatiue opposita. Secūdo quomō se ha
beat priuatio ad priuatū esse ibi. (Pri
uari.) Tertio remouet vnum dubium
ibi (opposita.) Quantum ad primū po
nit tres conditiones requisitas ad hoc ꝙ
aliqua priuatiue opponantur quas etiā
ponit. s. D. in libro secundo senten. disti.
34. ar. quinto. Primo de ratione priua
tionis est ꝙ presupponat subiectū quia
habitus ⁊ priuatio circa idē fieri habent
⁊ priuatio est negatio in subiecto deter/
minato quod quidem subiectum prius
ſm naturam respicit habitum q̄ priua/
tionem quia habitus est perfectio subie/
cti priuatio autem non. Secundo de ra
tione priuationis est aptitudo subiecti ad
habendum habitum dico autem aptitu
dinem ⁊ non potentiam quia non opor
tet omne quod est priuatum aliqua for/
ma esse in potentia ad habendam eā ſ;
sufficit ꝙ sit aptum natum idest ꝙ ei non
repugnet inquantum hmōi. Multa au
tem sunt apta nata que tamen non habēt
potentiam sicut ille qui natus est cecus ē
aptus natus habere visum quū hoc non
repugnat homini inquantum homo est
non tamen est in potentia ad habendū
visum. Tertio requiritur ꝙ remoueat
aliquem habitum a tali subiecto pro eo
tempore quo natum est habere habitū
quia ante tempus terminatum subiectū
non dicitur priuatum esse sicut puer non

dicitur edentulus nisi sit in tempore quo
solent nasci dentes. est autem triplex ne/
gatio. Nam aliquid est priuatum forma
quam neq; ipsum neq; aliquid sui gene
ris est natum habere sicut lapis dicitur
priuatus visu. Et hec ꝓuatio ē in proprie
dicta. Secundo aliquid dicitur priuatū
forma quā licet ipsum non sit natū ha
bere tamen aliquid sui generis est natū
habere eam ⁊ sic talpa dicitur ceca quia
licet ipsa non sit nata habere visum tamē
aliquid sui generis: idest animal aliquod
est natum videre. Tertio dicitur aliquid
priuari forma quam natum est habere
⁊ in tempore determiato ⁊ hec proprijs
sime est priuatio de qua in hoc loco phy
losophus loquitur. ¶ Deinde quū di/
cit. (Priuari) ponit differentiam inter
priuationem ⁊ priuatum esse. dicens ꝙ
priuatio ⁊ esse priuatū. puta visus ⁊ ce/
citas non sunt idem quod probat tali ra/
tione. Eorum que sunt idem de quocū/
q; predicatur vnum p̄dicatur ⁊ aliud ſ;
non de quocūq; predicatur priuatio pre
dicatur priuatum esse. ergo ⁊c. minorē
probat quia de subiecto dicitur priuatū
esse non tamē de eo dicitur priuatio ista
enim est vera homo est cecus. Non ta/
men ista est vera homo est cecitas Scdē
dum est ꝙ maior huius rationis est ve/
ra de his que sunt idem re ⁊ ratione sed
non verificatur in his que sunt idem re/
⁊ ratione distinguuntur. Ex quo sequitur
phylosophum concludere ꝙ priuatio ⁊
priuatum esse sunt ſm rationē distincta.
¶ Deinde quum dicit. (Opposita) sol
uit quoddam dubium quia eniā dictum
est ꝙ priuatio ⁊ priuatum esse non sunt
idē posset aliquis dubitare. An sicut pri
uatio opponitur habitui ita etiam oppo/
natur ei priuatum esse. Ad quod respon
det phylosophus ꝙ non sed priuatū es
se opponitur habere habitum sicut eniā
cecitas ⁊ visus opponuntur ita oppoitr
esse cecum ⁊ habere visum. ¶ Deinde
quū dicit. (Non est autē) determinat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.39

de oppositione contradictoria conformi-
ter ad ea que de priuatiue oppositis di-
cta sunt. Dicit ergo ꝙ contradictorie op
posita sunt affirmatio ⁊ negatio ⁊ ꝙ ista
non sunt ipse res que subsunt affirma-
tioni ⁊ negationi ꝙ probat tali ratione.
Omnis affirmatio est oratio affirmatiua
⁊ negatio est oratio negatiua: sed ipse res
que subsunt non sunt oratio affirmatiua
nec oratio negatiua ergo res non sunt af
firmatio aut negatio.

Q Uoniam autē. Postq̄ phs
determiauit de oppositis s̄z
se nunc cōparat ea adinuicez
ponens dr̄iam inter priuati-
ue opposita ⁊ alias oppositiones Circa
quod tria facit. Primo probat ꝙ priua
tiua opposita distiguatur a relatiua. Se
cundo ꝙ distinguatur a contraria ibi.
(Quoniam autem.) Tertio ꝙ a cōtra
dictoria ibi (Quecūq̄ vero.) Quantuz
ad primum probat duabus rationibus
ꝙ priuatiua oppositio distinguatur a re-
latiua p̄ma ratio talis est omne relatiuuz
s̄z id quod est dicitur ad aliud sed priua-
tio ⁊ habitus non dicuntur ad aliud non
enim cecitas est visus cecitas nec visus ē
cecitas visus ergo ⁊c. ¶ Deinde quum
dicit. (Amplius) ponit s̄am rationez q̄
hec est. Ommnia relatiua dicūtur ad cō
uertentiam eomodo quo dictuz est in ca
pitulo de ad aliquid s̄z habitus ⁊ priua-
tio non dicuntur ad conuertentiā q: vi-
sus non est cecitas visus ergo priuatiue
opposita non sunt relatiue opposita. Pu
ic littere que plana ē addere possumus
ꝙ relatiue opposita dupliciter ab omni-
bus alijs oppositis distinguntur. vt dicit
S. d in. q. 7. de potentia. ar. 5. ad secun-
dum. Primo q: in alijs oppositionibus
dicitur vnum alteri opponi q: remouet
ipsum. hoc pz in contradictorijs. Nā ne
gatio remouet affirmationem ⁊ vnū cō
trarium auffert aliud ⁊ priuatio habituz
relatiuū autem non remouet suum core
latiuuz imo ipsuz ponit sed dicitur ei op
ponitur tā q̄ ei quod terminat habitudinez
eius. Secunda differentia sequit̄ ex ista.
prima ⁊ est ꝙ in alijs oppositionibus
vnum est semper imperfectuz respectu
alterius ꝙ patet in negatiōe respectu af
firmationis ⁊ in priuatione respectu ha-
bitus ⁊ similiter in contrarijs q: vnum
contrariorum habet rationem priuatio-
nis respectu alterius vt dicitur. ii°. me-
ta. Unum autem relatiuuz non oportet
eē imperfectum respectu correlatiui. vt
patet maxime in relatiuis equiparantie: vt
pater ⁊ fili⁹ ⁊ equale simile ⁊ huiusmo-
di. ¶ Deinde quum dicit. (Quoniam
autez) improbat dupliciter ꝙ priuatiue
opposita distinguntur a cōtrarijs. Et pri
mo ꝙ a contrarijs immediatis tali ratio-
ne contrariorum immediatorum semꝑ
alterum inest suo subiecto vt dictum est
supra: sed priuationis ⁊ habitus nō sem
per alteruz inest subiecto ergo priuatiue
opposita distinguntur a cōtrarijs imme
diatis. minorem probat. ex hoc ꝙ subie-
ctum non habet habitum aut priuationē
anteq̄ sit aptum natum. catulus eniz an
te nouem dies non est cecus nec vidēs.
¶ Deinde cuz dicit. (Quorum vero)
probat ꝙ distingūtur a contrarijs media
tis. Contrariorum mediatoruz nunq̄ al
terum necesse est inesse subiecto nisi in-
sit ei a natura vt calor igni ⁊ candor niui.
sed alteruz habitus ⁊ priuationis aliquā
do necesse est inesse subiecto. s. post de-
terminatum tempus. ergo ⁊c. Sciendū
ꝙ sicut propria accidentia causantur per
quādam naturalem emanationē ex prin
cipijs essentialibus alicuius subiecti. Ita
alia accidentia causantur ex principijs in-
diuidui. horum autem accidentiaz que
dam habent causam transmutabilem in
subiecto ⁊ tunc subiectuz mutari potest
de vno in aliud. puta manus calida in fri
gidam. Aliqua vero habent cām in trās
mutabilem. vt accidentia inseparabilia ⁊
ab his subiectum mutari non potest. si-
cut est nigredo in coruo. candor in cigno.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

calor in igne. vnde ignis nunquã poteſt
fieri frigidus. q̃uis eius calor poſſit re/
mitti. ſicut contingit quando ex igne ge/
neratur aqua: quia oportet ꝙ remitatur
eius caliditas. Ex hoc patet falſam eſſe
opinionem dicentiũ ꝙ calor in ſummo
eſt propria paſſio ignis. licet enim hoc cõ
ueniat ſoli igni. non tamen conuenit om/
ni igni. Aliquis enim ignis dicitur lux et
iſte eſt ignis qui eſt purum elementum
exiſtens in propria materia. quoniã qui/
dem dicitur lux. licet nõ luceat in ſua ma
teria propria. ⁊ in ſua ſpera. ſ. in concauo
orbis lune: ⁊ iſte eſt in ſummo calidus:
niſi forte ex ea parte: qua cõiungitur aeri
aliquis eſt ignis in humido aerio: ⁊ iſte
dicitur ignis flamma. Aliquis enim eſt
in ſicco tereſtri ⁊ dicitur carbo. His au/
tem duobus modis. non erit eo in ſum/
mo caliditas. ¶ Deinde cũ dicit (Am
plius) Ponit ſecundam rationem. qua
probat Priuatiue oppoſita diſtingui a
contrarijs dicens. Omne ſubiectũ con/
trariorum ſiue ſint contraria mediata ſi/
ue non poteſt mutare de vno in aliud. ni/
ſi alterũ inſit ei a natura: ſicut homo mu
tatur de ſanitate in langorem. ⁊ econtra.
⁊ de albo in nigrum. ⁊ de virtute in vi/
cium ⁊ econtra ſed ſubiectum priuatio/
nis ad habitum licet mutari poſſit de ha
bitu in priuationẽ non tñ mutari poteſt
de priuatione in habitũ. nam cecus non
poteſt fieri videns. ergo priuatiue oppo
ſita diſtinguntur ab oppoſitis contrarie.
¶ Videtur eſſe falſum ꝙ dicit phyloſo
phus. ſ. ꝙ a priuatione ad habitum non
ſit regreſſus. ¶ Primo tenebra eſt pri
uatio lucis: ſed poteſt eſſe tranſitus de te
nebra ad lucem aer enim tenebroſus po
teſt fieri lucidus. ergo poteſt aliquid mu
tari de priuatione ad habitum. Secun/
do ignorãtia eſt priuatio ſcientie. ſed ſubi
ectum ignorans poteſt fieri ſciens. ergo
idem ꝙ prius. Reſpondeo ꝙ priuatio
eſt duplex: aliqua enim priuatio conſiſtit
tantum in priuari. alios vero conſiſtit in
priuato. Priuatio que in priuari cõſiſtit
non totaliter remouet habitum: ſed eſt
via ad eius corruptionem. ſicut egritu/
do dicitur priuatio ſanitatis non ꝙ omni/
no auferat ſanitatem: quia ſi animal nihil
ſanitatis haberet viuere nõ poſſunt: ſed
dicitur priuatio quia eſt via ad corrum/
pendam omnem ſanitatem. eſt enim via
ad mortem. ⁊ talis priuatio dicitur etiã
contrarium eo ꝙ non totaliter remouet
habitum: ⁊ ab iſta ad habitũ eſt regreſ
ſus. Priuatio autem que conſiſtit in pri
uato eſſe totaliter corrumpit habitum ⁊
iſta eſt duplex. Aliqua enim habet imme
diatum ordinem ad ſubiectum. vt dicit
ſanctus Doctor decimo metaphyſice:
ſicut ſe habet tenebra ad aerẽ. ⁊ ab iſta
priuatione non poteſt etiã fieri mutatio
ad habitum. Dicitur autem ſubiectum
habere immediatum ordinem ad priua
tionem. ⁊ econtra. quando talis priuatio
conuenit ſubiecto remoto quocũq͡ ex/
trinſeco. imo conuenit ei per ſe. habitus
vero non conuenit ei niſi per cauſam ex/
trinſecam. ſicut patet de aere. qui de ſe ẽ
tenebroſus nec habet lumen niſi ab ex/
trinſeco puta a ſole. ⁊ ſimiliter itellectus
noſter de ſe eſt ignarus. ſcientiam autẽ
non habet niſi a preceptore vel per inuẽ
tionem vel adeo. Alia eſt priuatio q̃ non
habet ordinem ad ſubiectum niſi medi/
ante habitu eo ꝙ habitus cõuenit ei per
ſe. ꝓuatio vero tantũ per cauſam aliam
ſicut mors ⁊ cecitas. ⁊ a tali priuatiõe ad
habitũ non poteſt naturaľr fieri regreſ
ſus. ¶ Ad argumenta pꝫ reſponſio ex p̃
dictis. Iſtud eſt ꝙ ſub alijs verbis dici
ſolet aliquam eſſe priuationem que cor/
rumpit habitum ſed non principia habi
tus. vt tenebra q̃ nõ deſtruit ipꝫ corpus
illuminãs ⁊ ignorantia q̃ nõ aufert prinª
ſcie. Alia ẽ priuatio q̃ deſtruit ẽt prinª ha
bitus. ſic mors q̃ non ſolũ remouet vitã
a corpore ſed ẽt aĩam que eſt vite princi/
pium. Differunt autem iſte priuatio/
nes q̃ licet nulla priuatio ꝑm ſe ſuſcipiat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

magis ꝛ minus cum sit non ens. tamen illa que destruit solum habitum sed non principia habitus suscipit magis ꝛ minus ratione habitus oppositi. aliud est enim magis altero tenebrosum. illa vero que corrumpit principia habitus. nullo modo suscipit magis ꝛ minus naȝ vnus nō est magis mortuꝰ: nec magis cecus alio ¶ Deinde cum dicit. (Quecūqȝ vero) ponit differentiam inter priuatiue opposita ꝛ contradictoria. ꝛ per consequens quomodo cōtradictoria differunt ab omnibus alijs oppositis. postea reuertitur ad contradictoria assignando quasdaȝ ꝓprietates eorum. Quantum ad primuȝ dicit ꝙ contradictoria a priuatiue oppositis ꝛ ab alijs etiam distinguuntur quia alterum contradictoriorum semper est verum vel falsum. aut vere inest vel nō inest: sed nullum aliorum est verum vel falsum necessario: nec vere inest vel non inest. ergo nullum aliorum oppositoruȝ contradictorie opponitur. ¶ Scienduȝ ꝙ duplicia sunt ꝯtradictoria. Aliqua sunt complexa vt omnis homo currit: aliqs homo non currit. ꝛ istorum semper alterum est verū. aliud vero falsum. Alia sunt incomplexa ꝛ in his non est veritas neqȝ falsitas. quia verum ꝛ falsum non sunt nisi in complexione. sed tamen alterum eorum vel inest vel non inest puta sedere vel non sedere. cuilibet sub disiunctione insunt etiam si non sit. Nam chymera aut sedet aut nō sedet. Non sic autem est in alijs. Nisi enim subiectum sit non est veruȝ. ꝙ alterum contradictoriorum ei conueniat. Nam si sortes non est non dicimus ꝙ sit sanus aut eger. Ex p̄dictis habemus tres differentias eoruȝ que dicuntur. Aliqua enim vt contradictoria dicunt᷑. de quolibet siue sit siue nō sit. Aliqua vero vt contraria immediata dicuntur de quolibet non semper sed duȝ est sicut esse animal. quando est idē est sanum vel est egruȝ. Aliqua vero vt priuatiue opposita non dicūtur de subiecto. etiam quando est semper sed solum quando est aptum natum. s. in tempore determinato. ¶ Deinde cuȝ dicit. (Cōtrarium est.) Ponit quattuor proprietates contrarioruȝ: prima est ista. bono nōro contriatur nisi malum. malo autē possunt contrariari non solum bonuȝ sed ēt malum. Ratio prime partis est: qꝛ vnū contrariorum remouet aliud sed bonuȝ additum bono non destruit bonum imo auget ergo bonum non est contrarium bono. Secundam partem declarat exēpliter quia egestati que est quoddam malum contrariatur superabundantia q̄ est etiam malum. Sciendum est ꝙ cuȝ virtus in medio consistat. dupliciter contingit aliquid opponi. vel per defectum: vel superabundantiam. Sicut liberalitati que est virtus qua homo dat quando debȝ. ꝛ cui debet: opponitur auaritia ratione defectus qꝛ facit ꝙ homo non dat opponit᷑ etiaȝ prodigalitati ratione excessus. que quidem prodigalitas opponit᷑ etiam auaritie. ꝛ tamen auaritia ꝛ prodigalitas sunt quedaȝ mala quia sunt vicia ¶ Deinde cum dicit. (Amplius cōtrariorum) ponit secundam proprietatem que est hec. si vnum contrariorum est in rerum natura non oportet reliquuȝ esse Istam conclusionem probat exemplo. Nam si omnia animalia essent sana. non reperiretur egritudo nisi forte in potentia. quia subiectum existens sub vno contrarioruȝ est in potentia ad aliud. ¶ Deinde cum dicit. (Palam vero.) Ponit tertiam proprietatem que est. Qꝛ cōtraria habent fieri circa idē vel genere vel specie vt sanitas ꝛ langor hn̄t fieri circa animal. ꝙ est vnuȝ genus. Iustitia vero ꝛ iniustitia habēt fieri circa animal rationale que constituit speciem specialissimam. ¶ Deinde cum dicit. (Necessarium est autem.) Ponit quartam proprietatem que est ꝙ omnia contraria vel sunt in eodem genere sicut albedo ꝛ nigredo sunt in eodeȝ genere proximo. s.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

in genere coloꝛis sunt ī distinctis generi
bus proximis tñ ī eodē remoto iustitia
⁊ iniustitia: quia iustitia ē in genere vir/
tutis. Iniustitia vero in genere vicij. ⁊
tamen habēt idem genus remotum qꝛ
vtrunqꝫ est habitus. Aut est genera alio
rum vt bonū ⁊ malum Quō bonū vel
malū sit in genere ꝯᷓrioꝝ diuersimode
a diuersis exponit̄ Porphiri⁹ dicit ꝙ qꝛ
bonū conuertit̄ cū ente iō tacuit oīa ge/
nera sicut ⁊ ens ⁊ ꝑ consequens est ge/
nus nō quidē ꝑdicabile sed est qd analo
gum ad contraria oīa: simplicius vero ī
predicamentis cui videt̄. s. d. ī questiōe
ꝑma ꝺ maloꝛ articulo p⁹ concordare du
pliciter ostendit primo ꝙ male dicit de/
fectū boni ⁊ iō qꝛ semꝑ alterū ꝯᷓriorum
rōnem hr̄et defectus respectu alterius
pōt dici ꝙ in omnibus ꝯᷓrijs vnuꝫ sit bo
num ⁊ aliud malum. ⁊ sic bonū ⁊ malū
erūt cōmunia ad omnia genera. Scd̄o
dicit phylosophū dixisse Non ex sentē
tia sua. sed ꝯm opinionem pythagore.
Frequenter enim phy. in libris logice lo
quitur ꝯm opinionem aliorum.

p Rius autem. Postqꝫ phy.
determinauit de oppositis.
nunc ponit quinqꝫ modos
prioritatis. ꝯa pars incipit ibi
(Secūdo) Tertia ibi (Tercio) Quar
ta ibi (Ampli⁹) Quita ibi (Videt̄ aūt)
Quantū ad primum dicit ꝙ primus ⁊
ꝓprius modus ꝓprietatis est ꝯm quē
aliquid dr̄ prius altero scd̄m tēpus sicut
antiquā ⁊ vetustam sunt priora vt mo/
ribus. Circa hoc notanda sunt duo. pri/
mo ꝙ qcquid ē prius altero generatio
ne est etiam prius tēpore. non tamē om
ne prius tempore est prius generatione
Ad hoc enim ꝙ vnum sit prius alio tē/
pore sufficit ꝙ fuerit ī priori mēsura ⁊ ꝙ
prius habuerit esse sicut illi qui fuerūt
in aureo seculo dn̄r prius his qui nunc
sunt. Ad hoc autē ꝙ vnum sit prius alio
generatione oportet ⁊ ꝙ prius habue/
rit esse. ⁊ preter hoc ꝙ eius generatio

habeat ordinem ad generationem illius
quo est prius hoc modo dicimus ꝙ aīal
ēst prius homine quia qlibet homo an/
teqꝫ sit homo prius est aīal eo ꝙ prius
viuit anima sensitiua qꝫ itellectiua vt di
cit phy. in libro ꝺ animalibus. Leo autē
qui iam decē annis genitus est non dici
tur prior generatione qꝫ homo qui ho/
die generat̄. qꝛ eius generatio nullū hr̄t
ordinem ad generationē ipsius hominis
nisi ordinē tēporis eo ꝙ in priori tēpore
fuit. ⁊ iō dicit̄ prior tēpore nō āt genera
tione. Ista est snīa sci doctoris ꝙ prius
⁊ posterius dn̄r per ꝯparationē ad ali/
quid pᵐ. vnde qn̄to aliquis est ꝓpinqui
us ꝑmo tanto est prius. Primū autem
tempus fuit in tēporis creatione. ⁊ ideo
quia antiquiora sunt ille princi° propigo
ra dn̄r etiā esse priora. si tamen accipere
volumus prius ⁊ posterius in tempore
per cōparationē ad tēpus pn̄s. Diuer/
simode inuenit̄ prioritas in futuris ⁊ in
ꝑteritis. Nā in futuris illud est prius ꝙ
est ꝓpiquius pn̄ti modi. in ꝑteritis autē
econtrario illud est prius ꝙ magis ē elō
gatū a pn̄ti nunc. ¶ Deinde cum dicit.
(Scd̄o) pōit ꝯm mōꝫ ꝯm quē illud ē
prius a quo nō ꝯuertit̄ subsistendi ꝯn̄tia
Hoc modo vnū est prius duob⁹ quia
valet ista ꝯn̄tia duo sunt ergo vnum est
Sed non conuertit̄ vnum est ergo duo
sunt. Qꝛ antecedens potest esse verum
ꝯn̄ter exn̄te falso. Nam si ī vniuerso eēt
tm̄ vnū ens: hoc antecedens esset verū
vnuꝫ est tamen hoc ꝯn̄s esset falsuꝫ duo
sunt. Isto modo eē superius ē prius suo
inferiori. Qꝛ inferius non pōt existere si
ne superiori quū superius sit ꝺ ratione
inferioris. Superius auteꝫ pōt esse sine
inferiori. Non enim seqtur si aīal est ꝙ
homo sit. ¶ Contra istum modū argui
tur primo animal est prius generatione
qꝫ homo vt predictū est ergo non ē pri
us nā ꝯn̄tia tenet qꝛ isti modi prioritatis
sunt distincti. ¶ Scd̄o id ꝙ est principa
liter intentū a natura est prius nā ſꝫ hō

est principalius intentuȝ a natura q̄ȝ aial
cum sit pfectius ergo homo est prius
natura q̄ȝ aial. ⁊ idem dico ꝺ omni infe
riori. ¶ Respondeo ad primū dico ꝙ
prioritas nāe ⁊ prioritas temporis sunt
vtriqȝ modi distincti non tamen sic quin
possit eideȝ conuenire ſm diuersas con
siderationes Animal enim est pri⁹ hoie
generatione q: prius generat aial quā
homo. ⁊ gn̄atio animalis habet ordinē
ad generationē hois. q: in mā introduci
tur aia sensitiua que constituit aial. vt sit
via ad aiam rationaleȝ qua constituitur
homo vt sic quodā ordine procedatur
de imperfecto ad perfectū dicitur anteȝ
animal p̄us natura q̄ȝ homo q: in reruȝ
natura potest esse animal dato ꝙ homo
non sit. sed non econtra. Dico secūdo ꝙ
non omne prius natura est prius gene/
ratione aut tēpore. Constat enim ꝙ vi/
uere est prius natura q̄ȝ intelligere quia
non potest esse intelligere nisi sit viuere
ipsum autem viuere non p̄suppōit intel
ligere. ⁊ tamen viuere in angelis nō est
prius generatione aut tēpore q̄ȝ intellige
re q: in p̄mo instanti sue creationis hn̄t
intellgere sicut ⁊ viuere. ¶ Ad scd̄ȝ di
co ꝙ dupl'r dicit aliquid prius natura
altero. vno modo q: non sequit si ipsuȝ
est ꝙ aliud sit ⁊ sic animal est prius ho/
mine sicut declaratū est de quo modo
prioritatis nature loquit phy.. Alio mō
dicitur prius natura id ad cuius genera
tionem principaliter respicit intētio nāe
⁊ hoc modo perfecta sunt priora in per
fectis ⁊ omne inferius suo superiori. q:
plura sunt de ratione inferioris q̄ȝ supe/
rioris. Et breuiter concludamus hanc
partem qn̄cūqȝ sunt duo. que ita se ha/
bent ꝙ ad esse vnius sequitur esse alteri
us. sed non econtra: id ad cuius esse non
sequitur esse alterius dicitur eo prius na
tura siue sit totum vniuersale siue pars
integralis siue quodcūqȝ aliud. ¶ Dein
de cum dicit. (Tertio) Ponit tertiuȝ
modum ſm quem dicit aliquid prius
in disciplinis. sicut prima principia vt in
illud de quolibet est vera affirmatio vel
negatio ⁊ similiter oē aliud principium
est prius conclusiue In geometria simi
liter elementa. i. principia sunt priora cō
clusionibus ⁊ in gramatica littere sunt
priores syllabis. ⁊ in rethorica exordiuȝ
precedit narationem. Ista aūt dicit p̄o/
ritas ordinis cum in omni prioritate sit
quidam ordo. quum prius ⁊ posteri/
us dicant relationē ⁊ per ꝯn̄s ordinem.
quia i istis ꝓcedim⁹ inordinate a princi/
pijs ad cōclusiones ⁊ ab exordio ad na/
rationeȝ. ⁊ a l'ris ad syllabas. ¶ Deide
cum dicit (Amplius) Ponit quartuȝ
modū ſm quem illa dn̄r priora que sūt
digniora ⁊ nobiliora sicut patricij ple/
beis ⁊ imperator militibus. Quē quidē
modū prioritatis dicit nō ita proprie di/
ctum sicut alios. ¶ Deinde cum dicit.
(Videtur autem.) Ponit quintuȝ mo
dum ſm quem illud dicit prius ꝙ est
causa alterius. licet vnum esse non pos/
sit alio non existente. isto modo subm ē
prius sua de propria passione. quia cum
passio naturaliter ⁊ necessario consequa
tur principia subti. impossibile est subm
esse sine passione. aut econtra subm tn̄ ē
causa passionis ideo est prius ea nō qui
dē generatiōe q: eadē gn̄atiōe generant
licet subm generetur per se ⁊ passio cō/
sequtiue. sed est prius causalitate. Simi
liter hominem esse animal est causa ve
ritatis istius propositionis homo est ani
mal ⁊ nō hominem esse animal ē prius
veritate illius propositionis. Nam ex
eo ꝙ res est vel non est dicitur oratiōe
vera vel falsa. idest oratio est vera vel
falsa. quia sic est aut non est sicut per eā
significat. Preter istos modos priori/
tatis reperiuntur etiam alij. Ad cuius
euidentiam est sciendum ꝙ de ratione
prioris ⁊ posterioris est ordo. Reperit
autem ordo in duratione ⁊ penes hoc su
mitur prioritas tpis. Repitur etiā or/
do in quantitate nam prima pars linee ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ante ſcḋm. ⁊ penes hoc ſumitur priori/
tas ſitus. Eſt etiam ordo ī exiſtentijs re
rum ſcḋm ꝙ eſſe vnius preſupponit eſſe
alterius ⁊ nō econtra. ⁊ ſic dr̄ prius na/
tura. Eſt etiā ordo in ſciētijs dupliciter.
Uno modo ex parte rei. ⁊ ſic illud ē p̄/
us ꝙ de ſe eſt magis cognoſcibile. Alio
modo quantum ad nos ⁊ ſic illud ē p̄us
ꝙ prius cadit in noſtra cognitione. Eſt ⁊
ordo in operationibus ⁊ hoc tripliciter.
Aliquis enim eſt ordo intentionis ⁊ ſic
finis eſt prior his que ſunt ad finem. Ali
us eſt ordo rationis. ⁊ ſic idea que eſt ī
intellectu artificis eſt prior artificiato ⁊
ē principium eius. Alius eſt ordo exe/
cutionis ⁊ ſic ea que ſunt ad finem ſunt
priora fine. Prius enim fit domus q̄ȝ
habitetur ⁊ tamē habitatio eſt finis do/
mus. Simul autem in hac parte phy
loſo. ponit tres modos ſimultatis. ubi
ſciendum eſt ꝙ cum tot modis dicitur
vnum oppoſitorum tot modis dicitur
reliquum. ſicut prius dicit̄ quinqȝ mo/
dis aut pluribus tot modis poteſt etiaȝ
dici ſimul. Simultas enim ⁊ prioritas
opponunt̄ qȝ eorū que ſunt ſimul vnuȝ
non eſt altero prius. phy. autem ponit
tantum tres modos ſimultatis qui per
tinent ad conſiderationem logicam vt in
nuat ꝙ non omnes modos p̄oritatis hȝ
conſiderare logicus. ſed tamen illos q
reſpōdēt iſtis modis ſimultatis. Nā ex
ſcḋo modo p̄oritatis cognoſcim⁹ quō va
leat ꝯñtia ab inferiori ad ſuum ſuperius
quia ſi inferius eſt etiam ſuperius eſt ſȝ
non econtra. Ex quinto mō ſcitur quo/
modo valeat conſequentia a ſubiecto ad
ſuam propriaȝ paſſionem. Ex primo ſci
tur quomodo valeat a priori ad poſteri
us ſcḋȝ tempus licet prioritas nature
inter omnes iſtos modos maxīe ptine/
at ad logicum. ¶ Dic̄ g° phy. ꝙ p° mō
dn̄r aliq̄ ſimł̄ tpe qȝ eoꝝ gn̄atio ē ī eodē
tpe. Qȝ pōt ꝯtingere̅ dupl̄r. vno° ſūt aliq̄
ſimł̄ tpe adeq̄te ⁊ h̄ ē ī ill᷑ q̄ ſimul icipiūt
⁊ ſimul deſinūt eſſe. alio mō ſunt ſimul
tpe in adequate qȝ ſunt ī aliqua p̄te tpīs
ſimul ⁊ tn̄ in alio tpe vnū eſt alio non exi
ſtente. ¶ Deinde cuȝ dicit (nāliter) po
nit ſecundū moduȝ ſimultatis: que dicit̄
ſimultas nature. ⁊ hoc mō ſunt ſimul ea
quoruȝ vnum non pōt eſſe. alio non exi
ſtente. cuȝ tn̄ vnum non ſit cā alterius ſi
cut ꝯtingit in relatiuis de qbus dictū ē in
caplō ad aliqd. ⁊ ſunt ſil̄. ¶ Cōtra pr̄ ⁊
filius ſunt ſimul nā. ⁊ tn̄ pater eſt cā filij.
ergo aliqua ſunt ſimul nā. quoꝝ vnū eſt
cauſa alterius. ¶ Rn̄deo pr̄ poteſt acci
pi dupliciter vno mō pro illo ſuppoſito
quod eſt pater: ⁊ ſic eſt cā filij: nec eſt ſi/
mul nā. cum eo. nec vt ſic eſt relatiuum.
Alio mō accipitur pro ipſa relatione pa
ternitatis ⁊ ſic nō eſt cā filiationis nec pri
us ſed ſimul natura. pater enim vt hȝ pa
ternitatem non eſt prior filio nec cā eius:
ſed eſt cauſa filij inquantum habet virtu
tem generatiuam. ¶ Deinde cum dicit
(dicuntur autem) Ponit tertium mo/
dum. ſcḋm quem illa dicuntur ſimul que
e diuerſo diuidunt aliquid ſicut rationale
⁊ irrationale que diuidunt aīal. ipſum aūt
genus diuiſum ſp̄ eſt prius. Ultimo re/
capitulat ꝙ tot modis dicit̄ ſimul vt pre
dictum eſt. ⁊ eſt textus clarus ⁊ facilis.
alia expoſitione non indigens.

m Otus autē in hac parte phy
loſophus agit de motu circa
quod duo principaliter facit.
Primo enumerat ſpēs mo/
tus. Secundo agit de earum oppoſitio
ne ibi. (Eſt autem ſimpliciter.) Quan/
tum ad primum dicit ꝙ ſpecies motus
ſunt ſex. ſ. generatio. corruptio. augmen
tuȝ. diminutio. alteratio. ⁊ loci mutatio.
Circa hanc partem ſciendum eſt ꝙ mo/
tus dupliciter accipitur. vt dicit phyloſo
phus quinto phyſicoruȝ. Uno modo ac
cipitur pro cauſa trāſmutationis: ſiue ſit
ſucceſſiua ſiue inſtantanea. ⁊ iſto modo
generatio et corruptio que fiunt in in/
ſtanti dicuntur motus. Alio modo ac/
cipitur ſolum pro ſucceſſiua ⁊ continua

mutatione ẜm quem modū neq̧ ge/ neratio neq̧ corruptio sunt motus sȝ ꝓ/ prie dn̄r mutationes. Notandū est ꝭo ꝙ si motus accipiatur pᵒ modo sic non predicatur vniuoce de omni motu quia principalr̄ dicitur de quattuor vltimis speciebus per posterius vero dicitur ꝺ generatione ⁊ corruptione. Si autē ac cipit̄ ꝭo modo sic predicat̄ vniuoce nā licet motus localis sit primus omnium motuum vt dicit phy. in libro octauo physicoꝝ. tamen si comparentur ad cō mune ȝ rationem motus sic suscipiunt equaliter eiꝰ predicationē. ¶ Deinde cum dicit. (Alij itaq̧) ponit hoꝝ̄ mo/ tuum distinctionē dicens ꝙ omnes isti sex motus ab inuicem sunt distincti ꝙ specialr̄ probat de alteratione tali ratiōe illa distinguntur ⁊ nō sunt idem quoꝝ vnum potest esse alio non existente sȝ al teratio potest esse sint augmento. potest enim aliquid dealbari. dato ꝙ nō augea tur ⁊ simul augeri aliquid potest dato ꝙ non alteratur sicut contingit qn̄ qua/ drangulo circūponitur gnomon. q: tūc crescit quadrangulus non tamen alte/ ratur est enim differentia inter quadra tum ⁊ quadrangulum quia quadratū est figura quattuor equalibus lineis con tra facientibꝰ quattuor angulos rectos quadrangulū vero est figura alte/ ra parte longior eo ꝙ consistit ex quat/ tuor lineis quarū due sunt duabꝰ alijs longiores. Gnomō vero est quasi me/ dius quadrangulus constans ex duabꝰ lineis rectis in angulo coniunctis ꝙ si adatur quadrangulo fit maior quadran gulus. vt patet in hac figura mar/ ginali. Dr̄ autē quadrangulus non esse alternus. quia alternatio non est nisi ẜm qualitates tertie speciei in qua non est gnomon. ¶ Querit̄ vtrū augmentū possit esse sine alteratione ⁊ videtur ꝙ non. ¶ Q: qcquid augetur nutrit̄. sed nutritio esse non pōt sine alteratiōe nu trimenti vt dicit̄ in ꝭo de anima ergo in

omni augmentō est alteratio. ¶ In op positum est phus. ¶ Respondeo in ista q. faciam duo. Primo declarabit̄ quō isti motus inter se distinguantur. Scdo dr̄ ad quesitum. Quantum ad primum premitto quid rōnis istorum terminoꝝ. Corruptio. n. est mutatio de esse ad non esse. Generatio āt est mutatio de non es se in esse. Est āt duplex esse aliquod ē es/ se subale. ⁊ istud dr̄ esse simpliciter: aliō est esse accidentale. ⁊ dr̄ esse ẜm quid si/ militer est duplex generatio duplex cor/ ruptio. q: illa que est de esse vel ad esse substbale dr̄ simpliciter corruptio vel ge neratio illa vero que est ad esse acciden/ tale dr̄ generatio vel corruptio ẜm quid Phs in hoc loco loqtur de gnātione ⁊ corruptione simplr̄ dictis. q: si accipiant̄ ẜm quid non distinguntur ab alijs moti bus. mutatio. n. que est de non esse albū inesse albū est gnātio ẜm quid. ⁊ tn̄ est alteratio. augmentū est p̄existentis quā titatis aditamentum. vn̄ augeri aliquid ē ipsum acquirere maiorē quantitatem q̄ȝ prius. Diminui vero est minorē quātita tem acquirere. Alteratio est mutatio de vna qualitate in aliā. sed sciendū ꝙ alte/ ratio est duplex. quedā est alteratio per/ fectiua ⁊ hoc mō quicūq̧ acqrit aliquā perfectionē quā prius non hēbat. dr̄ al/ terata siue illa perfectio sit i corpore siue in aīa. sicut sunt scīa ⁊ virtutes. Alteratio alia est corruptiua ẜm quā abicitur aligd ab eo ꝙ alteratur. ⁊ ista est propria alte/ ratio de qua loquitur phs. Terminatur āt iste motus alterationis solū ad qualita tes tertie spēi primo ⁊ principalr̄. q̄uis secundario terminari possit ēt ad qualita tes prime. Ex hoc. n. ꝙ aliqs alterat̄ ẜȝ caliditatē ⁊ frigiditatē que sunt in tertia spē. Contingit ēt ipsum alterari ẜm sanita tem ⁊ egritudinem que sunt in prima. Moueri aūt ẜm locum est loci mutatio ꝙ ꝯtingit dupliciter. Uno modo ex hoc ꝙ aliquid quocūq̧ modo mutat locum aut ẜm partē. sicut cuȝ qs mouet digitū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

ipsi tñ permanens in eodez loco vbi pri us erat aut q: occupat maiorem locum q̃z ante licz remanent in eodem loco vbi erat ante. sicut arbor qñ facta est magna occupat maiorem locum. q̃z dũ esset par ua. Alio modo mouetur aliquid localr. eo ꝙ totaliter derelinquat locum vbi pri us erat. ⁊ ad alium accedit. sicut contin git in motu progressiuo. ⁊ iste dr ꝓprie motus localis. Ex his declaratur distin ctio motuuz. Dicit. n. phs in quinto phy sicorum ꝙ ois motus hz speciem ⁊ di stinctionem a termino ad quez. Ex quo accipit ista propositio omnes illi motus sunt spẽ disticti qui sunt ad terminos spe cifice distinctos: sz peteri motus sunt hu iusmodi. Naz generatio terminatur ad esse substãtiale. corruptio ad non eẽ: aug mentum ⁊ diminutio ad quantitatẽ. Al teratio ad qualitatez ⁊ motus localis ad vbi. ergo isti motus spẽ distinguunt: ⁊ sic pz primum. Ad euidentiam secundi cõ siderandũz est. ꝙ augeri est maiorẽ quã titatem acquirere. ꝙ dupliciter contingit. Aliqñ. n. aliquid augetur per solaz addi tionem quanti ad quantuz sicut quãdo li nee additur linea: vt pz in exemplo phi. ⁊ cum lignis adduntur ligna ⁊ hoc dicit augmentum in proprie tñ. sed non dicit motus augmenti vt supra etiã diximus. Alio modo aliquid augetur. q: idem nu mero existens acquirit maiorem quanti tatez. q̃z hẽbat prius. ⁊ ẽt quelibet pars eius augetur ꝑ se. ita ꝙ talis motus prin cipaliter terminatur ad quantitatẽ. ⁊ iste dicitur proprie motus augmenti. nec po test esse nisi in rebus viuentibus vt sunt plante ⁊ animalia non potest aut fieri ta le augmentum nisi per sumptionez cibi. ⁊ ex hoc ꝙ nutrimentum transit in suba nutritiua. ꝙ esse non potest nisi nutrimẽ tum prius alteretur per calorem. ⁊ dige ratur. Et ideo concedo vt argumentum concludit ꝙ motus augmenti esse nõ po test sine precedẽti alteratione: lz augmen tum largo modo dictuz. de quo ipse exẽ plificat sine alteratione possit esse: separa tur tñ semper motus augmenti ab alte ratiõe q: sunt ad diuersos terminos per se. ¶ Deinde cum dicit. (Est autez sim pliciter.) Agit de contrarietate motuuz assignando motui duplex contrariũ. Nã motui opponitur quies ⁊ etiã alius mo dus. Ad cuius euidentiam est sciendum ꝙ quies non potest proprie dici contrari um: q: vt supradictuz fuit. de ratione cõ trarij est ꝙ aliquid ponat. quies autez ni hil ponit: sed dicit negationem motus in subiecto apto nato moueri. Accipit ergo phs contrarium pro priuatione. dicẽs ꝙ quies opponitur motui contrarie. i. ꝓua tiue. que sit autem illa quies. que priuati ue opponitur motui dubiuz est. Aliqui enim dicunt ꝙ motui ad albedinem op ponitur quies in ipsa albedine. Alij dicũt ꝙ ei opponitur quies ĩ nigredine. quod puto magis esse verum. Constat eniz ꝙ nullus habitus est via nec terminatur ad suam priuationem. sed motus ad albedi nem est via ad quietem in albedine. er go talis quies non opponitur ei. quilibet eniz motus terminatur ad duo. s. ad for mam que per motum acquiritur. ⁊ ad quietem in tali forma. opponitur autem quies in albedine quieti in nigredine op positione contraria. sicut enim se hz mo tus ad formas cõtrarias terminati ita se habent etiam priuationes motuũ. sz mo tus qui est ad albedinem contrariat mo tui ad nigredinem. ergo quies in albedi ne contrariatur qeti in nigredine. ¶ Di co tamen ꝙ ista non est perfecta contra rietas q: tales quietes nihil ponũt. Pos set forte dici ꝙ est perfecta contrarietas ⁊ ꝙ quies opponitur cõtrarie motui q: quies aliquid ponit. Naz quiescere in al bedine est sdm habere albedinem. vn de quies in albedine ẽ esse albedinis cuz negatione remotionis ipsius albedinis: nec esset inconueniens quietez contraria rij motui ⁊ quieti quia idem potest esse contrarium duobus ꝫm diuersas consi

derationes: vt dicit. f. d. quinto physicorum. ¶ Deinde cum dicit (His que) declarat aliud quod opponitur motui cõtrarie. quia non solum quies motus contrariatur motui vt generationi corruptio augmentationi diminutio motui sursum motus deorsum. ¶ Deinde cum dicit. (Reliquo vero) Remouet vnum dubium. Dubitari enim potest quid opponatur alterationi. ad quod respondet ei opponitur quies ꝛ etiam motus in cõtrariã q̃litatẽ sicut de albationi opponit denigratio q̃ est motus ad nigredinem.

b Abere aũt. Istud est vltimũ capitulũ i quo phylosophus ponit septem modos habendi quia omnes facilimi sunt pter tertiũ de quo erit specialis tractatus loco suo. Primus modus est quo quis habet aliquam qualitatem. Secundus est quo quis habet quantitatẽ ꝛ p hos duos modos. innuitur modus habẽdi quecũq alia genera. vt relationẽ. actionem passionem ꝛ huiusmodi. Tertius est quo quis habet vestimentum ꝛ ea q̃ circa corpus aut circa ptes corpis sunt. sicut dicitur quis hr̃e anulum calciamentum biretũ. ꝛ iste modus habendi facit vltimum predicamentum dicitur habitus. Quartus modus est quo quis habet partes suas itegrales sicut homo habet manus ꝛ pedes. Quintus modus est. quo continens habet contentum. sicut lagena vinum. ꝛ horeum grana frumẽti. Sextus modus est quo quis dicitur habere possessionẽ vt agros domũ torcular. Septimus ẽ quo quis dicitur habere vxorem. ꝛ hic modus improprius est: quia nõ dicitur quis habere vxorem nisi eo habitant simul vir ꝛ vxor Ultimo dicit posse forte repire alios modos sed isti sunt magis comunes. Aliqui dicũt istos modos esse octo ꝛ distingunt tertiũ in duos dicentes. aliud esse habere aliquid circa totũ corpus vt vestimentũ. ꝛ aliud esse habere circa partes corporis solum vt anulum. Et est sic finis predicamentorum Aristotelis ad laudẽ eius qui extra omne predicamẽtum est omnium causa deus eternus ꝛ per oĩa secula bñdictus. cui referamus laudes ꝛ nunc ꝛ imperpetuum Amen.

FINIS.

¶ Explicit acuta ornata ꝛ breuis expositio cũ quibusdã questionibus Magistri Pauli Soncinatis i vniuersalia porphyrij ꝛ pdicaméta Aristotelis: Impressus Venetijs opera ꝛ diligenti cura Joannis rubei Uercellensis ꝛ Albertini fratrum Regnante Augustino Barbadico Serenissimo Uenetiarum principe die. 13. April. 1499.

a b c d e f g
Omnes sunt quaterni preter g qui est duernus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. K.6.39